

Orosz Ildikó – Pally Katalin

A KÁRPÁTALJAI OKTATÁS HELYZETE
A 2019-ES KÜLSŐ FÜGGETLEN ÉRETTSÉGI
EREDMÉNYEINEK TÜKRÉBEN

monográfia

Orosz Ildikó – Pallay Katalin

**A KÁRPÁTALJAI OKTATÁS HELYZETE
A 2019-ES KÜLSŐ FÜGGETLEN ÉRETTSÉGI
EREDMÉNYEINEK TÜKRÉBEN**

monográfia

II. RF KMF – „RIK-U” Kft.
Beregszász–Ungvár
2020

Ukrajna 2005. május 19-én csatlakozott a bolognai folyamathoz. A bolognai rendszerre hivatkozva egységes felvételi mechanizmust vezettek be. 2005-ben létrehozták az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központot, hogy felmérjék a felvételizők tárgyi tudását. 2008-tól tették kötelezővé, hogy a középiskolák végzőseinek tudását külső független tesztvizsgával értékelik (ZNO). Az új értékelési rendszert folyamatosan vezették be. Előbb azok számára volt kötelező az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztelés, akik felsőoktatásban kívánták folytatni tanulmányaikat. Ezt követően minden végzős diáknak tesztvizsga formájában kellett érettségiznie ukrán nyelvből, majd az ukrán mellett egy választható tárgyat is kötelezővé tettek. 2019-től iskolatípustól és továbbtanulási szándéktól függetlenül minden érettségizőnek minimum 3 tárgyból független tesztvizsgát kellett tennie. Ez volt az első év, amely érettségi vizsgái országos teljeskörű felmérésnek tekinthetők, és eredményei lehetőséget teremtenek az oktatási intézmények teljesítményének összehasonlítására. Munkánk célja, hogy átfogó képet nyújtsunk a kárpátaljai érettségizők teljesítményéről országos és kárpátaljai összehasonlításban. Az eredményeinket közlő monográfiát pedagógusoknak, érettségizőknek, érettségi előtt állóknak, az ő szüleiknek, iskolafenntartóknak, iskolavezetőknek, az érettségizők, és az iskolaválasztás előtt álló szülőknek egyaránt ajánljuk.

*Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Tudományos Tanácsa (2020.05.22., 3. számú jegyzőkönyv).*

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege
és Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontja közreműködésével.

Szerzők:

Orosz Ildikó és Pally Katalin

Lektorálta:

*Prof. dr. Csernicskó István (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)
Szilágyi Lajos (Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség)*

Műszaki szerkesztés és tördelés: *Dobos Sándor*

Korrektúra: *Gricza-Varcaba Ildikó*

Borítóterv: *Pally Katalin, Vezsdel László*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek:

Csernicskó István (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

Orosz Ildikó (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

Dobos Sándor (Kiadói Részleg, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

A monográfia tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos kiadvány megjelenését támogatta:

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua) és a „RIK-U” Kft. (cím: 88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkálatok: „RIK-U” Kft.

TARTALOM

BEVEZETÉS	7
1. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁKRÓL ÉS A TESZTELMÉ- LETRŐL RÖVIDEN.....	9
2. A KÜLSŐ FÜGGETLEN TESZTVIZSGÁKRÓL ÉS A PONTSZÁMÍTÁSRÓL	23
3. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK UKRÁN NYELV- BŐL ÉS IRODALOMBÓL	31
4. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK UKRAJNA TÖRTÉ- NETÉBŐL	59
5. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK MATEMATIKÁBÓL	83
6. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK FIZIKÁBÓL	105
7. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK KÉMIÁBÓL	121
8. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK BIOLÓGIÁBÓL.....	135
9. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK FÖLDRAJZBÓL.....	157
10. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK IDEGEN NYELVEKBŐL.....	177
ÖSSZEGZÉS	207
FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM	241

BEVEZETÉS

Minden évben nagy izgalommal várják az érintett középiskolai diákok, tanárok, szülők az érettségit. Az érettségi rendszere, formája sokat változott az évszázadok alatt, de az esemény lényege és jelentése megmaradt. Ez a megmérettetés avatja felnőtté a középiskolásokat. Az utóbbi évtizedben átalakult az érettségi rendszere úgy Ukrajnában, mint a környező országokban. Az iskolákban rendezett belső érettségik helyett központosított, úgy nevezett külső rendszert hoztak létre. Ennek a lényege, hogy egy teljes korosztály tudásszintjét egységes feltételek és követelmények mellett mérjék fel. A rendszer egyfajta tükröt tart a társadalom elé, melynek eredményéből jobban megismerhetjük az oktatási rendszer helyzetét.

Az államok oktatásirányítói, oktatásért felelős szakpolitikusai a felmérés eredményeiből meggyőződhetnek az intézményrendszer működésének eredményességéről. A tanulók teljesítménye felhívja a figyelmet a rendszer gyenge pontjaira, és az elemzés alapján lehetőséget biztosít számukra új utakat kijelölni, vagy korrigálni a rendszer kisebb nagyobb hibáit, esetleg újratervezni azt, ha olyan jellegű üzenet vonható le az eredményekből. A felmérés alanyai, a felmérésen részt vevő érettségizők számára megmutatja, hogy teljesítményük mennyit ér a korosztályuk teljesítményéhez képest, ami egyúttal életcéljaikat és jövőjüket is befolyásolhatja. Az elért eredményeik alapján a szülők is meggyőződhetnek gyermekük teljesítményéről. Az országos felmérésnek is tekinthető érettségi vizsgarendszer egy-egy oktatási intézmény számára is irányadó lehet, ha az intézményvezetők és fenntartók az eredményekből levonják a megfelelő, őszinte következtetéseket. A rendszert a pedagógusok a bevezetése óta eltelt bő évtized alatt már megismerték, megtanulták, az eredményeket tudják értelmezni. A diákok ismerik, mert erre készülnek két éven át, a szülők számára viszont sokszor érthetetlen mit jelentenek az eredmények. A független központi vizsgarendszer működésének jobb megértését és az eredmények alapján levonható következtetéseket, a kárpátaljai magyar oktatási intézményekről az országos felmérés alapján kialakult képzet szeretnénk megmutatni tudományos elemzés alapján iskoláinkról.

A monográfiát minden érdekeltnak, így pedagógusoknak, érettségizőknek és érettségi előtt állóknak, az iskolafenntartóknak, iskolavezetőknek, az érettségizők, vagy érettségi előtt álló diákok szüleinek, de az iskolaválasztás előtt álló szülőknek egyaránt ajánljuk.

A szerzők

1. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁKRÓL ÉS A TESZTELMÉLETRŐL RÖVIDEN

Az érettségi vizsgákkal, a tesztelmélettel kapcsolatos alapvető tudnivalókat Báthory Zoltán, Szabó László Tamás, Veszprémi László, Csapó Benő, Falus Iván, Golnhofér Erzsébet, Volkova N.P, Ficula M.M, Tyler, Hegedűs, neves professzorok munkái alapján foglaljuk össze.

A tanulói tudás értékelésének első formái a XVI. században jelentek meg, amikor 1530-ban a szász iskolai rendtartás előírta a félévi vizsgát. A XVIII. században már gyakran alkalmazták az osztályozást. A XIX. század közepétől volt jelentősége az érettséginek a német oktatásban, ahol először Poroszországban szervezték meg. Ausztriában 1849-ben honosították meg az érettségit, majd hatályát 1851-ben kiterjesztették Magyarországra is. Az érettséginek azóta is kettős funkciója van: lezárja a középiskolát, és főiskolai továbbtanulásra jogosít fel. Magyarországon 1848-tól használták az osztályzat kifejezést, a XIX. század közepétől a kalkulus az iskolai élet részévé vált (Veszprémi, 2000).

A megmérettetés kulturális jelenség, minden kultúra meg kívánja őrizni hatékonyságát, ezért az egyén számára feltételekhez köti a kultúrába való „belépést” (Hegedűs). Iskola – a kultúra minőségének őrzője. A minőség fenntartása a tanulók iskolai tudásának minősítésével és ehhez kapcsolódó szelektálásával történik. Nincs tökéletes megoldás a szakszerű minősítésre, az igazságos szelekcióra. Fő problémák: értékelésmetodológiai (objektivitás, megbízhatóság, érvényesség), szociális tényezők (társadalmi igazságtalanságokat is megerősít). A minősítő funkcióhoz – tekintély hangsúlyozása, érvényesítése is kapcsolódik, hatalomgyakorlás (fenntartók az iskoláról).

Osztályozáskor a pedagógus a tanulók tudását megbecsüli egy fejben és a lélekben működő skálán. Bár minden pedagógus arra törekszik, hogy a legjobb tudása szerint értékelje mégis eléggé szubjektív lesz a becslés, mert annak ellenére, hogy egységes tanterv és követelményi előírás alapján dolgoznak, mindenki másképp gondolkodik az „elég-telen”, „elégéses”, „kielégítő”, „jó” és a „kiváló” tudás minőségéről. Osztályozáskor befolyásoló tényezőként mindig ott van az oktatás folyamán a tanuló és tanár között kialakult munkakapcsolat pszichológiai lenyomata, a szimpátia és az antipátia is. A XX. század pedagógiai alapkérdése, hogyan mérjük a tanulók tudását, azt a változást, ami a fejük-

ben végbemenet az oktatás folyamatában. Egyelőre olyan műszert nem sikerült feltalálni, mint az ember fizikai állapotának mérésére készült vérnyomásmérő, vagy hőmérő, de a törekvések alapján már számos elmélettel közelebb került a pedagógia az értékelés minél pontosabb megállapításához.

A pedagógiai értékelés Funkciói: minősítés, tanulók szelekciója, Pályaválasztás pályaaorientálása (járulékos funkció). A nevelés szempontjából – nevelési módszer, külső szabályozó szerepet tölt be a személyiségfejlődésben/fejlesztésben. Az oktatásban részben oktatási módszer, részben elvégzendő didaktikai feladat (Golnhofer, 2004).

Tyler (1970) szerint az értékelés információkat ad arról, hogy mely célokat, milyen szinten sikerült elérni, de meggyőződhetünk arról is, hogy jól működött-e a program, amit megvalósítottunk az oktatás folyamatában, megfelelőek voltak-e a tanulók tanulási tapasztalatai, illetve a tanulási stratégia.

A pedagógia tudománya ettől szélesebb összefüggésben helyezi az értékelés funkcióit, és a következő hatásait tárta fel: visszacsatolás, hatékonyságnövelés, helyzetfeltárás, fejlesztés-formálás, minősítés, szelekálás, társadalmi megmérettetés, tájékoztatás, személyiségformálás

Az értékelés-visszacsatolás, olyan folyamat, amelyben értéket rendelnek közvetlenül valamilyen jelenséghez vagy teljesítményhez, közvetve pedig a jelenséget vagy teljesítményt létrehozó célhoz és folyamathoz. Az értékmegállapítás viszonyítás, amelyben összefüggéseket keresünk a cél, a folyamat, a megvalósult végállapot között. Pedagógiai értékelés, mint visszajelentő mechanizmus központi rendszerszabályozó, melynek szintje lehet országos, helyi, iskolai, osztály/tanulócsoporthoz, egyén. A fentiek alapján az értékelés tárgya lehet a tanuló, az iskolai személyzet, az iskola, az oktatási rendszer, a központi és helyi tanterv, a programok, oktatási anyagok, eszközök, nevelési-oktatási folyamat, a tanóra (Golnhofer, 2004).

Az érettségi is értékelés, amely kimeneti szabályozásként működik, és a tanulók eredményein keresztül történik. A központi hatóság az eredmények ellenőrzését szervezi meg (az iskolától független tudásszintméréseket és az oktatásban érdekeltek, a fogyasztók, azaz a különböző társadalmi csoportok, intézmények értékelési aktusát. Az eredményvizsgálatban standartizált értékelési módszerek a meghatározók. Hangsúlyos, döntő szerepe van az iskolától független vizsga-

bizottságok által szervezett vizsgáknak az iskolarendszer különböző pontjain. Scriven (1967) – először ajánlotta a szummatív és a formatív értékelés elkülönítését. Később a harmadik, a diagnosztikust is hozzá kapcsolják. A szummatív értékelés célja egy-egy nevelési-oktatási szakasz összegzése, záró minősítése. A tanulót teljesítése alapján kategóriákba soroljuk, minősítjük. Ez utóbbi művelet szelektálja, szűri a tanulókat. Hatékonyságának alapfeltétele, hogy objektív, hiteles, megbízható adatokat nyújtson. Egyik gyakorlati formája a vizsga, melynek funkciója a végzettség, képzettség igazolása, továbbtanulási szelekció, pályaorientáció. A hatékonyságot a három értékelés egymást kiegészítő alkalmazása segíti. Feltétele a szakszerűen összeállított eszközök: tantárgytesztek, feladatbankok, a pedagógusok felkészítése ezek használatára.

Az értékelés – tájékoztatás, mert a nyert információk az összes érdekeltre tartoznak, segíthet az eredmények tudatosításában, motiválhat. A megfelelő informálás biztosíthatja az érdekelték által igényelt nyilvánosságot és a szükséges kommunikációt az értékelők és az érdekelték között. Értékelés, mint külső szabályozó hozzájárul különböző értékek, normák, magatartásformák kialakításához, de túlhangsúlyozása a nevelésben komoly károkat okozhat.

Az értékelés pozitív vagy negatív megerősítési mechanizmusokon keresztül segítheti a reális önismeret, önértékelés és a pozitív énkép kibontakozását. A tanár értékelő tevékenysége visszahat a tanulók énképének alakulására, hiszen az a társas környezettel történt érintkezés eredménye. Az énkép lehet inkább pozitív vagy negatív. A már kialakult énkép befolyásolja a tanulók észlelését, gondolkodását stb.

A pedagógiai értékelés, a sikerek és a kudarcok befolyásolják a tanuló és a tanulócsoport motivációit, viszonyát az iskolához, a tantárgyakhoz, a pedagógushoz, hozzájárulnak a tanulási szokások rögzítéséhez vagy változásához, hosszabb távon hatnak a pályaválasztásra is (Réthy, 2003).

Az értékelés mintát ad a gyerekeknek az önértékeléshez és mások értékeléséhez. Egyrészt jelzi az értéket magatartásban, teljesítményekben, normákban, viszonyulásokban az egyének és a tanulócsoportok számára, másrészt példát ad az önértékelés és mások értékeléseinek eszközeire, formáira, stílusára, hangnemére. A személyiségfejlesztő funkció szembe kerülhet a szelektálóval a mindennapi munkában. Nehéz eldönteni a

pedagógusnak, ha egy halmozottan hátrányos gyerek egy leckét megtanul, hogyan értékelje azt: a gyerek személyiségének fejlesztése érdekében pozitív osztályzatot adjon neki, vagy azt tartsa szem előtt, hogy a többiek eddig is mindig megtanulták és hozzájuk képest ez a teljesítmény már alacsonyabb érdemjegy járna. Ez a példa arra hívja fel a figyelmet, hogy mindig kérdés egy pedagógus számára, hogy mihez viszonyítsa a tanulók tudását az értékelés során? Ebben az esetben, ha a pedagógus elmondja, hogy a mai teljesítménye a korábbi teljesítményeihez képest jó, ezért felértékeli és jobb jegyet ad mint megérdemelné, ezzel ösztönözzé a további teljesítményre. Ezt hívjuk személyre szabott értékelésnek, amikor a tanulókat önmagukhoz viszonyítjuk. Ez nem tölthet be szelektív jellegű minősítő funkciót.

A szelektív jellegű értékeléskor is alapkérdés marad a viszonyítás problémája. Tyler szerint a viszonyítás lényege a célok és eredmények összhangjában rejlik. Ennek feltételei: oktatási célok minél pontosabb meghatározása és eredmények pontos felmérését biztosító pedagógiai értékelés (Csapó, 1998).

Minőségi megállapításokat egy vagy több kritérium alapján tehetünk. Az értékelés kritériumait az értékelés funkciója és tárgya alapján lehet meghatározni. A minőség problémája, hogy létezik-e legjobb minőség? A kritériumra irányuló értékelést vizsgálta Glasser a 60-as években. Azt vizsgálta, hogy a tanuló elérte-e a kitűzött célt. Egyik alapgondja az volt, hogy nehéz pontos egyértelmű célokat, követelményeket kidolgozni.

A normára irányuló értékeléskor a tanuló tudását egy adott populáció jellemzőihez (átlaga és szórása) viszonyítjuk. Nem az a lényege, hogy tudja-e az anyagot vagy sem, hanem az elsajátítás mértéke kerül előtérbe. Azt vizsgálják, hogy a tanuló hol helyezkedik el az átlaghoz képest, illetve, hogy a hozzá hasonlók hány százalékánál jobb vagy rosszabb.

Az értékelés folyamata Golnhofer (2004) szerint:

Az értékelés folyamatának több fázisa van:

1. Az értékelési probléma megértése, az értékelés megtervezése:
  - a) a célok megfogalmazása;
  - b) az információ-, illetve adatgyűjtés módszereinek, eszközeinek kiválasztása, ha szükséges, akkor kifejlesztése;
  - c) információgyűjtés.
2. Az információk elemzése, értelmezése;
3. A megfelelő minősítések, illetve döntések megfogalmazása.

A célmegfogalmazás fontos kritériumai: társadalmi, pszichológiai és pedagógiai hitelesség, valamint értékelhetőség. Ez azt jelenti, hogy világosan rögzíteni kell: mit és milyen szinten, milyen körülmények között (feltételek) kell tudni, vagy teljesíteni a tanulóknak.

Az információgyűjtést gyakran ellenőrzés fogalmával jelölik és az értékelés első részmozzanataként kezelik, de ez csak egy mozzanat ahol adatokat kapunk a tanuló tudásáról, tehát még nem minősítés, de utal az értékelés minősítő jellegére.

Az információk értelmezésekor minősítjük a tanulók tudását. Ennek formái: mennyiségi (számszerűen osztályzatokkal, pontokkal), minőségi (szöveges és/vagy metakommunikatív, ritkábban tárgyi jutalom formájában értelmezzük az eredményt). A reformpedagógiában alkalmazzák az osztályozás nélküli értékelést, melynek az a veszélye, hogy nem ad egyértelmű visszajelzést a tanulónak és környezetének, s ez személyiségében állandó bizonytalanságot idézhet elő. Az ember nem képes ötnél sokkal több értéket egymástól megkülönböztetni, ezért használják a világ legtöbb országában az ötös osztályozási rendszert. Az osztályzatok a tanulók iskolai teljesítményét a tanárok egyéni értékítélete alapján tükrözik. Alapvető követelmények az osztályzással kapcsolatban: legyen tárgyszerű legyen, ne függjön az értékelő személyétől és a helyzet sajátosságaitól, legyen megbízható, legyen pontos, érvényessége maradjon elfogadható hibahatárok között.

Ezen feltételek biztosítása már olyan pontosságot igényel, amely közelít a méréshez. A mérés sokkal pontosabb az értékelésnél. Úgy végezzük, hogy a mérőeszközön rögzített skálát, hozzámérjük egy megvizsgálandó tulajdonsághoz. Nehéz mérni a tanulók érzelmi viszonyulását, könnyebb a kognitív és mozgásos tanulásának eredményét. Mérőeszköznek a pedagógiában a tesztet tekintjük. A megvizsgálandó tulajdonságot úgy mérjük, hogy feladathelyzetbe hozzuk a tanulót és a feladatok megoldása alapján értékeljük a megvizsgálandó tulajdonságot. A klasszikus tesztelméletben statisztikai előmunkálatok alapján mércét állapítanak meg, amelyhez azután viszonyítani lehet a tanuló teljesítményét. A tesztek típusai: tudásmérő, intelligencia, kognitív kompetenciát mérő, képességeket mérő, személyiséget, vagy annak egyes komponenseit feltáró. Az iskolákban a tanítók által összeállított feladatsorok inkább a becslés szintjén maradnak, mert nem lettek bekalibrálva, a tudásszintet mérő tesztet ugyanis ki kell próbálni és addig tökéletesíteni, míg meg-

felel a mérésmetodológiai követelményeknek, melyek az objektivitás, érvényesség vagy validitás, megbízhatóság vagy reliabilitás. A minősítés plusz szempontja a megfelelő differenciálóképesség.

A tesztelméletről Csapó Benő (1998) munkája alapján foglalkozunk össze az alapvető ismertekkel. A tudásszint tesztek lehetnek: standartizáltak (hivatalos tesztkészítők által kidolgozott, kipróbált mérőeszközök), teacher-made (tanárok által készítettek). A tesztek lehetnek: teljesítmény – (achievement) tesztek (a múltban elsajátított tudást mérik, feladatlap, mérőlap). A teszt kisebb, önállóan értékelhető egységekből állnak. Ez lehet egy szubteszt (rész-teszt), amit tekinthetünk önálló kis teszteknek is. A tesztek feladatokból állnak. A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit itemnek nevezzük. Az itemeket már csak kétféleképpen értelmezhetjük: 1 – a tanuló megoldotta, az item megoldása jó, 0 – a tanuló nem oldotta meg, az item megoldása nem jó. Tehát minden item egy bináris rendszerben értékelhető. Az itemeket súlyozhatjuk, nehézségi fokuk alapján. A tesztek összpontszámát az itemekre kapott pontok összege adja. A továbbiakban részletesen megvizsgáljuk a tesztek jóságmutatóit.

Az objektivitás azt jelenti, hogy a teszt tárgyyszerű, tárgyilagos, nem szubjektív. Tehát a teszttel végzett mérés eredménye független attól, ki végzi a teszttel a mérést, mindenkinek azonos eredményt kell kapnia a teszttel. Az eredményeket csakis a vizsgált személy tulajdonságai határozzák meg, független attól, hogy ki használja, értékeli, ki végzi el a vele kapcsolatos számításokat. Fontos az adatfelvételi objektivitás, ami azt jelenti, hogy a tesztfelvétel független az adatfelvevő személytől. Adatfelvétel alatt azt a folyamatot értjük, amikor a teszttel az adatokat összegyűjtjük, tehát amikor a tesztet a vizsgált tanulók megoldják. Az objektivitás fontos a tesztkészítési feladatok esetében. Ez azt jelenti egyértelműen elő kell írni a tesztet megoldató pedagógus feladatait. Független szakértőt lehet felkérni a teszt megíratására. Az értékelési objektivitás azt jelenti, hogy a teszt értékelése objektív, ha az eredmény független attól, hogy a tesztek javítását, kódolását, azaz értékelését ki végzi. Ez akkor lehetséges, ha a teszt értékelése teljesen egyértelmű, olyan szigorúan szabályozott, hogy ezeket a szabályokat követve, bárki ugyanarra az eredményre jutna. Objektívek a feleletválasztós tesztek. Tesztkészítési feladatokkor biztosítani kell a feleletalkotó tesztek objektivitását. Ugyanazon tesztekkel más pedagógussal ellenőriztetni kell, hogy egyértelmű le-

gyen mindenki számára. Az interpretációs objektivitás azt jelenti, hogy a tesztek eredményeit hogyan hasznosítjuk, abból milyen következtetéseket vonnak le. Reliabilitás (megbízhatóság) azt jelenti, hogy a teszt olyan feladatokból áll, amely mindegyike ugyanazt a tulajdonságot méri. Ha a teszt jól mér, akkor azt várhatjuk, hogy az egyes feladatok megoldása között magas korrelációt kapunk. Ha a teszt nem megbízható, például véletlenszerűen is meglehet oldani, nem csak a tanuló tudásának köszönhetően, akkor az egyes feladatok eredményei között, az egyes feladatok megoldásának jósága között semmiféle összefüggés nem lesz. A teszteket bárminek a mérésére, csak akkor használhatjuk, ha magas reliabilitású mutatókkal rendelkezik.

A teszt validitása (érvényessége) azt jelenti, hogy a teszttel azt mérjük, amit mérni akarunk. Erre jó példa az, ha szöveges feladatok eredményei szorosabban korrelálnak az olvasás teszt eredményeivel, mint a matematikaival, akkor a szövege bonyolult és a szövegértést méri. Ezért ragaszkodik a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) a magyar nyelvű szaktárgyi tesztekhez érettségikor, mert amennyiben egy matematika, kémia, biológia stb. feladatot a gyerek ukránul kap meg, akkor nem a matematikai tudását mérik elsősorban, hanem az ukrán szövegértését. A tudásszintmérő teszteléssel azt kívánjuk ellenőrizni, hogy ez a leképezési folyamat valóban megfelelően ment-e végbe, azaz a tanulóban kialakult-e az a belső tudás, amely szerkezetét, összefüggéseit, igazságtartalmát tekintve megfelel a tananyagban rögzített külső tudásnak.

Kétféle tesztelést különböztetünk meg: normaorientáltat és kritériumorientáltat.

A normaorientált teszteléskor minden egyes megvizsgált személyt a populáció jellemzőihez viszonyítunk, vagyis a populáció normáihoz viszonyítunk, ezt a viszonyítási eljárást normaorientált, normavonatkozó viszonyításnak nevezzük.

A kritériumorientált teszteléskor a tanulók tudását egy külső, előre rögzített meghatározott kritériumhoz viszonyítjuk. Ennek feltétele, hogy ilyen külső kritériumot meg lehet adni, amit a vizsgálandó tulajdonság 100%-nak tekintünk.

A teljes korosztályt érintő teszteléskor, egy-egy országban azt is megtudják, hogy milyen az adott populáció tudásszintje egy-egy tárgyból, ami lehetőséget biztosít országos szinten az adott tantárgy ok-

tatásának korrigálásához, amennyiben az oktatási rendszert irányítók pozitív hozzáállással az oktatásügy érdekében cselkeszenek.

Ukrajna 2005-ben csatlakozott a bolognai folyamathoz, akkor lett az ukrán oktatás berkein belül téma az egyetemi felvételik központosítása, elsősorban azért, mert az egyetemi tanárok alacsony bérezése miatt a felsőoktatásban is, mint az állami szektor többi részében eluralkodott a korrupció. Az első tervezetekben azt hangsúlyozták, hogy a bolognai folyamat által előírt egyenlő feltételek megteremtése érdekében vezetik be a központosított érettségi rendszerét. A bolognai folyamat filozófiája az volt, hogy Európában megteremtsék az egységes felsőoktatási teret, hogy a középkori egyetemek mintájára biztosítsák az átjárhatóságot. Ennek feltételei között szerepelt az egyetemek szerkezeti átalakítása, és azok tartalmi rendszerének összehangolása. A szerkezeti átalakítás azt jelentette, hogy összhangba kellett hozni a felsőoktatás szintjeit. Egyes országokban a teljes felsőoktatási képzés a poroszos modell alapján történt, osztatlan 5–6 éves képzést jelentett. Ez alapján egy igen magas szintű szelekcióval a felsőoktatásba csak az érettségizők 10–20 százalékát engedték be, tehát ez elitképzésnek számított. A másik modell a kétszintű angolszász modell volt, ami azt jelenti, hogy a felsőoktatásba kerülhet az adott populáció 30–40 százaléka, majd az alapképzés után a mester szinten történik a szelektálás, ahova a hallgatók 10–20 százaléka kerülhet be, és ez biztosítja az elitképzést. Európa a kétszintű mellett döntött és folyamatosan tértek át erre a modellre. Az érettségire épülő legalább 6 szemeszteres alapképzés lett a BSc/BA szint, amit a legalább négyszemeszteres MSc/MA szint követ. Az átjárhatóság érdekében döntöttek arról is, hogyan lehet a tudást konvertálni, átváltani, elismertetni más országban. Ennek az alapját a kreditrendszer képezi. Általában úgy értelmezik, hogy egy szemeszterben letanított 30 órás tantárgy egy kreditet ér. A szemeszterek számát is behatárolták többé-kevésbé: egy szemeszter 15 munkahétből áll, amit egy vizsgaidőszak követ. A BSc/BA szinten a diploma megszerzésének alapfeltétele legalább 180 kredit megszerzése, tehát félévente 30 kredit teljesítése. A felsőoktatás váltásakor a másik intézetben szerzett tudását ez alapján beszámíthatják, ha a tantárgyak illeszkednek az új intézmény tanrendjéhez. Azokból a tárgyakból, amiből nem szerzett kreditet, vizsgát kell tenni, vegy fel kell venni külön tárgyként a hallgatónak.

Ukrajna 2005-ben csatlakozott a bolognai folyamathoz, ami felgyorsított számos oktatáspolitikai változást. Felszínre kerültek a rendszeres problémák és kérdések. A felsőoktatásban elharapózott korrupció kiküszöbölése érdekében, a bolognai folyamatra hivatkozva 2006-ban, egységes felvételi rendszer bevezetéséről döntöttek. Létrehozták a független vizsgaközpontok hálózatát, melynek feladata az esélyegyenlőség biztosítása lett volna felvételikor. Pozitív állami hozzáállás esetén valós esélyegyenlőséget is biztosíthatott volna a kisebbségek számára is, ha meghagyják a felvételi rend korábbi rendszerét, ahol az érettségizők felvételikor azon a nyelven, és abból a nyelvből vizsgázhattak volna, amely nyelven tanultak a középiskolákban. Tehát az ukránok ukránul és ukránból, az oroszok oroszul és oroszból, a románok románul és románból, a magyarok magyarul és magyarból, ahogy a szovjetrendszerben is működött. A reform az egységes hozzáférés elvére hivatkozva éppen ezt szüntette meg. A felvételi rendből kizárta a kisebbségek anyanyelvét, viszont mindenki számára, minden szakra kötelezővé tette az emeltszintű ukrán nyelv és irodalom vizsgát, ezzel jelentősen csökkentve a kisebbségek esélyeit továbbtanuláshoz. A bolognai folyamatra hivatkozva a kisebbségek előtt részben bezárták az alapképzés kapuit, melynek célja éppen az volt, hogy kitárja azt a széles rétegek előtt, és a tehetséggondozást, a szelektálást az MSC/MA szintre helyezze.

A rendszert Sztaniszláv Nyikolájenko szocialista oktatási és tudományos miniszter vezette be 2007-ben. A rendelet¹ szerint minden vizsgát csak ukrán nyelven tehetnek, a szaktárgyakból a nemzetiségi iskolák végzősei is. Minden szakra, így például a magyar nyelv és irodalomra is, kötelezővé tette az anyanyelvi szintű vizsgát ukrán nyelvből. Megszüntették azt a lehetőséget, hogy a középiskolai végzősök az oktatás nyelvéből, anyanyelvből, így a magyarok magyarból is teheszenek érettségi vizsgát.

A 2007-es őszi választások után az új jobboldali oktatási miniszter, Iván Vakarczuk az adott rendeletet részben módosította. Engedélyezte, hogy a nemzetiségi iskolák végzősei szaknyelvi szöveget használhas-

---

¹ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2007. július 13-án kelt 607-es számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №607 від 13.07.2007) https://zakononline.com.ua/documents/show/32459___32459 (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

sanak a vizsgákon.² Az ukrainai kisebbségek tiltakozására és az általuk generált külföldi politikai nyomásra a miniszter a 2008–2009-es évekre engedélyezte a nemzetiségi iskolák végzőseinek a szaktárgyakból a vizsgázást az oktatás nyelvén.³ A kötelező ukrán vizsgát az „egyenlő feltételek biztosítása érdekében” meghagyta. Az érintettek, valamint a kisebbségi érdekvédelmi szervezetek számtalan esetben fordultak az oktatási miniszterhez, az államelnökhöz, a kisebbségi ombudsmanhoz a diszkriminatív felvételi eljárás módosítása miatt. Az alábbiak szerint érveltek:

A kisebbségi nyelven érettségizett diákok számára ugyanaz a követelmény, mint az ukrán tannyelvű iskolát végzett ukrán anyanyelvűek és ukrán szakra felvételizők számára, holott számukra ez második nyelv. A kisebbségiek nem olyan tanterv szerint, és nem olyan óraszám-ban tanulták az ukránt, mint az ukrán anyanyelvűek. Az állam nem biztosította az államnyelv oktatásának tárgyi feltételeit, mert nem adtak ki ukrán–magyar, magyar–ukrán szótárt, a tantervek és tankönyvek nem veszik figyelembe a kisebbségi nyelvek sajátosságait, nem a második nyelv oktatásának elve szerint készültek. Az ukrán nyelv oktatásának személyi feltételei hiányosak. Nem képeztek szaktanárokat a nemzeti-ségi iskolák számára, így az iskolákban azok tanítják az ukrán nyelvet, akik valamilyen szinten beszélnek a nyelvet, jobbik esetben orosz nyelv és irodalom tanárok. A képezített ukrán nyelv és irodalom szakosokat a felsőoktatási intézmények arra képezték, hogy ukrán anyanyelvűek számára közvetítsék a magas ukrán nyelvi és irodalmi kultúrát, így nagy részük nem boldogul a kisebbségi iskolákban előforduló szakmai kihívásokkal. Az ukrán nyelv és irodalom vizsgán olyan irodalmi kérdések is szerepelnek, melyeket nem is tanultak. A szovjetrendszerben, a magyar tannyelvű középiskolában a birodalmi nyelvet, vagy a szovjet definíció szerint „*a nemzetek közötti érintkezés nyelvét*” tanították a magyar

---

² Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2007. december 25-én kelt 1171-es számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №1171 від 25.12.2007) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE14696.html?fbclid=IwAR2EBxYEX4FzQAX8_-vzHO2mEpUrlIz4I4spiGo63PKtNL-ipAABgQkMQ-8 (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

³ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №33 від 24.01.2008) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-08/ed20101007/conv> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

tannyelvű iskolákban, míg a független Ukrajna nemzetközi elismerése után egyik napról a másikra áttértek az ukrán nyelv oktatására úgy, hogy annak sem tárgyi, sem személyi feltételeit nem biztosították. Az oktatási feltételek hiányának ellenére a végzősökhöz szembeni követelményrendszert ukrán nyelvből és irodalomból az ukrán anyanyelvűekkel azonos szintben állapították meg.

- A felvételi szabályzat szerint azok a diákok, akik nem érték el ukrán nyelvből és irodalomból a minisztérium által megállapított és az ukrán anyanyelvűekhez igazított ponthatárt, nem jelentkezhettek semmilyen szakra. Azok is hátrányba kerültek, akik elérték a ponthatárt ukránból, az ukrán anyanyelvűekkel szemben, mert bármilyen jól teljesítettek a szaktárgyukból, összesített pontszámuk az ukrán vizsga miatt nem érte el az államilag finanszírozott helyekre meghatározott ponthatárt, így költségértékesítésre kényszerültek felvételt.

- Diszkriminatív jellegűnek tartották, hogy a miniszter csak két évre engedélyezte a szaktárgyak fordítását, amit a nemzetiségi oktatási rendszer leépülését célozta meg, arra ösztönözve a szülőket, hogy ne anyanyelvű iskolákba írassák gyermeküket.

- Az új rendszer ellentmondott az alkotmánynak és a hatályos törvényeknek, csorbult az a jog, amely biztosította volna az esélyegyenlőséget a felvételikor.

A kisebbségek felvetéseire az esélyegyenlőség visszaállítása helyett kilátásba helyezték az áttérést az ukrán nyelvű oktatásra, és a miniszter új rendelettel szabályozta az ukrán oktatását.⁴ Növelték az ukrán nyelv órák számát, ami nem pótolja, nem pótolhatja az ukrán anyanyelvűekkel szembeni hátrányt, nem egyenlíti ki az esélyeket, ha a követelményt az anyanyelvű végzősökhöz igazítják. A rendelet a kisebbségek számára átirányítási oktatási modellt írt elő. Előbb a tárgyak egy részét két nyelven, majd ukránul tervezték oktatni. A következő évtől már az érettségit sem engedélyezték anyanyelven a szaktárgyakból. Ukrajna

---

⁴ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. május 26-án kelt 461-es számú rendeletében az ukrán nyelv oktatásának javítására egy 2008–2011 közötti időszakra vonatkozó programot adott ki (Міністерство освіти і науки України, Наказ №461 від 26.04.2008) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS7832.html (Letöltés ideje: 2020.04.02.)

történetét, és a földrajzot ukránul, míg a matematikát részben ukránul kellett volna tanítani.

A 2010-es választások után az oroszbarátnak tartott Dmitro Tabacsnik, a Régiók Pártja jelöltje lett az oktatási miniszter. A felvételi renden lényegi változtatást nem tett, de előtérbe helyezte az orosz kisebbséget:

- az ukrán továbbra is kötelező, a követelmény szintje továbbra is az ukrán anyanyelvű, ukrán iskolában tanult és ukrán nyelv és irodalom szakra felvételizők mércéje maradt minden szak esetében;
- a levelező tagozatra a felsőoktatási intézmények belső vizsgát szervezhetnek ukránból azok számára, akik 2007-előtt érettségiztek;
- az orosz nyelvet beemelte a választható vizsgatárgyak közzé, a többi kisebbség nyelvét nem;
- a felsőoktatási intézmények a nemzetiségi nyelvet oktató szakokra, így a magyar szakra is, szervezhetnek belső felvételt harmadik vizsgatárgyként.

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy az ukrainai emeltszintű érettségik rendszere nem mindenben felel meg a mérés kritériumainak, jóságmutatóinak (objektivitás, érvényesség, megbízhatóság).

Az ukrán kivételével a szaktárgyak esetében biztosított az objektivitás a felmérés minden fázisában. Az eredményeket csakis a vizsgált személy tudása határozza meg, mert a szaktárgyi tesztek esetében biztosított a szakszerű fordítás, így mindenki azon a nyelven kapja, amely nyelven tanulta az adott tárgyat. Biztosított az adatfelvételi objektivitás, mert a tesztfelvétel független az adatfelvevő személytől. Az objektivitás biztosított a tesztkészítési feladatok esetében, mert egyértelműen előírják a tesztírást felügyelő pedagógusok feladatait. Biztosított az értékelési objektivitás, mert az eredmény független attól, hogy a tesztek javítását, értékelését ki végzi. Kivételt képez ebből a szempontból az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsga, mert abban, esszéit is kell írni, és annak megítélésében szerepe van a javító tanár személyiségének és beállítódásának. Az interpretációs objektivitás azt jelenti, hogy a tesztek eredményeit hogyan hasznosítják, abból milyen következtetéseket vonnak le. Ebből a szempontból az ukrán nyelv és irodalom tesztek esetében vannak jogos fenntartások, mert a tíz év tapasztalata alapján megállapíthatjuk az oktatásirányításban fel sem merült, hogy esetleg a sikertelenség okát,

különösen a falusi és a kisebbségek teljesítménye nemcsak a gyerekek hozzáállásán múlott, hanem az oktatás folyamatában is keresni kellene a probléma kulcsát. Továbbá, az okokat esetleg a tantervekben, az oktatás módszertanában, vagy a módszertani ellátottságban, netán a pedagógusok szakami hozzáállásában és tudásában, vagy a követelményrendszerben kellene keresni. Az évtized alatt a rossz eredményeket mindig csupán az érettségizők negatív hozzáállásával magyarázták.

Az érettségi tesztek megbízhatóságával kapcsolatban sem lehetnek kétségeink, mert az ország legjobb szakemberei készítették és több szintű ellenőrzésen ment át.

A szaktárgyi tesztek érvényessége, mint fentebb is kifejtettük, azt jelenti, hogy a teszttel azt mérjük, amit mérni akarunk. Ez a jószágmutató a kisebbségi iskolák végzőseinek esetében ukrán nyelvből és irodalomból nem teljesül. Az ukrán nyelv a nemzetiségiak számára nem anyanyelv, ezért ugyanazzal a mérőeszközzel mérni az ő tudásukat, mint akinek ez a közege, nem összeegyeztethető a pedagógia elveivel. Nem felel meg az érvényesség kritériumának azért sem, mert ezek a diákok nem olyan óraszámban, nem olyan tantárgyi program és nem olyan feltételek mellett tanultak, mint ukrán anyanyelvű társaik. A felmérés így ukrán nyelvből úgy néz ki, mintha versenyt szerveznénk a halak és a madarak számára, ahol biztosítjuk ugyan az egyforma feltételeket, de a versenyt a repülés, vagy az úszás szabályai szerint bonyolítjuk le mindkét kategória számára. Itt kellene alkalmazni a tesztek kiegészítő jószágmutatóját, a differenciált tesztek. Például ukrán nyelvből kétszintű tesztet kellene alkalmazni: az egyik az ukrán anyanyelvűek számára, a másikat azok számára, akiknek ez második nyelvük. Magyarországon például külön vizsgát szerveznek németből, románból, szlovákból azok számára, akiknek ez az anyanyelvük, és azok számára, akiknek ez idegen nyelv. Ukrajnában a kisebbségek nyelvéből vizsgázni sem lehet a független vizsgaközpontokban, pedig nagy igény lenne arra is, hogy magyar, mint anyanyelv és magyar mint idegen nyelv vizsgát tehessenek a felvételizők. A magyarból, az anyanyelvi szintű vizsgát kötelezővé kellene tenni a magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek, ahogy ez biztosított Romániában, Csehszlovákiában, Szerbiában, Horvátországban, Szlovéniában. Ezzel mérhetnék, hogy a diákoknak milyen a szövegértése, milyen szinten képesek a saját gondolataik kifejtésére, a véleményformálásra az oktatás nyelvén. A magyart, mint Európa egyik hivatalos nyelvét

idegennyelvként számos iskolában oktatják, de a tanulóktól megvonják azt a lehetőséget, hogy ebből érettségizhessenek. Nem választható sem anyanyelvként, sem idegennyelvként más európai országok nyelve sem, mint a szlovák, a román, a görög, a lengyel, a bolgár, ami diszkriminatív a nyelvekkel szemben, mert angolból, franciából németből és spanyolból lehet vizsgázni. Ráadásul ezek a nyelvek az Ukrajnában élő kisebbségek anyanyelvei is, de anyanyelvként sem tehetnek érettségit ezekből a nyelvekből, ami viszont kisebbségijogi deficitet jelent.

Ukrajnában az érettségizők tudásszintjét normaorientált tesztléssel mérik. E szerint minden egyes megvizsgált személyt a populáció jellemzőihez viszonyítják, vagyis a populáció normáihoz viszonyítanak. Tehát minden évben más pontot kell elérni a pozitív érdemjegyhez. A letett vizsga után, a korosztály teljesítményének függvényében számítják ki és határozzák meg az átmenő ponthatárt. Amennyiben egy adott évben a korosztály gyengébben teljesített, kevesebb elért pontszám lesz az alsó ponthatár, míg azokban az években ahol a populáció jobban teljesített, magasabb lesz az átmenő ponthatár.

2. A KÜLSŐ FÜGGETLEN TESZTVIZSGÁKRÓL ÉS A PONTSZÁMÍTÁSRÓL

Ukrajna 2005. május 19-én csatlakozott a bolognai folyamathoz. A bolognai rendszerre hivatkozva egységes felvételi mechanizmust vezettek be. 2005-ben létrehozták az *Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központot* (Український центр оцінювання якості освіти), hogy felmérjék a felvételizők tárgyi tudását. 2008-tól tették kötelezővé, hogy a középiskolák végzőseinek tudását külső független tesztvizsgával értékeljék (ZNO). Eleinte ukrán nyelvből és irodalomból volt kötelező a külső független tesztvizsga, majd második tárgyként választhattak matematika és Ukrajna története között.

Az Ukrán Oktatási és Tudományügyi Minisztérium 2018-as határozata értelmében már a szakközépiskolák, valamint a felsőfokú szakképzési intézetek (koledzsek) végzősei számára is kötelező a külső független tesztelés, így vált teljeskörűvé a felmérés először a 2018–2019-es tanév végén. A rendelet szerint az, aki nem éri el valamely kötelező tárgyból az átmenő ponthatárt, nem kaphatja meg szakképesítését igazoló okiratot sem.

Először a 2018–2019-es tanév végén volt kötelező minden 11. osztály végzősének három tárgyból külső független tesztelés formájában érettségi vizsgát tenni:

1. ukrán nyelv és irodalom (legalább a nyelvtani rész);
2. matematika vagy Ukrajna története (XX–XXI. század);
3. egy szabadon választható harmadik tantárgy.

A felsőfokú szakképzési intézmények hallgatóinak két tárgyból volt kötelező a független tesztelés: ukrán nyelvből és választhatóan matematikából vagy Ukrajna történetéből.

A 2018–19-es tanévben maximum négy tárgyból lehetett külső független tesztvizsgát tenni. A felvételizők 11 tárgy – ukrán nyelv és irodalom, Ukrajna története, matematika, biológia, földrajz, fizika, kémia, angol, német, francia és spanyol nyelv – közül választhattak.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen 315 242 személy vett részt a tesztvizsgákon. Kárpátaljáról 12 293-an tettek tesztvizsgát. 839 érettségiző magyar tannyelvű iskolából regisztrált a független tesztvizsgákra. Közülük 380-an városi iskolákból jelentkeztek. A független vizsgákra beregisztráltak számát tantárgyanként országos és kárpátaljai szinten a 2.1. táblázat szemlélteti.

2.1. táblázat. *A független tesztvizsgákra jelentkezők száma országos és kárpátaljai viszonylatban*

Tantárgy	Országosan regisztráltak száma	Kárpátaljáról regisztráltak száma tantárgyanként	A kárpátaljaiak részaránya az országosan bejelentkezettekhez képest (%)	Magyar tannyelvű iskolából jelentkezők száma	A magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek részaránya az országosan regisztráltakhoz viszonyítva (%)	A magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek részaránya a kárpátaljai érettségizőkhöz viszonyítva (%)
Ukrán nyelv és irodalom	349 365	12 170	3,5	838	0,24	6,9
Ukrajna története	231 857	9 160	4,0	497	0,21	5,4
Matematika	160 782	3 391	2,1	339	0,21	10,0
Fizika	23 485	468	2,0	36	0,15	7,7
Kémia	15 476	451	2,9	20	0,13	4,4
Biológia	81 276	4 119	5,1	409	0,50	9,9
Földrajz	80 312	2 943	3,7	111	0,14	3,8
Angol nyelv	96 188	2 067	2,1	228	0,24	11,0
Francia nyelv	616	34	5,5	0	0,00	0,0
Német nyelv	2 190	132	6,0	10	0,46	7,6
Spanyol nyelv	152	0	0,0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek részaránya, akik a mindenki számára kötelező ukrán nyelv vizsgára bejelentkeztek (6,9%), jelentősen elmarad a kárpátaljai magyarok hivatalos statisztika szerinti részarányától (12,1%). Ez arra utalhat, hogy a kárpátaljai magyarok jelentős része nem magyar tagozaton érettségizik, vagy már el sem jut a középiskolába, esetleg már nem Kárpátalján érettségizik. A statisztikai adatok szerint a kárpátaljai magyar iskolából/tagozatokról ukrán vizsgán résztvevők aránya országos szinten 0,24%, megyei szinten 6,9%. Ez azt jelenti, hogy nagyon

csekély hatást gyakorolnak a vizsga eredményére. Amennyiben a magyar iskolások közül senki nem tenné le az ukrán vizsgát, az 0,24%-al rontaná az országos eredményeket, míg megyei szintet 6,9%-al. Analóg módon a többi tantárgy esetében is hasonló lenne a hatásuk.

Feltűnően kevesen választották a francia és a spanyol nyelvet vizsgatárgyként: országos szinten 616-an a franciát, 152-en a spanyolt. Mióta bevezették ezt a vizsgarendszert Ukrajnában (2008 óta), kéri a nemzeti közösségek képviselői, hogy az anyanyelvük vizsgatárgy lehessen a központi független vizsgarendszerben. A KMPSZ ez irányú kérelmére a minisztériumtól nem egyszer az a válasz érkezett, hogy az igénylők vélhetően alacsony száma miatt túl költséges lenne. Annak függvényében, hogy az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgára a magyar tannyelvű iskolákból és osztályokból összesen 838-an jelentkeztek, elmondható, hogy magasabb lett volna a magyar érettségire jelentkezők aránya, mint a spanyolra, de meghaladta volna a franciára jelentkezők számát is, mert ukrainai továbbtanulás esetén a főiskola pedagógiai szakjaira jelentkezők számára ez a harmadik kötelezően választható vizsgatárgy, melyet most belső vizsgával tudnak teljesíteni. Másrészt a magyar tannyelvű iskolák pedagógusai szeretnék, ha kötelező vizsgatárgy lenne az oktatás nyelve, ami még a szovjetrendszerben is kötelező érettségi tárgy volt, mert ezzel mérhető, hogy mennyire képes a diák gondolatait kifejezni azon a nyelven, amelyen 11 évig tanult. Továbbá a szülők és a végzősök is kéri ezt a lehetőséget, mert aki a magyarországi továbbtanulást választja, annak egyik feltétele, hogy legyen magyarból érettségije. Hasonló a helyzet a román és moldáv tannyelvű iskolák érettségizőivel is, ráadásul az ő iskoláikban érettségizők száma kétszerese a magyar tagozatokon érettségizők számának.

Az Ukrajnában uralkodó demokráciadeficitre és a kettős mérce alkalmazására utal az is, hogy bár a politikai nyilatkozatok szerint az ország szakított a szovjet múlttal, az euroatlanti integrációra törekszik, a vizsgázás lehetőségét mégsem terjesztik ki minden európai uniós tagország nyelvére, azok közül szelektíven választanak. Ennél visszatetszőbb az, hogy éppen azon országok nyelve nem lehet vizsgatárgy az érettségiben, melynek anyanyelvi hordozói, az európai értelemben vett definíció szerint őshonos nemzeti közösségként élnek az országban: lengyelek, magyarok, románok, görögök, szlovákok, bolgárok.

A regisztráció alapján kiszámoltuk, milyen arányban választották az érettségizők a vizsgatárgyat (lásd! a 2.2. táblázatot).

2.2. táblázat. *A független tesztvizsgákra jelentkezők száma tantárgyanként*

Tantárgy	Országosan regisztráltak száma	Az érettségizők milyen arányban választottak egy-egy tantárgyat országos szinten (%)	Kárpátaljáról regisztráltak száma tantárgyanként	Az érettségizők milyen arányban választottak egy-egy tantárgyat Kárpátalján (%)	A magyar iskolákból jelentkezők, vagy magyar nyelven vizsgázók száma	Milyen arányban választottak vizsgatárgyakat a magyar iskolák végzősei (%)
Ukrán nyelv és irodalom	349 365	100	12 170	100	838	100
Ukrajna története	231 857	66,4	9 160	75,27	497	59,31
Matematika	160 782	46,02	3 391	27,86	339	40,45
Fizika	23 485	6,72	468	3,85	36	4,30
Kémia	15 476	4,43	451	3,71	20	2,39
Biológia	81 276	23,26	4 119	33,85	409	48,81
Földrajz	80 312	22,99	2 943	24,18	111	13,25
Angol nyelv	96 188	27,53	2 067	16,98	228	27,21
Francia nyelv	616	0,18	34	0,28	0	0
Német nyelv	2 190	0,63	132	1,08	10	1,19
Spanyol nyelv	152	0,04	0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A két kötelezően választható tantárgy (Ukrajna története és matematika) közül országos szinten az érettségizők 66,4%-a Ukrajna történetét, 46,02%-a matematikát választott, míg Kárpátalján Ukrajna történetét arányaiban sokkal többen választották, a végzősök 75,27%-a, a matematikát 27,86%-a. A magyar tannyelvű iskolák végzőseinek választása inkább az országos trendhez közelít. A többség szintén Ukrajna történetét választotta (59,31%), de a kárpátaljai átlagtól magasabb volt a matematikát választók aránya (40,45%). Ez is több tényezőtől függhet. Előfordulhat, hogy jobb a matematika oktatásának színvonala a magyar tannyelvű iskolákban vagy osztályokban, esetleg a pedagógusok hozzáadott pedagógiai értéke magasabb.

Fizikából az országos átlaghoz képest (6,72%) a kárpátaljai iskolák végzősei arányaiban sokkal kevesebben, feleannyian (3,85%) választották vizsgatárgyként. A magyar tannyelvű iskolák végzősei közül az országos átlag mintegy kétharmada (4,3%) tett fizikából érettségi vizsgát. A kémiát fordított arányban, de szintén nagyon kevesen választották. Országosan is csupán az érettségizők 4,43%-a tett kémiából vizsgát, a kárpátaljai átlag már csak 3,71%, míg a magyar tannyelvű iskolákból csupán az érettségizők 2,39%-a választotta a kémiát. Ez minden szinten aggasztó, mert ezek a tárgyak jelentik számos, az ország életét jelentősen befolyásoló és működtető iparág alapozó tudását, és amennyiben ez a tendencia folytatódik, ronthatja azok üzemeltetésének minőségét, és amennyiben nagyobb ütemben történik, akár blokkolhatja is. Ennek is több oka lehet: az oktatás színvonala, a tanárhiánya, mert a pedagógusi pálya presztízse az utóbbi években leértékelődött, a továbbtanulási lehetőségek hiánya, csökkenhetett az ehhez a tárgyhoz kapcsolódó munka- és karrierlehetőségek köre.

A biológiát a magyar érettségizők arányaiban kétszer annyian választották (48,81%), mint az országos átlag (23,26%), és a kárpátaljai iskolák végzősei is magasabb arányban jelentkeztek erre a vizsgára (33,85%). Ezek szerint ennek a tárgynak az oktatására iskoláinkban odafigyelnek, megfelelő szakemberek oktatják, teljesíthető a tanterv, a diákok továbbtanulás esetén látnak benne perspektívát.

A földrajz vizsgát országos szinten az érettségizők 22,99%-a választotta, a kárpátaljai iskolák végzőseinek 24%-a, míg a magyar végzősök körében csupán azok 23,25%-a. Ez utóbbi elgondolkodtató, mert néhány éve túljelentkezés volt erre a szakra a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, és iskoláinkban szakképzett pedagógusok oktatnak. Lehet a pedagógusi pálya telítődött és más elhelyezkedési lehetőség nincs a végzősök számára, de az is lehet, hogy hiányzik a megfelelő ösztönzés a pedagógusok részéről.

Ami az idegen nyelveket illeti: a spanyolt országos szinten az érettségizők 0,04%-a választotta, Kárpátalján senki. A francia nyelvet is hamarosan elvész, mert országos szinten mindössze az érettségizők 0,18%-a, Kárpátalján 0,28%, a magyar iskolák végzősei közül senki nem választotta. Sajnos a német is eltűnőben van, mert országosan az érettségizők 0,63%-a választotta, Kárpátalján 1,08%, míg a magyar végzősök köréből 1,19%. A német és francia nyelvek az EU két legnagyobb

és meghatározó országának a nyelve, mégis kevesen választják idegen nyelvként, aminek az egyik oka az országos szintű amerikanizációs tendencia. Ennek iskolapéldája, hogy az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztériumban az utóbbi években minden kitett idézetet angolul is elhelyeztek a korábbi orosz feliratok helyett. A nemzetközi trend is az angol nyelv ismeretét várja el, ez lett a kommunikáció eszköze. A kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák végzőseinek mintegy harmada angoltól érettségizett 27,21%, ami alig marad el az országos átlagtól, ami 27,54%, a kárpátaljai átlag ettől elmarad, 16,9%. Amennyiben nem sikerül változtatni, és javítani a kárpátaljaiak idegennyelv-ismeretén, jelentős lehetőségektől esnek el, és nem tudnak nyitni a külföldi turizmus irányába, holott a megyének ez a gazdasági húzó ágazata.

Tekintsük át a vizsgák rendszerét, értékelésének sajátosságait. Minden független tesztvizsgán meghatározzák, hogy maximálisan hány vizsgapontot lehet elérni. Ebben a skálában az országos eredmények alapján megállapítják, hogy mennyi az alsó ponthatár. Az alsó ponthatár 100 pontot ér. A vizsgapontokat átkonvertálják egy 100-tól 200-ig terjedő skálára. Azon személyek, akik 100–200 közötti pontszámot értek el, részt vehetnek a felvételi eljárásban. Akik nem érték el az alsó ponthatárt, nem nyújthatják be jelentkezésüket egyik felsőoktatási intézménybe sem.

Ukrán nyelvből és irodalomból összesen 104 tesztpontot lehetett szerezni. A teljesítményekhez igazítva 104 pontból 23-nál állapították meg az alsó ponthatárt. Az átkonvertálás értelmében 23 pont ért 100 pontot. A maximális 104 vizsgapont 200 pontot ért.

A külső független tesztelésen elért eredmények egyben az érettségi jegyet is jelentik a választott tárgyakból. Az ukrán tesztvizsga esetében azonban csak a nyelvtani feladatokat és az utolsó feladatként megjelölt fogalmazást vették figyelembe. Ennek megfelelően csak 68 vizsgapontot (ebből 48 pont a nyelvtani rész 20 pont a fogalmazás) konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es jegyskálára. A megnevezett feladatokon legalább 16 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy ukrán nyelvből 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 64–68 pontra lehetett 12-est kapni. Mivel az irodalmi részt a jegyadásnál nem vették figyelembe, előfordult, hogy az érettségiző letette a tesztvizsgát, és részt vehetett a felvételi eljárásban, azonban 1-es, 2-es vagy 3-as szerepel az érettségi bizonyítványában. Ennek oka az is, hogy a nyelvtani részben nem az európai rendszer szerinti kompetencia alapú mérést alkalmazzák, azaz nem azt mérik, hogy az érettségiző mennyire érti és tudja alkalmazni a nyelvet, hanem

milyen mélységben jártas az ukrán nyelv sajátosságaiban, mennyire ismeri a regionális különbségeket. Ez azért van így, mert a teszteket az ukrán nyelv és irodalom szakra felvételizők számára készítik, de ezzel mérik az átlag középiskolás nyelvi tudását is. Ez ellen tiltakoznak a nemzeti kisebbségek szakmai szervezetei immár egy évtizede, és szeretnék elérni, hogy kétszintű érettségi teszteket alkalmazzanak ukrán nyelvből: egyet a leendő bölcsészek számára, egy másikat, amely a nyelvi kompetenciát méri a többi szakra jelentkező, vagy szakképzésben továbbtanulni kívánók esetében. 2019-ben először tettek engedményt a nemzetiségi iskolákban érettségizők számára, hogy kompenzálják a kisebbségek hátrányait, mert számukra az ukrán nem anyanyelv és a vizsgák az anyanyelvi tudást mérik az EU-i normák szerinti C1 szintű teszttel. Igaz, ezt is felemás módon alkalmazták. A minden érettségiző számára kötelező ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgán a nemzeti kisebbségi iskolák végzősei számára az alsó ponthatárt kilenc ponttal leengedték, de a tesztek nyelvtani részét mindenkinek 16 pontra kellett teljesíteni, ami viszont az alapproblémát okozó nyelvtani kérdéseket jelentette, ezt kellett az ukrán anyanyelvűekkel egy szinten teljesíteni. Amennyiben az érettségiző csupán a minimális 14 pontot szerezte meg, részt vehetett a felvételi eljárásban, azonban érettségi bizonyítványában ukrán nyelvből a 12-es osztályozási rendszerben a hármas került beírására.

A 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelet¹ értelmében a kisebbségi tannyelvű iskolák a szakvizsgákat az oktatás nyelvén tehetik le. Ennek megfelelően a szakvizsgák feladatsorait orosz, magyar, moldáv, krími tatár, lengyel és román nyelvekre fordítják le.

Ukrajna történetéből 94 pont volt a maximális pontszám, 26 pontnál húzták meg az alsó határt. Az érettségi bizonyítványba csupán a XX. századi és a XXI. század elejéről szóló kérdéseket vették figyelembe. Ennek értelmében maximális 47 pontot konvertáltak át érettségi jeggyé.

Matematikából maximálisan 62 pontot lehetett szerezni. Ennek megfelelően az a vizsgázó kapott 200 pontot, aki 62 vizsgapontot szerzett. Az alsó ponthatár 11 volt. A jegyeknél 52 pontot számítottak át.

---

¹ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №33 від 24.01.2008) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-08/ed20101007/conv> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

Biológiából a maximális 80 vizsgapontból 23 pont lett az alsó határ. A biológiaából tett érettségi jegynél az összes szerezhető pontot figyelembe vették, a 73–80 közötti vizsgapontot 12-re értékelték.

Földrajzból 94 vizsgapontból legalább 26-ot kellett szerezni a minimális 100 pont eléréséhez. A jegyek megítélésénél szintén 94 pontot vettek figyelembe.

Kémiából 80 vizsgapontot lehetett szerezni, 16-nál húzták meg az alsó ponthatárt. A kémia esetében is a jegyek megítélésénél a maximálisan szerezhető pontszámot vették figyelembe.

Fizikából a maximális vizsgapontok száma 60. A fizika tesztvizsgát azok tették le, akik legalább 13 vizsgapontot szereztek. A jegyek átszámításához szintén a maximálisan szerezhető 60 pontot vették figyelembe.

Idegen nyelvből (angol, német, francia, spanyol) 72 vizsgapontot szerezhettek a felvételizők, amelyből minimum 19 pontot kellett elérni. Az értékelésnél külön pontozták a különböző szintű tesztsorokat. Az alapszintű vizsgánál 56 pontnál lehetett 12-est kapni, míg nehezebb szintű tesztnél mind a 72 pontot figyelembe vették.

ZNO–2019 sorozatunkban tantárgyanként fogjuk elemezni a kárpátaljai érettségizők eredményeit.

Az *Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ* hivatalos honlapján (<https://zno.testportal.com.ua/stat/2019>) közzétett eredmények alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az alsó ponthatárt. A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel azokat, amelyeknek van valamilyen szintű magyar programja (kéttannyelvű iskolák vagy olyanok, ahol elemiben (1–4. osztály) még tanulnak magyarul). Késsel jelöltük a román tannyelvű iskolákat. Halvány késsel jelöltük az egyetlen részben szlovák iskolát, ahol az 1–4. osztályban még szlovákul tanulnak, a felsőbb évfolyamokon ukránul minden tárgyat, a szlovákok tantárgyként heti egy-két órában. Ez a konstrukció működik magyar vonatkozásban Szolyván, Rahón, Kőrösmezőn, Fancsikán, Csepén. Az iskolák szerinti bontás nem tartalmazza azok adatait, akik egyénileg jelentkeztek be a vizsgákra, tehát korábban érettségiztek, és akkor még nem tettek központi érettségit ukránból, vagy az elmúlt években nem sikerült, és meg kellett ismételniük a vizsgát. Az oktatási intézmények rangsorát a melléklet tartalmazza ukrán nyelven.

3. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK UKRÁN NYELVBŐL ÉS IRODALOMBÓL

A 2018/19-es tanévben – csakúgy, mint eddig – minden érettségiző számára kötelező volt az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsga. Az említett tanévben először tették kötelezővé az ukrán nyelv és irodalom vizsgát a szakközépiskolákban, technikumokban érettségizők számára, ezért a 2019-es érettségit teljes körű felmérésnek tekinthetjük. Aki nem érte el ebből a tárgyból az alsó ponthatárt, nem kaphatta meg a szakképesítését igazoló okiratot.

Az ukrán nyelv és irodalom vizsgadolgozat három részből állt: nyelvtani rész (33 feladat), irodalmi rész (24 feladat) és fogalmazás (minimum százszavas önálló gondolatsor). Ukrán nyelvből és irodalomból összesen 104 tesztpontot lehetett szerezni. A teljesítményekhez igazítva 104 pontból 23-nál állapították meg az alsó ponthatárt. Az átkonvertálás értelmében 23 pont ért 100 pontot. A nemzeti kisebbségi iskolák végzősei számára az alsó ponthatárt leengedték 14-re, ***de a tesztek nyelvtani részét mindenkinek 16 pontra*** kellett teljesíteni, mint az ukrán anyanyelvű társaiknak. Ebben az esetben 14 pontra 100 pontot lehetett kapni. A maximális 104 vizsgapont 200 pontot ért.

A kisebbségi érettségizőket sok esetben a nyelvtani rész állítja kihívás elé, mert a tesztkérdéseket az ukrán filológia szakra készülők szintjén alakították ki még a tesztrendszer bevezetésekor. Azóta kérik, hogy az ukrán vizsgából kétszintű rendszert vezessenek be: egyet azok számára, aki az ukrán filológián szeretnék folytatni tanulmányait, egy másikat pedig, mellyel az ukrán nyelv ismeretét mérik egy átlagos érettségiző szintjén. Az ukrainai kisebbségek képviselői arra is felhívták a figyelmet, hogy a nyelvi ismeretet az európai nyelvvizsgák rendszere szerinti kompetenciák mérésével lenne célszerű megvalósítani. Erre az egy évtizedes kérésre reagálva adtak kedvezményt a 2018/2019-es tanévben a kisebbségi iskolák végzőseinek, amivel részben kompenzálták az évtizede fennálló esélyegyenlőtlenséget.

Az ukrán nyelv külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. Az ukrán tesztvizsga esetében ***azonban csak a nyelvtani feladatokat és az utolsó feladatként megjelölt fogalmazást vették figyelembe. Az érettségi bizonyítványba a***

nyelvtani kérdésekre adott válaszokat számították be. Ezt a részt a kisebbségeknek is az ukrán anyanyelvűek szintjén kellett teljesíteni.

Ennek megfelelően csak 68 vizsgapontot (ebből 48 pont a nyelvtani rész, 20 pont a fogalmazás) konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es jegyskálára. A megnevezett feladatokon legalább 16 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy ukrán nyelvből az átmenő 4-es osztályzat szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 64–68 pontra lehetett 12-est kapni (lásd! a 3.1. táblázatot).

3.1. táblázat. A vizsgapontok értékei

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–5	1
6–10	2
11–15	3
16–20	4
21–26	5
27–32	6
33–38	7
39–43	8
44–49	9
50–55	10
56–61	11
62–68	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen 349 365 személy regisztrált a minden érettségiző számára kötelező ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsgára. A résztvevők 15,48%-a nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben (104 158 fő) általános középiskolákból jelentkeztek. A középiskolai érettségizők 11,09%-a nem érte el az alsó ponthatárt. 82 644 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 13,87% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (61 867 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 59,06%-a nem érte el az alsó ponthatárt, ennyien nem vehették

át a szakképesítésüket igazoló oklevelüket sem. Az oktatási-nevelési központokból (olyan intézmények, ahol az óvodától az érettségiig tanulhatnak a gyerekek) összesen 27 849 diák vett részt. 15,79%-uk nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) érettségizői (36 957 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók csupán 4,95%-a nem érte el a minimum ponthatárt. Az állami besorolás szerinti „speciális középiskolákból”, ismertebb nyelvi használatban a szakosított iskolákból összesen 1 282 érettségiző jelentkezett az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgára. A képzésben részt vevő tanulók 35,48%-a nem teljesítette pozitívan a vizsgát. 23 650 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 10,63% nem érte el az alsó ponthatárt.

Az eredmények rávilágítanak arra a tényre, hogy különbséget kellene tenni a szakiskolák és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények érettségije között. Feltehetően sokkal pozitívabb eredményeket lehetne elérni, ha bevezetnék a többszintű érettségit ukrán nyelvből és irodalomból. Figyelembe kellene venni, hogy az érettségizők milyen típusú középiskolákban tanultak. Minőségileg és mennyiségileg is differenciálni kellene az érettségit, hiszen nem hasonlítható össze egy komoly szinten folyó oktatást biztosító gimnázium vagy líceum egy olyan szakiskolával, ahol az érettségi tárgyak mellett szakmát is tanulnak a diákok.

Ukrajnából összesen **349 365** fő regisztrált **ukrán nyelv és irodalom** külső független tesztvizsgára. Közülük **319 541**-en érettségi jegyként is átszámították eredményeiket. **9 980** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **527** fő érvénytelen vizsgadolgozatot adott le. **52 445**-en nem érték el az alsó ponthatárt. **286 413**-an pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a középátlag **141,1** pont. Az 1–12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy a **6**-os. Az ukrán vizsgán megjelent 338 858 érettségiző 15,48%-a, (52 455 fő) nem érte el az alsó ponthatár ukránból.

Az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között, melyet a 3.2. táblázat szemléltet.

3.2. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	28 255	7,44
2.	Cserkaszi megye	8 807	8,78
3.	Harkiv megye	20 594	11,97
4.	Csernyihiv megye	8 196	13,13
5.	Kijev megye	12 957	13,65
6.	Poltava megye	12 002	14,21
7.	Zaporizzsja megye	14 648	14,49
8.	Dnyipropetrovszk megye	27 720	15,1
9.	Lemberg megye	24 489	15,37
10.	Voliny megye	11 012	15,42
11.	Szumi megye	8 944	15,65
12.	Vinnicja megye	15 011	16,09
13.	Kirovohrad megye	7 694	16,16
14.	Odessza megye	21 198	16,44
15.	Luhanszk megye	5 526	16,5
16.	Hmelnick megye	11 281	16,67
17.	Herszon megye	9 374	16,7
18.	Zsitomir megye	11 320	16,93
19.	Iv.-Frankivszk megye	13 104	17,49
20.	Ternopil megye	10 001	18,04
21.	Donyeck megye	14 359	18,1
22.	Mikolajiv megye	9 187	18,66
23.	Csernyivci megye	8 716	20,4
24.	Rivne megye	12 504	20,44
25.	Kárpátalja megye	11 959	26,92

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

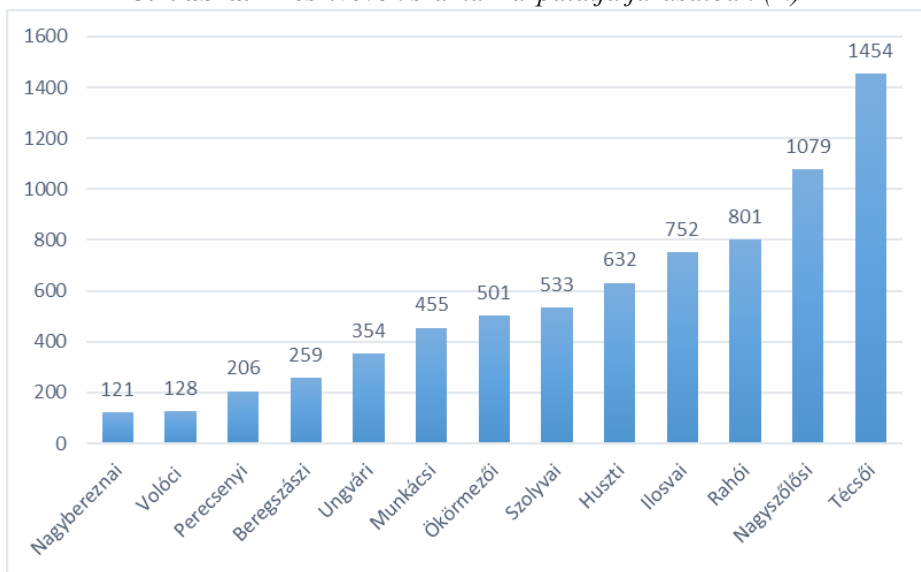
A legeredményesebbnek – a nagy számok törvényének megfelelően – a fővárosban érettségizők bizonyultak, ami természetes, általában minden országra ez jellemző.

A legnagyobb arányban Kárpátalján nem teljesítették az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgát.

Kárpátalján **12 170** fő regisztrált az **ukrán nyelv és irodalom** független tesztvizsgára. **11 679** fő számára érettségiként is funkcionált a ZNO. **197** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán. A vizsgán **megjelent 11 959 érettségiző**. Az érettségizők 26,92%-a, **3 219 fő**, tehát majdnem egy harmada nem érte el az átmenő alsó ponthatárt. Értékelhetetlen vizsgadolgozatot 14-en adtak le. Pozitív eredményt ért el **8 740** érettségiző. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **132,4** pont. Az 1–12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy ukránból az 5-ös volt 2019-ben. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga viszonylag kis mértékben marad el az ukránjai középátlagtól.

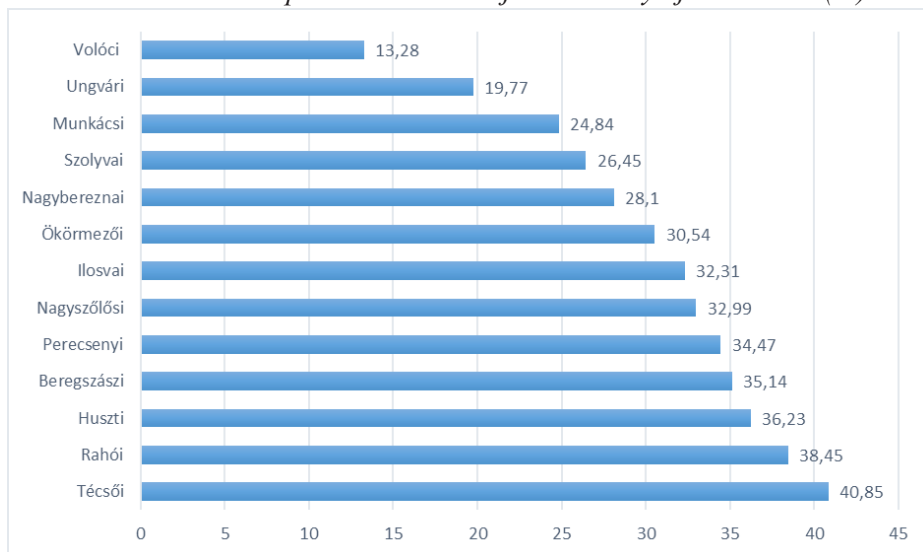
A járáások eredményeit tekintve legtöbbször a Técsői járásból (1 454 fő), legkevesebben pedig a Nagybereznai járásból (121 fő) jelentkeztek az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgára (lásd! a 3.1. ábrát).

3.1. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja járaásaiban (N)*

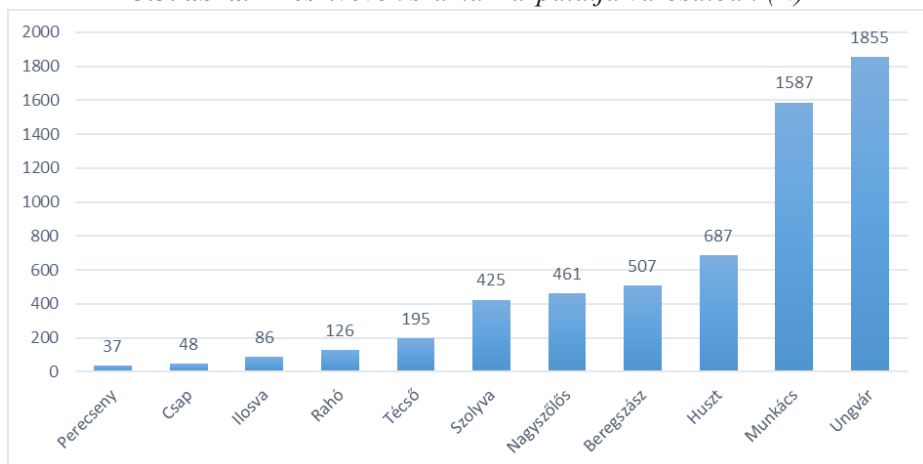
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A legeredményesebbek a Volóci járás vizsgázói voltak: esetükben 13,28% nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbbször a Técsői járásban buktak el a vizsgán (40,85%). Az eredményeket a 3.2. ábra szemlélteti.

3.2. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

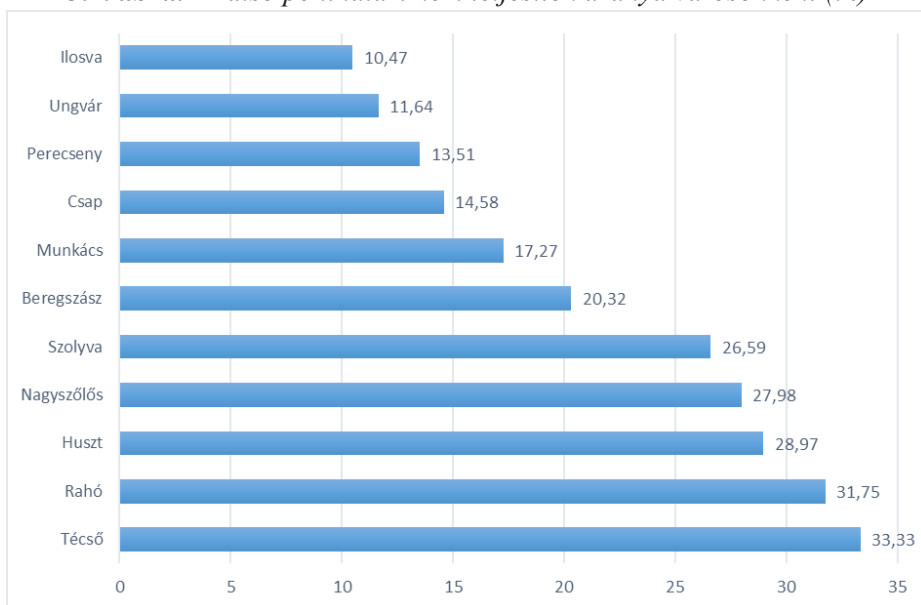
A városi iskolák tekintetében Perecsenyből jelentkeztek a legkevesebben (37 fő). Legtöbbben az ungvári (1 855 résztvevő) és a munkácsi (1 587 résztvevő) iskolákból jelentkeztek az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsgára. A résztvevők számát a 3.3. ábra szemlélteti.

3.3. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, ukrán nyelvből és irodalomból az ilosvai vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, 10,74% nem érte el az alsó ponthatárt. Az érettségizők Rahón (31,75% nem érte el az alsó ponthatárt), illetve Técsőn (33,33%) voltak legkevésbé eredményesek. Az eloszlásokat a 3.4. ábra szemlélteti.

3.4. ábra. Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az alábbi 3.3. táblázat szemlélteti a megyei rangú városok eredményeit ukrán nyelvből és irodalomból (a magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek eredményét külön szemléltettük).

3.3. táblázat. A megyei jogú városok eredményei ukrán nyelvből és irodalomból

Város		Regisztráltak száma	Nem jelent meg	Értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le	Nem érte el az alsó ponthatárt	Pozitívan teljesítette a vizsgát	Átlagpontszám	Átlagjegy
Ungvár	Összesen	1 892	36	1	216	1 639	142	6,5
	Magyar tannyelvű iskolából	23	0	0	2	21	125	4,9

A 3.3. táblázat folytatása

Város		Regisztráltak száma	Nem jelent meg	Értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le	Nem érte el az alsó ponthatárt	Pozitívan teljesítette a vizsgát	Átlagpontszám	Átlagjegy
Beregszász	Összesen	497	1	0	98	398	125	5
	Magyar tannyelvű iskolából	159	0	0	8	175	115	4,2
Munkács	Összesen	1 523	7	1	258	1 257	136	5,7
	Magyar tannyelvű iskolából	29	0	0	0	29	125	4,7
Huszt	Összesen	683	3	1	198	481	132	5,4
	Magyar tannyelvű iskolából	0	0	0	0	0	0	0
Csap	Összesen	47	6	0	6	41	136	5,4
	Magyar tannyelvű iskolából	16	0	0	3	13	112	3,3

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az adatok alapján megvizsgáltuk, hogy az adott évben érettségizők száma hogyan alakult közgazgatási egységenként. Az adatok nem tartalmazzák az egyénileg bejelentkezettek számát, miután a továbbiakban is szeretnénk az iskolák teljesítményét vizsgálni, és az egyénileg bejelentkezettekről nincs információnk, hogy a korábbi években mely oktatási intézményben érettségiztek. Annak érdekében, hogy az eredményeket értelmezni tudjuk, az országos és a megyei átlagot is rögzítettük a 3.4. táblázatban.

A 3.4. táblázat jól szemlélteti, hogy nem a magyarok által lakott járások érettségizői teljesítettek a leggyengébben. A városi iskolákban érettségizők magasabb eredményt értek el a falvakban érettségiző diáktársaiknál. Az eredmények jól tükrözik, hogy nemcsak Kárpátalja magyar nyelvű régióiban magas azok aránya, akik nem teljesítették az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsgát. Ezt a felvetést igazolja az iskolák összevetése is azon városokban/járásokban, ahol magyar tannyelvű iskolák is működnek.

3.4. táblázat. 2019-es eredmények ukrán nyelvből és irodalomból
100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	338 858	15,48	23,25	20,18	16,94	14,39	9,78
	Kárpátalja	11 959	26,92	30,2	16,84	11,8	8,75	5,49
1.	Ungvár	1 769	11,64	24,26	21,02	15,8	14,23	13,05
2.	Volóci járás	124	13,28	21,88	14,84	17,97	17,19	14,84
3.	Csap	47	14,58	33,33	14,58	16,67	10,42	10,42
4.	Munkács	1 587	17,27	25,96	23	17,01	10,96	5,8
5.	Ungvári járás	332	19,77	46,89	17,51	9,89	3,11	2,82
6.	Beregszászi járás	496	20,32	42,8	18,15	8,68	6,9	3,16
7.	Munkácsi járás	427	24,84	30,99	14,73	12,53	11,87	5,05
8.	Szolyvai járás	515	26,45	32,46	16,7	10,51	9,76	4,13
9.	Nagybereznai járás	119	28,1	20,66	17,36	14,05	8,26	11,57
10.	Huszt	679	28,97	29,99	18,49	9,32	7,71	5,53
11.	Ökörmezői járás	490	30,54	24,55	15,57	15,17	10,58	3,59
12.	Ilosvai járás	739	32,31	29,39	13,83	11,17	9,04	4,26
13.	Nagyszőlősi járás	1 110	32,99	34,2	13,44	8,06	6,58	4,73
14.	Beregszászi járás	250	35,14	55,6	3,47	3,86	1,54	0,39
15.	Husztai járás	614	36,23	28,64	15,03	12,18	6,01	1,9
16.	Rahói járás	780	38,45	27,97	15,36	9,36	5,99	2,87
17.	Técsői járás	1 426	40,85	31,57	13,07	7,84	4,61	2,06
18.	Perecsenyi járás	192	57,45	29,79	10,64	2,13	0	0
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	11 696						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Beregszász városban csupán a **Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium** érettségizői közül teljesítette **mindenki sikeresen** az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgát. A **II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézetéből 130 érettségiző** adott ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgát. A vizsgázóknak **mindössze 3,08%-a nem teljesítette** azt. Az **ukrán tannyelvű Beregszászi Egészségügyi Koledzs** diákjai közül **119-en** jelentkeztek a tesztvizsgára, s **17,65%-uk nem tette le** azt.

A Nagyszőlősi járásban hasonló tendencia figyelhető meg. Például **Bukove (Fakóbükk)** ukrán tannyelvű iskolájából az érettségizők **62,5%-a** nem teljesítette a tesztvizsgát. A **Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskola** érettségizőinek **31,25%-a** nem érte el az alsó ponthatárt, míg a szintén **Tiszaújlakon** található **ukrán tannyelvű iskolából** az érettségizők **37,5%-a** nem ért el pozitív eredményt. A **Munkácsi Állami Egyetem Nagyszőlősen** működő **ukrán tannyelvű szakképzési intézetéből 176 érettségiző** közül **30,68%** nem érte el az alsó ponthatárt. A Munkácsi járásban szintén hasonló eredmények tapasztalhatók. Az **ukrán tannyelvű kölcsényi középiskolában** az érettségizők **46,67%-a nem teljesítette** az ukrán tesztvizsgát, a **Barkaszoói Középiskolában**, ahol magyar és ukrán osztály is működik, a végzősök **22,22%-a**, a **derceni magyar tannyelvű középiskolában** pedig **25%** nem ért el pozitív eredményt. **Aknaszlatinán a magyar tannyelvű Bolyai-középiskolában** vagy a **román tannyelvű Eminescu nevét viselő líceumban érettségizők mind teljesítették** az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgát. Ezzel szemben a **település ukrán tannyelvű középiskolájában érettségizők 21,43%-a** nem érte el az alsó ponthatárt.

Az iskolák eredményességét vizsgálva a <https://zno.testportal.com.ua/stat/2019> honlapon közzétett adatbázist használtuk fel az ukrán nyelv és irodalom eredmények elemzéséhez. A hivatalos eredmények alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az alsó ponthatárt (**melléklet a 3. sz. fejezethez**). A táblázatok a 2019-ben érettségizők eredményeit tartalmazzák. Az abszolút listát szűrtük intézménytípusonként is. A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancsszínnel azokat, amelyeknek van valamilyen szintű magyar programja: kéttannyelvű iskolák, vagy olyanok, ahol elemiben még magyarul tanulnak, de az 5. osztálytól már mindent ukránul, tehát a 2017-es oktatási törvény szellemében. Kékkel jelöltük a

román tannyelvű iskolákat. Halványkéssel jelöltük az egyetlen, részben szlovák iskolát, ahol 1–4. osztályban még szlovákul tanulnak, a felsőbb évfolyamokon ukránul és a szlovákot tantárgyként heti néhány órában. Majd külön rangsorokat állítottunk fel az oktatás nyelve alapján: az ukrán, a magyar, a román tannyelvűek. Külön csoportba szedtük azokat a magyar–ukrán, magyar–oroszlány kétannyelvű iskolákat, melyekben érettségiig működhet párhuzamos osztály, mert az adatbázisban ezen intézmények esetében nem tudtuk szűrni, hogy ki milyen nyelven tanult.

Kutatásunk során megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit ukrán nyelvből és irodalomból százalékos arányban. Kárpátalján 46 olyan középiskola működik, amely rendelkezik valamilyen szintű magyar programmal érettségiig, de magyar tannyelvűként 30-at tartanak számon hivatalosan. Egyedüli kivétel a Barkaszi Középiskola, melynek az ukrán hivatalos nevében ugyan az szerepel, hogy magyar tannyelvű, de párhuzamos ukrán osztályok is működnek az intézményben.

Az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsga eredményeinek vizsgálatakor külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze az általános középiskolák teljesítményét, külön azokat a magyar tannyelvűeket, ahol párhuzamos ukrán osztályok is vannak, és külön kategóriába soroltuk a tehetséggondozó jelleggel működőket (gimnáziumok, líceumok, szakképzési intézet).

A kárpátaljai iskolák közül a Verböci Középiskola, a Szürtei Középiskola, a Sislóci Dobó István Középiskola, a Salánki Mikes Kelemen Középiskola, a Nevetlenfalui Középiskola, a Nagyberegi Középiskola, a Barkaszi Középiskola, a Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola, a Beregszászi 10. Számú Középiskola, a Feketeardói Középiskola, a Muzsalyi Középiskola, a Beregszászi Esze Tamás Bentlakásos Középiskola, a Jánosi Középiskola kétannyelvű: párhuzamosan működtet magyar és ukrán vagy orosz tannyelvű osztályokat. Az ukrán tannyelvű osztályokban is jelentős a magyar anyanyelvű gyerekek száma, ezért külön figyelmet fordítottunk teljesítményükre. Ezen intézmények lényegében már a 2017-ben elfogadott oktatási törvény szerint működnek, mert az oktatás folyamata, a rendezvények már ukránul zajlanak, legfeljebb a magyar nyelv és irodalom órákon tanulnak magyarul.

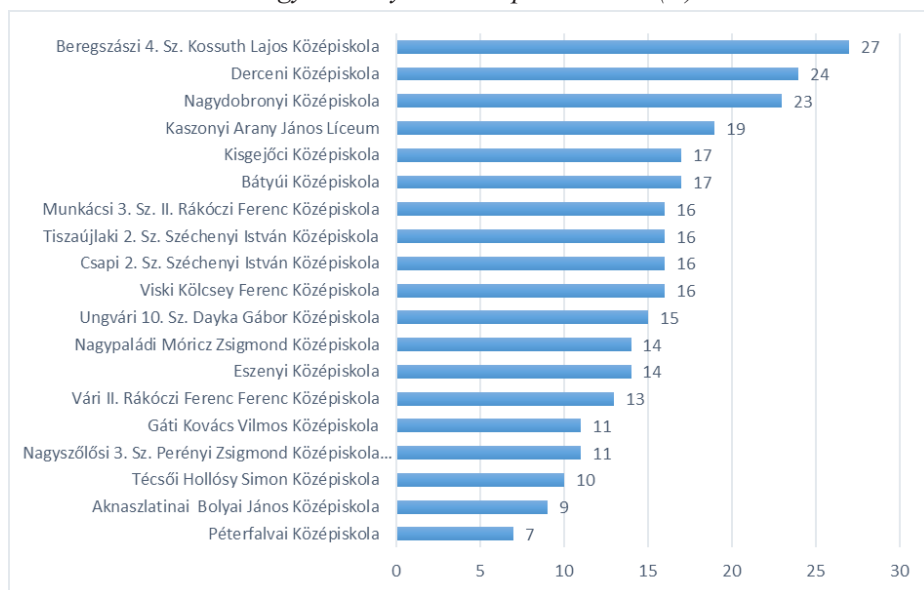
A Rahói 1. Sz. Középiskola, a Körösmezői 1. Sz. Középiskola, a Szolyvai 1. Sz. Középiskola, a Csepei Középiskola, a Fancsikai Középis-

kola keretein belül az elemi iskolai szinten (1–4. oszt.) magyar tannyelvű osztályok is működnek, majd ötödik osztálytól kezdve mindent ukránul tanulnak, a magyart legfeljebb fakultációként, nagyrészt ukrán anyanyelvűek, így ezeket az oktatási intézményeket az ukrán iskolákhoz soroltuk.

A magyar tannyelvű középiskolákból összesen 703 érettségiző vett részt az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgán. Külön kategóriába bontva megvizsgáltuk a tehetséggondozó és az általános képzést nyújtó intézmények eredményeit. Külön csoportba soroltuk azon kéttannyelvű iskolákat, ahol érettségiig működik magyar tannyelvű osztály. Az utóbbiak azért kerültek egy kategóriába, mert a statisztikák alapján nem bontották ukrán és magyar tagozatra eredményeiket.

Az általános magyar tannyelvű középiskolák résztvevőinek számát a 3.5. ábra szemlélteti.

3.5. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), akik 100–200, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el.

3.5. táblázat. *A magyar tan nyelvű iskolák 2019-es eredményei ukrán nyelvből és irodalomból 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az in-tézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	25	0	60	28	12	0	0
2.	Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskola	középiskola	11	0	63,64	9,09	18,2	9,09	0
3.	Karácshalvai Sztojka Sándor Líceum	liceum	28	0	17,86	39,29	14,29	28,57	0
4.	Munkácsi Szent István Líceum	liceum	14	0	57,14	28,57	14,29	0	0
5.	Péterfalvai Református Líceum	liceum	36	0	47,22	27,78	19,44	5,56	0
6.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	9	0	100	0	0	0	0
7.	Técsői Magyar Tan nyelvű Református Líceum	liceum	31	0	48,39	25,81	22,6	3,23	0
8.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felső-oktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	130	3,08	61,54	21,54	8,46	4,62	0,77

A 3.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
9.	Nagyberegí Református Líceum	líceum	46	4,35	67,39	23,91	4,35	0	0
10.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	17	5,88	76,47	17,65	0	0	0
11.	Nagyberegí Református Líceum	líceum	32	9,38	84,38	0	6,25	0	0
12.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	középiskola	10	10	70	0	20	0	0
13.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	15	13,3	40	20	13,3	13,33	0
14.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	27	14,81	74,07	11,11	0	0	0
15.	Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskola	középiskola	13	15,38	84,62	0	0	0	0
16.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	23	17,39	43,48	8,7	21,74	8,7	0
17.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	oktatási-nevelési komplexum	17	17,65	76,47	5,88	0	0	0

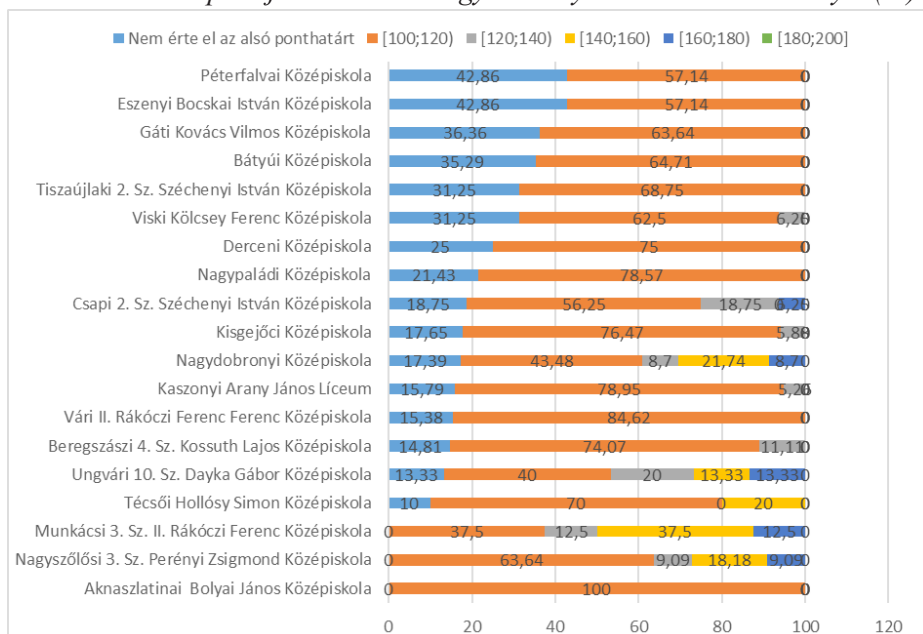
A 3.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
18.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	16	18,8	56,25	18,75	0	6,25	0
19.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	liceum	41	19,51	80,49	0	0	0	0
20.	Nagypaládi MórícZ Zsigmond Középiskola és Óvoda	oktatási-nevelési komplexum	14	21,43	78,57	0	0	0	0
21.	Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	16	31,25	68,75	0	0	0	0
22.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	16	31,3	62,5	6,25	0	0	0
23.	Bátyúi Középiskola	középiskola	17	35,29	64,71	0	0	0	0
24.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	középiskola	11	36,36	63,64	0	0	0	0
25.	Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola	középiskola	7	42,86	57,14	0	0	0	0
26.	Eszenyi Bocskai István Középiskola	középiskola	14	42,86	57,14	0	0	0	0
Összesen:			636						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A Nagyszőlősi Perényi Zsigmond, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolában és az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskolában minden tanuló elérte az alsó ponthatárt. Legnagyobb arányban a Péterfalvai Középiskola és az Eszenyi Bocskai István Középiskola érettségizői (42,86%) nem tették le az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgát. Az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskolában, a Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskolában, a Nagydobronyi Középiskolában, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolában, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában 160–180 közötti pontszámokra is teljesítettek az érettségizők. 180–200 közötti pontszámot egyik érettségizőnek sem sikerült szereznie.

3.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar tannyelvű iskolák eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A helyismerettel rendelkezők tudatában vannak annak a ténynek, hogy a felsorolt városi iskolákban tanulók zöme inkább ukránul beszél otthon, és a magyar nyelvet sok esetben csak a tanórán használja. Feltehetően ezzel magyarázható a jó átlageredmény ukrán nyelvből. Esetükben sokkal kevesebb pedagógiai hozzáadott értékre van szükség, hogy ezt a teljesítményt elérjék. A többi iskola jelentős része falusi, magyar környe-

zetben működik, és a családban kizárólag magyarul beszélnek. Emiatt ezekben az iskolákban sokkal több munkát kell kifejtetni a pedagógusoknak ahhoz, hogy tanulók sikeresen letegyék az ukrán anyanyelvűek és ukrán szakra felvételizőknek összeállított tesztvizsgát ukrán nyelvből és irodalomból. Ebben a kategóriában a legjobban a Nagydobronyi Középiskola teljesített. A falusi oktatási intézmények közül csupán ebben az iskolában érték el 140–160 pont közötti eredményt.

Kutatásunk során megvizsgáltuk, hogyan teljesítettek ukrán nyelvből és irodalomból a kéttannyelvű (ukrán/magyar) oktatási intézmények Kárpátalján (lásd! a 3.6. táblázatot).

3.6. táblázat. *A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei ukrán nyelvből és irodalomból a 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Verbóci Középiskola	középiskola	7	14,29	85,71	0	0	0	0
2.	Szürtei Középiskola	középiskola	5	20	60	20	0	0	0
3.	Barkaszi Középiskola	középiskola	9	22,22	77,78	0	0	0	0
4.	Körösmezői 1. Számú Középiskola	középiskola	50	24	28	26	16	2	4
5.	Koncházai Középiskola	középiskola	11	27,27	18,18	27,27	18,18	0	9,09
6.	Beregszászi 10. Számú Középiskola	középiskola	14	28,57	71,43	0	0	0	0

A 3.6. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
7.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	21	33,33	42,86	9,52	9,52	4,76	0
8.	Nevetlenfalui Középiskola	középiskola	17	35,29	64,71	0	0	0	0
9.	Salánki Mikes Kelemen Középiskola	középiskola	12	41,67	50	8,33	0	0	0
10.	Nagyberegzi Középiskola	középiskola	27	44,44	48,15	3,7	0	3,7	0
11.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	17	47,06	23,53	17,65	5,88	5,88	0
12.	Muzsalyi Középiskola	középiskola	20	50	40	5	5	0	0
13.	Jánosi Középiskola	középiskola	26	53,85	30,77	7,69	3,85	3,85	0
14.	Csepei Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	16	56,25	31,25	12,5	0	0	0
15.	Csomai Középiskola	középiskola	16	87,5	6,25	0	6,25	0	0
16.	Beregszászi Esze Tamás Líceum	líceum	7	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		275						

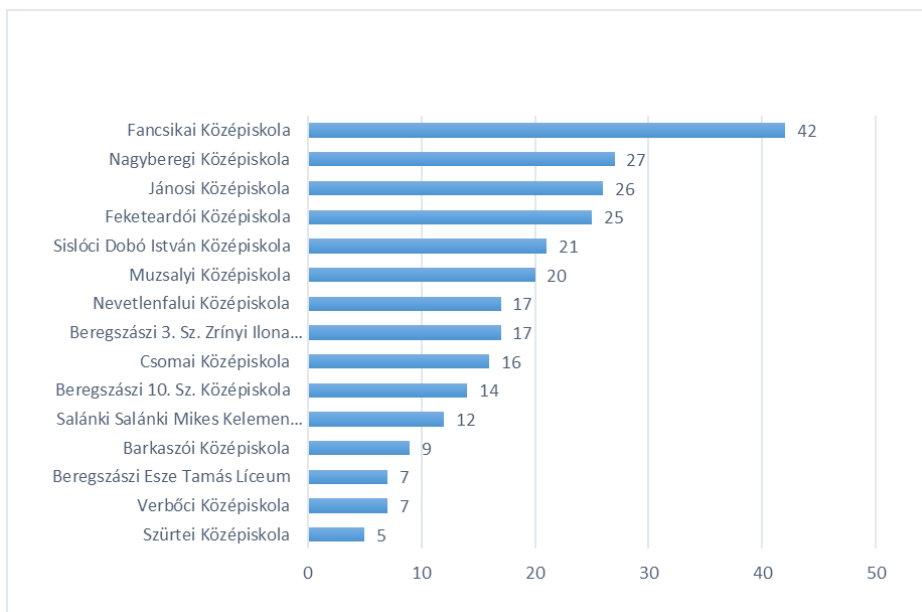
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A 3.6. táblázatban felsorolt intézményekből jelentkezők eredményei a statisztikák alapján nem bontható ukrán és magyar tagozatra ukránból, mert mindenki ugyanazt az tesztet töltötte ki.

A Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolában a 2018/2019-es tanévben csak ukrán tannyelvű végzős osztály volt. A kéttannyelvű kárpátaljai iskolák közül a Sislóci Dobó István Középiskolában, a Csomai Középiskolában, a Nagyberegi Középiskolában, a Jánosi Középiskolában, a Muzsalyi Középiskolában és a Feketeardói Középiskolában volt párhuzamos magyar és ukrán tannyelvű osztály. A vegyes tannyelvű iskolákból összesen 275 fő vett részt az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsgán. Ezekben az iskolákban nincs tannyelv szerinti bontás, összesítve határozták meg a résztvevők számát és az eredményeket. Az iskolák ukrán tagozatán is nagyrészt magyar anyanyelvűek tanulnak, tehát minden tárgyat ukránul tanultak, így feltételezhető, hogy az ukránból jobb eredményt értek el.

A kéttannyelvű oktatási intézmények résztvevőinek számát a 3.7. ábra szemlélteti.

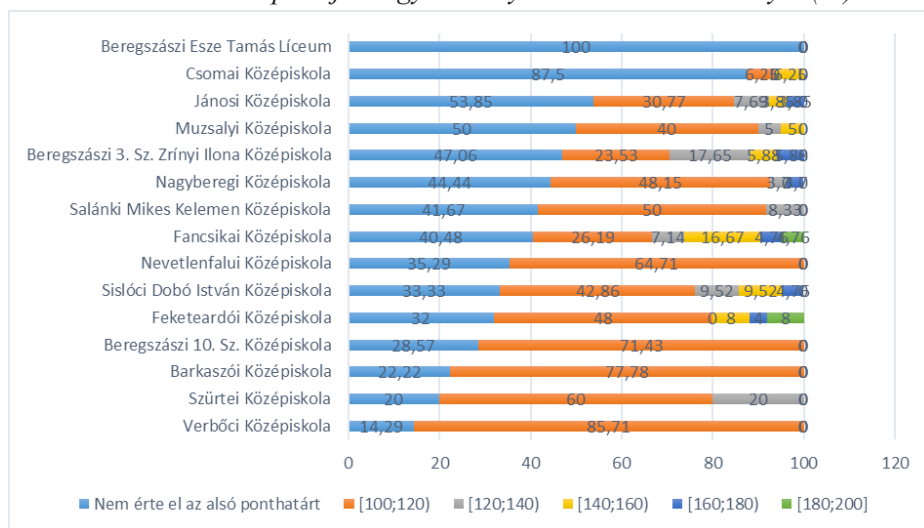
3.7. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja vegyes tannyelvű középiskolaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Annak ellenére, hogy az iskolákban ukrán tannyelvű osztályok is működnek, viszonylag magas azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt ukrán nyelvből és irodalomból (lásd! a 3.8. ábrát). A Beregszászi Esze Tamás Líceum összes érettségizője alulteljesített, ami azzal is magyarázható, hogy ebben az iskolában főleg hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek tanulnak, s az iskola pedagógiai hozzáadott értékkel sem tudja kompenzálni a családi háttérindex hatását. A Csomai Középiskolában az érettségizők döntő többsége (87,5%) a minimumponthatár alatt teljesített. A Feketeardói Középiskola érettségizőinek 32%-a nem érte el az alsó ponthatárt, de a végzősök 8%-a 180–200 közötti pontszámot ért el. A Fancsikai Középiskola végzőseinek 4,76%-a ért el 180–200 közötti pontszámot.

3.8. ábra. *A kárpátaljai vegyes tannyelvű iskolák eredményei (%)*

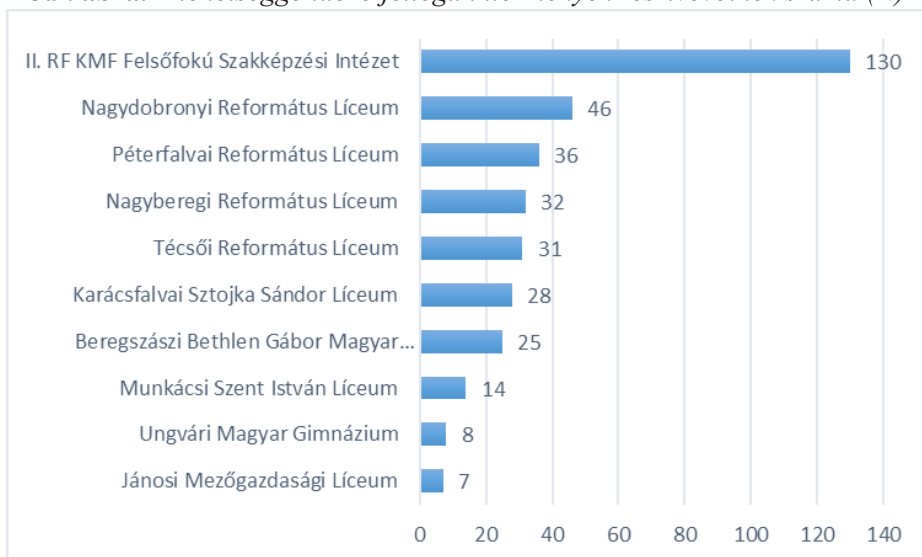

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az eredmények hátterében feltehetően az áll, hogy Csomán, Nagyberegen, Jánosiban, Muzsalyban az ukrán tannyelvű osztályok tanulóinak jelentős része magyar anyanyelvű. Sislócon, Feketeardóban és a Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolában valószínű az ukrán tannyelvű osztályokban leginkább ukrán anyanyelvűek tanulnak. Annak ellenére, hogy a Beregszászi 3. Számú Középiskolában az elmúlt tanévben csak az ukrán tagozaton volt érettségiző osztály, a végzősök 47,06%-a

nem érte el az alsó ponthatárt ukrán nyelvből és irodalomból. Mindez további kutatást igényel, miután a statisztikákból ezekre a sajátosságokra nem tudunk számszerűsíthető adatokból választ adni.

3.9. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

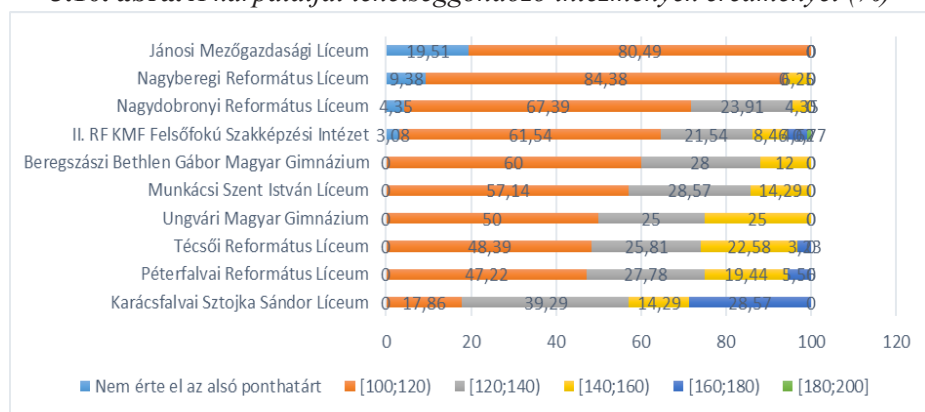
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az elvárásoknak megfelelően, a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények bizonyultak a legeredményesebbnek (lásd a 3.9. ábrát). Ebbe a kategóriába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztály; szakképzést is biztosító iskola). Bár a Kaszonyi Arany János Líceum tehetséggondozásra utaló nevet visel, az általános középiskolák közé sorolták. Ennek az oka az, hogy a 2017-es oktatási törvény értelmében líceumnak neveznek minden olyan oktatási intézményt, amely középiskolai végzettséget nyújt. Ezzel szemben korábban csak a tehetséggondozó intézményeket illette meg ez a név. A kaszonyi iskolát az új törvény után átminősítették, így a líceum nevet viseli, de nem tehetséggondozó jelleggel működik, köteles mindenkit felvenni a beiskolázási körzetéből, míg a líceumokban szelektív jellegű bemeneti követelményeket állítanak a felvételizők elé. Ennek

megfelelően ezt az intézményt az általános középiskolák között tüntettük fel. A státusz szerint a líceum kategóriába került a Jánosi Mezőgazdasági Líceum. Az utóbbi években azonban minden jelentkezőt felvesznek felvételi nélkül is, és azok tanulnak az intézményben, akik szakmát szeretnének elsajátítani.

A magyar tannyelvű tehetséggondozó gimnáziumokból, liceumokból, szakképzési intézetből összesen 357 érettségiző vett részt az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgán. A legtöbben, a végzősök egyharmada (130 jelentkező) a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézetben tanult.

3.10. ábra. *A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. Az Ungvári Magyar Gimnáziumban, a Técsői Református Líceumban, a Péterfalvai Református Líceumban, a Munkácsi Szent István Líceumban, a Karácscfalvai Sztojka Sándor Líceumban és a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban minden érettségiző elérte az alsó ponthatárt. A legtöbb érettségiző 100–120 közötti pontszámot ért el, azonban a többi iskolához viszonyítva jóval magasabb azok aránya, akik 120–140, 140–160, 160–180 közötti pontszámokat értek el. A Karácscfalvai Sztojka Sándor Líceum érettségizőinek 28,56%-a, a Péterfalvai Református Líceum 5,56%-a, a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet 4,62%-a és a Técsői Református Líceum 3,23%-a 160–180 közötti pontszámok-

ra teljesített. A II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet érettségizőinek 0,77%-a 180–200 közötti pontszámot ért el ukrán nyelvből és irodalomból. Legnagyobb arányban (19,51%) a Jánosi Mezőgazdasági Líceum érettségizői közül buktak el a tesztvizsgán, de még így is messze jobban teljesítettek, mint a kárpátaljai átlag, és mintegy 4%-kal maradnak el az országos átlagtól. Amennyiben a szakmunkásképzőkhöz sorolták volna a jánosi liceumot, ott az élmezőnyhöz tartozna. Az összes többi tehetséggondozó jellegű intézmény jelentősen jobb eredményt ért el, mint az országos átlag.

A magyar tannyelvű iskolák sajátosságaira hivatkozva **820** érettségizőnek engedtek a ponthatárból, a különbségek kompenzálása érdekében az ukrán független tesztvizsgán. **A regisztráltak közül 7** személy nem jelent meg a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből minden regisztrált érettségiző megjelent az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsgán. Közülük senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **374-en** pozitív eredményt értek el, ami azt jelenti, hogy összesen **17** érettségiző nem tette le az ukrán tesztvizsgát. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **118,98** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **4,1**.

A továbbiakban feltártuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát intézménytípusok és az oktatás nyelve szerint (melléklet). Az intézmények végzőseinek teljesítményét több szempontból megvizsgáltuk: hány olyan intézmény van, melynek végzősei mind elérték az alsó ponthatárt, az országos átlagon, a megyei átlagon belül teljesítettek, vagy több mint a fele megbukott a vizsgán. Ezen végzősök a vizsgázók milyen arányát teszik ki intézménytípusonként és az oktatás nyelvét figyelembe véve.

A feltárt eredmények alapján a következő megállapításokat tehetjük:

- Kárpátalján 2019-ben 336 oktatási intézmény diákjai mérettették meg magukat ukránból, 11 577 érettségiző vett részt a vizsgán. Az abszolút lista alapján 45 iskola minden vizsgázója letette az ukránt, összesen 1026 érettségiző, ami a 2019-es végzősök 9%-a.

- A 288 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményből 10 585-en érettségiztek. Ezen oktatási intézmény közül 45-ben mindenki letette az ukránt, ami 1026 tanulót jelent, és ez az adott kategóriába sorolt tanulók 8,9%-át teszi ki.

Intézménytípusonként a következőképp alakultak az eredmények:

- Két esti iskolából és az egy bentlakásos szanatóriumi iskolából érettségizők mindannyian elérték az alsó ponthatárt.

- A 10 kárpátaljai gimnáziumból 371-en érettségiztek (az intézmények diákjai mind teljesítették az alsó ponthatárt). Ezen intézményekbe 226-an érettségiztek, ami a gimnáziumokban érettségizők 61%-át teszi ki.

- A 19 kárpátaljai líceumból 578-an érettségiztek ukránból. 9 intézmény 259 végzőse mind teljesítette az alsó ponthatárt, ami a líceumokban érettségizők 45%-át teszi ki.

- 22 oktatási-nevelési komplexum működik a megyében, ahonnan 380-an vizsgáztak. Négy intézmény minden diákja letette az ukránt, 93 vizsgázó, ami adott iskolatípusból érettségizőknek a 24,5%-át jelenti.

- A 20 felsőoktatási intézmény részeként működő szakiskolákból 22 594-en érettségiztek, de egy intézmény sem volt, amelyből minden vizsgázó elérte volna az átmenő ponthatárt.

- A 13 szakközépiskolából 1 309-en érettségiztek, de egy olyan sem volt, melyből mindenki letette volna az ukránt.

- Az általános középiskolákból 5 842-en vizsgáztak. Az érettségizők közül 16 iskola végzőse mind letette a vizsgát. Ezen intézményekből 257-en érettségiztek, ami az adott típusú iskolák érettségizőinek 4,4% teszi ki.

- A megyében működő 13 szakosított iskolából 7 iskola mindegyik végzőse letette az ukránt. Összesen 495-en érettségiztek a szakosított iskolákból. A 7 iskolából 187-en vizsgáztak, az adott típusú intézmények végzőseinek 37,8%.

- A 16 két tannyelvű középiskolából 275-en érettségiztek ukránból. Egy olyan intézmény sem volt, amelyikből mindenki letette volna az ukrán nyelv és irodalom független tesztvizsgát.

- A 30 magyar tannyelvű különböző típusú középfokú oktatási intézményből 703-an tettek érettségit ukránból. Nyolc oktatási intézmény mind a 178 érettségizője elérte az átmenő ponthatárt, tehát a magyar iskolák érettségizőinek 25%-a pozitívan teljesített.

- A hat román tannyelvű oktatási intézményben 159 végzős tett ukrán vizsgát. Két intézmény végzősei mind elérték az átmenő ponthatárt, ez a román tannyelvű iskolák érettségizőinek 15,72%-át teszi ki.

Vizsgáljuk meg hogyan teljesítettek a kárpátaljai iskolák végzősei az országos átlaghoz képest. Ukrajnában az érettségizők 15,48%-a nem érte el az átmenő ponthatárt ukránból.

- Kárpátalján az ukrainai átlagot 123 iskola végzősei teljesítették. Ezen intézményekből 4 116-an érettségiztek ukránból, ami az érettségien részt vettek 35,6%-a.

- Két esti iskolából hárman érettségiztek és mindenki elérte az átlagot, így az ukrainai átlagot is.

- A 10 kárpátaljai gimnázium mind a 371-en érettségizője az ukrán átlagon belül teljesített.

- A 19 kárpátaljai líceumból 16 az ukrán átlagon belül tette le a vizsgát. Ezen intézményekből érettségiző 510 végzős a líceumi végzősök 88%-át jelenti.

- 22 oktatási-nevelési komplexum működik a megyében. Ezen intézményekből 380-an vizsgáztak. Hat intézmény diákjai teljesítették a vizsgát az ukrán országos átlagon belül. A 136 vizsgázó az adott iskola-típusból érettségizőknek 36%-át jelenti.

- A 20 felsőoktatási intézmény részeként működő collegekből 9 intézmény végzősei teljesítették az országos átlag szintjén. Az 1 080 érettségiző az adott intézménytípusból vizsgát tett diákok 42%-a.

- A 13 szakközépiskolából 1 309-en érettségiztek, de egyik intézmény végzőseinek eredményei sem érték el az országos átlagot ukránból.

- A 248 általános középiskolából 5 842-en vizsgáztak. 69 középiskola érettségizőinek teljesítménye az országos átlagon belül volt ukránból. Ezen iskolákból 1 570-en érettségiztek, az adott kategória érettségizőinek 27%-át jelenti.

- A szakosított iskolák érettségizői mind az országos átlagnak megfelelően teljesítettek.

- Az ukrán tannyelvű iskolák közül 105-ben az országos átlagnak megfelelően abszolvázták a vizsgát. Az iskolák érettségizőinek száma ezen intézményekben 3 709 fő volt, ami az adott kategóriához tartozó iskolákból ukrán érettségit tett végzősök 35%-át teszi ki.

- A román iskolák közül háromban teljesítettek az országos szintnek megfelelően, tehát a végzősök 0–15,48% között nem tették le az ukránt. Ez 54 tanulót jelent, ami a román tagozatokon érettségizettek **34%-át** teszi ki.

- A magyar iskolák közül 17-ben az országos átlagnak megfelelően tették le az ukránt. Ezen intézményekből 468 végzős vett részt a vizsgán, ami a magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek a **67%-át** teszi ki.

- Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint Kárpátalján a kötelező ukrán vizsgát nem tette le az érettségizők 26,92%-a. A megyében 182 olyan tanintézmény volt, ahol a kárpátaljai átlagnak megfelelően vizsgáztak. Ezen intézményekből 6 361-en tettek ukránt, ami az érettségizők 55%-a.

- Két esti iskolából hárman érettségiztek, és mindenki elérte az átmenő ponthatárt, így a kárpátaljai átlagot is.

- A 10 kárpátaljai gimnázium mind a 371 érettségizője az ukrán átlagon belül teljesített, így a kárpátaljai átlag szerint is.

- A 19 kárpátaljai líceumból 18 a megyei átlagon belül tette le a vizsgát. Ezen intézményekből érettségiző 557 végzős a líceumi végzősök 96%-át jelenti.

- 22 oktatási-nevelési komplexum működik a megyében, melyekből 380-an vizsgáztak. 12 intézmény minden diákja az ukrán országos átlagon belül teljesítette a vizsgát. A 232 vizsgázó az adott iskolatípusból érettségizőknek 61%-át jelenti.

- A 20 felsőoktatási intézmény részeként működő kolledzsek közül 16 intézmény érettségizői teljesítettek a megyei átlag szintjén. Az 2145 érettségiző az adott intézménytípusból vizsgát tett diákok 83%-a.

- A 13 szakközépiskolából 1 309-en érettségiztek, de egyik intézmény végzőseinek eredményei sem érték el a megyei átlagot ukránból.

- 5 842-en vizsgáztak a 237 általános középiskolából. 109 középiskola érettségizője teljesítette az ukránt a megyei átlagon belül. Ezen iskolákból 2 517-en érettségiztek, az adott kategória érettségizőinek 43,1%-át jelenti.

- A 13 szakosított iskolából 495-en érettségiztek ukránból, és az iskolák mindegyike – miután az országos átlagon belül teljesített – a megyei átlagon belül teljesített.

- Az ukrán tannyelvű iskolák közül 152 olyan intézmény volt, ahol megyei átlag szerint tették le az ukránt. Ezen intézményekből 5 727-an vizsgáztak, ami az összes ukrán tannyelvű iskolából vizsgázók **54%-át** teszi ki.

- A 16 kéttannyelvű iskola közül öt végzős teljesített a kárpátaljai átlagon belül. Ezen intézményekből 82-en vizsgáztak, ami az adott intézményekből érettségizők 30%-át teszi ki.

- A kárpátaljai magyar iskolák közül 24-ben a megyei átlagon belül abszolválták az ukrán vizsgát. Ezen iskolákból 622-en tettek ukrán vizsgát, ami a magyar tannyelvű iskolákból ukrán érettségit tettek **88,5%-a**.

• A román tannyelvű iskolák közül azok maradtak a megyei átlagon belül, akik az országos átlagot is elérték, tehát 34%.

Több olyan iskola volt, ahol az érettségizők több mint a fele nem érte el az alsó ponthatárt ukránból.

○ 51 iskola végzőseinek több mint fele nem tette le a vizsgát. Ezen intézményekből 2 191-en érettségiztek, a végzősök 19%-a.

○ A gimnáziumok között nem volt olyan, ahol a vizsgázók fele, vagy több mint a fele ne tette volna le az ukránt.

○ A líceumok közül egyedül a Nagybecskői Líceum 21 végzősének több mint fele nem teljesítette az ukrán vizsgát, ami ezen típusú intézményekből érettségizők 4%-át jelenti.

○ Az oktatási-nevelési komplexumok közül három végzőseinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt ukránból. Ezen intézményekből 72-en érettségiztek, ami az adott típusú intézmények 19%-át jelenti.

○ A felsőoktatási intézmények szakgimnáziumai közül egyedül a Huszti Honvédelmi Technikum 30 érettségizőjének több mint fele nem tette le az ukránt, ami a technikumokban, kolledzsekben érettségizők 1,2%-át teszi ki.

○ A 13 kárpátaljai szakmunkásképző, szakképző 12 intézménye 1 176 végzősének több mint az fele nem érte el az átmenő ponthatárt ukránból. Ezen intézményekben érettségizett az adott típusú intézmények hallgatóinak 90%-a. Ez azt is jelenti, hogy nem kaphatták meg a szakképesítésüket sem, mert a minisztérium az ukrán érettségi teljesítéséhez kötötte ebben az évben, ami azt is jelenti, hogy a munkaerőpiacra nem léphetett be több mint félszáz szakmunkás.

○ 33 olyan általános középiskola volt, melyek végzőseinek több mint a fele nem ment át az ukrán vizsgán. Ezen középiskolákból 888-an érettségiztek, az általános középiskolákból érettségizők 15%-a.

○ A szakosított középiskolák közül egy sem akadt, melynek érettségizőinek több mint a fele ne tette volna le az ukránt.

○ Az ukrán tannyelvű intézmények közül 48-ban a végzősök fele nem tette le az ukrán független tesztvizsgát. Ezen intézményekből 2 092-en vizsgáztak, ami az ukrán tannyelvű iskolák végzőseinek a 20%-a.

○ 5 vegyes tannyelvű iskola érettségizőinek több mint a fele nem tette le az ukrán vizsgát. Ezen intézményekből 85-en vizsgáztak, ami a vegyes tannyelvű iskolák ukránból érettségizőinek 31%-a.

- A magyar tannyelvű iskolák közül nem volt egy sem, ahol 50% fölött ne teljesítették volna az ukrán tesztet.
- A hat román tannyelvű iskola közül egy iskola végzőseinek több mint a fele nem tette le az ukrán tesztvizsgát. Az iskola 30 végzőse a román tannyelvű iskolákból érettségizők **19%-át** teszi ki.

4. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK UKRAJNA TÖRTÉNETÉBŐL

A 2018–2019-es tanév végén az érettségizőknek három tantárgyból kellett kötelezően külső független tesztelés formájában érettségi vizsgát tenniük. A mindenki számára kötelező ukrán nyelv és irodalom mellett a második vizsgatárgy szabadon választható volt. Ukrajna története és a matematika között választhattak az érettségizők. A továbbtanulni szándékozók annak függvényében választanak, hogy milyen szakirányban szeretnék folytatni tanulmányait. Akik reál szakirányt választanak, matematikából, a humán szakirány mellett döntők esetében Ukrajna történetéből kellett külső független vizsgatesztet tenni.

Az Ukrajna története független vizsgadolgozat 60 különböző típusú feladatból állt. A feladatokat az alábbi kronológiai szakaszolás szerint osztották fel:

1. Ukrajna története az ókortól a XIX. század végéig (30 feladat).
2. Ukrajna története a XX. századtól a XXI. század kezdetéig (30 feladat).

Az írásbeli feladatsort 100%-ban Ukrajna történetéhez kapcsolódó feladatok alkották, egyetemes történelemhez kötődő feladatokat nem tartalmazott. A feladatok az előre meghatározott témakörökre irányultak. Számos feladtnál szöveg, kép, adat, térkép segítségével kellett a vizsgázóknak megválaszolni a feltett kérdést. A feladatlap első részének (1–30 kérdés) kronológiai határai a XX. század elejétől a XXI. század kezdetéig terjedtek. E kérdésblokk eredménye került be az érettségi bizonyítványba. Az első 23 feladat esetében négy lehetséges opció közül kellett kiválasztani az egyetlen helyes választ. A 24–26. feladat történelmi fogalmak, nevek és események párosítása volt. A 27–28. feladatokban a megadott eseményeket időrendi sorrendbe kellett állítaniuk az érettségizőknek. A 29–30. feladatokban pedig hét állítás közül kellett kiválasztani három helyest. A vizsgadolgozat második részében az ókortól a XIX. század végéig terjedő eseményekre kérdeztek rá. A feladattípusok nem tértek el az első résztől, csupán a kérdések más korszakokra vonatkoztak. Maximálisan 94 vizsgapontot lehetett szerezni. Csakúgy mint minden tárgyból, Ukrajna története esetében is átkonvertálták a vizsgapontokat egy 1-től 200 pontig terjedő skálára (lásd! a 4.1. táblázatot). Az alsó ponthatár 2019-ben 27 vizsgapont volt, tehát 27 vizsgapontra lehetett megkapni a felvételihez szükséges 100 pontot. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt (150 perc) tetszése szerint oszthatta meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatta.

4.1. táblázat. A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	24	elégtelen	48	153	72	182
1	elégtelen	25	elégtelen	49	155	73	183
2	elégtelen	26	elégtelen	50	157	74	184
3	elégtelen	27	100	51	158	75	185
4	elégtelen	28	102	52	160	76	185,5
5	elégtelen	29	105	53	161	77	186
6	elégtelen	30	107	54	162	78	187
7	elégtelen	31	110	55	164	79	188
8	elégtelen	32	112	56	165	80	189
9	elégtelen	33	115	57	166	81	190
10	elégtelen	34	118	58	167	82	191
11	elégtelen	35	121	59	169	83	191,5
12	elégtelen	36	124	60	170	84	192
13	elégtelen	37	127	61	171	85	193
14	elégtelen	38	130	62	172	86	194
15	elégtelen	39	132	63	173	87	195
16	elégtelen	40	135	64	174	88	195,5
17	elégtelen	42	138	65	175	89	196
18	elégtelen	42	140	66	176	90	197
19	elégtelen	43	143	67	177	91	198
20	elégtelen	44	145	68	178	92	198,5
21	elégtelen	45	147	69	179	93	199
22	elégtelen	46	149	70	180	94	200
23	elégtelen	47	151	71	181		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrajna története külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. Az Ukrajna története tesztvizsga esetében *azonban csak a vizsgadolgozat első részét (1–30 kérdést) vették figyelembe*. Ennek megfelelően csak 47 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es értékelési skálán. A megnevezett felada-

tokból legalább 9 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy Ukrajna történetéből az átmenőnek számító 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 40–47 pontra lehetett 12-est kapni (lásd! a 4.2. táblázatot).

4.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–2	1
3–5	2
6–8	3
9–11	4
12–14	5
15–18	6
19–21	7
22–24	8
25–29	9
30–35	10
36–39	11
40–47	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnában összesen 222 449 személy regisztrált az Ukrajna története külső független tesztvizsgára. A résztvevők **16,18%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (77 470 fő). A középiskolai érettségizők 11,21%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A vizsgára 45 554-en a felsőoktatási intézmények részeként működő technikumokból és ún. koledzsekből (felsőfokú szakképzési intézet) jelentkeztek. Közülük 23,96% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (33 634 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 36,87 %-a nem érte el az alsó ponthatárt. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen 18 203 diák vett részt. 10,39%-uk nem tudta sikerrel venni az akadályt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (8 982 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 2,69%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen 204 érettségiző jelentkezett az Ukrajna története független tesztvizsgára. A speciális képzésben résztvevő tanulók 16,95%-a nem

teljesítette pozitívan a vizsgát. 13 080 főt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 4,90% nem érte el az alsó ponthatárt.

Az Ukrajna története független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között (lásd! a 4.3. táblázatot). A legeredményesebbnek a főváros érettségizői bizonyultak. A leggyengébben Csernyivci megyében, illetve Kárpátalján teljesítettek.

4.3. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	15 981	8,57
2.	Kijev megye	8 600	11,09
3.	Cserkaszi megye	5 680	11,99
4.	Csernyihiv megye	5 775	12,24
5.	Harkiv megye	12 133	12,76
6.	Luhanszk megye	4 000	13,05
7.	Dnyipropetrovorszki megye	16 513	13,12
8.	Zaporizsja megye	10 035	13,66
9.	Kirovograd megye	4 943	13,78
10.	Poltava megye	7 790	14,62
11.	Szumi megye	5 803	15,35
12.	Hmelnick megye	8 056	15,37
13.	Lemberg megye	15 723	15,37
14.	Odessza megye	11 961	16,08
15.	Voliny megye	7 904	16,61
16.	Donyeck megye	8 945	16,78
17.	Herszon megye	6 343	16,79
18.	Mikolajiv megye	5 991	17,66
19.	Ternopil megye	7 627	17,12
20.	Zsitomir megye	7 787	18,04
21.	Vinnicja megye	10 232	18,35
22.	Rivne megye	9 603	21,32
23.	Iv. Frankivszki megye	9 244	22,94
24.	Csernyivci megye	6 791	28,33
25.	Kárpátalja megye	8 989	30,89

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátaljáról összesen 8 989-en tettek külső független tesztvizsgát Ukrajna történetéből.

Az ukrajnai jelentkezők **3,95%-a (9 160 fő)** Kárpátaljáról nyújtotta be kérelmét az Ukrajna története független tesztvizsgára. **8 623** fő számára érettségiként is funkcionált a ZNO. **168** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, **3** személy értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le. **2 777** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **6 212**-en pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **127,7** pont. A 1-től 12-ig terjedő osztályozási skálán. Kárpátalján az átlagjegy **6,2**. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga alig marad el az ukrajnai középátlagtól (**7,1**).

Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel. Ebben az esetben mindegyik tannyelvű iskola eredménye szerepel (lásd! a 4.4. táblázatot).

4.4. táblázat. 2019-es eredmények Ukrajna történetéből
100-tól 200 pontig terjedő skálán

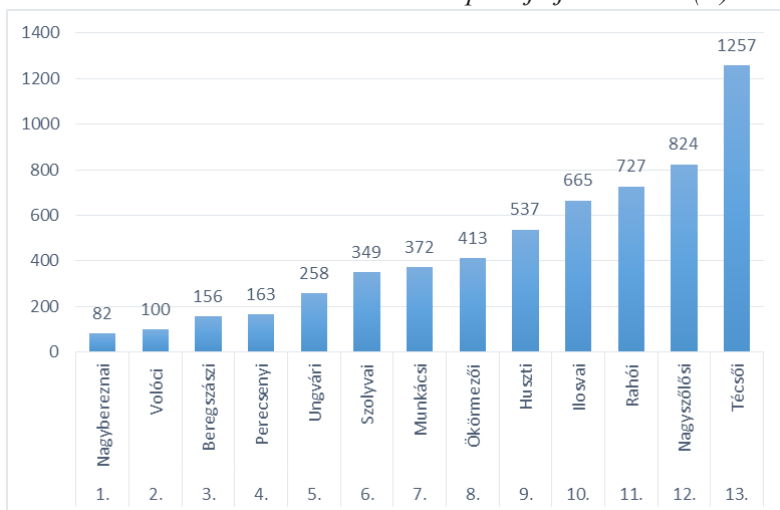
Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	222 449	16,18	24,98	23,95	19,93	11,29	3,67
	Kárpátalja	8 989	30,89	30,38	19,42	11,78	5,63	1,89
1.	Ungvár	1 139	17,3	26,43	22,83	18,88	10,54	4,04
2.	Volóci járás	100	18	20	19	25	16	2
3.	Nagybereznai járás	82	20,73	20,73	24,39	17,07	9,76	7,32
4.	Munkács	1 148	20,99	28,4	25,17	16,55	7,23	1,66
5.	Csap	41	21,95	21,95	21,95	7,32	21,95	4,88
6.	Munkácsi járás	372	23,66	34,95	20,43	12,9	5,38	2,69
7.	Ungvári járás	258	25,19	37,6	24,81	8,14	3,49	0,78
8.	Ilosvai járás	665	29,92	33,68	19,4	9,62	5,56	1,8
9.	Ökörmezői járás	413	32,69	27,36	17,68	11,38	8,72	2,18
10.	Rahói járás	727	33,01	34,94	18,02	9,9	3,3	0,83

A 4.4. táblázat folytatása

Közigazgatási egységek szerint		Rész- tevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100-200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
11.	Husztói járás	537	33,71	33,71	20,86	8,57	2,42	0,74
12.	Szolyvai járás	349	34,96	26,93	21,78	8,6	5,16	2,58
13.	Nagyszőlősi járás	824	36,89	31,67	17,23	8,37	4,25	1,58
14.	Perecsenyi járás	163	37,42	30,06	17,79	11,04	3,07	0,61
15.	Beregszászi járás	156	38,46	40,38	10,26	8,33	1,92	0,64
16.	Huszt	413	38,5	24,94	17,43	10,41	4,36	4,36
17.	Beregszász	345	38,84	26,38	15,65	14,49	4,35	0,29
18.	Técsői járás	1 257	43,52	31,66	13,92	7,24	2,94	0,72
Összesen (oktatási intézményekből):		8 989						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

4.1. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja járásaiban (N)

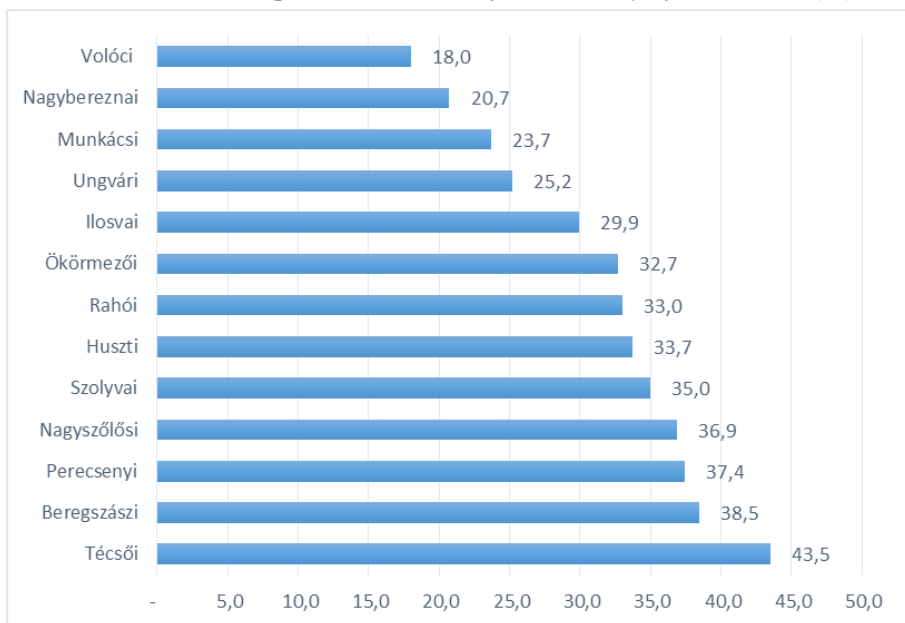

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A járáások eredményeit tekintve legtöbbször a Técsői járásból (1 257 fő), legkevesebben pedig a Nagybereznai járásból (82 fő) jelentkeztek az Ukrajna története független tesztvizsgára (lásd! a 4.1. ábrát).

A legeredményesebbek a Volóci járás vizsgázói voltak: esetükben 18% nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbbször a Técsői járásban buktak el a vizsgán (43,52%). Az eredményeket az alábbi ábra szemlélteti (lásd! a 4.2. ábrát).

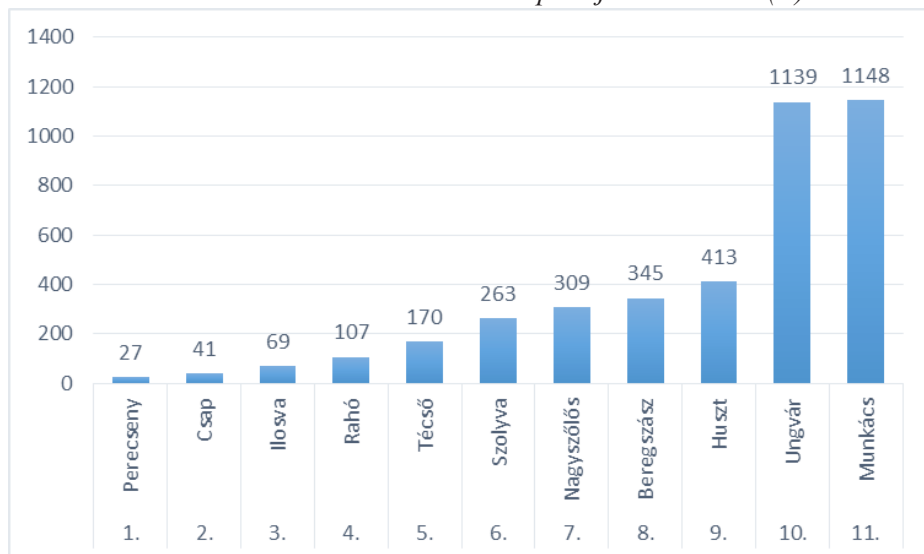
4.2. ábra. Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)

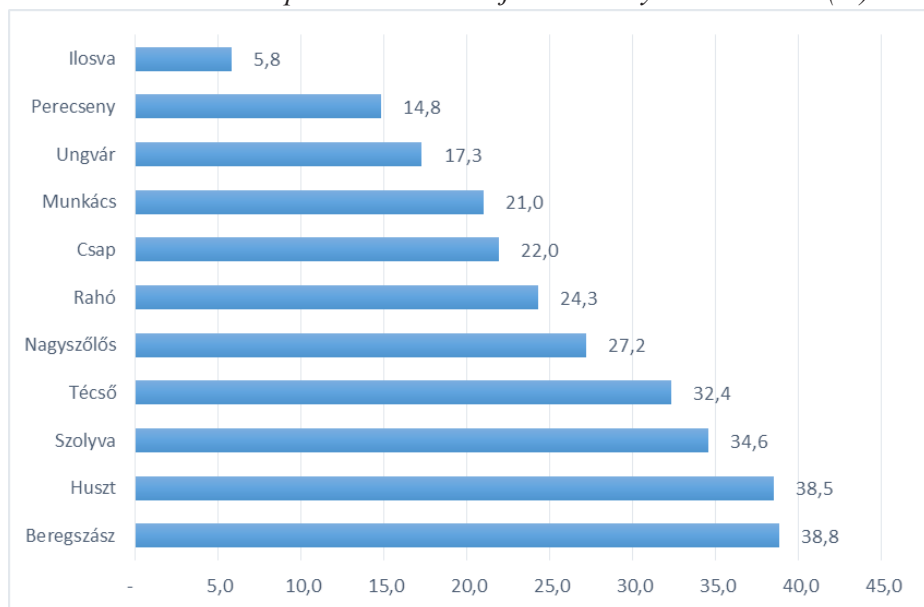
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A városi iskolák tekintetében Perecsenyből jelentkeztek a legkevesebben (27 fő), az ungvári (1 139 résztvevő) és a munkácsi (1 148 résztvevő) iskolák érettségizői körében népszerű volt az Ukrajna története tesztvizsga. A résztvevők számát az alábbi ábra szemlélteti (lásd! a 4.3. ábrát).

Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe Ukrajna történetéből az illosvai vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, csupán 5,8% nem érte el az alsó ponthatárt. Az érettségizők Huszton (38,5% nem érte el az alsó ponthatárt), illetve Beregszászban (38,84%) voltak legkevésbé eredményesek. Az eloszlásokat a 4.4. ábra szemlélteti.

4.3. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

4.4. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A vizsga eredményei alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát, figyelembe véve, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt *(lásd! a 4. fejezet mellékletét)*. A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel a kéttannyelvű iskolákat, kézzel a román tannyelvűeket. Az Ukrajna története külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze az általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet). Az iskolák összehasonlításakor a járási adatok tekintetében nem vettük figyelembe a az egyénileg bejelentkezettek eredményeit, mert nem ismert, melyik iskolában érettségiztek.

Magyar nyelvű tesztort 497 érettségiző igényelt. A magyar tannyelvű iskolákból 411-en vizsgáztak Ukrajna történetéből, a fennmaradók kéttannyelvű iskolákban érettségiztek, vagy egyénileg jelentkeztek be. A vizsgázók közül 281 lány és 216 fiú, 221-en városi iskolákból jelentkeztek.

Az Ukrajna története csak azon felvételizőknek volt kötelező, akik human szakirányt választottak. A Gáti Középiskolából és a Verbőci Középiskolából egy érettségiző sem választotta a történelem tesztvizsgát, mindenki matematikából mérettette meg magát. Az Ukrajna története tesztvizsga a Jánosi Mezőgazdasági Líceum tanulói körében volt a legnépszerűbb. A középiskolák résztvevőinek számát és az eredményeket az alábbi táblázat szemlélteti.

4.5. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei Ukrajna történetéből 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó ponthatárt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felsőoktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	49	0	22,45	40,8	32,65	4,08	0
2.	Péterfalvi Református Líceum	líceum	16	0	50	37,5	12,5	0	0

A 4.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
3.	Nagyberegí Református Líceum	líceum	15	0	33,33	26,7	40	0	0
4.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	13	0	23,08	46,2	23,08	7,69	0
5.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	12	0	25	33,3	33,33	8,33	0
6.	Karácshalvi Sztojka Sándor Líceum	líceum	12	0	33,33	33,3	33,33	0	0
7.	Bátyúi Középiskola	középiskola	2	0	50	0	0	50	0
8.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	2	0	100	0	0	0	0
9.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	líceum	25	4	44	40	12	0	0
10.	Ungvári Magyar Tannyelvű Elemi Iskola és Gimnázium	oktatási-nevelési komplexum	6	16,67	66,67	16,7	0	0	0
11.	Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskola	középiskola	11	18,18	45,45	27,3	9,09	0	0
12.	Nagydobronyi Református Líceum	líceum	24	20,83	45,83	29,2	4,17	0	0
13.	Munkácsi Szent István Líceum	líceum	9	22,22	33,33	33,3	11,11	0	0
14.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	10	30	20	40	10	0	0
15.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	23	30,43	43,48	26,1	0	0	0
16.	Derceni Középiskola	középiskola	15	33,33	53,33	13,3	0	0	0

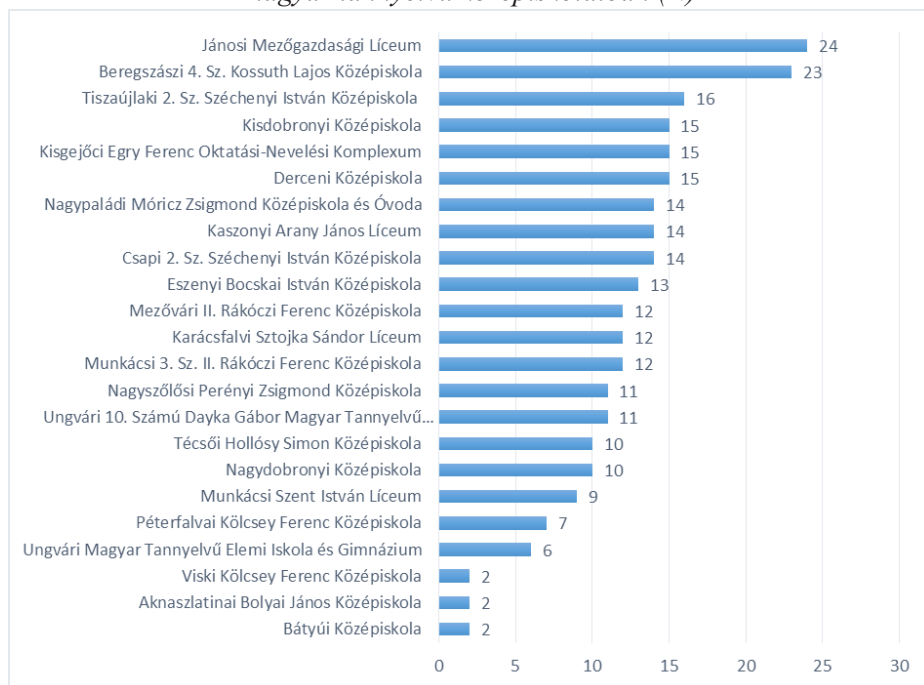
A 4.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
17.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	középiskola	15	33,33	40	26,7	0	0	0
18.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	15	33,33	40	20	6,67	0	0
19.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	liceum	24	37,5	58,33	4,17	0	0	0
20.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	11	45,45	9,09	9,09	18,18	18,18	0
21.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	14	50	28,57	21,4	0	0	0
22.	Mezővári II. Rákóczi Ferenc Középiskola	középiskola	12	50	50	0	0	0	0
23.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	középiskola	10	50	30	0	10	10	0
24.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	2	50	50	0	0	0	0
25.	Kaszonyi Arany János Líceum	középiskola	14	57,14	42,86	0	0	0	0
26.	Nagypaládi Móríz Zsigmond Középiskola és Óvoda	oktatási-nevelési komplexum	14	57,14	35,71	7,14	0	0	0
27.	Eszenyi Bocskai István Középiskola	középiskola	13	61,54	38,46	0	0	0	0
28.	Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola	középiskola	7	71,43	14,29	14,3	0	0	0
29.	Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	16	75	18,75	6,25	0	0	0
Összesen:			411						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az általános középiskolák résztvevőinek számát a 4.5. ábra szemlélteti.

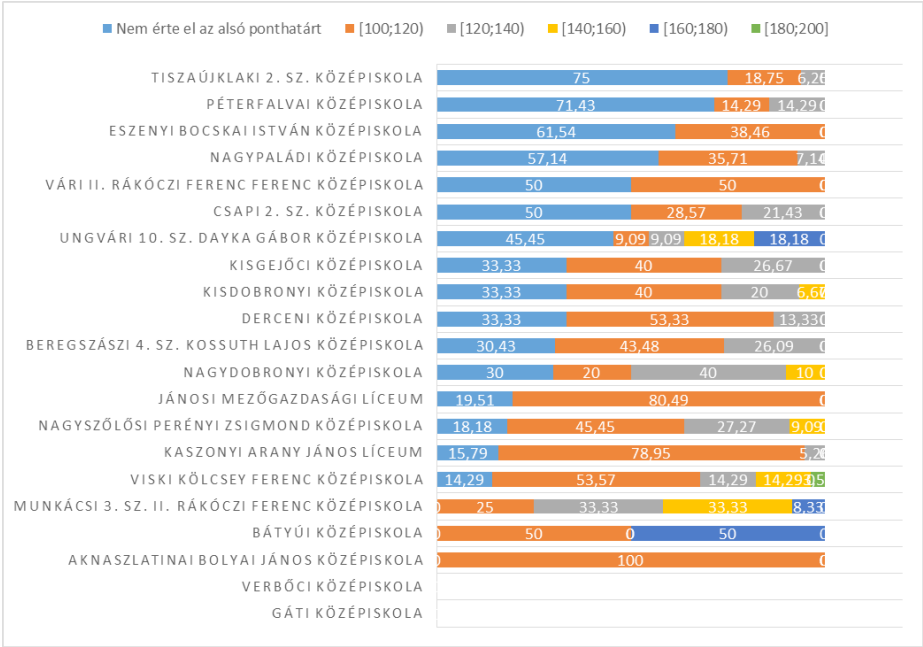
4.5. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékban kifejezve szemléltetik azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt). Eredményes érettségizőnek azok a diákok tekinthetők, akik 100–120, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. A teljes mértékben magyar tannyelvű középiskolákból legtöbbször a Tiszaújfalvi 2. Sz. Széchenyi István Középiskolából (75%) buktak el az Ukrajna története külső független tesztvizsgán. A Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolában, az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskolában és a Bátýúi Középiskolában mindegyik résztvevő pozitív eredményt ért. Az általános középiskolák érettségizői közül csupán a Viski Kölcsey Ferenc Középiskola egy diákja teljesített 180–200 közötti pontszámra (lásd! a 4.6. ábrát).

4.6. ábra. A kárpátaljai általános magyar tannyelvű iskolák eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kéttannyelvű – magyar/ukrán, magyar/orosz – iskolák eredményeit a 4.6. táblázat szemlélteti.

4.6. táblázat. A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei
Ukrajna történetéből 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Barkaszoői Középiskola	középiskola	9	11,11	66,67	22,2	0	0	0
2.	Jánosi Középiskola	középiskola	18	22,22	44,44	22,2	5,56	5,56	0

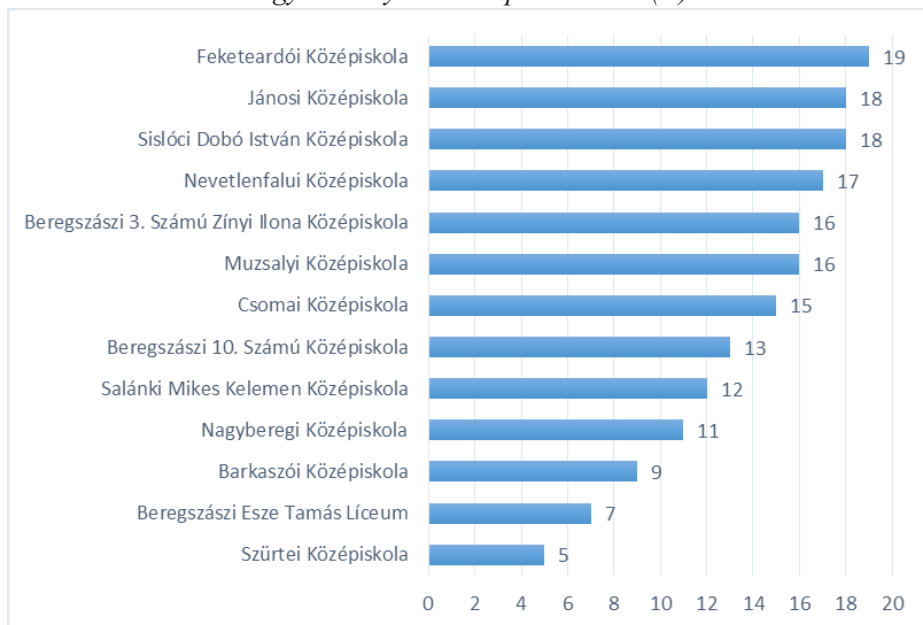
A 4.6. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
3.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	18	27,78	33,33	16,7	22,22	0	0
4.	Nagyberegí Középiskola	középiskola	11	36,36	36,36	18,2	9,09	0	0
5.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	16	37,5	43,75	6,25	12,5	0	0
6.	Beregszászi 10. Számú Középiskola	középiskola	13	46,15	53,85	0	0	0	0
7.	Feketeardói Középiskola	középiskola	19	47,37	42,11	5,26	0	0	5,26
8.	Salánki Mikes Kelemen Középiskola	középiskola	12	58,33	41,67	0	0	0	0
9.	Szürtei Középiskola	középiskola	5	60	20	20	0	0	0
10.	Muzsalyi Középiskola	középiskola	16	62,5	25	0	6,25	6,25	0
11.	Nevetlenfalui Középiskola	középiskola	17	70,59	23,53	5,88	0	0	0
12.	Beregszászi Esze Tamás Líceum	líceum	7	71,43	14,29	0	14,29	0	0
13.	Csomaini Középiskola	középiskola	15	80	13,33	6,67	0	0	0
Összesen:			176						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A vegyes tannyelvű iskolák közül legtöbben (19 fő) a Feketeardói Középiskolából vettek részt az Ukrajna története tesztvizsgán. A Szürtei Középiskolából mindössze öt érettségiző vizsgázott Ukrajna történetéből. A résztvevők számát iskolánként a 4.7. ábra szemlélteti.

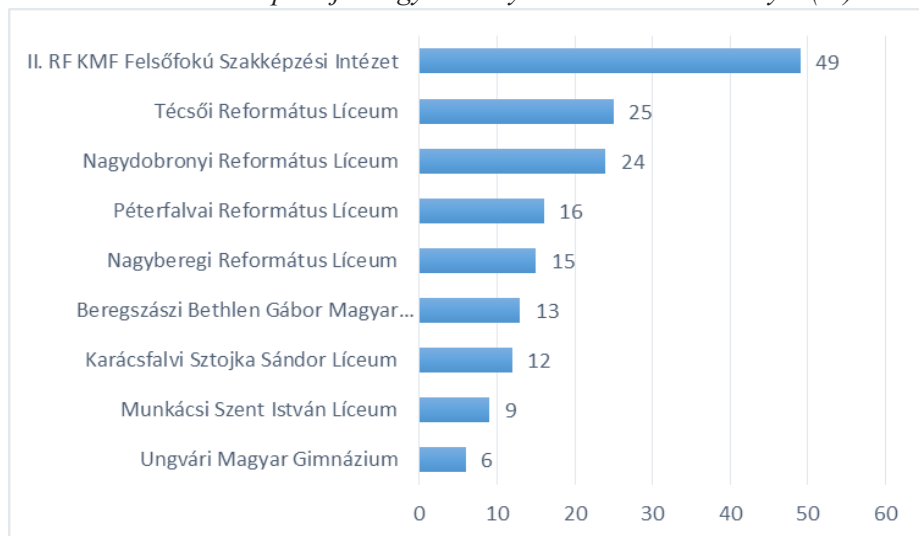
4.7. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja vegyes tannyelvű középiskolaiban (N)*

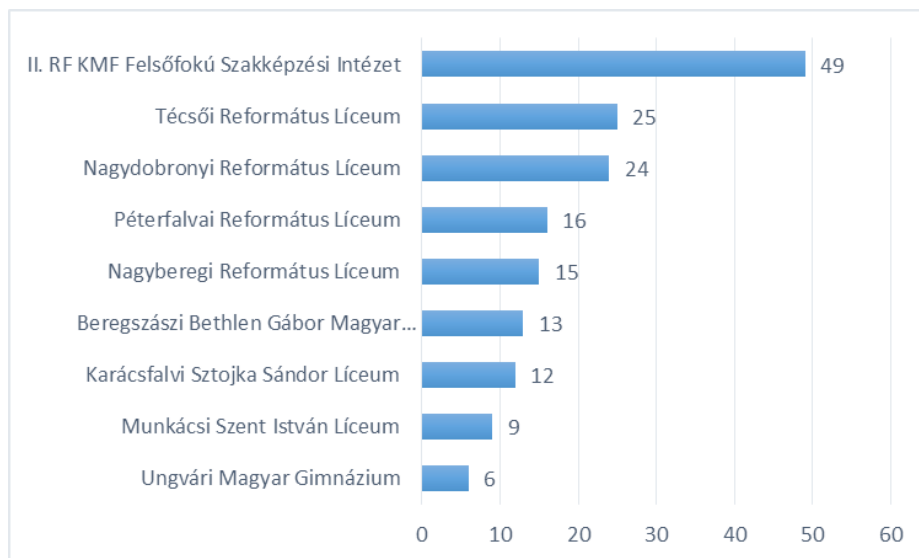
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A vegyes tannyelvű oktatási intézményekben legnagyobb arányban a Csomai Középiskolából (80%) nem érték el az alsó ponthatárt. A Feketeardói Középiskolából egy érettségiző 180–200 közötti pontszámra teljesített. A legkisebb arányban a Barkaszói Középiskolából (a vizsgázók 11,11%-a) nem értek el pozitív eredményt. Az eloszlásokat a 4.7. ábra szemlélteti (N=176).

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriájába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztály és szakképzés). Az említett intézményekből összesen 169 érettségiző vett részt az Ukrajna története független tesztvizsgán. Legtöbben a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet hallgatói (49 fő) közül választották a történelmet. Legkevesebben pedig az Ungvári Magyar Gimnázium diákjai (6 fő) mérettette meg tudását ebből a tantárgyból (lásd! a 4.8. ábrát).

4.7. ábra. *A kárpátaljai vegyes tannyelvű iskolák eredményei (%)*

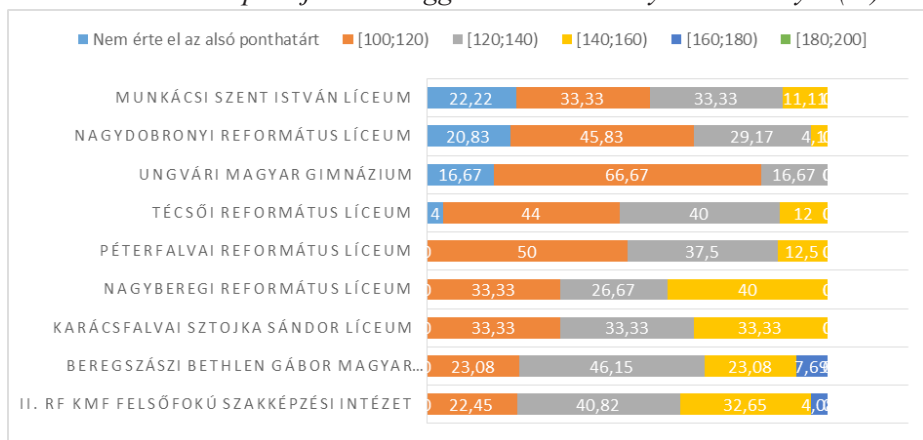
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

4.8. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Ukrajna történetéből, csakúgy mint ukrán nyelvből és irodalomból, valamint matematikából a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények bizonyultak a legeredményesebbeknek. Ezekben az intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. A II. RF KMF Szakképzési Intézete, a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium, a Karácsválvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum, a Munkácsi Szent István Líceum és a Péterfalvai Református Líceum érettségizői közül mindenki sikerrel vette az akadályt, senki nem bukott meg. 180–200 közötti pontszámokra azonban a tehetséggondozó jelleggel működő intézményekből senki nem teljesített. Az eloszlásokat a 4.9. ábra szemlélteti.

4.9. ábra. A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátalján összesen **497** vizsgázó kért magyar fordítást történelemből. Közülük 480 fő számára érettségiként is funkcionált a független tesztvizsga. Feltehetően a fennmaradó 17 fő az előző években érettségizett. A magyar tannyelvű iskolákból 411-en érettségiztek történelemből, tehát a vegyes tannyelvű iskolákból 79-en kértek magyar fordítást. A magyarul vizsgázók közül **8** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **149** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **340**-en pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a magyar nyelven vizsgázók középátlaga **120,7** pont. Az 1-től 12-ig terjedő

jegyskálán az átlagjegy **5,7**. A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen **169**-en vettek részt az Ukrajna története független tesztvizsgán. Egy személy nem jelent meg a vizsgán, senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **160**-an pozitív eredményt értek el. Összesen csupán **9** érettségiző bukott meg a történelem tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **124,48** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **6,44**.

A vizsga eredményei alapján összeállítottuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (*lásd a mellékletet*). A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancsszínnel a kéttannyelvű iskolákat, kézzel a román tannyelvűeket halványkékkel az ukrán–szlovák iskolát, szín nélkül az ukrán tannyelvű iskolákat, az állami besorolás szerint.

A különböző rangsorok alapján a következő megállapításokat tehetjük még:

- Három kárpátaljai **esti iskolából** 4-en jelentkeztek történelemre, mindenkinek sikerült elérni az átmenő ponthatárt.

- A 14 kárpátaljai **gimnáziumból** 205-en vizsgáztak, és 11 intézmény mindegyik végzőse teljesítette az átmenő ponthatárt. Ezen iskolából 148 érettségiző tett sikeres vizsgát történelemből, ez a kárpátaljai gimnáziumok végzőseinek 72,2%-át teszi ki.

- A 18 kárpátaljai felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából 1594-en vizsgáztak történelemből. Két intézményből jelentkező érettségizők mindegyike sikeresen teljesített. Ezen iskolából 51 végzős teljesítette a tesztet, ami ezen intézmények végzőseinek 3%-a.

- A 20 kárpátaljai líceumból 7 intézmény minden vizsgázója letette a történelem vizsgát. Ezen intézményekből 123-an vizsgáztak, ez az adott típusú intézményben érettségizettek 32%.

- A 21 oktatási-nevelési központból 284-en választották a történelmet érettségi tárgyként. Négy intézmény mindegyik végzősének sikerült a vizsga. Ezen iskolából 38-an vizsgáztak, ami az adott típusú intézményből vizsgázók 13%-a.

- A 13 szakosított középiskolából 264-en választották a történelmet érettségi tárgyként. Hat intézmény mindegyik végzősének sikerült

a vizsga. Ezen iskolákból 95-en vizsgáztak, ami az adott típusú intézményből vizsgázók 36%-a.

- A 249 általános középiskolából 5 202-en választották a történelmet vizsgatárgyként. 29 intézmény mind a 359 végzősének sikerült letenni a vizsgát, ami a középiskolák végzőseinek 6,9%-a.

- A 13 szakközépiskola közül egy sem volt olyan, amelyből minden érettségiző letette volna a történelmet. Ezen intézményekből 1 118-an vizsgáztak.

- Most vizsgáljuk meg az érettségizők teljesítményét az oktatás nyelve szerint.

- A 286 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményből 8 039 végzős választotta vizsgatárgyként Ukrajna történetét, az adott típusú intézményekben tanulók 76%-a. Ezen oktatási intézmény közül 43-ból mindenki letette a vizsgát, ami 578 tanulót jelent, és ez az adott kategóriába sorolt tanulók 7,2 %-a.

- A 29 magyar tannyelvű különböző típusú oktatási intézményben 411-en tettek érettségit Ukrajna történetéből. Nyolc oktatási intézményből mindenki elérte az átmenő ponthatárt, tehát 121 érettségiző, ez a magyar iskolák végzőseinek történelemből érettségizők **29,4%-a**.

- A 13 vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű intézményből 176-an tettek történelem vizsgát. Nem volt olyan intézmény, amelyek közül a jelentkezők mindegyike elérte volna az átmenő ponthatárt.

- A 6 román tannyelvű oktatási intézményben 159 végzős közül 142 választotta Ukrajna történetét vizsgatárgyként, de nem volt olyan iskola, ahol mindenki elérte volna az átmenő ponthatárt.

- Országos szinten a vizsgázók 16,18%-a történelem vizsgán nem érte el az átmenő ponthatárt. Nézzük kárpátaljai intézményeinknek hogyan sikerült ezt a szintet teljesíteni.

- A 334 kárpátaljai általános középiskolából 8 502-en tettek érettségi vizsgát történelemből. 110 olyan iskola volt, melyek végzősei az országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen iskolákból 2 118-an vizsgáztak, ami a történelemből érettségizők 25%-át jelenti.

Megvizsgáltuk, hogyan alakult iskolatípusonként ez a mutató.

- A 3 kárpátaljai esti iskolából négyen jelentkeztek történelemre és mindenkinek sikerült elérni az átmenő ponthatárt, így az országos átlagot is teljesítették.

- A 14 gimnáziumból 205-en vizsgáztak, és mindenki teljesített az országos átlagon belül.
- A 18 felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából 1 594-en vizsgáztak történelemből. Öt intézmény végzősei az országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 337-en tettek történelem vizsgát, ami az adott intézménytípus történelemből érettségizőinek 21%-a.
- A 20 kárpátaljai líceumból 11 intézmény végzősei teljesítettek az országos átlagnak megfelelő szinten. Az intézményekből 258-an tettek történelem vizsgát, a líceumokból történelmet tett végzősök 67,4%-át teszi ki.
- A 21 oktatási-nevelési komplexumból 284-en választották a történelmet érettségi tárgyként. 8 intézmény végzősei érték el az állami szintet. Ezen intézményekből 104-en tettek történelem vizsgát, ami az adott típusú intézményekben érettségizettek 37%.
- A 13 szakosított középiskolából 11 intézmény végzősei teljesítettek az országos átlagon belül. Ezen iskolákból 252-en vizsgáztak, ami az adott típusú intézményből vizsgázók 95,5%-a.
- A 249 általános középiskolából 99 iskola az ukrán országos átlag szintjén teljesített. Ezen intézményekből 2023-an vizsgáztak, ami a történelemből vizsgázók 25%-a.
- A 13 szakközépiskola közül egy sem volt olyan, mely az ukrán országos átlagnak megfelelően teljesített volna.
- A 286 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményekből 99 iskola érettségizői az ukrán országos szintnek megfelelően vizsgáztak. Ezen intézményekből 2 023-an tettek történelem vizsgát, ami az adott kategóriához tartozó vizsgázók 25%-a.
- A 29 magyar tannyelvű különböző típusú oktatási intézményből 9 oktatási intézmény végzősei az ukrán országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 146-an tettek ukrán történelem vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 35,5%-a.
- A 13 vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű intézményből 176-an tettek történelem vizsgát. Egy iskola végzősei teljesítettek az ukrán országos átlag szintjén. Ezen iskolából 9-en vizsgáztak, ami az adott kategóriából érettségizők 5,1%-át jelenti.
- A 6 román tannyelvű oktatási intézményből egy intézmény végzősei teljesítették a történelmet az ukrán átlag szintjén. Ezen iskolából 10-en tettek vizsgát, ami a román tannyelvű iskolák az Ukrajna történelemből érettségizőinek 7%-a.

Kárpátalján az érettségizők harmada, a vizsgázók 30,89%-a történelem vizsgán nem érte el az alsó ponthatárt. Ezen mutatóhoz képest iskoláink intézménytípusonként a következőképpen teljesítettek:

- A 334 kárpátaljai iskolából 8 502-en tettek érettségi vizsgázott történelemből. 189 olyan iskola volt, melyek végzősei a kárpátaljai átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen iskolákból 4 368-an vizsgáztak, ami az adott kategória vizsgázóinak 51,4%-a.

- A 3 kárpátaljai esti iskolából négyen jelentkeztek történelem vizsgára, és mindenkinek sikerült elérni az alsó ponthatárt, így a megyei átlagot is teljesítették.

- A 14 gimnáziumból 205-en vizsgáztak, és mindenki teljesítette az országos átlagon belüli szintet, így a megyei átlagot is elérték.

- A 18 felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából 1 594-en vizsgáztak történelemből. Kilenc intézmény végzősei a megyei átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekbe 966-an tettek történelem vizsgát, ami az adott intézménytípusból történelmet tett érettségizők 60,6%-a.

- A 20 kárpátaljai líceumból 15 intézmény végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén. Az intézményekből 311-en tettek történelem vizsgát, a líceumokból történelmet tett végzősök 81,2%-át teszi kik.

- A 21 oktatási-nevelési komplexumból 284-en választották a történelmet érettségi tárgyként. 11 intézmény végzősei érték el a megyei szintet. Ezen intézményekből 151-en tettek történelem vizsgát, ami az adott típusú intézményekben érettségizettek 53%-a.

- A 13 szakosított középiskola teljesítménye a megyei átlagon belül teljesített.

- A 249 általános középiskolából 165 iskola a megyei átlag szintjén teljesített. Ezen intézményekből 4 113-an vizsgáztak, ami a középiskolákból történelmet tettek 51%-a.

- A 13 szakközépiskola közül egy intézmény végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén. Ezen intézményből vizsgázó 98 diák a szakiskolákból történelmet tett végzősök 8,8%-a.

- A 286 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményekből 169 iskola érettségizői a megyei szintnek megfelelően vizsgáztak történelemből. Ezen intézményekből 4 113-an tettek történelem vizsgát, ami az adott kategóriához tartozó vizsgázók 51%-a.

- A 29 magyar tannyelvű különböző típusú oktatási intézményből 15-nek végzősei a megyei átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen

intézményekből 229-en tettek ukrán vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 56%-a.

- A 13 vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű intézményből 176-an tettek történelem vizsgát. Két iskola végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén. Ezen iskolából 18-an vizsgáztak, ami az adott kategóriából érettségizők 10%-át jelenti.

- A 6 román tannyelvű oktatási intézményből két intézmény végzősei teljesítették az történelmet az ukrán átlag szintjén. Ezen iskolából 17-en tettek vizsgát, ami a román tannyelvű iskolák az Ukrajna történeleméből érettségizőinek 12%-a.

- A 334 kárpátaljai iskolából 62 olyan iskola volt, melyek végzőseinek több mint a fele nem tette le az Ukrajna története vizsgát. Ezen iskolából 1 797-en vizsgáztak, ami az adott kategória vizsgázóinak 21%-a.

- A 3 kárpátaljai esti iskolából négyen jelentkeztek történelemre és mindenkinek sikerült elérni az átmenő ponthatárt, tehát senki nem teljesített 50% alatt.

- A 14 gimnáziumból 205-en vizsgáztak, és mindenki az országos átlagon belül teljesített, így senki nem teljesített 50% alatt.

- A 18 felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából 1 594-en vizsgáztak történelemből. 4 intézmény végzősei 50% alatt nem tették le a történelmet. Ezen intézményekből 264-en tettek történelem vizsgát, ami az adott intézménytípusból történelemből érettségizők 16,6 százaléka.

- A 20 kárpátaljai líceumból 2 intézmény végzősei teljesítettek 50% alatt történelemből. Ezen intézményekből 28-an vizsgáztak, ami a líceumokból történelmet tettek végzőseinek 7,3%.

- A 21 oktatási-nevelési komplexumból 284-en választották a történelmet érettségi tárgyként. 5 intézmény végzőseinek több mint 50%-a nem teljesítette az alsó ponthatárt történelemből. Ezen intézményekből 78-an tettek történelem vizsgát, ami az adott típusú intézményekben érettségizettek 27%-a.

- A 249 általános középiskolából 46 iskola vizsgázóinak több mint a fele nem tette le az ukrán történelmet. Ezen intézményekből 1 140-en vizsgáztak, ami a középiskolából történelmet tettek 22%-a.

- A 13 szakközépiskola közül 4 intézmény végzőseinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen intézményből vizsgázó 285 diák a szakiskolából történelemből vizsgázók 25%-a.

- Mindegyik szakosított középiskola tanulóinak fele pozitív eredményt ért el a történelem érettségi vizsgán.

Amennyiben az oktatási nyelvet vesszük figyelembe, a következő eredményeket kapjuk:

- A 29 magyar tannyelvű különböző típusú oktatási intézményből kilenc oktatási intézmény végzőseinek több mint a fele nem tette le a történelmet. Ezen intézményekből 102-en tettek vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 24,8%-a.

- A 13 vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű intézményből 176-an tettek történelem vizsgát. 6 iskola végzőseinek több mint a fele nem tette le a történelem vizsgát. Ezen iskolából 72-en vizsgáztak, ami az adott kategória történelemből érettségizők 41%-át jelenti.

- A 6 román tannyelvű oktatási intézmény feléből érettségizők több mint 50% nem teljesítette az ukrán érettségit. Ezen iskolákból 100-an tettek vizsgát, ami a román tannyelvű iskolákból az Ukrajna történelemből érettségizők 70%-a.

- A 286 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményekből 49 iskola érettségizőinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt Ukrajna történetéből. Ezen intézményekből 1 580-an tettek történelem vizsgát, ami az adott kategóriához tartozó történelemből vizsgázók 20%-a.

5. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK MATEMATIKÁBÓL

A 2018/2019-es tanév végén az érettségizőknek kötelezően választható vizsgatárgy az Ukrajna történelme vagy a matematika volt.

A matematika vizsgadolgozat 33 feladatból állt. 20 feladat feleletválasztós kérdésből állt, négy feladatban párosítani kellett, hatnál csak a végeredményt kellett beírni, három feladatot pedig meg kellett oldadni. Matematikából maximálisan 62 pontot lehetett szerezni. Ennek megfelelően az a vizsgázó kapott 200 pontot, aki 62 vizsgapontot szerzett. A teljesítményekhez igazítva 62 pontból 11-nél állapították meg az alsó ponthatárt.

A matematika független tesztvizsgán elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelentette. Az érettségi bizonyítványba az 1–28, a 31-es és a 32-es feladatok eredményei kerültek be. Ennek megfelelően csak 52 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrájában érvényes 1–12-es jegyskálára. A megnevezett feladatokon legalább 10 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy matematikából 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 49–52 pontra lehetett 12-est kapni (lásd! az 5.1. táblázatot).

5.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–3	1
4–6	2
7–9	3
10–12	4
13–17	5
18–24	6
25–30	7
31–35	8
36–40	9
41–44	10
45–48	11
49–52	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint Ukrajnából összesen **160 782** fő regisztrált a matematika külső független tesztvizsgára. Közülük **123 476**-an érettségi jegyként is átszámították eredményeiket. **5 463** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **117** fő érvénytelen vizsgadolgozatot adott le. **28 109**-en nem érték el az alsó ponthatárt. **127 093**-an pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a középátlag **139,4** pont. A 1–12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **6,4**. Az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **155 202** személy vett részt a matematika külső független tesztvizsgán. Legtöbbször általános középiskolákból jelentkeztek (51 313 fő). A középiskolai érettségizők 14,75%-a nem érte el az alsó ponthatárt. 31 032 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 18,64% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (15 104 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 57,62%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen 13 339 diák vett részt. 11,44%-uk nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (8 782 fő) teljesítettek. Esetükben csupán a vizsgázók 3,27%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális nevelési igényűek szakiskoláiból összesen 290 érettségiző jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. A speciális képzésben résztvevő tanulók 59,26%-a nem teljesítette pozitívan a vizsgát. 11 395 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 24,23% nem érte el az alsó ponthatárt.

5.2. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	14 537	10,73
2.	Cserkaszi megye	3 821	13,03
3.	Voliny megye	4 097	13,77
4.	Iv.-Frankivszk megye	4 199	15,93
5.	Lemberg megye	10 434	16,13

Az 5.2. táblázat folytatása

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
6.	Harkiv megye	11 345	16,51
7.	Ternopil megye	3 057	16,81
8.	Zaporizzsja megye	6 430	17,01
9.	Csernyihiv megye	3 819	17,28
10.	Szumi megye	4 262	17,55
11.	Kijev megye	6 084	17,77
12.	Rivne megye	4 464	18,03
13.	Luhanszk megye	2 671	18,16
14.	Poltava megye	5 836	18,92
15.	Donyeck megye	7 741	19,29
16.	Hmelnick megye	4 747	19,55
17.	Herszon megye	4 361	19,63
18.	Csernyivci megye	2 239	19,65
19.	Odessza megye	12 047	20,94
20.	Dnyipropetrovszk megye	15 116	21,37
21.	Vinnicja megye	7 130	21,39
22.	Zsitomir megye	5 405	21,72
23.	Mikolajiv megye	4 307	21,73
24.	Kárpátalja megye	3 312	22,07
25.	Kirovohrad megye	3 741	24,97

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A matematika független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, hogy milyen arányban nem teljesítették a matematikát (lásd! az 5.2. táblázatot). A kijevi vizsgázók 10,73%-a nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban matematikából ők teljesítettek a legeredményesebben. A legnagyobb arányban Kárpátalján (22,07%), illetve Kirovohrad megyében (24,97%) nem teljesítették a matematika független tesztvizsgát.

Kárpátaljáról összesen 3 312 fő tett matematika független tesztvizsgát. Az eredményeket az 5.3. táblázat szemlélteti.

5.3. táblázat. 2019-es eredmények matematikából 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajnában	15 5202	18,11	25,16	17,28	18,59	13,76	7,09
	Kárpátalján	3 312	22,07	24,85	17,54	17,24	13,01	5,28
1.	Csap	15	0	33,33	6,67	20	33,33	6,67
2.	Ungvár	689	9,58	14,8	17,27	21,19	23,22	13,93
3.	Volóci járás	57	7,02	21,05	15,79	31,58	17,54	7,02
4.	Beregszász	157	12,1	16,56	19,11	23,57	19,75	8,92
5.	Munkács	504	17,46	25,4	19,44	19,64	15,08	2,98
6.	Huszt	151	19,21	23,84	24,5	17,22	10,6	4,64
7.	Szolyvai járás	97	19,59	15,46	21,65	16,49	19,59	7,22
8.	Perecsenyi járás	62	20,97	45,16	11,29	8,06	8,06	6,45
9.	Munkácsi járás	114	23,68	30,7	14,04	20,18	10,53	0,88
10.	Nagyszőlősi járás	285	25,61	22,46	17,89	15,79	12,28	5,96
11.	Ungvári járás	121	28,1	31,4	19,01	14,05	5,79	1,65
12.	Técsői járás	249	28,51	33,73	19,28	14,06	4,42	0
13.	Huszti járás	166	28,92	34,34	21,69	12,65	2,41	0
14.	Ökörmezei járás	127	29,92	32,28	18,11	13,39	6,3	0
15.	Rahói járás	141	30,5	31,21	15,6	14,89	6,38	1,42
16.	Nagybereznai járás	59	33,9	33,9	10,17	11,86	8,47	1,69
17.	Ilosvai járás	183	37,7	30,05	11,48	13,66	6,01	1,09
18.	Beregszászi járás	135	51,85	24,44	9,63	7,41	5,19	1,48
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	3 312						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

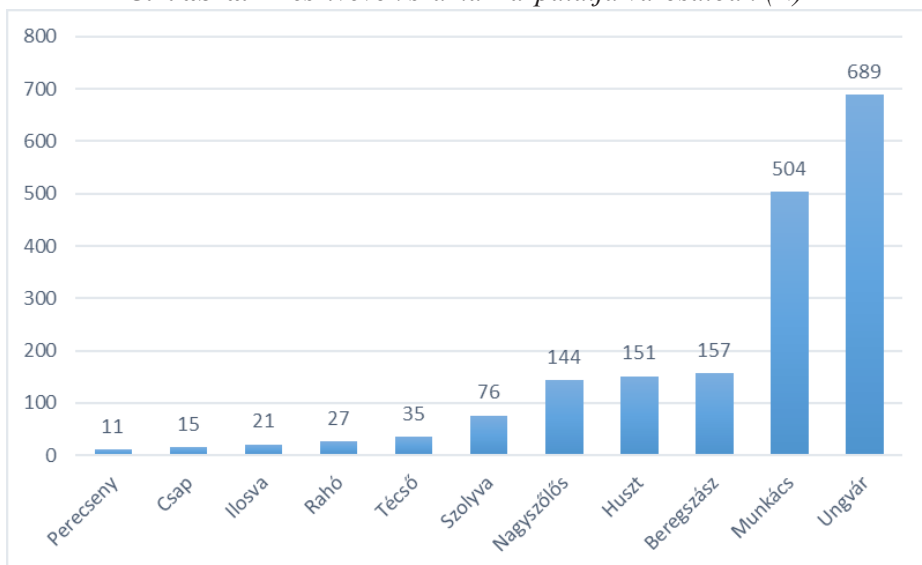
A kárpátaljai városok közül a legtöbben Ungváron vettek részt a matematika független tesztvizsgán (689 fő). Perecsenyből mindössze 11 fő mérettette meg tudását matematikából. A résztvevők számát az 5.1. ábra szemlélteti.

Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, matematikából a csapi vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, ugyanis ott mind a 15-en pozitív eredményt értek el. A legnagyobb arányban Nagyszőlősen (21,53%), illetve Rahón (22,22%) nem érték el az alsó ponthatárt (lásd! az 5.2. ábrát).

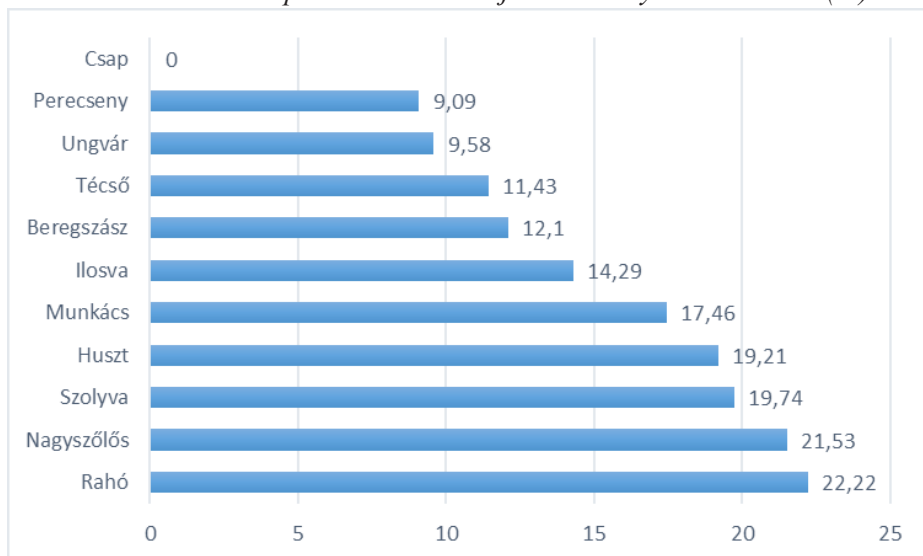
A járások eredményeit tekintve legtöbben a Nagyszőlősi járásból (285 fő) jelentkeztek a matematika független tesztvizsgára. A Volóci járásból mindössze 57-en adtak független tesztvizsgát matematikából. A járások eredményeit az 5.3. ábra mutatja.

A legeredményesebbek a Volóci járás vizsgázói voltak: csupán 7,02% nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbben a Beregszászi járásban buktak el a vizsgán (135 vizsgázó 51,85%-a). Az eloszlásokat az 5.4. ábra szemlélteti.

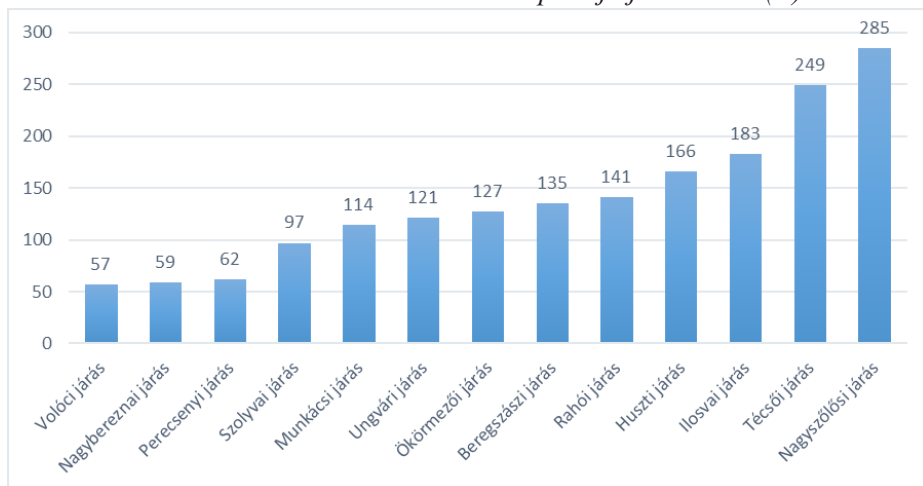
5.1. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

5.2. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

5.3. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja járásaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

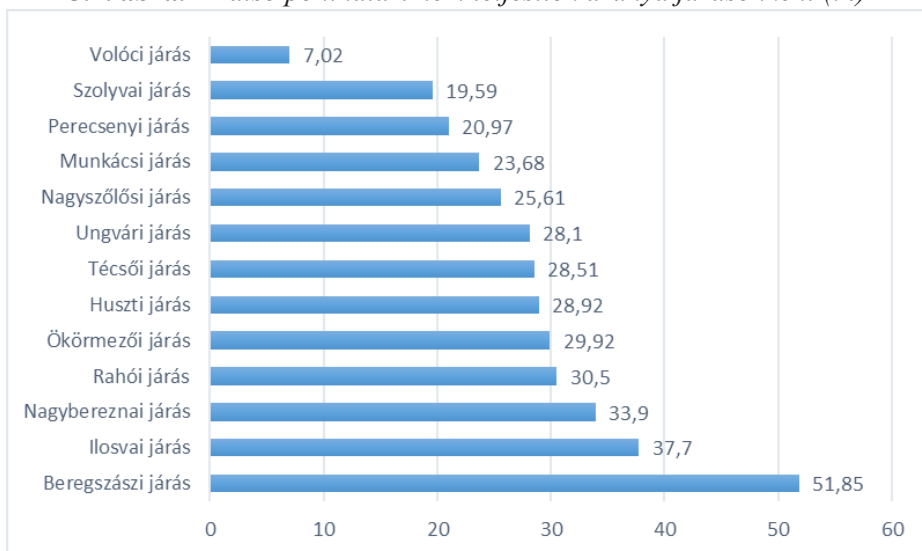
A 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelet értelmében a kisebbségi tantervű iskolák a szakvizsgákat az oktatás nyelvén tehetik le. Ennek megfelelően a szakvizsgák feladatseit orosz, magyar,

moldáv, krími tatár, lengyel és román nyelvekre fordították le. Magyar nyelvű fordítást **340** vizsgázó kért. Közülük 175 lány és 165 fiú.

Megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit matematikából százalékos arányban.

A matematika külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze a magyar tannyelvű általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet), valamint a kéttannyelvűeket, mert az adatbázis nem adott lehetőséget, hogy az intézményen belül külön szűrjük ki a kért magyar nyelvű tesztet.

5.4. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Számos érettségiző élt azzal a lehetőséggel, hogy az elmúlt tanévben nem volt kötelező a külső független tesztelés matematikából. A Barkaszoói Középiskola, a Beregszászi 10. Számú Középiskola, a Nagypaládi Középiskola, a Salánki Mikes Kelemen Középiskola, a Szürtei Középiskola, a Nevetlenfalui Középiskola, a Tiszaújlaki 2. Számú Középiskola és a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskolai végzősei közül senki nem választotta a matematika érettségit.

A középiskolák résztvevőinek számát és az eredményeket az 5.4. táblázat szemlélteti.

5.4. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei matematikából 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	13	0	0	0	30,77	53,85	15,38
2.	Munkácsi Szent István Líceum	liceum	6	0	33,33	16,67	50	0	0
3.	Nagyberegí Református Líceum	liceum	17	0	11,76	17,65	29,41	35,29	5,88
4.	Karácspfalvai Sztojka Sándor Líceum	liceum	17	0	5,88	29,41	41,18	23,53	0
5.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	liceum	6	0	50	50	0	0	0
6.	Ungvári Magyar Tannyelvű Elemi Iskola és Gimnázium	oktatási-nevelési komplexum	2	0	0	50	0	50	0
7.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	2	0	50	0	0	50	0
8.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	2	0	0	50	50	0	0
9.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	4	0	25	50	25	0	0

Az 5.4. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
10.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felsőoktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	66	1,52	21,21	24,24	30,3	16,67	6,06
11.	Nagydobronyi Református Líceum	líceum	27	11,11	51,85	22,22	11,11	3,7	0
12.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	15	13,33	6,67	20	33,33	26,67	0
13.	Kaszonyi Arany János Líceum	középiskola	7	14,29	57,14	14,29	14,29	0	0
14.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	5	20	40	40	0	0	0
15.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	4	25	0	50	0	25	0
16.	Péterfalvai Református Líceum	líceum	21	28,57	23,81	28,57	14,29	0	4,76
17.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	oktatási-nevelési komplexum	3	33,33	33,33	33,33	0	0	0

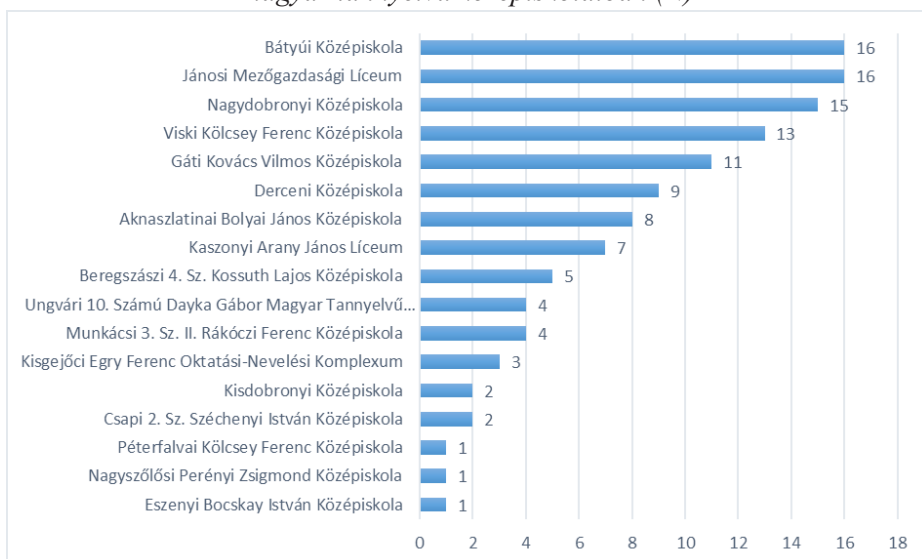
Az 5.4. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
18.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	8	37,5	50	12,5	0	0	0
19.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	13	53,85	23,08	15,38	7,69	0	0
20.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	liceum	16	62,5	31,25	6,25	0	0	0
21.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	középiskola	11	63,64	27,27	9,09	0	0	0
22.	Derceni Középiskola	középiskola	9	66,67	33,33	0	0	0	0
23.	Bátyúi Középiskola	középiskola	16	68,75	12,5	6,25	6,25	6,25	0
24.	Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskola	középiskola	1	100	0	0	0	0	0
25.	Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola	középiskola	1	100	0	0	0	0	0
26.	Eszenyi Bocskai István Középiskola	középiskola	1	100	0	0	0	0	0
Összesen:			293						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

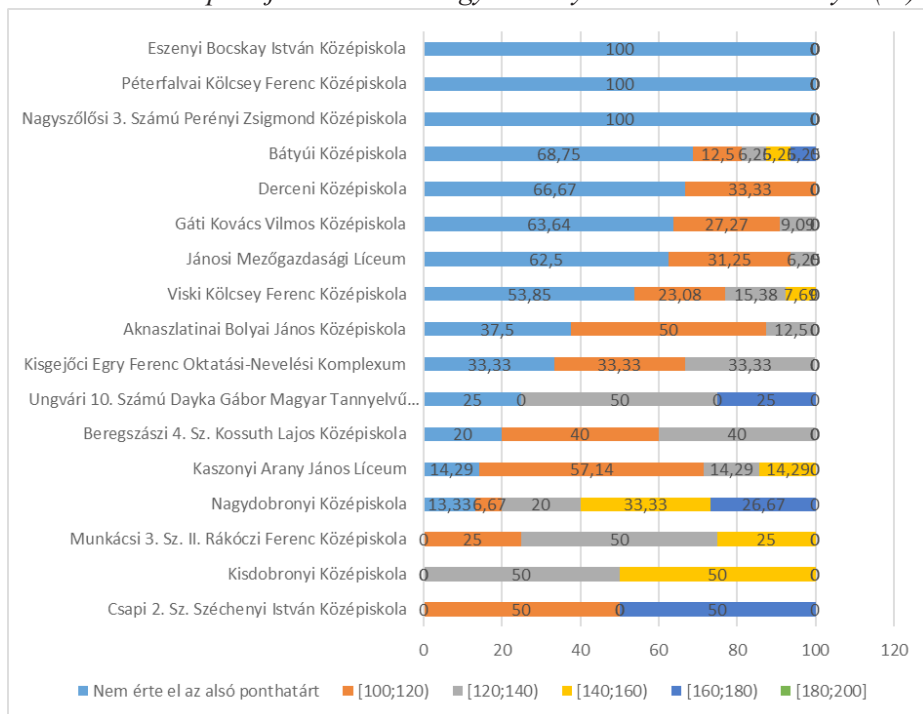
Az általános magyar tannyelvű középiskolákból összesen 118 érettségiző vett részt a matematika független tesztvizsgán. Legtöbbször a Jánosi Mezőgazdasági Líceum (16 fő) és a Bányai Középiskola (16 fő) érettségizői közül jelentkeztak a matematikára. Az Eszényi Középiskolából, a Péterfalvai Középiskolából és a Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskolából mindössze egy érettségiző választotta a matematikát (lásd! az 5.5. ábrát).

5.5. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), akik 100–200, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. Az Eszényi Bocskai István Középiskolából (1 fő) és a Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskolából (1 fő) egyik érettségiző sem érte el az alsó ponthatárt matematikából. Az általános középiskolák érettségizői közül a matematika tesztvizsgán senki nem teljesített 180–200 közötti pontszámokra (lásd! az 5.6. ábrát).

5.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar tannyelvű iskolák eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A vegyes tannyelvű iskolák résztvevőinek számát és az érettségizők eredményeit az 5.5. táblázat szemlélteti.

5.5. táblázat. *A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei matematikából 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

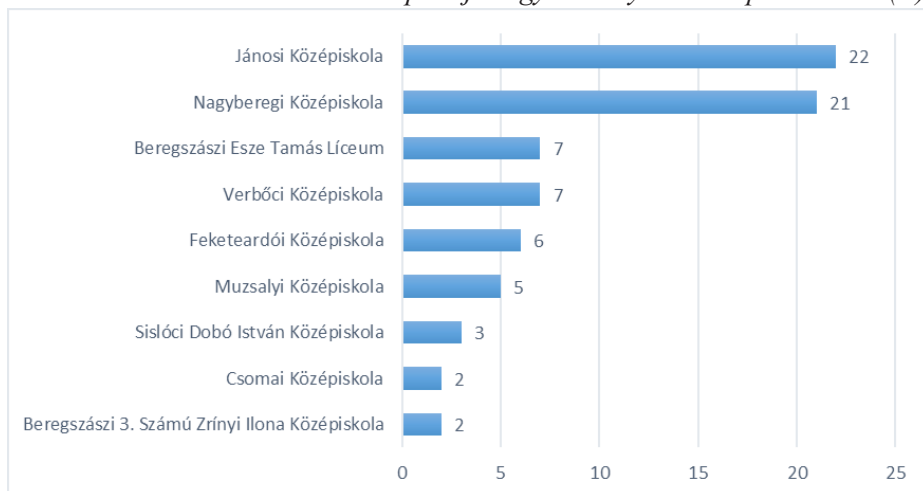
Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	2	0	50	50	0	0	0

Az 5.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
2.	Csomai Középiskola	középiskola	2	0	100	0	0	0	0
3.	Muzsalyi Középiskola	középiskola	5	20	80	0	0	0	0
4.	Feketeardói Középiskola	középiskola	6	33,3	33,33	0	33,33	0	0
5.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	3	33,3	33,33	0	33,33	0	0
6.	Jánosi Középiskola	középiskola	22	72,7	18,18	9,09	0	0	0
7.	Nagyberegí Középiskola	középiskola	21	81	14,29	4,76	0	0	0
8.	Beregszászi Esze Tamás Líceum	líceum	7	100	0	0	0	0	0
9.	Verbőci Középiskola	középiskola	7	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		75						

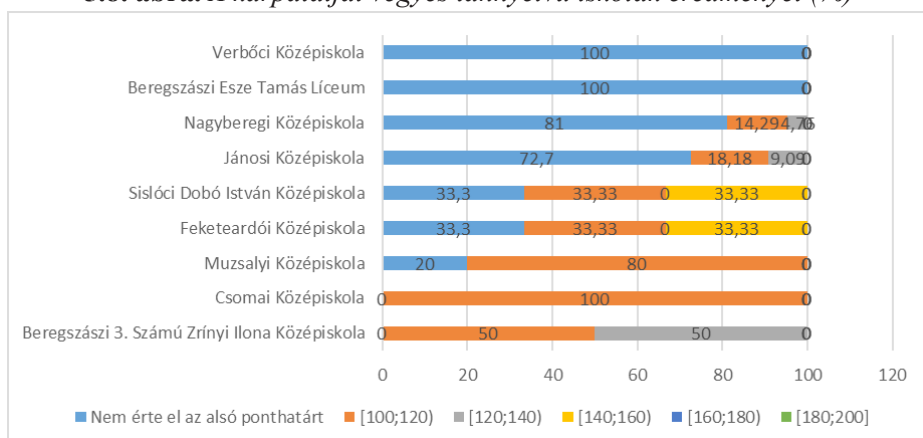
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kéttannyelvű iskolák közül legtöbben a Jánosi Középiskolából (22 fő) vettek részt a matematika tesztvizsgán. A Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolából és a Csomai Középiskolából mindössze két érettségiző mérettette meg tudását matematikából. A résztvevők számát iskolánként az 5.7. ábra mutatja.

5.7. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja vegyes tannyelvű középiskolaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

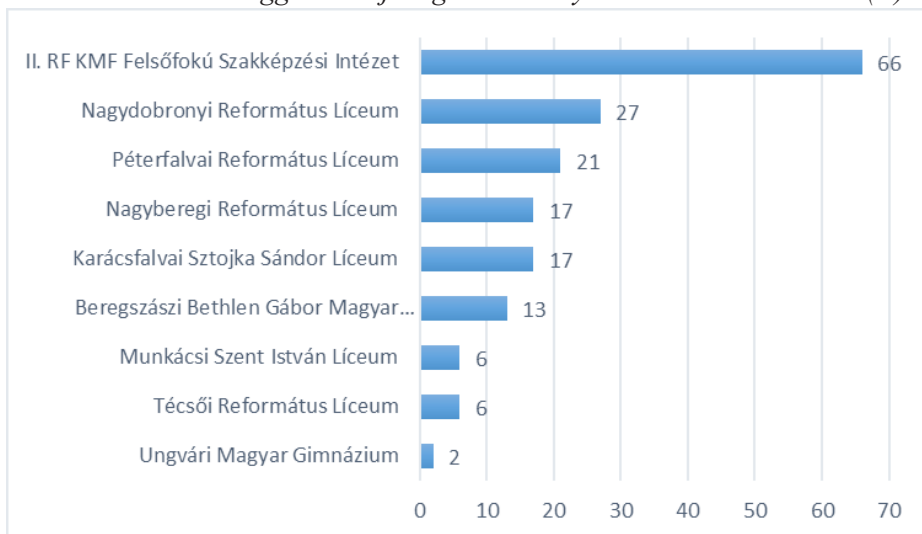
A vegyes tannyelvű oktatási intézményekben a Verbőci Középiskola és a Beregszászi Esze Tamás Líceum vizsgázói közül senki nem ért el pozitív eredményt matematikából. 180–200 közötti pontszámra egyik kéttannyelvű iskolából sem teljesítettek. A Csomai Középiskolában és a Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolából egy érettségiző sem bukott el a matematika tesztvizsgán, de meg kell jegyezni, hogy az említett intézményekben 2-2 végzős választotta a matematika érettségi vizsgát. Az eloszlásokat lásd az 5.8 ábrán (N=176, %).

5.8. ábra. A kárpátaljai vegyes tannyelvű iskolák eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények érettségizői körében jóval népszerűbb volt a matematika érettségi (lásd! az 5.9. ábrát). Ebbe a kategóriába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. oszt. szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézményekből összesen 175 érettségiző vett részt a matematika független tesztvizsgán. Legtöbben a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet hallgatói (66 fő) közül választották a matematikát. Legkevesebben pedig az Ungvári Magyar Gimnázium diákjai (2 fő) mérettették meg magukat matematikából.

5.9. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

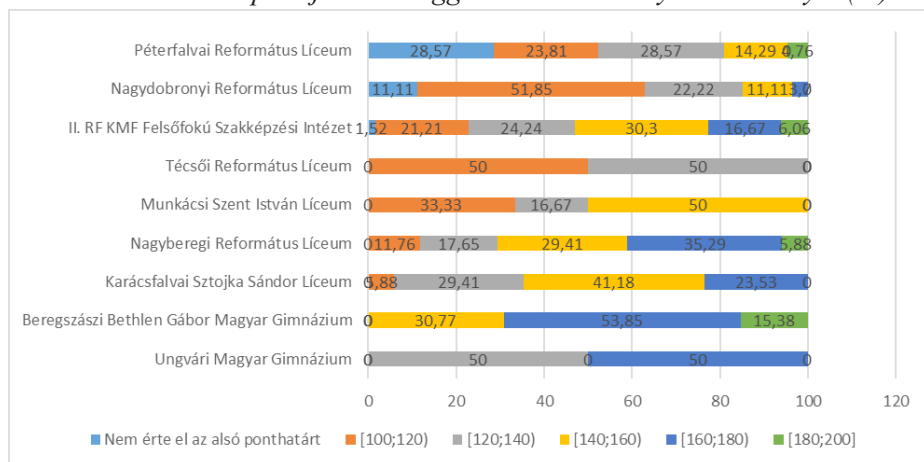

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Matematikából is a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények bizonyultak a legeredményesebbeknek (lásd! az 5.10. ábrát). Ezekben az intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. A Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium, a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum, a Munkácsi Szent István Líceum, a Nagyberegi Református Líceum, a Técsői Református Líceum és az Ungvári Magyar Gimnázium végző-

sei közül mindenki elérte az alsó ponthatárt, senki nem bukott meg. A Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban a matematikából érettségizők (13 fő) 15,38%-a, a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet (66 fő) 6,06%, a Nagyberegi Református Líceum (17 fő) 5,88% és a Péterfalvai Református Líceum (21 fő) 4,76 % 180–200 közötti pontszámra teljesített.

5.10. ábra. *A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az ukrainai jelentkezők 2,11%-a (3 391 fő) Kárpátaljáról jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. 2 772 fő számára érettségiként is funkcionált a ZNO. 78 regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, 1 személy értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le. 731 kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. 2581-en pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag 138,0 pont. Az 1–12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy 6,1. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga viszonylag alig marad el az ukrainai középátlagtól.

A magyar tannyelvű középiskolákból összesen 369 fő jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. Összesen 340 érettségiző kért magyar fordítást matematikából. A magyar tannyelvű iskolákból 293-an vizsgáztak, a kéttannyelvű (magyar–ukrán) intézményekből 75-en vizsgáztak matematikából. Ez azt is jelenti, hogy 22 ukrán tesztet kértek. A magyarul vizsgázók közül 9 regisztrált személy nem jelent meg

a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **93** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **238**-an pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán, tehát a magyarul vizsgázók **70%-a**. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a középátlag **135,1** pont. A 1–12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **5,4**.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **165**-en pozitív eredményt értek el. Összesen csupán **10** érettségiző bukott meg a matematika tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **138,86** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **6,64**.

Az vizsga eredményei alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát a szerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (lásd a mellékletet). A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel a kéttannyelvűeket, kézzel a román tannyelvű iskolákat, halvány kézzel az egy szlovák–ukrán vegyes tannyelvű iskolát. Külön rangsort állítottunk fel az ukrán tannyelvű iskolákról és az összes iskola eredményét megvizsgáltuk az oktatási intézmény típusai szerint is.

A különböző rangsorok alapján a következő megállapításokat tehetjük:

- Egy kárpátaljai **esti iskolából** egy fő jelentkezett matematikára, aki elérte az átmenő ponthatárt.

- A **14 gimnázium** közül 9-ből jelentkeztek matematikára és 213-an vizsgáztak. Öt olyan intézmény volt, melynek diákjai mind teljesítették a vizsgát. Ezen intézményekből 127-en érettségiztek matematikából, ami a végzősök 60%-át jelenti.

- A **felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézményeiből** 559-en vizsgáztak matematikából. Négy intézmény 8 végzőse mind teljesítette a tesztet, ami a szakképzési intézmények végzőseinek 0,7%-a.

- A kárpátaljai **líceumból** 12 intézmény minden vizsgázója letette a matematika vizsgát. Ezen intézményekből 132-en vizsgáztak, az adott típusú intézményben érettségizettek 46%-a.

- A **16 oktatási-nevelési komplexumból** 100-an választották a matematikát érettségi tárgyként. Hét intézmény 13 végzőse mind elérte az alsó ponthatárt, ami az adott típusú intézményből vizsgázók 13%-a.

- A **13 szakosított iskolából** 277-en tettek matematikából érettségit. 9 oktatási intézmény mindegyik diákja letette a vizsgát. Ezen intézményekből 233-an vizsgáztak, ami a szakosított iskolákból matematika érettségit tett végzősök 84%-át jelenti.

- **201 általános középiskolából** 1 457-en választották a matematikát vizsgatárgyként. 201 intézmény minden vizsgázójának, 333 főnek sikerült letenni a vizsgát, ami a középiskolák végzőseinek 23%-át teszi ki.

- **11 szakközépiskolából** 198-an jelentkeztek matematikára, és közülük egy intézmény sem volt, amelyből minden érettségiző letette volna a matematika vizsgát.

- 251 kárpátaljai **ukrán tannyelvű intézményből** 2 702 végzős választotta vizsgatárgyként a matematikát. Ezen oktatási intézmény közül 103-ból mindenki letette a vizsgát, ami 251 tanulót jelent, és ez az adott kategóriába sorolt tanulók **29%** -át jelenti.

- A 26 különböző típusú **magyar tannyelvű** oktatási intézményből 293-an választották a matematikát. Kilenc iskola végzősei mind elérték az átmenő ponthatárt. Ezen intézményekből 69-en vizsgáztak, ami a magyar iskolákból érettségiző diákok **23,5%-a**.

- Kilenc **vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű** intézményből 75-en tettek matematika vizsgát. Két intézmény minden vizsgázója, négy fő letette azt, ami az adott típusú intézményekből a vizsgázók 5%-át teszi ki.

- A hat **román tannyelvű** oktatási intézményből 24-en választották a matematikát, de nem volt olyan iskola amelyből a vizsgázók mindegyike elérte volna az átmenő ponthatárt.

Országos szinten a vizsgázók 18,11%-a matematika vizsgán nem érte el az átmenő ponthatárt. Feltérképeztük, hogy a kárpátaljai intézményeknek hogyan sikerült ezt a szintet teljesíteni.

- 292 kárpátaljai iskolából 3 094-en tettek érettségi vizsgát matematikából. 160 olyan iskola volt, melyek végzősei **az országos átlagnak** megfelelően teljesítettek (**18,11% alatt nem tették le a vizsgát**). Ezen iskolákból 1 774-en vizsgáztak, ami a matematikából érettségizők 57%-át jelenti.

- 1 kárpátaljai **esti iskolából** egy fő jelentkezett matematikára, aki letette azt, így az országos átlagon belül vizsgázott.

- **9 gimnáziumból** 213-an vizsgáztak, és az országos átlagon belül 7 intézmény diákjai vizsgáztak. Ezen intézményekből 196-an érettségiztek, a gimnáziumokból matematikára bejelentkezők 92%-a.

- **20 felsőoktatási** intézmény szakgimnáziumából 559-en vizsgáztak matematikából. 12 intézmény végzősei az országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 395-en tettek matematika vizsgát, ami az adott intézménytípus érettségizőinek 71%-a.

- **20 kárpátaljai** líceumból 13 intézmény végzősei teljesítettek az országos átlagnak megfelelő szinten matematikából. Az intézményekből összesen 285-en tettek matematika vizsgát. Az országosa átlagon teljesítő intézményekből 159-en, ami a líceumok matematikából vizsgázóinak 56%-át teszik ki.

- A **13 szakosított középiskolából** 12 az országos átlag szintjén teljesített, ahova az adott típusú intézményekből matematika érettségített végzősök 98%-a járt.

- **16 oktatási-nevelési komplexumból** 100-an választották a matematikát érettségi tárgyként. 12 intézmény végzősei érték el az állami szintet. Ezen intézményekből 74-en tettek matematika vizsgát, ami az adott típusú intézményekben érettségizettek 74%-a.

- **201 általános középiskolából** 1 457-en tettek matematika érettségített. 100 iskola vizsgázói az ukrán országos átlag szintjén teljesített matematikából. Ezen intézményekből 633-an vizsgáztak, ami a középiskolai végzősök 43%-a.

- **11 szakközépiskola** közül egy volt olyan, mely az ukrán országos átlagnak megfelelően teljesítette a matematikát. Innen 12-en vizsgáztak, ami a szakközépiskolákból matematika érettségített végzőseinek 6%-a.

- **251 kárpátaljai ukrán** tannyelvű intézményből 2 702 végzős tett matematika vizsgát. 143 iskola végzőseinek teljesítménye megfelelt az országos átlag szintjének. Ezen iskolákból 1 553-an tettek matematika vizsgát, ami az ukrán tannyelvű középiskolákból matematikából érettségizőknek 57,5%-a.

- **26 különböző típusú magyar tannyelvű** oktatási intézményből 293-an vizsgáztak matematikából. 13 oktatási intézmény végzősei az ukrán országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 184-en tettek matematika vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 62,8%-a.

- **Kilenc vegyes (ukrán/magyar)** tannyelvű intézményből 75-en tettek matematika vizsgát. Két iskola végzősei teljesítettek az ukrán országos átlag szintjén. Ezen iskolából négyen vizsgáztak, ami az adott kategóriából érettségizők 5,3%-át jelenti.

- A hat **román** tannyelvű oktatási intézményből egy intézmény végzősei sem teljesítették a matematika érettségét az országos szintnek megfelelően.

Kárpátalján az érettségizők **22,07%-a** nem érte el az átmenő pont-határt. Ezen mutatóhoz, a **kárpátaljai átlaghoz** képest intézményeink típusonként, majd az oktatás nyelvét figyelembe véve a következőképen teljesítettek.

- 292 kárpátaljai iskolából 3 094-en tettek érettségi vizsgát matematikából. 175 olyan iskola volt, melyek végzősei a **kárpátaljai átlagnak (22,07% alatt nem tette le)** megfelelően teljesítettek. Ezen iskolából 1919-en vizsgáztak, ami az adott kategória vizsgázóinak 62%-a.

- 1 kárpátaljai **esti iskolából** 1 fő jelentkezett matematikára és letette azt.

- 9 **gimnáziumból** 207-en vizsgáztak matematikából. Nyolc intézmény érettségizői a megyei átlagon belül teljesítettek. Ezen intézményekből 207-en vizsgáztak, ami az adott típusból matematika érettségizett végzőseinek 97%-a.

- 20 **felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából** 559-en vizsgáztak matematikából. 13 intézmény végzősei a megyei átlag alatt teljesítettek. Ezen intézményekből 447-en tettek matematika vizsgát, ami a szakgimnáziumok matematikából érettségizőinek a 80%-át teszi ki.

- 20 kárpátaljai **liceumból** 15 intézmény végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén matematikából. Az intézményekből 170-en tettek matematika vizsgát, amely a liceumokból matematikát tett végzősök 60%-át teszi ki.

- 16 **oktatási-nevelési komplexumból** 100-an választották a matematikát érettségi tárgyként. 12 intézmény végzősei érték el a megyei szintet. Ezen intézményekből 79-en tettek matematika vizsgát, ami az adott típusú intézményekben érettségizettek 79%-a.

- 111 **általános középiskola** végzősei teljesítették a matematika vizsgát a megyei átlag szintjén. Ezen intézményekből 732-en vizsgáztak, ami a középiskolákból matematikából vizsgázók 50%-a.

- A 13 **szakosított iskola** matematikát tett érettségizőinek a 98%-a a kárpátaljai átlagnak megfelelően teljesített.

- 11 **szakközépiskolából** egy intézmény végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén. Ezen intézményből vizsgázó 12 érettségiző a szakiskolákból matematikát tett végzősök 6%-a.

• A kárpátaljai **ukrán tannyelvű** intézményekből 155 iskola érettségizői a megyei szintnek megfelelően vizsgáztak matematikából. Ezen intézményekből 1 721-en tettek matematika vizsgát, ami az adott kategóriához tartozó vizsgázók 64%-a.

• 26 **magyar tannyelvű** de különböző típusú oktatási intézményből 14 oktatási intézmény végzősei a megyei átlagnak megfelelően teljesítettek a matematika érettségén. Ezen intézményekből 189-en tettek vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 64,5%-a.

• Kilenc **vegyes (ukrán/magyar)** tannyelvű intézményből 75-en tettek matematika vizsgát. Három iskola végzősei teljesítettek a megyei átlag szintjén. Ezen iskolából 9-en vizsgáztak, ami az adott kategóriából érettségizők 12%-át jelenti.

• A hat **román tannyelvű oktatási** intézmény egyik végzőse sem teljesített matematikából a megyei átlag szintjén.

Kutatásunk során megvizsgáltuk intézménytípusonként és az oktatás nyelve szempontjából, hogy milyen arányban voltak azon iskolák végzősei, akiknek több mint a fele nem tette le a matematika érettségét.

• A 292 kárpátaljai iskolából 56 olyan intézmény volt, melyek végzőseinek **több mint a fele nem tette le a vizsgát**. Ezen iskolákból 499-en vizsgáztak, ami az adott kategória vizsgázóinak 16%-a.

• Egy kárpátaljai **esti iskolából** egy személy vizsgázott és sikeresen.

• A **gimnáziumokból** vizsgázók között sem volt olyan intézmény, melyben a végzősök fele nem tette volna le az érettségét matematikából.

• A **felsőoktatási intézmények szakgimnáziumai** közül sem volt olyan, amelyből a matematikából érettségizők több mint a fele nem tette le a vizsgát.

• 20 kárpátaljai **líceumból** két intézmény végzősei teljesítettek 50% alatt matematikából. Ezen intézményekből 23-an vizsgáztak, amely a líceumokból matematikát tett végzőseinek 8%-a.

• 21 **oktatási-nevelési komplexumból** 100-an választották a matematikát érettségi tárgyként. Két intézmény végzőseinek több mint 50%-a nem teljesítette az alsó ponthatárt. Ezen intézményekből 14-en tettek vizsgát, ami így az adott típusú intézményekben érettségizettek 14%-a.

• A **matematika** érettségire jelentkező 201 általános középiskolából 43 iskola vizsgázóinak több mint a fele nem tette le a vizsgát. Ezen intézményekből 292-en vizsgáztak, ami a középiskolákból matematikát tettek 20%-a.

- A **szakosított középiskolák** közül egy sem volt, ahonnan a matematikából érettségizők több mint a fele nem tette volna le a vizsgát.

- 11 **szakközépiskolából** hét intézmény végzőseinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen intézményből vizsgázó 166 diák a szakiskolákból matematikát tett végzősök 84%-a.

- 26 különböző típusú **magyar tannyelvű** oktatási intézményből 8 oktatási intézmény végzőseinek több mint a fele nem tette le a matematika érettségét. Ezen intézményekből 68-an tettek vizsgát, ami ezen intézményekből érettségizők 23%-át teszi ki.

- Kilenc **vegyes (ukrán/magyar) tannyelvű intézményből** 75-en tettek matematika érettségét. Négy iskola végzőseinek több mint a fele nem tette le a matematika érettségét. Ezen iskolából 57-en vizsgáztak, ami az adott iskolák matematikából érettségizőinek 76%-a.

- A hat **román tannyelvű oktatási** intézmény feléből az érettségizők több mint 50%-a nem teljesítette a matematika érettségét. Ezen iskolákból 12-en tettek vizsgát, ami a román tannyelvű iskolák matematikából érettségizőinek 50%-a.

- A 251 kárpátaljai **ukrán tannyelvű** intézményből 39 iskola érettségizőinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt matematikából. Ezen intézményekből 362-en tettek matematika vizsgát, ami az adott kategóriához tartozó vizsgázók 13,4%-a.

6. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK FIZIKÁBÓL

A 2018/2019-es tanév végén maximum négy tárgyból tehettek külső független tesztvizsgát az érettségizők. Három tárgy választása minden érettségiző számára előírt volt. Az ukrán nyelv és irodalom minden középiskolai szintet végző diák számára kötelező volt. A második vizsgatárgy szabadon választható: vagy matematika, vagy Ukrajna története. A szabadon választható tárgyak a következők: fizika, biológia, földrajz, kémia, angol, spanyol, német vagy francia nyelvek.

A fizika független vizsgadolgozat 38 különböző típusú feladatból állt. Fizikából az írásbeli feladatsor három nagyobb egységre tagolódott:

- 1. Feleletválasztós kérdéssor:** 1–24. kérdés. Az 1. rész tesztkérdéseit illetően alapvető törekvés volt, hogy egy feladat mindig csak egy tudáselemre kérdezett rá. Az első 24 feladat esetében négy lehetséges opció közül kellett kiválasztani az egyetlen helyes választ. A kérdésblokk olyan kérdéseket is tartalmazott, ahol a helyes válaszhoz csupán logikai úton lehetett eljutni, de tartalmazott olyanokat is, ahol matematikai műveletek elvégzésére volt szükség. A megoldáshoz a kérdések után pizskozatot mellékeltek.
- 2. Párosítás:** 25–28. kérdés. A második rész kérdései fogalmak, képletek párosítása volt.
- 3. Összetett feladatok:** 29–38. kérdés. Ezek a feladatok akkor tekinthetők teljesítettnek, ha az érettségizők a válaszlapra megoldották és levezették a számításokat, és helyes választ adtak.

Fizikából a vizsgázók 180 percig dolgozhattak, és az írásbeli feladatsor megoldásával összesen 60 pontot érhetnek el. Mint minden tárgyból, a fizikából is átkonvertálták a vizsgapontokat egy 1-től 200 pontig terjedő skálára (lásd! a 6.1. táblázatot). Az alsó ponthatár 2019-ben 13 vizsgapont volt, tehát 13 vizsgapontra lehetett megkapni a felvételihez szükséges 100 pontot.

A fizika külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. A fizika tesztvizsga esetében ***minden vizsgakérdést és vizsgapontot*** beszámítottak az érettségi osztályzatba. Ennek megfelelően 60 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es értékelési skálára. A megnevezett feladatokból legalább 9 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy fizikából 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 51–60 pontra lehetett 12-est kapni. A vizsgapontok értékeit a 6.2. táblázat szemlélteti.

6.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán*

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	16	112	32	160	48	186
1	elégtelen	17	116	33	162	49	188
2	elégtelen	18	120	34	164	50	189
3	elégtelen	19	124	35	166	51	190
4	elégtelen	20	128	36	167	52	192
5	elégtelen	21	132	37	169	53	193
6	elégtelen	22	135	38	171	54	194
7	elégtelen	23	138	39	173	55	195
8	elégtelen	24	141	40	174	56	197
9	elégtelen	25	144	41	176	57	198
10	elégtelen	26	147	42	177	58	199
11	elégtelen	27	149	43	179	59	200
12	elégtelen	28	152	44	180	60	200
13	100	29	154	45	182		
14	104	30	156	46	183		
15	108	31	158	47	185		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

6.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–2	1
3–5	2
6–8	3
9–11	4
12–15	5
16–19	6
20–25	7
26–31	8

A 6.2. táblázat folytatása

Pontszám	Osztályzat (éredmijegy)
32–37	9
38–43	10
44–50	11
51–60	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen 21 403 személy regisztrált a fizika külső független tesztvizsgára. A résztvevők 14,96%-a nem tudott pozitívan teljesíteni. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (8 974 fő). A középiskolai érettségizők 16,1%-a bukott el a vizsgán. 668 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 16,92% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (1 216 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 38,73%-a nem vette sikerrel az akadályt. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen 2 391 diák vett részt. 15,39%-uk nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (1 207 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 3,56%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen 9 érettségiző jelentkezett a fizika független tesztvizsgára. A speciális képzésben résztvevő tanulók közül mindenki pozitívan teljesítette a vizsgát. 2 419 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 20,26% nem érte el az alsó ponthatárt.

A fizika független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között (lásd! a 6.3. táblázatot). Legeredményesebbeknek a főváros érettségizői bizonyultak. A legnagyobb arányban Csernyivci megyében, illetve Kárpátalján nem teljesítették a fizika tesztvizsgát.

6.3. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	1 848	7,79
2.	Cserkaszi megye	560	10,36

A 6.3. táblázat folytatása

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó pont-határt %-ban kifejezve
3.	Harkiv megye	1 466	11,05
4.	Voliny megye	554	11,55
5.	Poltava megye	709	12,83
6.	Szumi megye	631	12,84
7.	Dnyipropetrovszk megye	2012	13,22
8.	Iv. Frankivszk megye	623	13,48
9.	Hmelnick megye	726	13,50
10.	Kijev megye	910	13,52
11.	Vinnicja megye	1014	13,71
12.	Csernyihiv megye	710	15,35
13.	Herszon megye	564	15,43
14.	Zsitomir megye	714	15,55
15.	Lemberg megye	1368	15,72
16.	Zaporizzsja megye	954	16,35
17.	Ternopil megye	425	16,94
18.	Donyeck megye	1059	17,75
19.	Kirovograd megye	405	17,78
20.	Mikolajiv megye	655	18,93
21.	Rivne megye	802	19,08
22.	Luhanszk megye	326	19,94
23.	Odessza megye	1608	21,33
24.	Kárpátalja megye	437	22,20
25.	Csernyivci megye	323	30,65

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátaljáról összesen 437-en tettek külső független tesztvizsgát fizikából. Magyar nyelvű tesztet 36 érettségiző kért. Közülük 7 lány és 29 fiú. 11-en városi iskolákból jelentkeztek. Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk közigazgatási egységek szerint. A rangsorban mindegyik tannyelvű iskola eredménye szerepel (lásd! a 6.4. táblázatot).

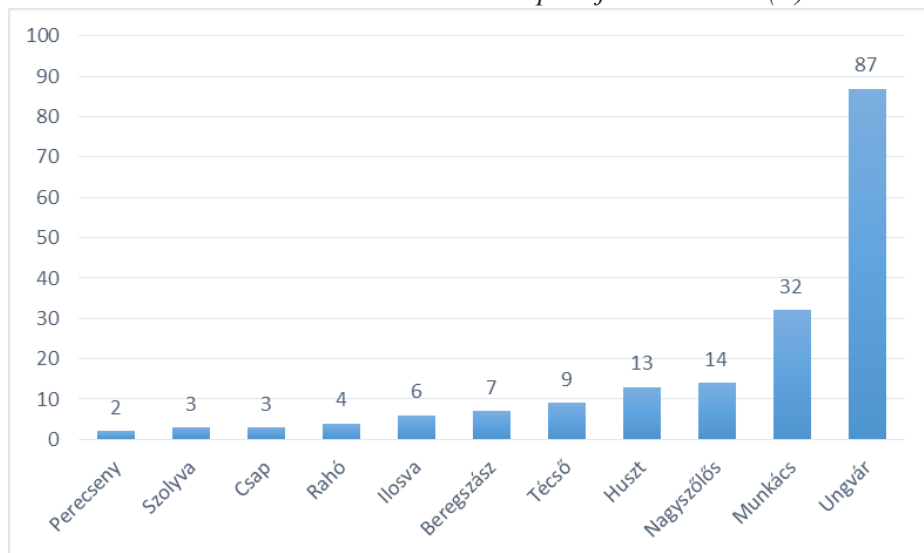
6.4. táblázat. 2019-es eredmények fizikából 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	21 403	14,96	25,42	24,42	16,99	12,71	5,49
	Kárpátalja	437	22,2	29,06	25,86	12,59	8,01	2,29
1.	Csap	2	0	33,33	66,67	0	0	0
2.	Szolyvai járás	6	0	16,67	33,33	16,67	33,33	0
3.	Perecsenyi járás	10	0	36,36	27,27	36,36	0	0
4.	Ungvár	88	6,9	16,09	27,59	16,09	22,99	10,34
5.	Huszt	12	7,69	23,08	46,15	7,69	15,38	0
6.	Munkács	28	9,38	37,5	28,12	15,62	9,38	0
7.	Volóci járás	9	11,11	33,33	33,33	11,11	11,11	0
8.	Beregszász	6	14,29	14,29	28,57	28,57	14,29	0
9.	Ungvári járás	25	19,23	34,62	42,31	3,85	0	0
10.	Ökörmezői járás	24	23,08	23,08	19,23	30,77	3,85	0
11.	Nagybereznai járás	7	25	12,5	37,5	12,5	12,5	0
12.	Nagyszőlősi járás	51	26,79	41,07	17,86	12,5	1,79	0
13.	Munkácsi járás	12	28,57	14,29	35,71	14,29	7,14	0
14.	Beregszászi járás	10	30	20	20	20	0	10
15.	Husztai járás	17	35,29	23,53	35,29	5,88	0	0
16.	Rahói járás	31	36,36	42,42	9,09	9,09	3,03	0
17.	Técsői járás	54	39,66	37,93	18,97	3,45	0	0
18.	Ilosvai járás	19	42,86	23,81	28,57	0	4,76	0
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	411						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A többi tárgyhöz viszonyítva Kárpátalján nagyon kevesen választották a fizika tesztvizsgát. Ennek hátterében feltehetően az áll, hogy a kárpátaljai iskolákban számottevően kevés a szakképzett fizikatanár. Legtöbbször Ungváron (87 fő) és Munkácson (32 fő) választották a fizika tesztvizsgát. Perecsenyben mindössze két érettségiző, Szolyván és Csappon pedig 3-3 választotta a fizika érettségi vizsgát (lásd! a 6.1. ábrát).

6.1. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

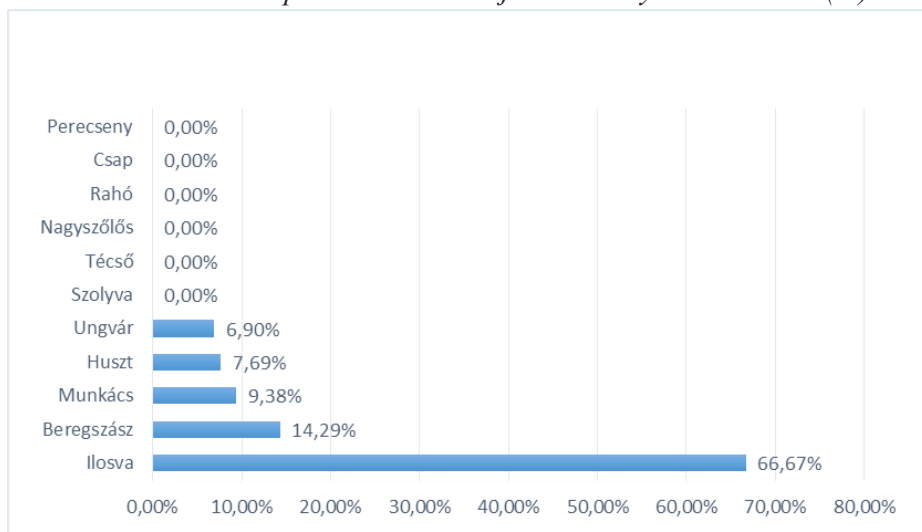

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

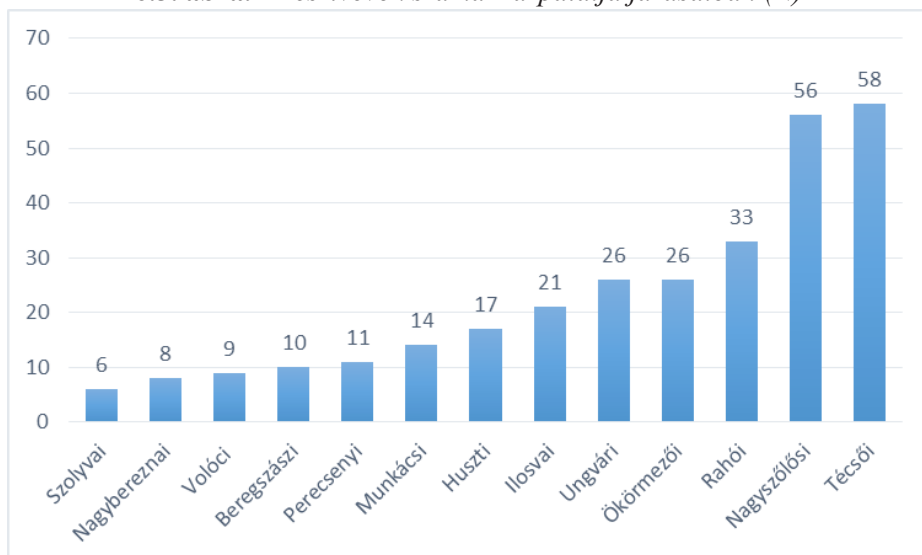
Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, fizikából az ilosvai vizsgázók teljesítettek a legkevésbé eredményesen, az érettségizők 66,67%-a nem érte el az alsó ponthatárt (lásd! a 6.2. ábrát). Perecsenyben, Csappon, Rahón, Nagyszőlősön, Técsőn és Szolyván senki nem bukott el a fizika független tesztvizsgán.

A járások eredményeit tekintve legtöbbször a Técsői (58 fő) és a Nagyszőlősi (56 fő) járásból jelentkeztek a fizika független tesztvizsgára. Legkevesebben a Szolyvai járásból mérettették meg tudásukat fizikából: csupán hatan vettek részt a tesztvizsgán (lásd! a 6.3. ábrát).

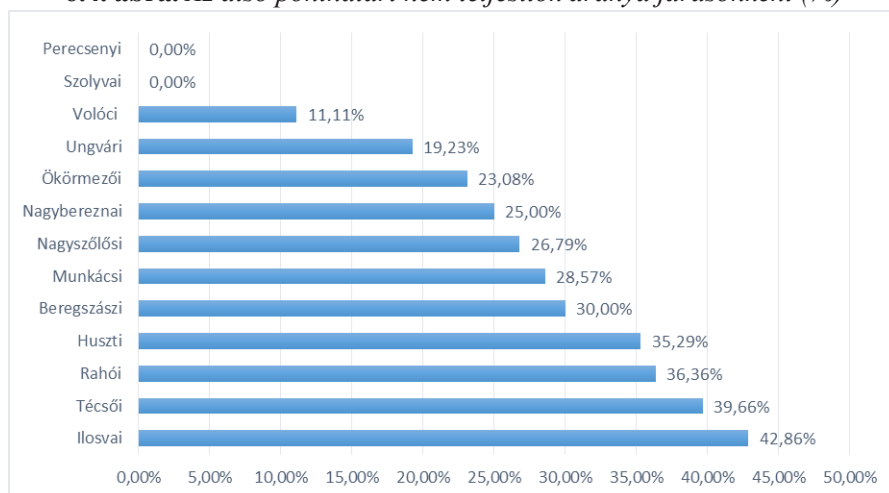
A legeredményesebbek a Perecsenyi és a Szolyvai járás vizsgázói voltak: esetükben mindenki elérte az alsó ponthatárt. A legtöbbször az Ilosvai járásban buktak el a vizsgán (42,86%). Az eredményeket a 6.4. ábra szemlélteti.

6.2. ábra. Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)

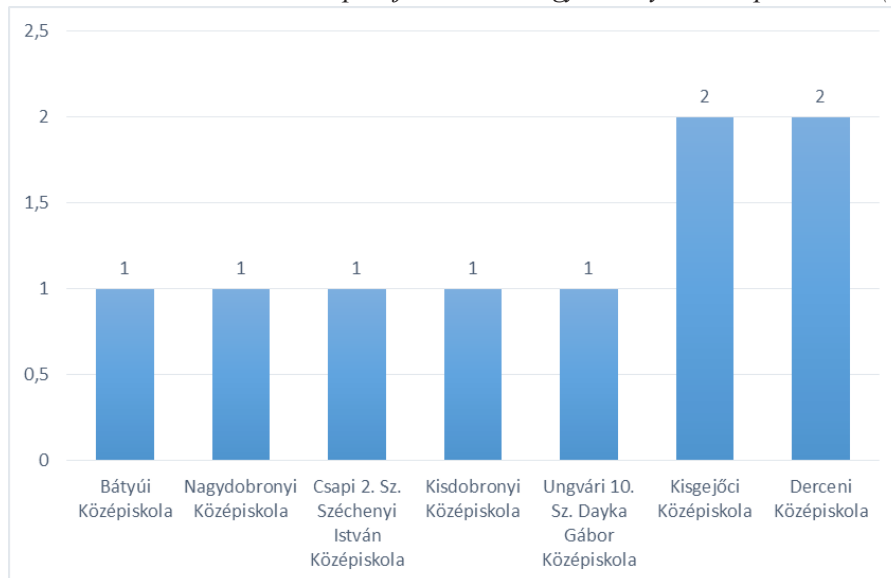
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

6.3. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja járásaiiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

6.4. ábra. Az alsó pontthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

6.5. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

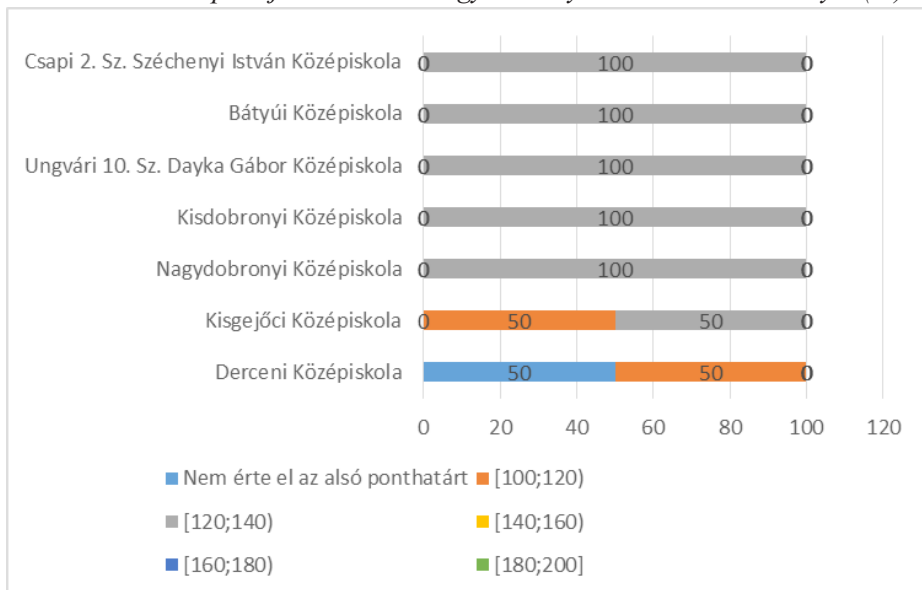
Megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit fizikából százalékos arányban (lásd! a 6.5. ábrát). A fizika külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze az

általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, liceum, szakképzési intézet).

A fizika külső független tesztvizsga nem volt kötelező, feltehetően csak azok választották, akiknek bemeneti követelmény volt a szakválasztásukhoz. A magyar tananyelvű középiskolák érettségizői körében egyáltalán nem volt népszerű vizsgatárgy. Az összes magyar tananyelvű iskolából csupán kilenc érettségiző választotta a fizika független tesztvizsgát. Mindössze a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola, az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola, a Kisgejőci Középiskola, a Kisdobronyi Középiskola, a Derceni Középiskola, a Nagydobronyi Középiskola és a Bátyúi Középiskola 1-2 érettségizője mérettette meg tudását fizikából. A vegyes – ukrán/magyar – tananyelvű iskolákból senki nem tett fizikából vizsgát.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), és akik 100–200, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. A fizikából érettségizők nagyrészt eredményesen teljesítettek, csupán a Derceni Középiskola egyik tanulója nem tett sikeres vizsgát. A legtöbbben 120–140 közötti pontszámot értek el. 140 pont fölött egyik középiskolai érettségiző sem teljesített.

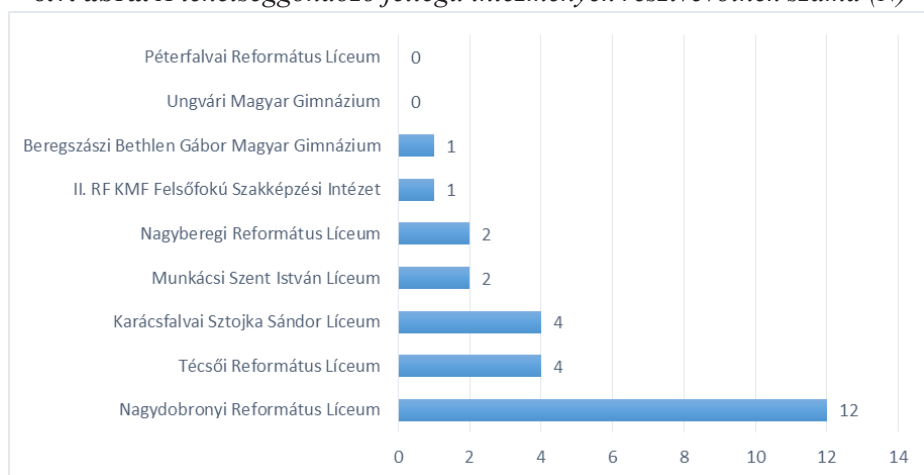
6.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar tananyelvű iskolák eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

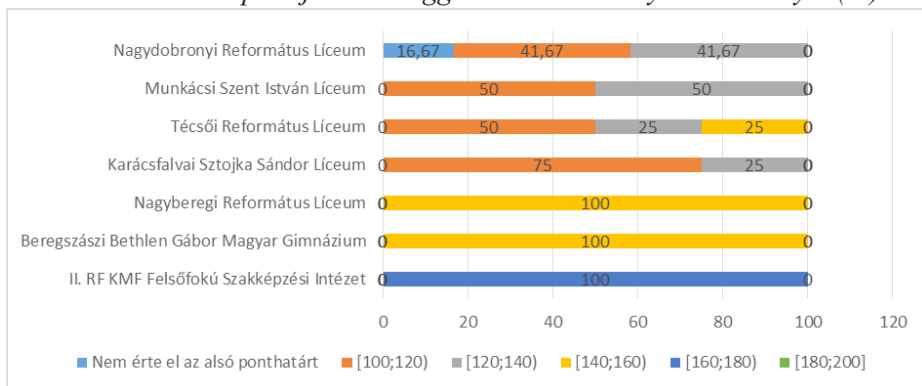
A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriájába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12 oszt. szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézmények diákjai között sem volt népszerű a fizika, összesen 26 érettségiző tett független vizsgát a tantárgyból. Legtöbben a Nagydobronyi Református Líceum hallgatói (12 fő) közül választották a fizikát. Az említett líceum biológia–kémia, fizika–matematika szakosodással működik. Az Ungvári Magyar Gimnázium és a Péterfalvai Református Líceum diákjai közül senki nem választotta a fizikát. A tehetséggondozó intézmények résztvevőinek számát a 6.7. ábra szemlélteti.

6.7. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Fizikából is a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények bizonyultak a legeredményesebbeknek. Szinte mindegyik intézmény vizsgázója pozitívan teljesített a vizsgán, csupán a Nagydobronyi Református Líceum tanulóinak 16,67%-a nem érte el az alsó ponthatárt. 180–200 közötti pontszámokra a tehetséggondozó jelleggel működő intézményekből senki nem teljesített. 160–180 pont között a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézetének vizsgázója teljesített (lásd! a 6.8. ábrát).

6.8. ábra. A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátalján az érettségizők 3,8%-a választotta a fizikát (409 fő), ez az ukrainai jelentkezők 1,99%-a (468 fő azokkal együtt, akik nem iskolai rendszerből jelentkeztek be). 245 fő számára érettségiként is funkcionált a fizika ZNO. 31 regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán. 97 kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. 340-en pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag 130,2 pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy 6,2. Az ukrainai középátlag 7,2.

Kárpátalján összesen 36 vizsgázó kért magyar fordítást fizikából, mely arra utal, hogy egy vizsgázó önállóan jelentkezett (a magyar tannyelvű iskolákból 35-en jelentkeztek fizikára). Közülük 26 fő számára érettségiként is funkcionált a független tesztvizsga. A magyarul vizsgázók közül 2 regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. 3 fő nem érte el az alsó ponthatárt. 31-en pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a magyar nyelven vizsgázók középátlaga 125,6 pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán az átlagjegy 6,1.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen 26-an vettek részt a fizika független tesztvizsgán. Egy személy nem jelent meg a vizsgán, senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. 160-an pozitív eredményt értek el. Összesen csupán 9 érettségiző bukott meg a fizika tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag 135,5 pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy 7.

A vizsga eredményei alapján összeállítottuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (*lásd a mellékletet a 6. fejezethez*). A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel a kéttannyelvű iskolákat, kékkel a román tannyelvű iskolákat, szín nélkül az ukrán tannyelvű iskolákat, az állami besorolás szerint.

6.5. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei fizikából 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó ponthatárt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	1	0	0	0	100	0	0
2.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felső-oktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	1	0	0	0	0	100	0
3.	Munkácsi Szent István Líceum	líceum	2	0	50	50	0	0	0
4.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0
5.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0
6.	Bátyúi Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0

A 6.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
7.	Nagyberegí Református Líceum	líceum	2	0	0	0	100	0	0
8.	Karácshalvai Sztojka Sándor Líceum	líceum	4	0	75	25	0	0	0
9.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	líceum	4	0	50	25	25	0	0
10.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0
11.	Kisgejőci Egrý Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	középiskola	2	0	50	50	0	0	0
12.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0
13.	Nagydobronyi Református Líceum	líceum	12	16,67	41,67	41,67	0	0	0
14.	Derceni Középiskola	középiskola	2	50	50	0	0	0	0
	Összesen:		35						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A rangsorok alapján az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:

Az összes (303) különböző típusú kárpátaljai középfokú oktatási intézmény közül 171-ből 409 érettségiző jelentkezett fizika vizsgára. A 118 iskolából vizsgázó 237 érettségiző, a fizikából vizsgázók 58% elérte az átmenő ponthatárt. Az országos átlagnak megfelelően 119 iskola érettségizője teljesített. Ezen iskolákból 244-en vizsgáztak a fizikából érettségizők 60%-a.

Intézménytípusként a következőképpen teljesítettek az iskolák:

- Egy esti iskolából egy fő tett fizikából sikeres vizsgát.
- 9 gimnáziumból 27-en vizsgáztak és mindenki abszolválta, így az országos és a kárpátaljai átlagon belül teljesítettek.

- 10 felsőoktatási intézmény szakgimnáziumából 18-an tettek érettségit fizikából. 7 intézmény 13 érettségizője, az adott intézménytípusból fizikából érettségizők 72% letette a vizsgát, így elérte az országos és megye átlagot. 3 intézmény diákjainak több mint a fele nem tette le a fizikát. Ezen intézményekből 5-en vizsgáztak (28%).

- 8 szakmunkásképzőből 21-en tettek érettségi vizsgát fizikából. Négy intézmény mind a 9 diákja letette a vizsgát, ők egyúttal az országos és megyei átlagot is teljesítették. Ez a szakmunkásképzők fizikából érettségizőinek 43%-át teszi ki. Négy intézmény érettségizőinek több mint fele nem tette le a fizika vizsgát. Ezen intézményekből 12-en vizsgáztak, ami a szakközépiskolák fizikából érettségizőinek 57%-át teszi ki.

- 14 líceumból 42-en tettek fizikából érettségit. 11 líceum diákja abszolválta a vizsgát. Ezen intézményekből 30-an érettségiztek fizikából, ami a líceumokból fizikára jelentkezők 71,4%-a. Egy intézményből jelentkező 12 diák 16,7% -ának nem sikerült a vizsga. Ők elmaradnak az országos átlagtól, de a megyei átlagon belül teljesítettek. Nem volt olyan iskola, melyből a bejelentkezettek több mint a fele nem tette volna le a vizsgát fizikából.

- 5 oktatási-nevelési komplexumból 6-an vizsgáztak és mindenkinek sikerült.

- 71 általános középiskola fizikából érettségiző 109 diákja sikeresen teljesített, ami az adott kategória fizikából érettségizőinek 43%-a. 72 iskola fizika érettségizőinek esetében meghaladja az országos átlagot a megoldottság. Ezen iskolákból 116-an tettek fizika vizsgát, a középiskolák fizikából érettségizőinek 46%-a. A megyei átlag szintjén 117 iskola végzősei teljesítettek. Ezen iskolákból 122-en tettek fizika vizsgát (48%).

- 33 iskola diákjainak több mint fele nem tette le a fizika érettségi vizsgát. Ezen iskolákból 77-en tettek fizika vizsgát, ami az adott tárgyból a középiskolákból érettségizők 3%-át jelenti.

- 8 szakosított oktatási intézményből 43-an tettek fizika érettségit és mindenki pozitív eredményt ért el.

- A vegyes tannyelvű oktatási intézményekből senki nem tett független érettségi vizsgát fizikából.

- 14 magyar tannyelvű különböző típusú közép fokú oktatási intézményből 35-en tettek fizika vizsgát. 12 intézmény 21 diákja abszolválta a vizsgát, ami a magyarul vizsgázók 60%-át teszi ki. Egy intézmény végzősei az ukrán átlagnak megfelelően vizsgáztak fizikából, így azokkal együtt, akik mind letették, az ukrán átlagon belül teljesítettek. Ez a magyar iskolákból fizikából érettségizők 94%-a. Egy iskolából 2 fő jelentkezett fizikára és egyikük nem tette le.

- A 6 román tannyelvű iskola közül 3 fő tett fizika érettségi vizsgát. Ketten pozitív eredményt értek el.

- 104 ukrán tannyelvű iskola 214 érettségizője abszolválta a fizika vizsgát, ami az ukrán tannyelvű iskolák fizikából érettségizőinek 58%-a. Velük együtt egy iskola teljesített az ukrán országos átlagon belül. Az említett iskolából 7-en tettek fizika érettségit. Összesen 221-en az országos és a megyei átlagnak megfelelően teljesítettek. Ez az ukrán tannyelvű iskolákból fizika érettségit választók 60%-át jelenti. 38 olyan ukrán tannyelvű oktatási intézmény volt, melyek fizikából vizsgázó diákjainak több mint a fele nem tette le a vizsgát. Ezen intézményekből 91-en tettek fizika érettségit. Ez a fizikából érettségizők 25%-a.

Az eredmények rávilágítanak, hogy különbséget kellene tenni a szakiskolák és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények érettségi szintje között. Feltehetően sokkal pozitívabb eredményeket lehetne elérni, ha bevezetnék a többszintű érettségit. Minőségileg és mennyiségileg is differenciálni kellene az érettségit, hiszen nem hasonlítható össze egy komoly szinten folyó oktatást biztosító gimnázium vagy líceum egy olyan szakiskolával, ahol az érettségi tárgyak mellett szakmát is tanulnak a diákok. A fizika esetében érdemes lenne közép- és emeltszinten felmérni az érettségizők tudását. Az emelt szint magasabb követelményeket támasztana, s azok számára kellene kötelezni, akik olyan szakot választanak, amelyikre kötelező tárgy a fizika.

7. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK KÉMIÁBÓL

A 2018/2019-es tanév végén a felvételizők maximum négy tárgyból tehettek külső független tesztvizsgát. A kémia a választható tárgyak sorába tartozott.

A kémia külső független vizsgadolgozat általános, szervetlen és szerves kémiai kérdéseket tartalmazott.

A teszt 52 különböző típusú feladatból állt. Kémiából az írásbeli feladatsor három nagyobb egységre tagolódott:

1. **Feleletválasztós kérdéssor:** 1–36. kérdés. Az első 36 feladat esetében négy lehetséges opció közül kellett kiválasztani az egyetlen helyes választ.
2. **Párosítás:** 37–42. kérdés. A 2. rész kérdései képletek, szerkezetek párosítása volt.
3. **Nyitott kérdések:** 43–52. kérdés. Ezek a feladatok akkor tekinthetők teljesítettnek, ha az érettségizők a válaszlapon megoldották és levezették a számításokat és rögzítették a helyes választ.

A kémia független értékelésen a vizsgázók 150 percig dolgozhattak, és az írásbeli feladatsor megoldásával összesen 80 pontot értek el. Csakúgy, mint minden tárgyból, kémiából is átkonvertálták a vizsgapontokat egy 1-től 200 pontig terjedő skálára (lásd! a 7.1. táblázatot). Az alsó ponthatár 2019-ben 16 vizsgapont volt, tehát 16 vizsgapontra lehetett megkapni a felvételihez szükséges 100 pontot. A maximálisan elérhető 200 pont megszerzéséhez 80 vizsgapontot kellett teljesíteni.

A kémia külső tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelentette. A kémia tesztvizsga esetében ***minden vizsgakérdést és vizsgapontot*** beszámítottak az érettségi jegybe. Ennek megfelelően csak 80 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1-től 12-es osztályozási skálára. A megnevezett feladatokból legalább 16 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy kémiából 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 75–80 pontra lehetett 12-est kapni. A vizsgapontok értékeit a 7.2. táblázat szemlélteti.

7.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán*

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	21	112	42	147	63	177
1	elégtelen	22	114	43	148	64	179
2	elégtelen	23	116	44	150	65	180
3	elégtelen	24	118	45	151	66	182
4	elégtelen	25	120	46	153	67	183
5	elégtelen	26	121	47	154	68	184
6	elégtelen	27	123	48	156	69	186
7	elégtelen	28	125	49	157	70	187
8	elégtelen	29	127	50	159	71	188
9	elégtelen	30	128	51	160	72	190
10	elégtelen	31	130	52	162	73	191
11	elégtelen	32	132	53	163	74	192
12	elégtelen	33	133	54	165	75	193
13	elégtelen	34	135	55	166	76	195
14	elégtelen	35	136	56	168	77	196
15	elégtelen	36	138	57	169	78	197
16	100	37	139	58	170	79	198
17	102	38	141	59	172	80	200
18	105	39	142	60	173		
19	107	40	144	61	175		
20	110	41	145	62	176		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

7.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–5	1
6–10	2

A 7.2. táblázat folytatása

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
11–15	3
16–22	4
23–29	5
30–36	6
37–44	7
45–52	8
53–59	9
60–67	10
68–74	11
75–80	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint a 2018/19-es tanévben Ukrajnából összesen 13 698 személy regisztrált a kémia külső független tesztvizsgára. A résztvevők 13,65%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (5 670 fő). A középiskolai érettségizők 13,32%-a bukott el a vizsgán. 619 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 16,64% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (166 fő) bizonyultak a legkevesbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 60,24%-a nem vette sikerrel az akadályt. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen 1 395 diák vett részt. 10,90% nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (líceumok) érettségizői (1 566 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 3,26%-a nem érte el a minimum ponthatárt. 2 055 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 28,13% nem érte el az alsó ponthatárt. Az eredmények tükrözik, hogy különbséget kellene tenni a szakiskolák és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények érettségije között.

A kémia eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között (lásd! a 7.3. táblázatot). A legeredményesebbnek Lemberg megye érettségizői bizonyultak. A legnagyobb arányban Luhanszk és Herszon megyében nem érték el a minimális 100 pontot. Kárpátalja a 11. helyen áll: a 416 vizsgázó 13,46%-a nem ért el pozitív eredményt.

7.3. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Lemberg megye	1 050	7,05%
2.	Iv. Frankivszk megye	495	8,69%
3.	Rivne megye	446	9,64%
4.	Voliny megye	329	9,73%
5.	Ternopil megye	403	11,66%
6.	Harkiv megye	820	11,95%
7.	Kijev főváros	1 103	12,24%
8.	Cserkaszi megye	449	12,47%
9.	Csernyihiv megye	351	12,54%
10.	Hmelnick megye	495	12,93%
11.	Kárpátalja megye	416	13,46%
12.	Zsitomir megye	555	14,05%
13.	Donyeck megye	661	14,07%
14.	Csernyivci megye	260	14,23%
15.	Szumi megye	341	14,37%
16.	Vinnicja megye	608	14,64%
17.	Kirovograd megye	304	15,13%
18.	Zaporizzsja megye	644	15,22%
19.	Dnyipropetrovszk megye	1 120	15,45%
20.	Kijev megye	567	16,05%
21.	Mikolajiv megye	424	17,22%
22.	Odessza megye	828	17,27%
23.	Poltava megye	437	18,08%
24.	Luhanszk megye	252	18,25%
25.	Herszon megye	340	24,41%

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az eredmények tükrözik, hogy kémiából Kárpátalja a középmezőnyben teljesített.

Kárpátaljáról 10 772 érettségizőből összesen 416-an tettek külső független tesztvizsgát kémiából, ez az érettségizők négy százaléka (lásd! a 7.4. táblázatot). Feltehetően ennek háttérében az áll, hogy Kárpátalja iskoláiban kevés a szakképzett pedagógus, és leginkább azok választották, akik továbbtanulás miatt tettek érettségit e tárgyból.

7.4. táblázat. 2019-es eredmények kémiából 100-tól 200 pontig terjedő skálán

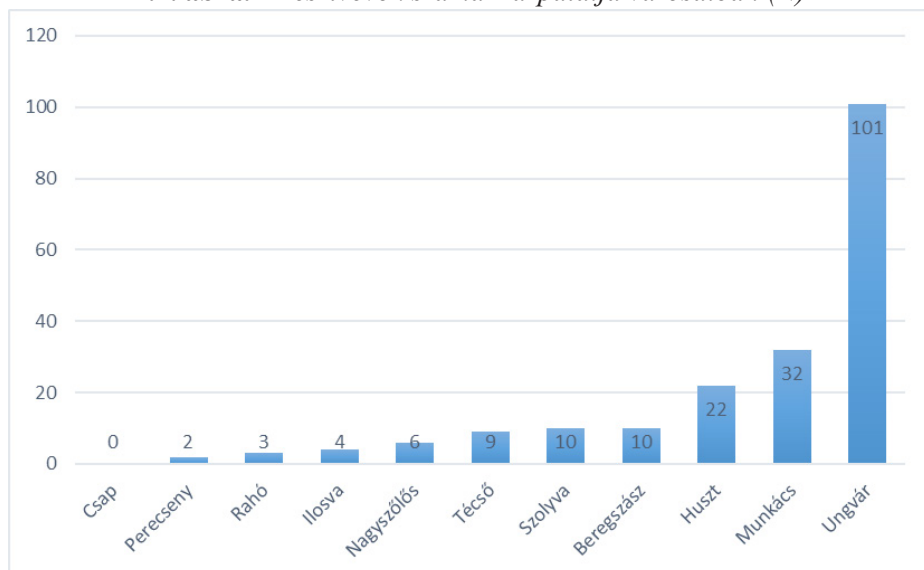
Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	13698	13,65	21,68	19,29	15,83	15,73	13,81
	Kárpátalja	416	13,46	20,43	18,75	17,55	18,27	11,54
1.	Beregszászi járás	1	0	0	100	0	0	0
2.	Nagybereznai járás	6	0	0	50	33,33	16,67	0
3.	Ungvár	101	4,95	13,86	11,88	20,79	29,7	18,81
4.	Szolyvai járás	18	5,56	27,78	16,67	0	38,89	11,11
5.	Munkács	32	6,25	12,5	9,38	25	34,38	12,5
6.	Munkácsi járás	26	7,69	11,54	15,38	15,38	23,08	26,92
7.	Técsői járás	49	8,16	36,73	8,16	22,45	12,24	12,24
8.	Ökörmezői járás	19	10,53	26,32	36,84	15,79	5,26	5,26
9.	Nagyszőlősi járás	24	12,5	8,33	20,83	12,5	20,83	25
10.	Husztai járás	23	17,39	43,48	30,43	4,35	4,35	0
11.	Huszt	22	18,18	31,82	22,73	13,64	13,64	0
12.	Beregszász	10	20	0	30	30	10	10
13.	Volóci járás	5	20	20	20	40	0	0
14.	Rahói járás	21	23,81	23,81	14,29	23,81	9,52	4,76
15.	Ilosvai járás	26	26,92	19,23	46,15	3,85	0	3,85
16.	Perecsenyi járás	7	28,57	28,57	28,57	14,29	0	0
17.	Ungvári járás	26	46,15	15,38	11,54	19,23	7,69	0
18.	Csap	0	0	0	0	0	0	0
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	416						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kárpátaljai érettségizők meghaladták az országos átlagot. Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel. A rangsorban mindegyik tannyelvű iskola eredménye szerepel.

Legtöbben Ungváron (101 fő) és Munkácson (32 fő) választották a kémia tesztvizsgát. Csapon egyetlen érettségiző sem mérettette meg tudását kémiából (lásd! a 7.1. ábrát).

7.1. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

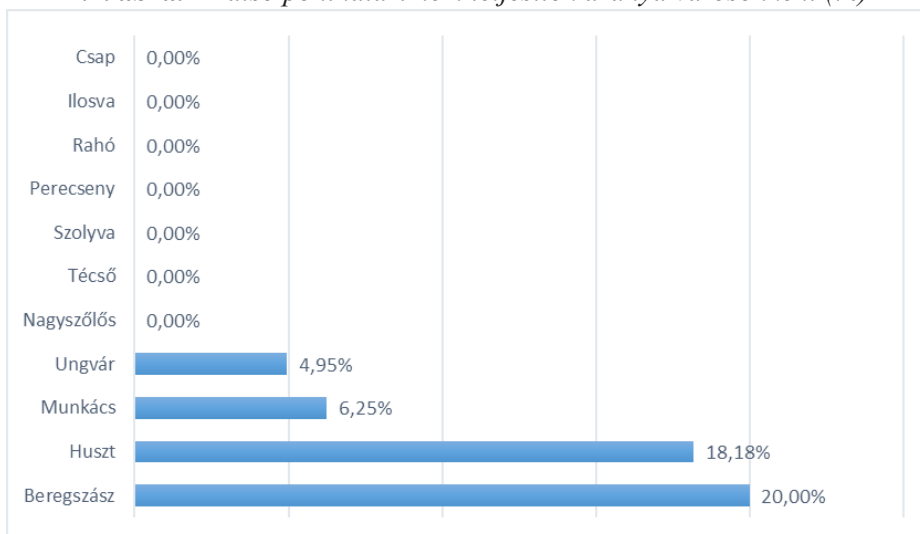

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

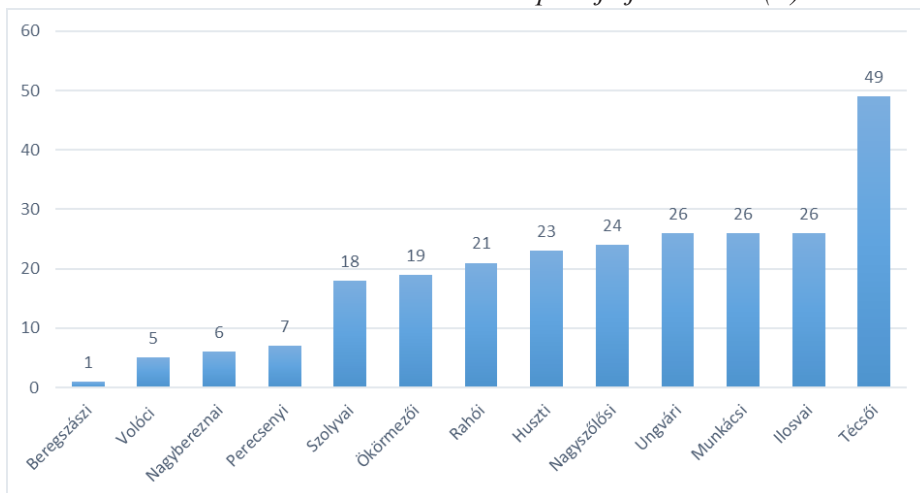
Beregszászban a kémiából érettségizők 20%-a nem érte el a minimális ponthatárt. Hasonló eredmények születtek Huszton, ahol a vizsgázók 18,18%-a bukott el a tesztvizsgán. A munkácsi iskolák érettségizőinek 6,25%-a, az ungváriaknak pedig 4,95%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Técső, Nagyszőlős, Ilosva, Rahó és Perecseny városokból minden vizsgázó eredményesen teljesített (lásd! a 7.2. ábrát).

Járások tekintetében a legtöbben a Técsői járásból tettek független tesztvizsgát kémiából (49 fő). A Beregszászi járásból mindössze egy fő vizsgázott az adott tárgyból (lásd! a 7.3. ábrát).

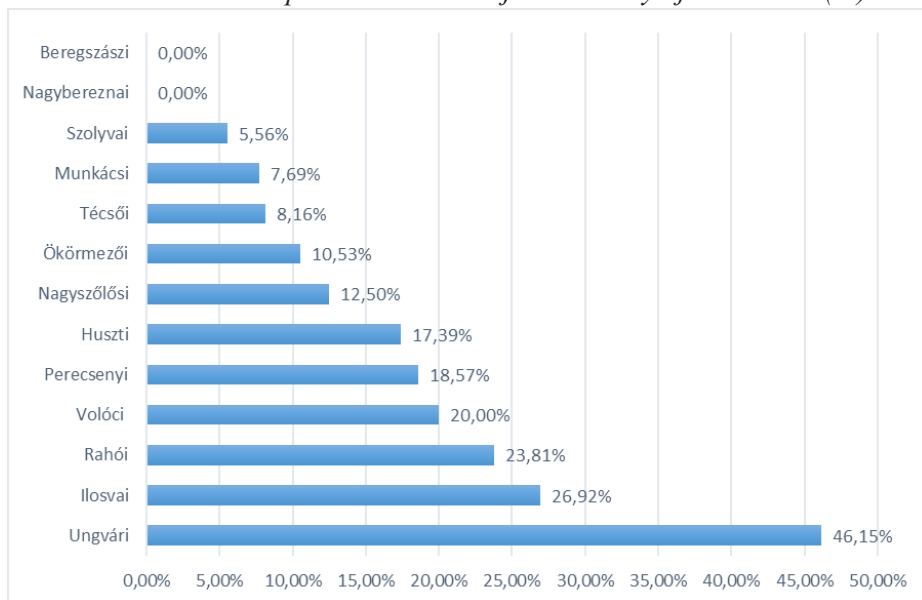
A Técsői járás vizsgázóinak 8,16%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Legnagyobb arányban az Ungvári járás (46,15%) vizsgázói buktak el a vizsgán. Az Ilosvai járásból 26,92%, a Munkácsi járásból pedig 7,69% nem felelt meg a követelményeknek. A Nagybereznai és a Beregszászi járásból mindenki pozitívan teljesített, de csekély a vizsgázók száma (lásd! a 7.4. ábrát).

7.2. ábra. Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

7.3. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja járásaiiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

7.4. ábra. Az alsó pontthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A magyar tannyelvű iskolákból és tehetséggondozó iskolákból csupán 20 érettségiző választotta a kémia független tesztvizsgát (lásd! a 7.5. táblázatot).

7.5. táblázat. A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei kémiából 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	1	0	0	0	0	100	0
2.	Karácshalmi Sztójka Sándor Líceum	líceum	1	0	0	0	0	0	100

A 7.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
3.	Péterfalvai Református Líceum	líceum	5	0	0	40	40	0	20
4.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	líceum	1	0	100	0	0	0	0
5.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	5	0	0	20	80	0	0
6.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	2	50	0	0	50	0	0
7.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	2	50	50	0	0	0	0
8.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	1	100	0	0	0	0	0
9.	Eszenyi Bocskay István Középiskola	középiskola	2	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		20						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A magyar vagy részben magyar tannyelvű középiskolák végzősei körében a legkevésbé népszerű tantárgy a kémia (lásd! a 7.6. táblázatot). Ennek fő oka a szaktanár hiány az iskoláinkban.

7.6. táblázat. *A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei kémiából 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

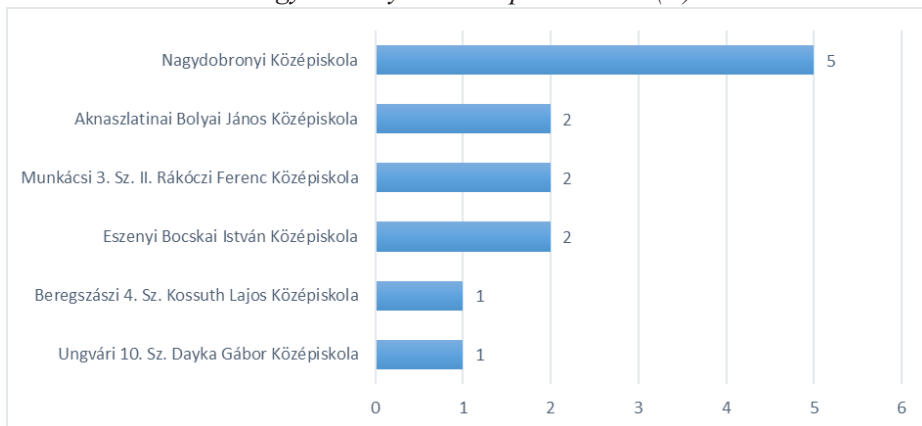
Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Feketeardói Középiskola	középiskola	1	0	0	0	100	0	0
2.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	2	50	50	0	0	0	0
	Összesen:		3						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kémia külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze az általános magyar tannyelvű középiskolák és a vegyes tannyelvű középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, liceum, szakképzési intézet). A magyar tannyelvű iskolák végzősei közül mindössze az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola, a Nagydobronyi Középiskola, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola, az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola, az Eszenyi Bocskai István Középiskola néhány érettségizője mérettette meg tudását kémiából (lásd! a 7.5. ábrát).

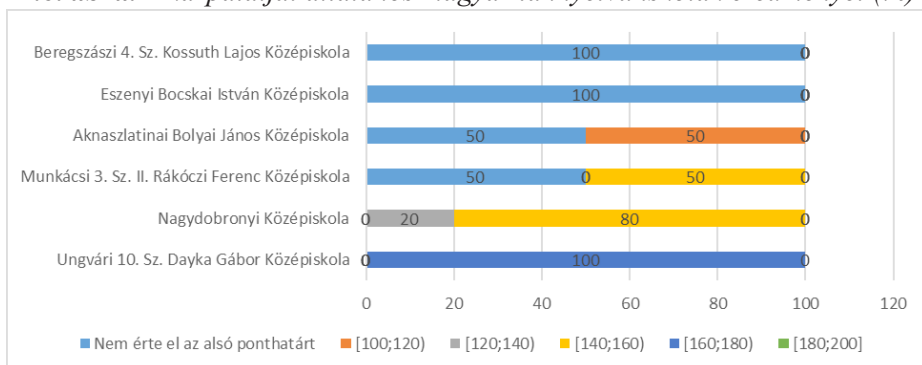
Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), és akik 100–120, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. A Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola és az Eszenyi Bocskai István Középiskola végzősei nem érték el az alsó ponthatárt. A Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola és az Aknaszlatinai Középiskola esetében a vizsgázók fele elbukott. A Nagydobronyi Középiskola és az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola vizsgázói pozitívan teljesítettek a kémia független tesztvizsgán (lásd! a 7.6. ábrát).

7.5. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

7.6. ábra. A kárpátaljai általános magyar tannyelvű iskolák eredményei (%)

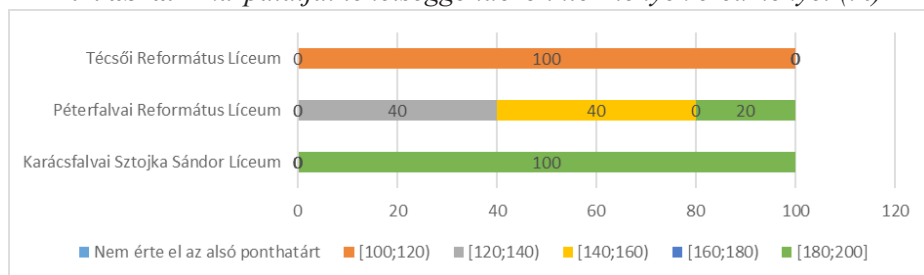
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kárpátaljai kéttannyelvű iskolákból összesen három érettségiző vett részt a kémia független tesztvizsgán. A Feketeardói Középiskola egyetlen kémiát választó érettségizője 140–160 közötti pontszámra teljesített. A Sislóci Középiskola két vizsgázója közül az egyik nem érte el az alsó ponthatárt, a másik vizsgázó pedig 100–120 közötti pontszámra teljesített.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriájába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi

Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztályos szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézmények diákjai között sem volt népszerű a tárgy, mindössze hét érettségiző vett részt a kémia független tesztvizsgán. Csupán a Péterfalvai Református Líceum (5 fő), a Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum (1 fő) és a Técsői Református Líceum érettségizői tettek vizsgát kémiából (lásd! a 7.7. ábrát).

7.7. ábra. A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Mind a hét vizsgázó eredményesen teljesítette a kémia független tesztvizsgát. A Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum egyetlen vizsgázója a legmagasabb (180–200 pont közötti) eredményt érte el (lásd! a 7.7. ábrát).

Az ukrainai jelentkezők **2,91%-a (451 fő)**, Kárpátaljáról jelentkezett a kémia független tesztvizsgára. A kárpátaljai érettségizők 4%-a választotta a kémiát. **129 fő** számára érettségiként is funkcionált a kémia ZNO. **35** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán. **56** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **360-an** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **145,2** pont. Az 1–12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy **7,3**. Az ukrainai középátlag **7,7**.

Kárpátalján összesen **20** vizsgázó kért magyar fordítást kémiából. Közülük 12 fő számára érettségiként is funkcionált a független tesztvizsga. Ez azt is jelenti, hogy a kéttannyelvű iskolák végzőseinek többsége ukránul vizsgázott. A magyarul vizsgázók közül mindenki megjelent a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **5 fő** nem érte el az alsó ponthatárt. **15-en** pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a magyar nyelven vizsgázók középátlaga **146,7** pont. Az 1–12-ig terjedő jegyskálán az átlagjegy **6,8**.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen 7-en vettek részt a kémia független tesztvizsgán. Minden bejelentkezett érettségiző megjelent a vizsgán, senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **146** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **9,3**.

Az vizsgaeredmények alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát a szerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (lásd! a mellékletet). A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel a kéttannyelvű iskolákat. Ezen iskolák státusa ukrán iskola, ahol magyar osztály is működik.

A rangsorok alapján a következő megállapításokat tehetjük – amennyiben iskolatípusonként, majd az oktatás nyelve alapján vizsgáljuk az intézmények teljesítményeit, a teljesítmények aránya szerint:

- A hét kárpátaljai gimnáziumból 42 érettségiző tett kémiából vizsgát, és mindenki letette, így bőven az országos és a megyei átlagon belül teljesítettek.

- Öt felsőoktatási szakgimnáziumból 16-an vizsgáztak kémiából, és egy intézmény mindegyik diákja sikeresen teljesített. Ezen intézményből négyen érettségiztek, a kémiára jelentkezők 25%-a, így ők az országos és a megyei átlagon belül is teljesítettek. Egy intézmény végzőseinek 66%-a nem tette le a vizsgát, ami az adott intézménytípusból vizsgázók 19%-a. A többi intézmény diákja az országos és a megyei átlag alatt teljesítettek.

- Tíz líceum 34 diákja választotta a kémiát. Nyolc intézmény minden vizsgázója sikeresen levizsgázott. A vizsgán részt vett 28 érettségiző a líceumokból kémián részt vett végzősök 82%-a, egyúttal ők azok, akik elérték az országos és megyei átlagot. Egy líceum végzősei elmaradnak az országos átlagtól. Egy líceum mindkét diákja elbukott a vizsgán, tehát a kémiából érettségizők 6%-a alulteljesített.

- Három oktatási-nevelési komplexumból hatan tettek kémiát és mindenki sikerrel vizsgázott, az országos és a megyei átlagot is elérték.

- A szakmunkásképzőkből senki nem tett kémiából vizsgát.

- A 303 általános középiskola közül 125 intézmény diákja tett kémia tesztvizsgát. 93 iskola 213 végzőse mind letette az érettségit, és elérte az átmenő ponthatárt. Ők a kémiából érettségizők 74%-át teszik ki,

s az országos és a megyei átlagon belül teljesítettek. 25 iskola diákjainak több mint a fele nem abszolválta a kémia vizsgát. Ezen intézményekből 46-an vettek részt a megmértetésen, ami a kémiából érettségiző általános középiskolások 16%-a.

- Tíz szakosított iskolából 55-en tettek kémiából érettségit. Nyolc iskola végzősei mind abszolválták a vizsgát. Ezen intézményekből 50-en vizsgáztak, tehát a kémiából érettségizők 91%-a. Ők egyúttal meghaladják az országos és a megyei átlagot is. Egy olyan iskola volt, mely végzőseinek a fele nem tette le a kémia érettségi vizsgát. Ebből az iskolából 2-en vizsgáztak, ami a kémiából érettségizők 4%-a.

- Kilenc magyar tannyelvű intézményből 20-an tettek vizsgát kémiából. Öt iskola minden tanulója pozitív eredményt ért el. A 13 végzős a magyar iskolából kémiát tett végzősök 65%-át teszi ki, így ők teljesítették az országos és megyei átlagot. A négy intézmény hét végzősének több mint fele nem érte el az alsó ponthatárt, ami a magyar iskolából kémiát tett végzősök 35%-a.

- A hat román tannyelvű iskola közül két intézményből 3-an választották a kémiát. Egy tanuló abszolválta.

- Ukrán tannyelvű iskolából 361-en tettek kémia érettségit. Közülük 104 diák pozitív eredményt ért el a kémia tesztvizsgán. Ezen intézményekből 278-an vizsgáztak, ami az ukrán tannyelvű iskolából kémiát választók 77%-a. 22 oktatási intézmény végzőseinek több mint a fele nem tette le a kémia független vizsgát. Ezen iskolából 42 végzős vizsgázott, ami a kémiából vizsgázók 12%-át jelenti. A fennmaradó intézmények végzősei az országos és a megyei átlag alatt teljesítettek, ezért azoknak az aránya, akik meghaladták az országos és a megyei átlagot, megegyezik azokkal, akik mind abszolválták a vizsgát.

8. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK BIOLÓGIÁBÓL

A 2018/2019-es tanév végén a biológia választható tárgyként szerepelt az érettségít/felvételit jelentő független vizsgaközpontok listáján.

A biológiából vizsgázóknak egy 48 feladatból álló dolgozatot kellett megoldaniuk. Az érettségizők a rendelkezésükre álló 120 percet tetszés szerint oszthatták be az egyes feladatok között, és a megoldásuk sorrendjét is meghatározhatták. A biológia írásbeli feladatsor három nagyobb egységre tagolódott:

1. **Feleletválasztós kérdéssor:** az 1–36. kérdés mind zárt kérdés, ahol négy lehetséges opció közül kellett kiválasztani az egyetlen helyes választ. A kérdések között szerepeltek egyszerű és problémamegoldó részfeladatok is. A feladatok leíráshoz, szöveghez, képekhez kapcsolódtak.
2. **Párosítás:** 37–44. kérdés. A 2. rész kérdései között párosítási feladatok szerepeltek. A legtöbb esetben képfelismerési feladatok voltak.
3. **Összetett feladatok:** 45–48. kérdés. Mindegyik feladat három oszlopból tevődött össze. Minden oszlop 1–1 kérdést tartalmazott három válaszlehetőséggel. A feladat akkor tekinthető megoldottnak, ha a vizsgázó mindegyik oszlopból a helyes opciót választotta ki.

A vizsgapontokat átkonvertálták egy 1-től 200 pontig terjedő skálára (lásd! a 8.1. táblázatot). Biológiából 2019-ben legalább 23 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy a vizsgázók megkapják a felvételihez szükséges 100 pontot. 80 vizsgapontra lehetett 200 pontot kapni.

A biológia külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. A biológia tesztvizsga esetében ***minden vizsgakérdést és vizsgapontot*** beszámítottak az érettségi jegybe. Ennek megfelelően 80 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es jegyskálára. A megnevezett feladatokból legalább 19 pontot kellett szerezni ahhoz, hogy biológiából 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 73–80 pontra lehetett 12-est kapni. A vizsgapontok értékeit a 8.2. táblázat szemlélteti.

8.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán*

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	21	elégtelen	42	149	63	182
1	elégtelen	22	elégtelen	43	151	64	183
2	elégtelen	23	100	44	153	65	184
3	elégtelen	24	102	45	155	66	185
4	elégtelen	25	104	46	157	67	187
5	elégtelen	26	106	47	158	68	188
6	elégtelen	27	109	48	160	69	189
7	elégtelen	28	111	49	162	70	190
8	elégtelen	29	114	50	163	71	191
9	elégtelen	30	116	51	165	72	192
10	elégtelen	31	119	52	167	73	193
11	elégtelen	32	122	53	168	74	194
12	elégtelen	33	125	54	170	75	195
13	elégtelen	34	128	55	171	76	196
14	elégtelen	35	131	56	172	77	197
15	elégtelen	36	134	57	174	78	198
16	elégtelen	37	136	58	175	79	199
17	elégtelen	38	139	59	177	80	200
18	elégtelen	39	142	60	178		
19	elégtelen	40	144	61	179		
20	elégtelen	41	146	62	180		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

8.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–5	1
6–11	2

A 8.2. táblázat folytatása

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
12–18	3
19–24	4
25–31	5
32–38	6
39–44	7
45–51	8
52–58	9
59–64	10
65–72	11
73–80	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **4001** személy vett részt a biológia külső független tesztvizsgán. A résztvevők **27,12%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (**3100** fő). A középiskolai érettségizők **31,71%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **104** fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük **1,92%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**24** fő) közül **8,33%** bukott el a vizsgán. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen **192** diák vett részt. **31,25%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetség-gondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) végzősei (**92** fő) körében **2,17%** nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen **5** érettségiző vett részt a biológia független tesztvizsgán. A speciális képzésben résztvevő tanulók közül mindenki pozitívan teljesítette a vizsgát. **133** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **27,12%** nem érte el az alsó ponthatárt.

A biológia független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, hogy milyen arányban nem teljesítették a vizsgát (lásd! a 8.3. táblázatot). A luhanszki vizsgázók **5,11%-a** nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban biológiából ők teljesítették a legeredményesebben. A legnagyobb arányban Kárpátalján (**27,12%**) nem teljesítették biológia független tesztvizsgát.

8.3. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Luhanszk megye	1 486	5,11%
2.	Harkiv megye	4 569	5,14%
3.	Szumi megye	2 269	5,60%
4.	Poltava megye	2 981	6,27%
5.	Dnyipropetrovszk megye	5 941	6,33%
6.	Zaporizzsja megye	3 639	6,35%
7.	Cserkaszi megye	2 522	6,38%
8.	Kijev megye	3 180	6,45%
9.	Donyeck megye	3 338	6,77%
10.	Ternopil megye	1 636	6,78%
11.	Vinnicja megye	3 142	6,97%
12.	Kirovograd megye	2 134	7,26%
13.	Lemberg megye	4 141	7,29%
14.	Csernyihiv megye	2 322	7,49%
15.	Hmelnick megye	2 664	7,77%
16.	Voliny megye	2 427	8,69%
17.	Odessza megye	3 996	9,11%
18.	Zsitomir megye	2 760	9,28%
19.	Herszon megye	2 560	9,65%
20.	Mikolajiv megye	2 411	9,71%
21.	Iv. Frankivszk megye	2 216	11,46%
22.	Kijev főváros	1 103	12,24%
23.	Rivne megye	3 224	15,57%
24.	Csernyivci megye	2 052	20,96%
25.	Kárpátalja megye	4 001	27,12%

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátaljáról összesen 4001 fő tett biológia független tesztvizsgát (lásd! a 8.4. táblázatot).

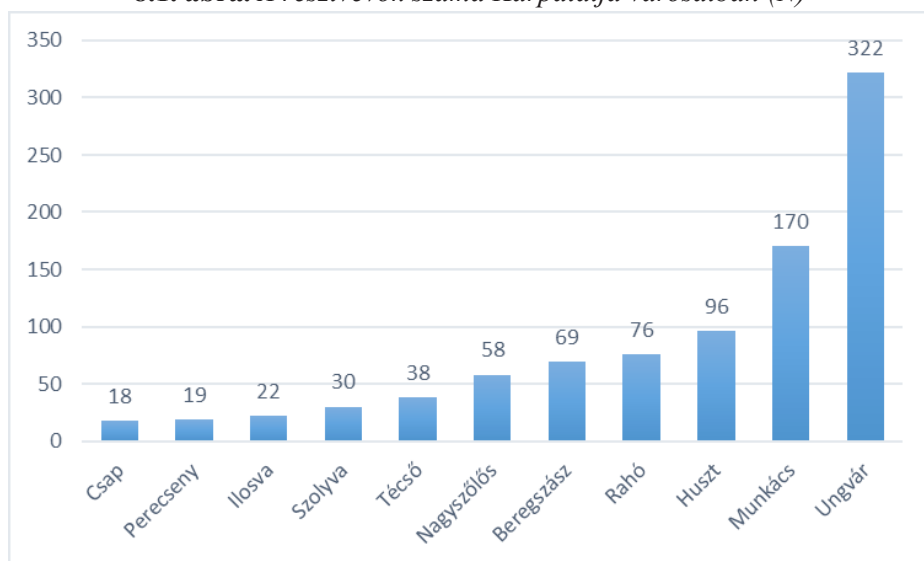
8.4. táblázat. 2019-es eredmények biológiából 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	76 006	8,88	26	24,18	19,31	14,72	6,91
	Kárpátalja	4 001	27,12	34,49	16,85	9,75	7,57	4,22
1.	Munkács	170	4,71	20,59	25,88	17,65	17,06	14,12
2.	Ungvár	322	3,73	21,74	17,7	16,77	22,05	18,01
3.	Huszt	96	6,25	17,71	19,79	29,17	15,62	11,46
4.	Nagybereznai járás	56	10,71	33,93	33,93	7,14	7,14	7,14
5.	Szolyvai járás	90	12,22	32,22	13,33	21,11	11,11	10
6.	Perecsenyi járás	75	14,67	37,33	28	13,33	6,67	0
7.	Volóci Járás	63	15,87	38,1	19,05	14,29	6,35	6,35
8.	Beregszász	69	17,39	23,19	18,84	15,94	18,84	5,8
9.	Ungvári járás	179	21,79	41,34	21,79	7,26	6,15	1,68
10.	Ökörmezői járás	190	23,16	28,42	24,74	12,63	8,42	2,63
11.	Munkácsi járás	233	24,89	44,21	13,73	8,58	6,87	1,72
12.	Hushti járás	354	29,66	37,01	17,8	9,04	5,65	0,85
13.	Ilosvai járás	344	32,27	38,66	16,86	6,69	3,78	1,74
14.	Rahói járás	456	33,55	39,25	16,23	7,46	2,63	0,88
15.	Nagyszőlősi járás	384	35,42	31,51	12,5	9,38	6,77	4,43
16.	Beregszászi járás	137	37,23	37,96	16,79	5,11	2,92	0
17.	Csap	18	38,89	50	11,11	0	0	0
18.	Técsői járás	765	39,87	37,39	11,9	4,71	4,44	1,7
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	4 001						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel. Legtöbben Ungváron (322 fő) és Munkácson (170 fő) választották a biológia tesztvizsgát. Legkevesebben a csapi végzősök (18 fő) közül tettek biológia tesztvizsgát (lásd! a 8.1. ábrát).

8.1. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

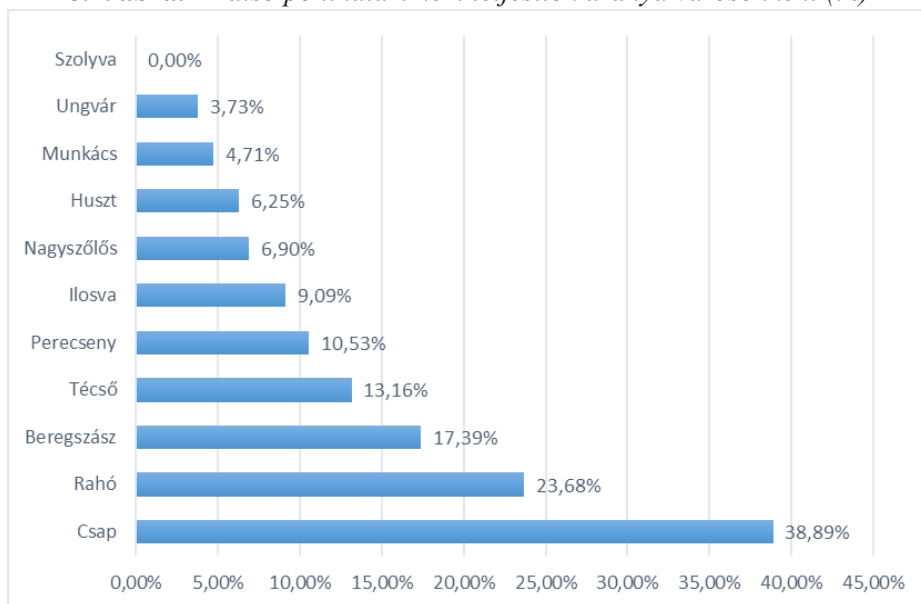

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

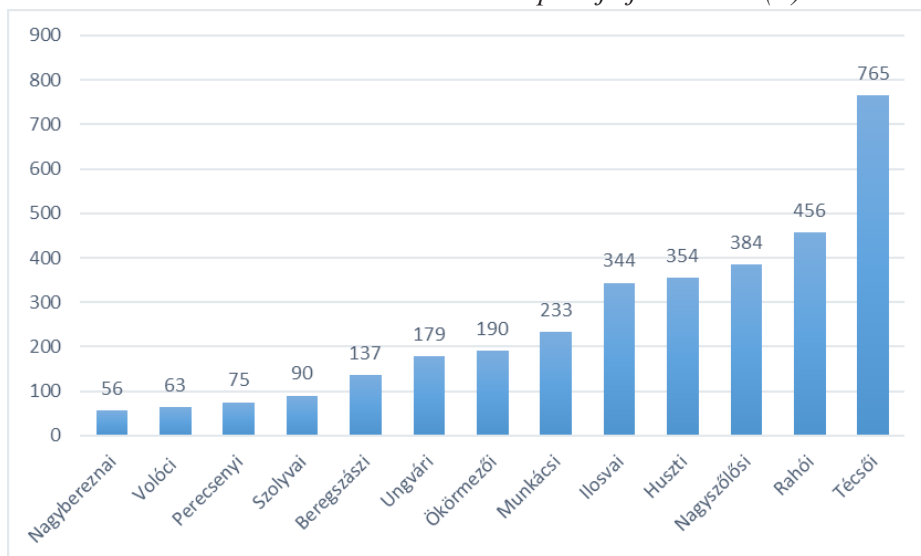
Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, biológiából a szolyvai vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, ugyanis ott mind a 30-an pozitív eredményt értek el. A legnagyobb arányban Csapon (38,89%), illetve Rahón (23,68%) nem érték el az alsó ponthatárt (lásd! a 8.2. ábrát).

A járásokat tekintve legtöbben a Técsői járásból (765 fő) jelentkeztek a biológia független tesztvizsgára. A legkevesebben a Nagybereznai járásból (56 fő) jelentkeztek a biológia vizsgára (lásd! a 8.3. ábrát).

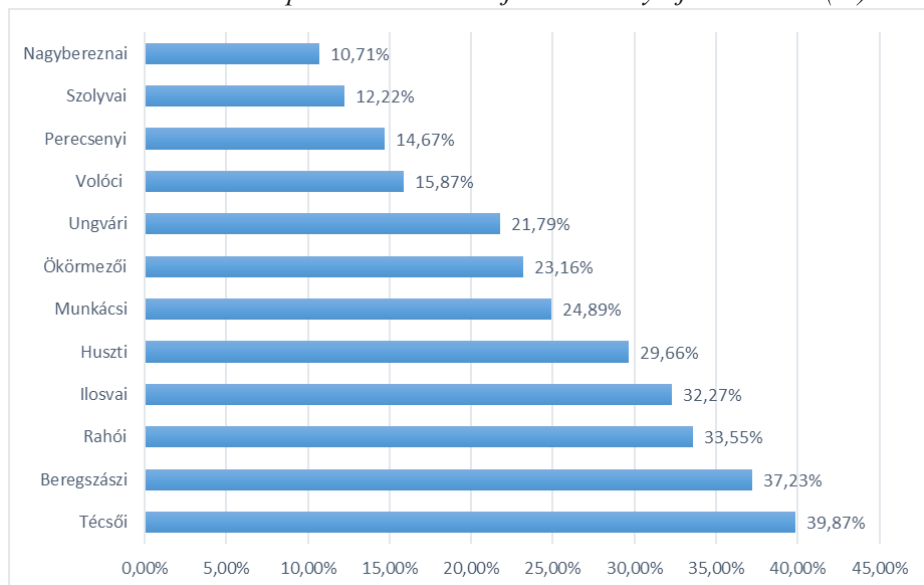
A legeredményesebbek a Nagybereznai járás vizsgázói voltak: esetükben a vizsgázók 10,71%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbb a Beregszászi járás (137 vizsgázó 37,27%-a) és a Técsői járás (765 vizsgázó 39,87%-a) vizsgázói buktak el (lásd! a 8.4. ábrát).

8.2. ábra. Az alsó pontthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

8.3. ábra. A résztvevők száma Kárpátalja járásaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

8.4. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)*

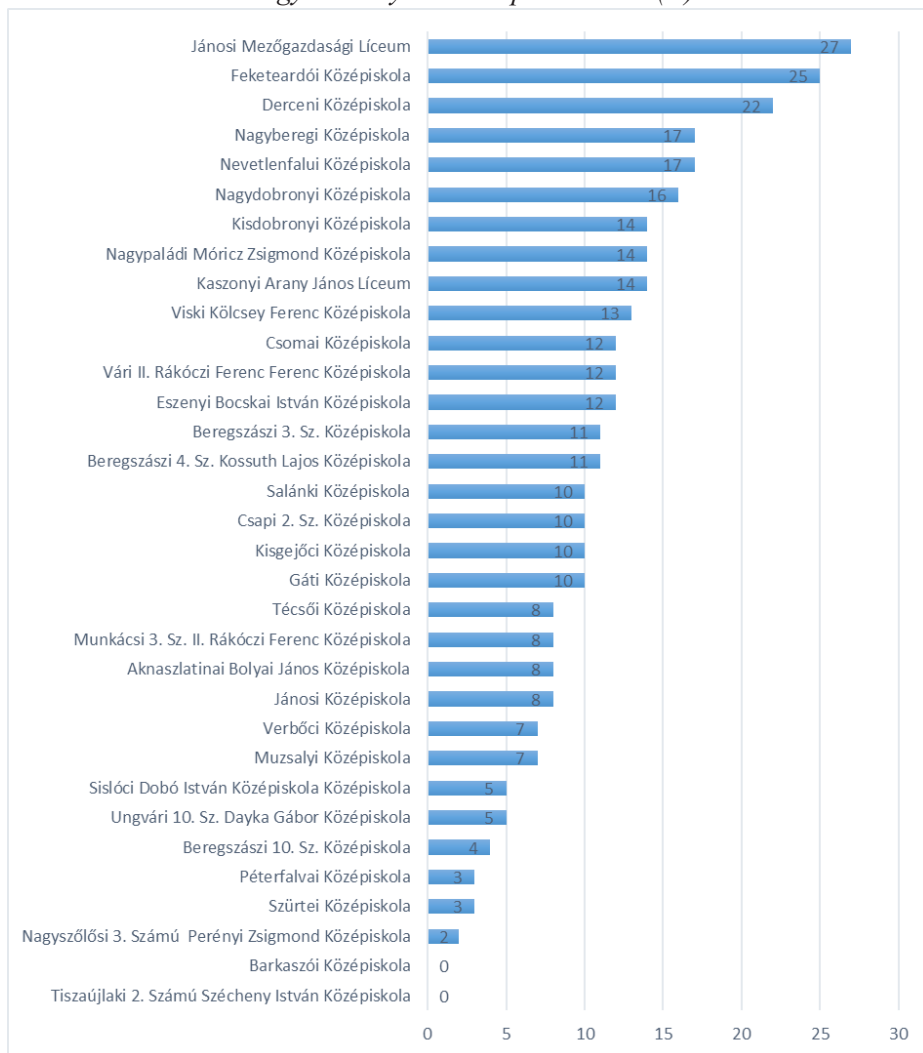
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelet értelmében a kisebbségi tannyelvű iskolák a szakvizsgákat az oktatás nyelvén tehetik le. Ennek megfelelően a szakvizsgák feladatsorait orosz, magyar, moldáv, krími tatár, lengyel és román nyelvekre fordították le. Magyar nyelvű fordítást biológiából **409** vizsgázó kért.

Megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit biológiából százalékos arányban. A biológia külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze a magyar tannyelvű általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet). A rangsorba beemeltük a kétnyelvű intézmények végzőseit, bár nem tudjuk közülük ki kért magyar nyelvű tesztet. A későbbiekben külön kategóriaként is elemezzük ezen intézményeket.

Az általános középiskolák közül legtöbben a Jánosi Mezőgazdasági Líceumból (27 fő) vettek részt a biológia független tesztvizsgán. A Barkaszi Közepiskolából és a Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskolából senki nem mérettette meg tudását biológiából (lásd! a 8.5. ábra).

8.5. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)*

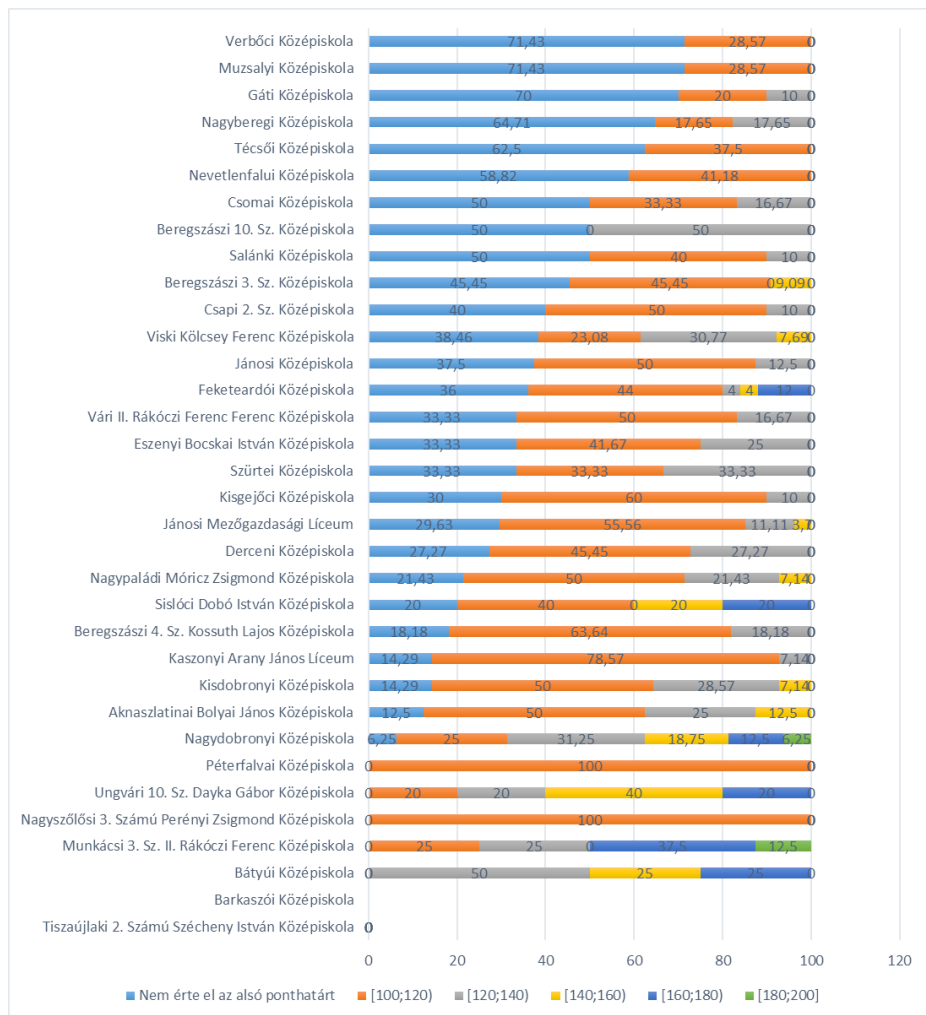

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), akik 100–200, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. A Verbőci Középiskolából és a Muzsalyi Középiskolából a biológiából vizsgázók 71,43%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A Péterfalvi Középiskolából, az Ungvári 10. Számú

Dayka Gábor Középiskolából, a Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskolából, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolából és a Bátyúi Középiskolából minden érettségiző pozitív eredményt ért el a biológia független tesztvizsgán. Az általános középiskolák érettségizői közül a Nagydobronyi Középiskolából és a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolából érték el maximális 180–200 közötti pontszámokat (lásd! a 8.6. ábrát).

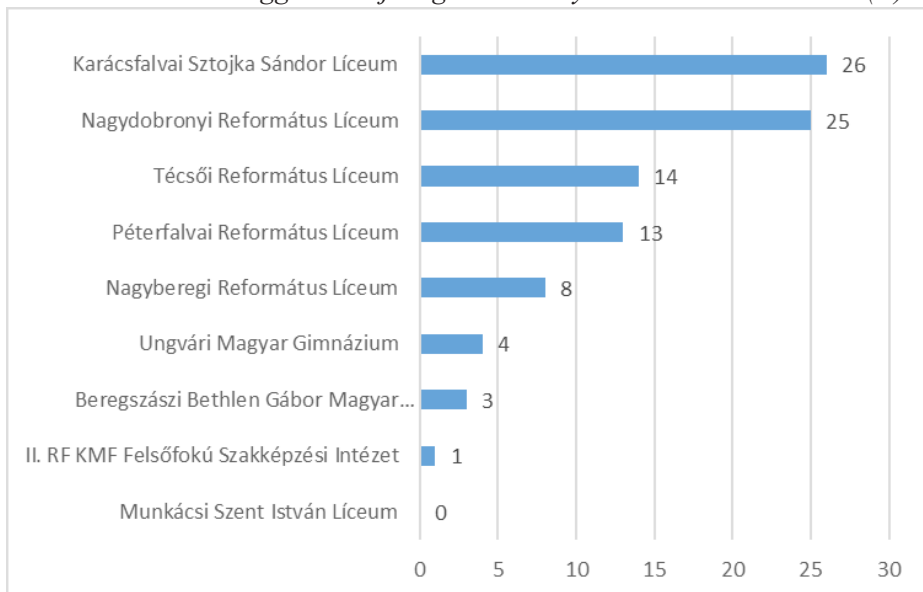
8.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar tannyelvű iskolák eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

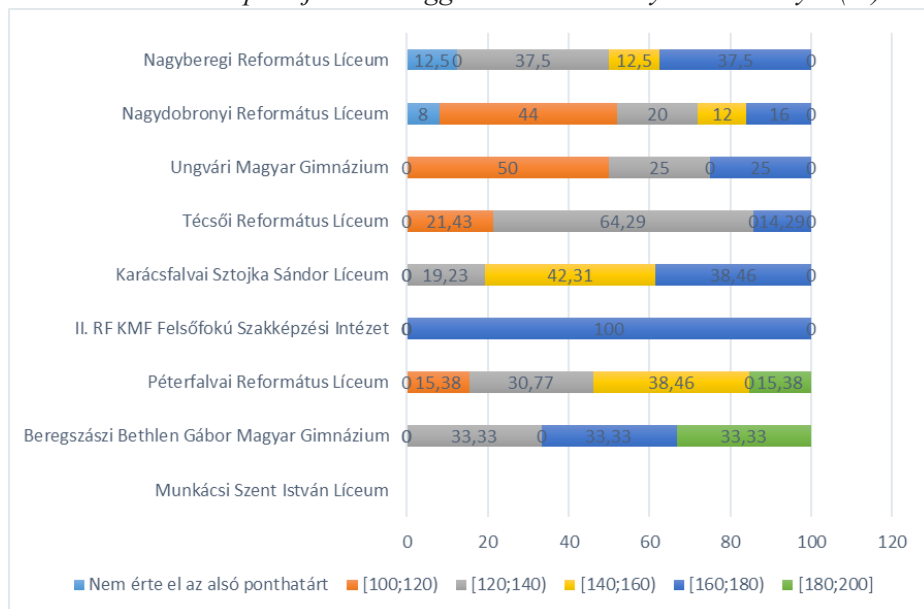
A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztályos szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézményekből összesen 94 érettségiző vett részt a biológia független tesztvizsgán. Legtöbben a Karácsfalvi Sztojka Sándor Líceum diákjai (26 fő) közül választották a biológiát. A Munkácsi Szent István Líceum végzősei közül senki nem tett független tesztvizsgát biológiából (lásd! a 8.7. ábrát).

8.7. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Biológiából is a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények bizonyultak a legeredményesebbnek. Ezekben az intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. A Nagyberegi Református Líceum érettségiző közül (8 fő) 12,5%, a Nagydobronyi Református Líceum biológiából vizsgázói (25 fő) közül pedig 8% nem teljesítette az alsó ponthatárt. A Péterfalvai Református Líceum vizsgázóinak (13 fő) 15,38%-a, a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium vizsgázóinak pedig (3 fő) 33,3%-a 180–200 közötti pontszámra teljesített (lásd! a 8.8. ábrát).

8.8. ábra. A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az ukrainai jelentkezők **5,07%-a (4 119 fő)** Kárpátaljáról jelentkezett a biológia független tesztvizsgára. **3423 fő** számára érettségiként is funkcionált a biológia ZNO. **117** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, **1** személy értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le. **1085** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **2916-an** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **130** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy **5,3**. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga viszonylag csekély mértékben marad el az ukrainai középátlagtól (**139,2** pont; jegyen: **6,5**).

Magyar nyelvű vizsgadolgozatot **409** kárpátaljai vizsgázó kért biológiából. Az általunk vizsgált iskolák között olyan intézmények is működnek, amelyek kéttannyelvűek. Az ukrán tannyelvű osztályok végzősei nem kértek magyar nyelvű fordítást. A magyarul vizsgázók közül **383 fő** számára érettségi vizsgaként is funkcionált a biológia független értékelés. **11** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **1** személy érvénytelen vizsgadolgozatot nyújtott be. **105 fő** nem érte el az alsó ponthatárt. **292-en** pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a kárpátaljai magyarok középátlaga **125,8** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **5,1**.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen 95-en vettek részt a biológia tesztvizsgán. Senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **91-en** pozitív eredményt értek el. Összesen csupán **3** érettségiző bukott meg a biológia tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **130,9** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **6,64**.

Az vizsga eredményei alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt. *(lásd! a mellékletet a 8. számú melléklet-hez)* A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancs színnel a kéttannyelvűeket, és szín nélkül hagytuk az ukrán tannyelvűeket, kék színnel pedig a román tannyelvűeket rögzítettük.

8.5. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei biológiából 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó ponthatárt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Karácspalvai Sztojka Sándor Líceum	líceum	26	0	0	19,23	42,31	38,46	0
2.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	líceum	14	0	21,43	64,29	0	14,29	0
3.	Péterfalvai Református Líceum	líceum	13	0	15,38	30,77	38,46	0	15,38
4.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	8	0	25	25	0	37,5	12,5
5.	Bátyúi Középiskola	középiskola	4	0	0	50	25	25	0

A 8.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
6.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	3	0	0	33,33	0	33,33	33,33
7.	Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskola	középiskola	2	0	100	0	0	0	0
8.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felső- oktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	1	0	0	0	0	100	0
9.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	1	0	0	0	0	100	0
10.	Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola	középiskola	3	0	100	0	0	0	0
11.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	16	6,25	25	31,25	18,75	12,5	6,25
12.	Nagydobronyi Református Líceum	líceum	25	8	44	20	12	16	0
13.	Nagyberegai Református Líceum	líceum	8	12,5	0	37,5	12,5	37,5	0

A 8.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
14.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	8	12,5	50	25	12,5	0	0
15.	Kaszonyi Arany János Líceum	középiskola	14	14,29	78,57	7,14	0	0	0
16.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	14	14,29	50	28,57	7,14	0	0
17.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	11	18,18	63,64	18,18	0	0	0
18.	Nagypaládi Móricz Zsigmond Középiskola és Óvoda	oktatási-nevelési komplexum	14	21,43	50	21,43	7,14	0	0
19.	Derceni Középiskola	középiskola	22	27,27	45,45	27,27	0	0	0
20.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	líceum	27	29,63	55,56	11,11	3,7	0	0
21.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	oktatási-nevelési komplexum	10	30	60	10	0	0	0
22.	Mezővári II. Rákóczi Ferenc Középiskola	középiskola	12	33,33	50	16,67	0	0	0

A 8.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
23.	Eszenyi Bocskai István Középiskola	középiskola	12	33,33	41,67	25	0	0	0
24.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	13	38,46	23,08	30,77	7,69	0	0
25.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	10	40	50	10	0	0	0
26.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	középiskola	8	62,5	37,5	0	0	0	0
27.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	középiskola	10	70	20	10	0	0	0
	Összesen:		309						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

8.6. táblázat. A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei biológiából
100-tól 200 pontig terjedő skálán

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	5	20	40	0	20	20	0
2.	Szürtei Középiskola	középiskola	3	33,33	33,33	33,33	0	0	0

A 8.6. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
3.	Feketeardói Középiskola	középiskola	25	36	44	4	4	12	0
4.	Jánosi Középiskola	középiskola	8	37,5	50	12,5	0	0	0
5.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	11	45,45	45,45	0	9,09	0	0
6.	Beregszászi 10. Számú Középiskola	középiskola	4	50	0	50	0	0	0
7.	Csomaini Középiskola	középiskola	12	50	33,33	16,67	0	0	0
8.	Salánki Mikes Kelemen Középiskola	középiskola	10	50	40	10	0	0	0
9.	Nagyberegzi Középiskola	középiskola	17	64,71	17,65	17,65	0	0	0
10.	Muzsalyi Középiskola	középiskola	7	71,43	28,57	0	0	0	0
11.	Verbőci Középiskola	középiskola	7	71,43	28,57	0	0	0	0
	Összesen:		109						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A rangsorok alapján az alábbi megállapításokat tehetjük:

- 27 magyar tannyelvű középfokú különböző típusú oktatási intézményből 309-en tettek vizsgát magyar nyelven biológiából (lásd! a 8.5. táblázatot). 10 iskola 75 érettségizője, a magyar iskolákból bejelent-

kezettek 24 százaléka mind sikeresen teljesítette a tesztvizsgát. 12 iskolából bejelentkezettek elérték az országos átlagot, azaz 0 és 8,8% közötti arányban nem tették le a vizsgát. Ezen intézményekből 116-an vizsgáztak, ami a magyar iskolákból vizsgázók 37,5%-át teszi ki. 19 magyar tannyelvű iskola vizsgázói érték el a kárpátaljai átlagot, azaz 0–27,12% között nem tették le a vizsgát. Ezen intézményekből 207-en vizsgáztak, ami a magyar iskolákból biológiát tett érettségizők 67 százalékát jelenti. Mindössze 2 olyan intézmény volt, ahonnan a jelentkezők több mint a fele nem tette le a biológiát: ezen intézményekből 18-an vizsgáztak, ami a magyar iskolákból érettségizettek 5,8%-át jelenti.

- A 11 kéttannyelvű (ukrán/magyar) középiskolából 109 fő tett vizsgát biológiából (lásd! a 8.6. táblázatot). A 109 diák közül egy sem teljesített az országos átlag szintjén, egy iskola végzősei a megyei átlagnak megfelelően vizsgáztak. Hat iskola végzőseinek több mint a fele nem tette le a biológia vizsgát. Ezen intézményekből 57-en érettségiztek, ami a kéttannyelvű (ukrán/magyar) középiskolákból a biológiát választók 52%-a.

- A hat román tannyelvű oktatási intézmény közül 5-ből tettek vizsgát biológiából, összesen 63 érettségiző. Senki nem érte el sem az országos, sem a kárpátaljai átlagot. Három iskola diákjainak több mint a fele nem tette le a vizsgát. Ezen intézményekből 57-en vettek részt a megmértetésen, ami a román tannyelvű iskolákból bejelentkezettek 90,5 százaléka.

- A 277 ukrán tannyelvű intézmény közül 3 213 végzős tett biológia érettségizőt, ami az érettségizők 31%-át teszi ki. Ezen oktatási intézmény közül 97-ből bejelentkezettek mindegyike (530 diák) elérte az alsó ponthatárt, ami az adott tannyelvű iskolákból a biológiát választók 16%-át teszi ki. 108 intézményből vizsgázók az országos átlag szerint teljesítettek. Ezen iskolákból 703-an vettek részt a vizsgákon, ami az ukrán tannyelvű iskolákból biológiát tett végzősök 22%-a. Összességében 173 iskola sorolható azon intézmények közé, akik a kárpátaljai átlag szintjén teljesítettek. Ezen intézményekből 1 633-an vettek részt a vizsgán, ami az ukrán tannyelvű iskolák biológiából érettségizőinek 51%-át teszi ki. 34 olyan intézmény volt az ukrán tannyelvűek között, ahol a biológiából érettségizők több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen intézményekből 548-an vettek részt a vizsgán. Ez az adott kategóriában biológiából vizsgázók 17%-a.

Megvizsgáltuk, intézménytípus szerinti összehasonlításban hogyan teljesítettek az érettségizők biológiából.

- Az esti iskolák közül egy fő jelentkezett biológiára, aki sikeresen letette a vizsgát.

- 10 gimnáziumból 77-en vizsgáztak biológiából és 62-en pozitív eredményt értek el, azaz a gimnazisták 81%-a sikeresen teljesített. Ők egyúttal az országos átlagnak is megfeleltek. A többi diák mind a kárpátaljai átlagon belül vizsgázott, nem volt olyan iskola, ahol az érettségizők több mint a fele nem tette volna le a vizsgát.

- 12 felsőoktatási intézmény szakgimnáziumaiból 79-en tettek biológiát és 10 intézmény 75 végzőse sikeresen teljesítette, tehát az adott kategóriából érettségizők 95%-a pozitív eredményt ért el. Két intézmény végzőseinek több mint a fele nem tette le a biológiát, vagyis a biológiából érettségizők 5%-a.

- Hét szakközépiskola 18 végzőse vizsgázott biológiából, és hat iskola hét tanulója pozitívan teljesített, s egyúttal elérték az országos átlagértéket is. Ez a szakközépiskolák biológiából vizsgázóinak 39%-a. Egy iskola 11 tanulója elérte a megyei átlagot, így azt 100%-osan teljesítették.

- 18 líceumból 206-an választották a biológiát érettségiként. 9 intézmény 99 végzőse mind letette a vizsgát, ami a líceumokból biológiát tett végzősök 48%-a. Tizenegy líceum végzősei az országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 136-an érettségiztek, a líceumokból biológiát választók 66%-a. Tizenöt intézmény végzősei a megyei átlagon belül tették le a biológia vizsgát. Ezen líceumokból 171-en vizsgáztak, ami a líceumok biológiából vizsgázóinak 83%-a. Egy olyan líceum volt, ahol a vizsgázók több mint fele nem tette le a biológia vizsgát. Ebből az intézményből öten vizsgáztak, ami a vizsgázók 2,5%-a.

- 16 oktatási-nevelési komplexumból 185-en tettek biológia vizsgát. Három intézmény 13 végzőse abszolválta a biológiát, az adott típusú intézményből vizsgázók 7%-a. Négy intézmény 25 végzőse az országos átlag szerint vizsgáztak, ami a biológiából érettségizők 14%-át teszi ki. Nyolc intézmény diákjai vizsgáztak a megyei átlagon belül. Ezen oktatási-nevelési komplexumokból 75-en tettek biológiát (41%). Két intézmény diákjainak a fele nem tette le a biológiát. Ezen intézményekből 32-en vizsgáztak, az oktatási-nevelési komplexumokból biológiát tett hallgatók 17%-a.

- 233 általános középiskola 3 109 végzőse tett biológia vizsgát. 59 iskola mind a 267 érettségizője pozitív eredményt ért el, ez a középiskolák biológiából vizsgázóinak 8,8%-a. 69 intézmény diákjai az országos átlagnak megfelelően teljesítettek. Ezen intézményekből 432-en tettek biológia vizsgát, a középiskolákból biológiát tettek 14%-a. A megyei átlag szintjén 132 középiskola teljesített. Ezen intézményekből 1 385-en vizsgáztak, vagyis a középiskolákból biológiából vizsgázók 46%-a. Harminckilenc intézmény végzőseinek több mint fele nem tette le az érettségit biológiából. Ezen intézményekből 640-en vizsgáztak, ami a középiskolákból biológiát tett végzősök 20,6%-a.

- A 12 szakosított középiskolából 87-en tettek biológia független tesztvizsgát. 11 intézmény 81 végzőse sikeresen teljesített (93%). Nem volt olyan intézmény, ahol az érettségizők több mint fele nem tette le a biológia vizsgát.

Amennyiben az oktatás nyelve alapján vizsgáljuk az érettségizők teljesítményét, a biológia tesztvizsga tekintetében a következő megállapításokat tehetjük:

- Az ukrán tannyelvű intézményekből 3 213-an tettek biológiából érettségit. 97 oktatási intézmény minden diákja pozitív eredményt ért el. Ezen intézményekből 530-an vizsgáztak, ami az ukrán iskolákból érettségizők 16%-a. 108 intézmény 703 végzőse az országos átlag szintjén teljesített. Ez az ukrán iskolákból biológiából vizsgázók 22%-a. 173 iskola 1 633 végzőse a megyei átlagon belül vizsgázott, ez az ukrán iskolákból biológiát tettek 51%-a. Az intézmények közül 314 olyan volt, melyek végzőseinek több mint fele nem tette le a biológia tesztvizsgát. Ezen intézményekből 548-an vizsgáztak, ami a biológiából érettségizők 17%-a.

- Huszonhét magyar tannyelvű iskolából 309-en tettek biológia érettségit. Tíz intézmény minden diákja pozitív eredményt ért el. Ezen intézményekből 75-en vizsgáztak, az érettségizők 24,3%-a. Tizenkét intézmény 116 végzőse az országos átlagon belül vizsgázott (38%). Tizenkilenc intézmény 207 végzőse a megyei átlagon belül teljesített. Ezen intézményekből vizsgázók száma a magyar iskolákból biológiát tett végzősök 67%-a. Két intézmény végzőseinek több mint fele nem érte el az alsó ponthatárt. Ez a magyar tannyelvű iskolák biológiából vizsgázóinak 5,8%-a.

- Tizenegy vegyes tannyelvű iskolából 109-en választották a biológia érettségi vizsgát. Egy iskola sem teljesített az országos átlagon belül. Egy iskola tanulói a megyei átlagon belül teljesítettek, akik a vegyes tannyelvű iskolák biológiából érettségizőinek 3%-át teszi ki. Hat intézmény végzőseinek több mint fele nem tette le a biológia vizsgát. Ezen intézményekből 57-en vettek részt a vizsgán, ami a kéttannyelvű iskolák biológiából érettségizőinek 52%-át teszi ki.

- A román tannyelvű iskolákból öt intézmény 63 diákja választotta a biológia érettségi vizsgát. Egy iskola sem teljesített az országos és a megyei átlagon belül. Három iskola végzőseinek több mint fele nem érte el az alsó ponthatárt. Ezen iskolákból 57-en érettségiztek.

9. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK FÖLDRAJZBÓL

A 2018/2019-es tanév végén a földrajz is választható tárgy volt. A földrajzból vizsgázóknak egy 56 feladatból álló dolgozatot kellett megoldaniuk. Az érettségizők a rendelkezésükre álló 150 percet tetszés szerint oszthatták be az egyes feladatok között, és a megoldásuk sorrendjét is meghatározhatták. A földrajz írásbeli feladatsor négy nagyobb egységre tagolódott:

- 1. Feleletválasztós kérdéssor:** az 1–36. kérdés mind zárt kérdés, ahol négy lehetséges opció közül kellett kiválasztani az egyetlen helyes választ. Az írásbeli feladatsorban közel a természetföldrajzi és a társadalomföldrajzi tartalmak is megjelentek. A feladatok leíráshoz, szöveghez, képekhez, ábrákhoz, térképekhez kapcsolódtak.
- 2. Párosítás:** 37–42. kérdés. A 2. rész kérdései között párosítási feladatok szerepeltek. A legtöbb esetben képfelismerési, fogalommeghatározási feladatok voltak.
- 3. Hosszabb választ igénylő nyílt végű feladatok:** 43–50. kérdés. Ismeretek alkalmazását igénylő gyakorlati jellegű feladatokat – számításos feladatok, ábrázolás, mérés a térképen – tartalmazott.
- 4. Összetett feladatok:** 51–56. kérdés. Zárt kérdések, melyek hét válaszlehetőséget tartalmaztak. A válaszlehetőségek között a három helyes opciót kellett kiválasztani.

A földrajz független tesztvizsgán maximálisan 94 vizsgapontot lehetett szerezni. A vizsgapontokat átkonvertálták egy 1-től 200 pontig terjedő skálára (lásd! a 9.1. táblázatot). Földrajzból 2019-ben legalább 26 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy a vizsgázók megkapják a felvételihez szükséges 100 pontot. 94 vizsgapontra lehetett 200 pontot kapni.

A földrajz külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. A földrajz tesztvizsga esetében ***minden vizsgakérdést és vizsgapontot*** beszámítottak az érettségi jegybe. Ennek megfelelően 94 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es jegyskálára (lásd! a 9.2. táblázatot). Legalább 22 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy földrajzból 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 86–94 vizsgapontra lehetett 12-est kapni.

9.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán*

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	24	elégtelen	48	145	72	180
1	elégtelen	25	elégtelen	49	147	73	181
2	elégtelen	26	100	50	149	74	182
3	elégtelen	27	102	51	150	75	183
4	elégtelen	28	104	52	152	76	184
5	elégtelen	29	106	53	154	77	186
6	elégtelen	30	108	54	155	78	187
7	elégtelen	31	110	55	157	79	188
8	elégtelen	32	112	56	158	80	189
9	elégtelen	33	114	57	160	81	189,5
10	elégtelen	34	117	58	161	82	190
11	elégtelen	35	119	59	163	83	191
12	elégtelen	36	121	60	164	84	192
13	elégtelen	37	123	61	166	85	193
14	elégtelen	38	126	62	167	86	194
15	elégtelen	39	128	63	169	87	195
16	elégtelen	40	130	64	170	88	195,5
17	elégtelen	41	132	65	171	89	196
18	elégtelen	42	134	66	173	90	197
19	elégtelen	43	136	67	174	91	198
20	elégtelen	44	138	68	175	92	199
21	elégtelen	45	140	69	176	93	199,5
22	elégtelen	46	142	70	178	94	200
23	elégtelen	47	144	71	179		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

9.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–7	1
8–14	2

A 9.2. táblázat folytatása

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
15–21	3
22–28	4
29–36	5
37–44	6
45–51	7
52–59	8
60–67	9
68–76	10
77–85	11
86–94	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **75 028** személy vett részt a földrajz külső független tesztvizsgán. A résztvevők **27,33%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (**41 607** fő). A középiskolai érettségizők **12,01%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **1 705** fő felsőoktatási intézményekből jelentkeztek. Közülük **9,74%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**2 029** fő) közül **20,01%** bukott el a vizsgán. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen **9 637** diák vett részt. **10,71%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) érettségizői (**4 227** fő) körében **3,57%** nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen **341** érettségiző vett részt a földrajz független tesztvizsgán. **4 388** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **7,20%** nem érte el az alsó ponthatárt.

A földrajz független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, milyen arányban nem teljesítették a vizsgát (lásd! a 9.3. táblázatot). A kijevi vizsgázók **5,22%-a** nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban földrajzból ők teljesítettek a legeredményesebben. A legnagyobb arányban Kárpátalján (**27,33%**) nem teljesítették a földrajz független tesztvizsgát.

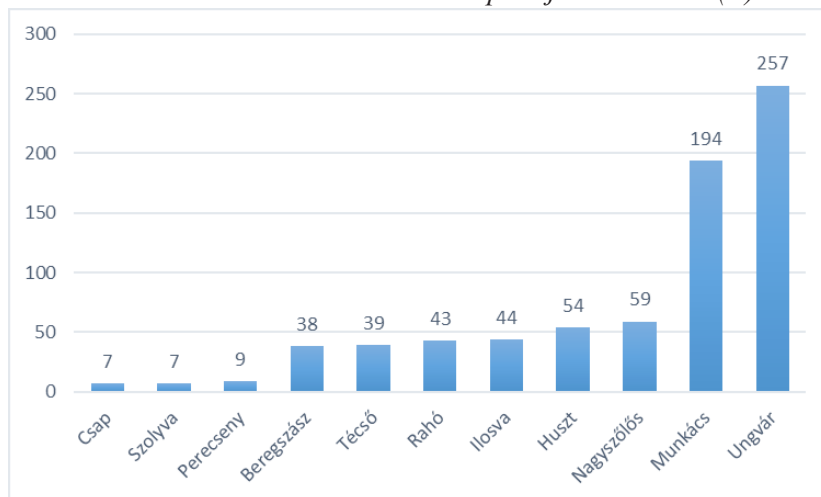
9.3. táblázat. *A tesztvizsga eredményei megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	4 196	5,22 %
2.	Szumi megye	1 688	6,16 %
3.	Harkiv megye	3 946	6,46 %
4.	Luhanszk megye	1 198	7,18 %
5.	Kirovograd megye	1 521	7,23 %
6.	Donyeck megye	2 749	7,35 %
7.	Poltava megye	2 956	7,54 %
8.	Zaporizzsja megye	3 078	7,57 %
9.	Cserkaszi megye	2 299	8,31 %
10.	Kijev megye	3 517	8,53 %
11.	Vinnicja megye	3 718	8,55 %
12.	Dnyipropetrovszk megye	6 304	8,69 %
13.	Hmelnick megye	2 971	8,85 %
14.	Zsitomir megye	2 675	9,08 %
15.	Csernyihiv megye	2 266	9,31 %
16.	Mikolajiv megye	1 810	9,67 %
17.	Herszon megye	1 764	10,09 %
18.	Ternopil megye	2 455	10,18 %
19.	Lemberg megye	5 129	10,31 %
20.	Voliny megye	3 217	10,38 %
21.	Odessza megye	3 639	13,38 %
22.	Rivne megye	3 574	15,25 %
23.	Iv.-Frankivszk megye	3 395	15,91 %
24.	Csernyivci megye	2 146	23,35 %
25.	Kárpátalja megye	2 817	27,33 %

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

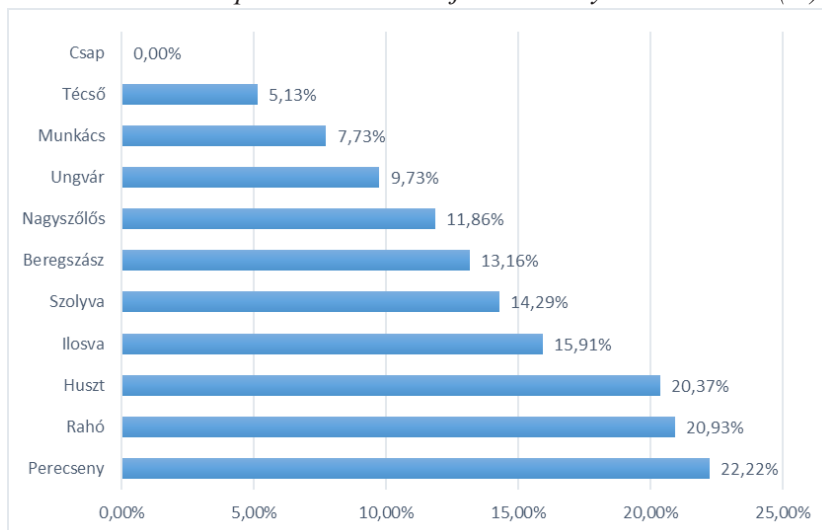
Kárpátaljáról összesen **2 817** fő tett földrajz független tesztvizsgát. Legtöbben Kárpátaljáról is az általános középiskolából jelentkeztek (**2 208** fő). Körükből **30,39%** nem ért el pozitív eredményt. Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel.

Legtöbben Ungváron (257 fő) és Munkácson (194 fő) választották a földrajz tesztvizsgát (lásd! a 9.1. ábrát).

9.1. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja városaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

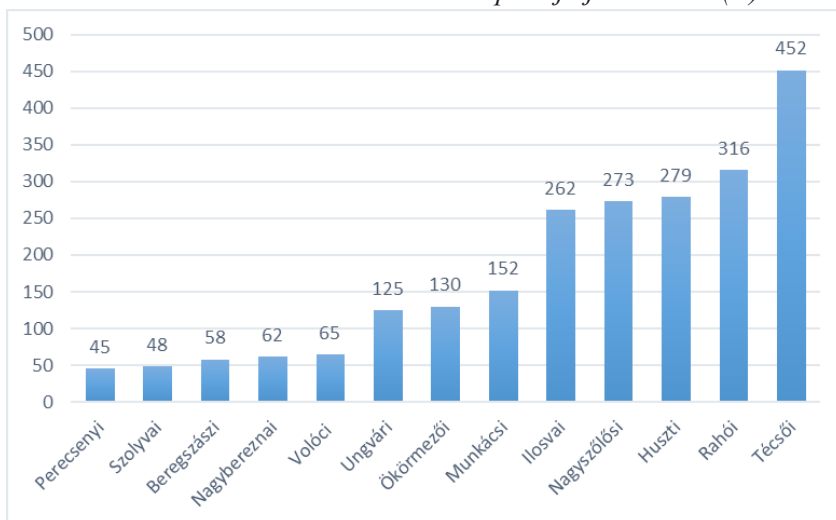
Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, földrajzból, a csapi vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, ugyanis ott mind a heten pozitív eredményt értek el. A legnagyobb arányban Rahón (20,93%), illetve Perecsenyben (22,22%) nem érték el az alsó ponthatárt (lásd! a 9.2. ábrát).

9.2. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A járásokat tekintve legtöbben a Técsői járásból (452 fő) jelentkeztek a földrajz független tesztvizsgára (lásd! a 9.3. ábrát).

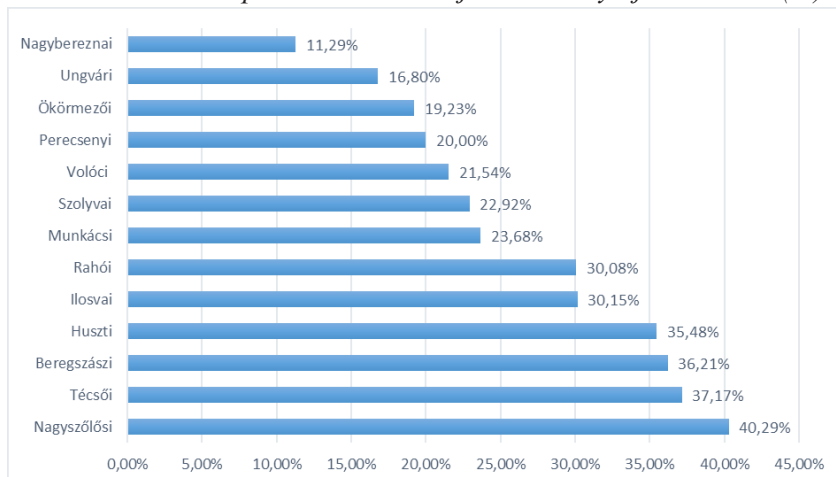
9.3. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja járásaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A legeredményesebbek a Nagybereznai járás vizsgázói voltak: esetükben a vizsgázók 11,29%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbben a Beregszászi (58 vizsgázó 36,21%-a) és a Nagyszőlősi (273 vizsgázó 40,29%-a) járásokban buktak el a vizsgán (lásd! a 9.4. ábrát).

9.4. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A járáások szerinti bontásban a továbbiakban, hogy az intézmények teljesítményéről alkothassunk képet, csak az iskolákból ezen az éven bejelentettek számát vesszük figyelembe közigazgatási megoszlás szerint (lásd! a 9.4. táblázatot).

9.4. táblázat. 2019-es eredmények földrajzból 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	75 028	10,42	24,6	21,74	20,13	16	6,77
	Kárpátalja	2 817	27,33	34,4	17,43	10,19	8,3	2,41
1.	Csap	7	0	57,1	28,57	0	0	14,29
2.	Munkács	194	7,73	33,5	24,74	15,46	17	1,55
3.	Ungvár	257	9,73	31,1	20,62	14,79	16	7,39
4.	Nagybereznai járás	62	11,29	37,1	24,19	11,29	15	1,61
5.	Beregszász	38	13,16	31,6	26,32	18,42	7,9	2,63
6.	Ungvári járás	125	16,8	44,8	13,6	12,8	10	1,6
7.	Ökörmezői járás	130	19,23	28,5	29,23	13,08	8,5	1,54
8.	Perecsenyi járás	45	20	35,6	22,22	11,11	8,89	2,22
9.	Huszt	54	20,37	31,5	22,22	18,52	3,7	3,7
10.	Volóci járás	65	21,54	15,4	23,08	13,85	14	12,31
11.	Szolyvai járás	48	22,92	39,6	14,58	8,33	10	4,17
12.	Munkácsi járás	152	23,68	40,8	15,79	12,5	5,9	1,32
13.	Rahói járás	316	36,08	32,59	13,29	8,23	8,54	1,27
14.	Ilosvai járás	262	30,15	32,1	17,56	12,21	6,1	1,91
15.	Husztai járás	279	35,48	37,6	15,41	6,09	4,3	
16.	Beregszászi járás	58	36,21	36,2	10,34	8,62	8,6	0
17.	Técsői járás	452	37,17	38,1	14,82	5,53	3,1	1,33
18.	Nagyszőlősi járás	273	40,29	30	13,19	7,33	7	2,2
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	2 817						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelet értelmében a ki-sebbségi tannyelvű iskolák a szakvizsgákat az oktatás nyelvén tehetik le. Ennek megfelelően a szakvizsgák feladatsorait orosz, magyar, moldáv, krími tatár, lengyel és román nyelvekre fordították le. Magyar nyelvű fordítást földrajzból **111** vizsgázó kért.

Megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit földrajzból százalékos arányban (lásd! a 9.5. táblázatot). A földrajz külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze a magyar, a részben magyar tannyelvű általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet).

9.5. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei földrajzból 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	5	0	80	20	0	0	0
2.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felsőoktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	1	0	0	0	100	0	0
3.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	5	0	60	20	20	0	0
4.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	2	0	0	100	0	0	0

A 9.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
5.	Nagyberegai Református Líceum	liceum	7	0	0	14,29	42,86	42,86	0
6.	Péterfalvai Református Líceum	liceum	6	0	0	33,33	33,33	33,33	0
7.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	középiskola	1	0	0	0	100	0	0
8.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	liceum	11	0	45,45	36,36	18,18	0	0
9.	Nagydobronyi Református Líceum	liceum	5	0	0	0	40	40	20
10.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	oktatási-nevelési komplexum	3	0	0	66,67	33,33	0	0
11.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	1	0	0	100	0	0	0
12.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	1	0	0	0	100	0	0
13.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	6	16,7	0	50	0	33,33	0
14.	Munkácsi Szent István Líceum	liceum	2	50	0	50	0	0	0

A 9.5. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
15.	Bátyúi Középiskola	középiskola	11	63,6	18,18	9,09	9,09	0	0
16.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	líceum	4	75	25	0	0	0	0
17.	Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	16	81,3	18,75	0	0	0	0
18.	Ungvári Magyar Tannyelvű Elemi Iskola és Gimnázium	oktatási-nevelési komplexum	1	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		88						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kéttannyelvű (magyar/ukrán, magyar/orosz) iskolák eredményeit a 9.6. táblázat szemlélteti.

9.6. táblázat. A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei földrajzból 100-tól 200 pontig terjedő skálán

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	3	0	33,33	33,33	0	33,33	0

A 9.6. táblázat folytatása

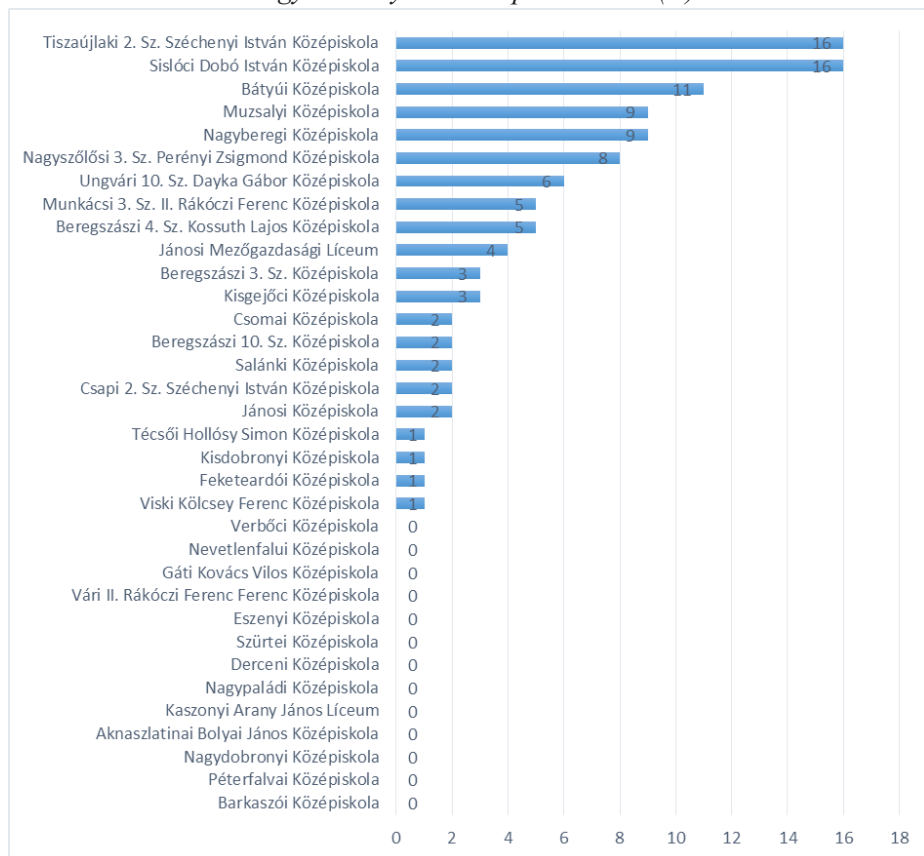
Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
2.	Csomai Középiskola	középiskola	2	0	100	0	0	0	0
3.	Feketeadói Középiskola	középiskola	1	0	0	0	0	100	0
4.	Nagyberegzi Középiskola	középiskola	9	11,1	77,78	11,11	0	0	0
5.	Sislóci Dobó István Középiskola	középiskola	16	25	43,75	12,5	18,75	0	0
6.	Jánosi Középiskola	középiskola	2	50	50	0	0	0	0
7.	Muzsalyi Középiskola	középiskola	9	55,6	44,44	0	0	0	0
8.	Csepei Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	15	73,3	20	0	6,67	0	0
9.	Beregszászi 10. Számú Középiskola	középiskola	2	100	0	0	0	0	0
10.	Salánki Mikes Kelemen Középiskola	középiskola	2	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		61						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az általános középiskolák közül legtöbben a Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskolából és a Sislóci Dobó István Középiskolából (16-16 fő) vettek részt a földrajz független tesztvizsgán. A Verbőci Középiskolából, a Nevetlenfalui Középiskolából, a Gáti Kovács Vilmos Középiskolából, a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskolából, az Eszenyi Bocskai István Középiskolából, a Szürtei Középiskolából, a Derceni Kö-

zépiskolából, a Nagypaládi Középiskolából, a Kaszonyi Arany János Líceumból, az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskolából, a Nagydobronyi Középiskolából, a Péterfalvai Középiskolából és a Barkaszói Középiskolából senki nem mérettette meg tudását földrajzból (lásd! a 9.5. ábrát).

9.5. ábra. *A résztvevők száma Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskolaiban (N)*

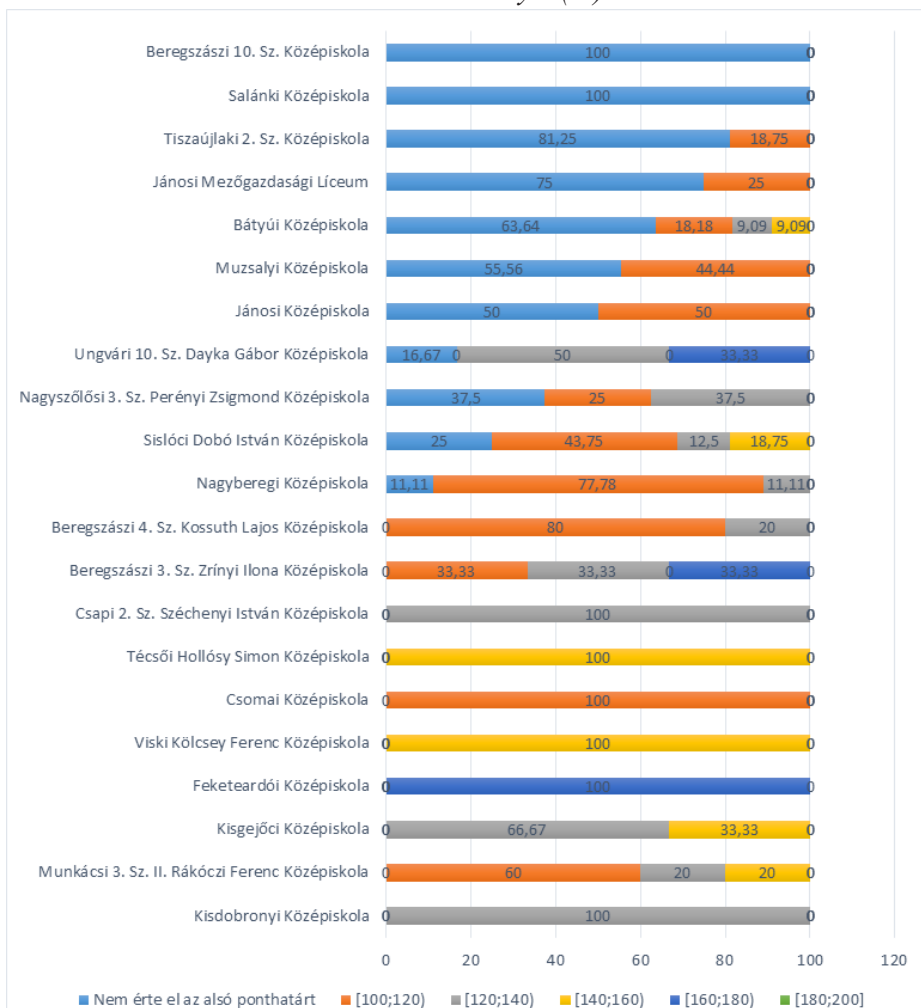

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemlélteti azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), akik 100–120, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el. A Beregszászi 10. Számú Középiskolából és a Salánki Mikes Kelemen Középiskolából egyik vizsgázó sem érte el az alsó ponthatárt. A Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolából, a Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolából, a Csapi 2. Számú Széchenyi

István Középiskolából, a Técsői Középiskolából, a Csomai Középiskolából, a Viski Kölcsey Ferenc Középiskolából, a Feketeardói Középiskolából, a Kisgejőci Középiskolából, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolából és a Kisdobronyi Középiskolából minden érettségiző pozitív eredményt ért el a földrajz független tesztvizsgán, de alacsony volt a földrajzból vizsgázók száma. Az általános középiskolák érettségizői közül maximális 180–200 közötti pontszámokat senki nem ért el (lásd! a 9.6. ábra).

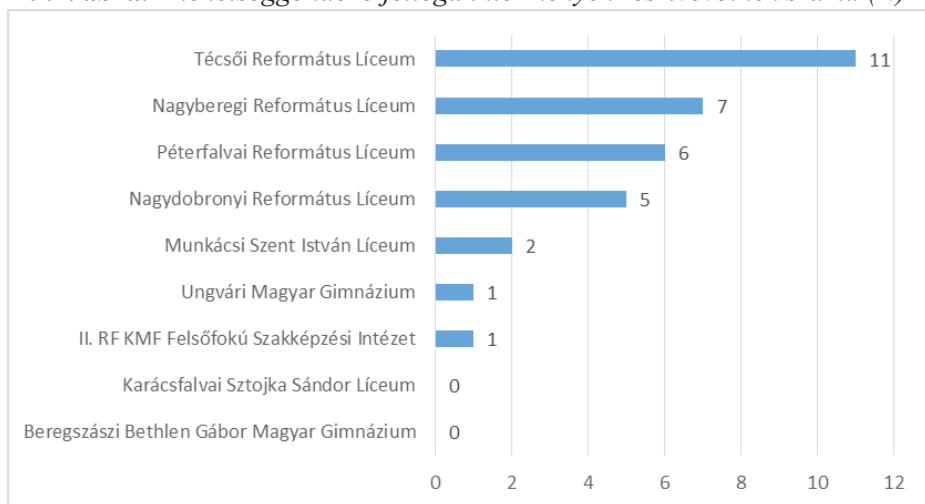
9.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar és vegyes tantervű iskolák eredményei (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

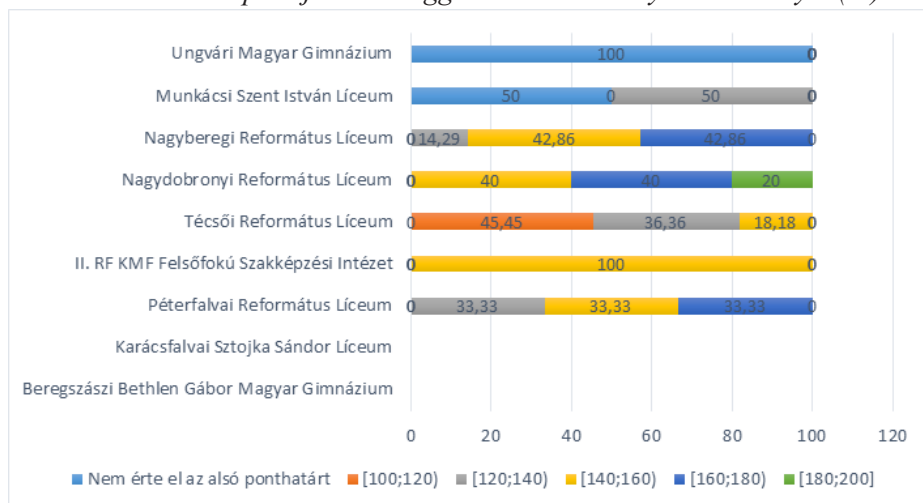
A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztályos szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézményekből összesen 33 érettségiző vett részt a földrajz független tesztvizsgán. Legtöbben a Técsői Református Líceum diákjai (11 fő) közül választották a földrajz tesztvizsgát. A Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum és a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium végzősei közül senki sem tett független tesztvizsgát földrajzból (lásd! a 9.7. ábrát).

9.7. ábra. A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. Az Ungvári Magyar Gimnázium egyetlen földrajzból érettségiző végzőse sem teljesítette ezt a szintet. A Munkácsi Szent István Líceum vizsgázói (2 fő) közül az egyik nem érte el az alsó ponthatárt. 180–200 közötti pontszámra csupán a Nagydobronyi Református Líceum érettségizőinek 20%-a teljesített (lásd! a 9.8. ábrát).

9.8. ábra. A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei (%)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az ukrainai jelentkezők **3,66%-a (2 943 fő)** Kárpátaljáról jelentkezett a földrajz független tesztvizsgára. **2 128 fő** számára érettségiként is funkcionált a földrajz ZNO. **126** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **770** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **2 047-en** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **128,1** pont. Az 1-től 12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy **5,1**.

Magyar nyelvű vizsgadolgozatot **111** kárpátaljai vizsgázó kért földrajzból. Az általunk vizsgált iskolák között olyan intézmények is működnek, amelyek kéttannyelvűek. Az ukrán tannyelvű osztályok végzősei nem kértek magyar nyelvű fordítást. A magyarul vizsgázók közül **88 fő** számára érettségi vizsgaként is funkcionált a földrajz független értékelés, ez azt jelenti mindnyájan a magyar tannyelvű iskolákból jelentkeztek be. **2** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **35 fő** nem érte el az alsó ponthatárt. **74-en** pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a kárpátaljai magyarok középátlaga **132,1** pont. A 1–12-ig terjedő osztályozási skálán Ukrajnában az átlagjegy **5,1**.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen 33-an vettek részt a földrajz teszt-

vizsgán. Senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **31-en** pozitív eredményt értek el. Összesen **2** érettségiző bukott meg a földrajz tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **143,96** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **6,81**.

A vizsga eredményei alapján összeállítottuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az alsó ponthatárt (*lásd a mellékletet a 9. fejezethez*). A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancsszínnel a kéttannyelvű iskolákat, kézzel a román tannyelvű iskolákat, szín nélkül hagytuk az ukrán tannyelvű iskolákat – az állami besorolás szerint. A magyar tannyelvű iskolákat külön kategóriában vizsgáltuk a kéttannyelvűektől, mert nem szűrhető, hogy ki kért magyar fordítást a vegyes tannyelvű iskoláktól.

A vizsga eredményei alapján állítottuk össze a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát aszerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (*lásd a mellékletet*). Az eredményeket iskolatípusonként is megvizsgáltuk. A megyei és a járási rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancsszínnel a kéttannyelvű iskolákat, kézzel a román tannyelvűeket, és szín nélkül hagytuk az ukrán iskolákat.

A rangsorok alapján az alábbi következtetéseket vontuk le:

- Egy **esti tagozatos iskolából** egy személy választotta a földrajz tesztvizsgát. A vizsgázó pozitív eredményt ért el, így az ukrán országos átlagnak és a megyei átlagnak is megfelelt.

- Nyolc kárpátaljai **gimnáziumból** 50-en választották érettségiként a földrajzot. Közülük 38-an pozitív eredményt értek el. Ez a gimnáziumokban érettségizők 78%-át jelenti. Egy intézmény 11 végzősének 9,09%-a nem érte el az alsó ponthatárt, de az országos átlagon belül teljesítettek. Tehát a gimnáziumok földrajz tesztvizsgát választói mind az országos átlagon belül teljesítettek.

- A **felsőoktatási intézmények** keretein belül működő 11 szakgimnáziumból 69-en tettek földrajz érettségit. Hét szakgimnázium 16 vizsgázója sikeresen vette az akadályt, ez az adott kategóriából földrajzból vizsgázók 23%-a. Nyolc intézmény 37 vizsgázója az országos átlagon belül teljesített. Ezen intézményekből 37-en választották a földrajz független tesztvizsgát, ami a szakgimnáziumokból földrajz vizsgát tettek 54%-a. Tíz intézmény 66 végzőse a megyei átlagon belül

teljesített, ami a szakgimnazisták földrajzból érettségizőinek 96%-át teszi ki. Egy intézményből hárman jelentkeztek. Közülük kettő nem érte el az alsó ponthatárt.

- Nyolc **szakközépiskolából** 17-en választották a földrajzt. Öt intézmény 10 érettségizője pozitív eredményt ért el, ami az adott kategóriából érettségizők 59%-át jelenti. Ez egyúttal azok aránya is, akik az országos és a megyei átlagnak megfelelően teljesítettek. Egy iskolából egy jelentkezőnek nem sikerült elérni az alsó ponthatárt, ami az érettségizők 6%-át teszi ki.

- 17 **líceumból** 166-an tettek földrajz érettségit. Pozitív eredményt 50-en értek el, ami a líceumok földrajzból vizsgázóinak 30%-át teszi ki, egyúttal ők azok, akik az országos átlagon belül is teljesítettek. A megyei átlagnak megfelelően 11 líceum végzősei teljesítettek. Ezen intézményekből 113-an választották a földrajzt, ami a líceumokból földrajz érettségit tett végzősök 68%-a. Négy intézmény diákjainak több mint fele nem tette le a földrajz érettségit. Az említett intézményekből 25-en tettek földrajz vizsgát. Ez a líceumokból földrajzt tett végzősök 15%-át teszi ki.

- Tizennégy **oktatási-nevelési komplexumból (ONK)** 104-en tettek földrajz érettségit. Közülük négy intézmény 17 diákja pozitív eredményt ért el, ami az adott kategória földrajzból vizsgázóinak 16%-a. Hat intézmény 42 vizsgázója az országos átlagon belül teljesített. Ezen intézményekből vizsgázók az oktatási-nevelési komplexumokból földrajz érettségit tettek 40%-a. Nyolc intézmény végzősei a megyei átlagon belül tette le a vizsgát földrajzból. Ezen intézményekből 60-an tettek földrajzt, ez az ONK-ból földrajzt választók 58%-a. Hat intézmény érettségizőinek több mint fele nem érte el az alsó ponthatárt. Ezen intézményekből 44-en tettek vizsgát, ez az ONK-ból földrajzt választók 42%-a.

- 212 **általános középiskolából** 2 208-an választották a földrajzt érettségi tárgyként. 61 iskola 270 végzőse pozitív eredményt ért el, ami az általános középiskolák földrajzból érettségizőinek 12%-át teszi ki. Hetven intézmény érettségizői az országos átlagon belül teljesítettek. Ezen intézményekből, akik 0–10,42% között nem tették le a földrajzt, 409-en voltak, a középiskolákból földrajzt választók 19%-a. A megyei átlagon belül vizsgázott 128 iskola végzőse. Ezen intézményekből 1 026-an választották a földrajzt érettségiként, tehát a földrajzból

érettségizők 47%-a. Harmincnyolc intézmény végzőseinek több mint fele nem tette le a földrajz vizsgát. Ezen intézményekből 450-en vizsgáztak, ami földrajzot választók 20%-a.

- **13 szakosított oktatási intézményből** 132-en választották a földrajz ZNO-t. Kilenc intézmény vizsgázói mind pozitív eredményt értek el földrajzból. Ezen intézményekből 60-an tettek földrajzot, ami az adott típusú intézményekből földrajzból érettségizők 45,5%-át jelenti. Tíz intézmény végzőse az országos átlagon belül vizsgázott földrajzból. Az adott típusú intézményekből földrajzot tett végzősök száma 102, a földrajzból vizsgázók 77%-a. Mind a 132 érettségiző a megyei átlagon belül teljesítettek, így nem volt olyan intézmény, mely végzőseinek több mint a fele nem tette le a független tesztvizsgát.

- A különböző típusú 18 **magyar tannyelvű** közép fokú oktatási intézményből 88-an vettek részt a földrajz vizsgán. 12 iskolából vizsgázó 48 végzős elérte az átmenő ponthatárt, ez a magyar iskolákból földrajz vizsgát tett diákok 55%-a, ők egyúttal azok, akik az országos átlagon belül teljesítettek. A megyei átlagon belül 13 iskola diákja teljesített földrajzból. Ezen iskolákból 54-en vizsgáztak, ami a földrajzból érettségizők 61%-a. Öt iskola végzőseinek több mint fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen iskolákból földrajz vizsgát tett végzősök száma 40, ami a magyar iskolákból földrajz érettségien részt vettek 45,5%-a.

- **10 kéttannyelvű iskolából** 61-en választották a földrajzot. Három iskola mind a hat diákja letette a vizsgát, ami az adott iskolák földrajzból érettségizőinek 10%-a. Ezen intézményből vizsgázók így az országos átlagon belül is teljesítettek. Öt intézmény végzősei a megyei átlagnak megfelelő eredményt értek el. Ezen intézményekből 31-en tettek földrajz vizsgát. A kéttannyelvű intézményekből földrajzból vizsgázók 51%-a. Viszont öt intézmény végzőseinek több mint a fele nem érte el az alsó ponthatárt földrajzból. Ezen intézményekből 30-an vizsgáztak, ami a kéttannyelvű iskolákból földrajzot tett érettségizők 49%-át jelenti.

- A 6 **román tannyelvű** oktatási intézményből 88-an tettek vizsgát földrajzból. Egy olyan oktatási intézmény volt, amelynek végzősei elérték a megyei átlagot. Ezen iskolából 11-en vizsgáztak, a román iskolákból földrajzot választók 13%-a. Négy intézmény végzőseinek 50%-a nem tette le a vizsgát. Ezen intézményekből 70-en vettek részt a földrajz érettségi vizsgán. Ez a román tannyelvű iskolákból földrajzból érettségizők 80%-át teszi ki.

• A kárpátaljai **ukrán tannyelvű** intézmények közül 86 olyan iskola volt Kárpátalján, ahol mindenki elérte az alsó ponthatárt. Ezen iskolákból 409-en tettek földrajz vizsgát, ez a földrajzból érettségizők 16%-a. Az ukrán iskolák közül 100 olyan intézmény volt, melynek végzősei az országos átlagon belül teljesítettek. Ezen intézményekből 647-en érettségiztek, ami a földrajzból érettségizők 26%-át jelenti. 165 iskola vizsgázói a megyei átlagnak megfelelően 0–27% között nem tették le a vizsgát. Ezen iskolákból 1 363-an vizsgáztak, az ukrán iskolákból a földrajzot választók 54,5%-a. Azon ukrán tannyelvű iskolák száma, ahol a vizsgázók több mint a fele nem tette le a földrajz vizsgát, 37 volt. Ezekből az iskolákból 390-en vizsgáztak, ami a földrajzon részt vettek számának 16%-a.

10. KÁRPÁTALJAI EREDMÉNYEK IDEGEN NYELVEKBŐL

A 2018/2019-es tanév végén a végzősök angol, spanyol, német vagy francia nyelvek közül választhattak.

Az idegen nyelvből vizsgázóknak egy 59 feladatból álló dolgozatot kellett kitölteniük. Az érettségizőknek 150 perc állt a rendelkezésükre a feladatok elvégzésére. Az angol nyelv írásbeli feladatsor négy nagyobb egységre tagolódott:

- 1. Hallott szöveg értése:** az 1–3. feladatcsoport (1–16. kérdés): a hallott szöveg alapján kellett kiválasztani a helyes válaszokat, igaz–hamis állításokat.
- 2. Olvasott szöveg értése:** 4–7. feladatcsoport: 20 különböző szövegértésen alapuló kérdés. A feladatcsoport több szöveget is tartalmazott, melyekhez kérdések társultak. A kérdések útmutatót és szövegből adódó lehetséges válaszokat tartalmaztak.
- 3. Nyelvhasználat:** 8–9. feladatcsoport: Ismeretek alkalmazását igénylő gyakorlati jellegű feladatokat tartalmazott.
- 4. Íráskészség:** 59. kérdés: Egyetlen szövegalkotási feladatot tartalmazott. Egy legalább százszavas magánjellegű levelet kellett megfogalmazni.

Az idegen nyelv független tesztvizsgán maximálisan 72 vizsgapontot lehetett szerezni. A vizsgapontokat átkonvertálták egy 1-től 200 pontig terjedő skálára. Idegen nyelvből 2019-ben legalább 19 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy a vizsgázók megkapják a felvételihez szükséges 100 pontot. 72 vizsgapontra lehetett 200 pontot kapni (lásd! a 10.1. táblázatot).

Az idegen nyelv külső független tesztelésen elért eredmény egyben az érettségi jegyet is jelenti. A tesztvizsga esetében a hallott szöveg értésére adott válaszok (1–16. kérdés), az olvasott szövegértési része 17–32. kérdéseire, a nyelvhasználati rész 39–43., 49–53. kérdéseire és az íráskészség részre adott válaszok pontszámai számítottak be az érettségi jegybe. Ennek megfelelően a hagyományos középiskolák végzősei számára 56 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es jegyskálára. Esetükben legalább 15 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy idegen nyelvből 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 52–56 vizsgapontra lehetett 12-est kapni (lásd! a 10.2. táblázatot).

10.1. táblázat. *A vizsgapontok értékei az 1-től 200 pontig terjedő skálán*

Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám	Vizsgapont	1-től 200-ig terjedő pont-szám
0	elégtelen	19	100	38	138	57	177
1	elégtelen	20	102	39	140	58	179
2	elégtelen	21	104	40	142	59	180
3	elégtelen	22	106	41	144	60	182
4	elégtelen	23	108	42	146	61	184
5	elégtelen	24	110	43	148	62	186
6	elégtelen	25	112	44	150	63	188
7	elégtelen	26	114	45	152	64	189
8	elégtelen	27	116	46	154	65	191
9	elégtelen	28	118	47	157	66	192
10	elégtelen	29	120	48	159	67	194
11	elégtelen	30	122	49	161	68	195
12	elégtelen	31	124	50	163	69	197
13	elégtelen	32	126	51	165	70	198
14	elégtelen	33	128	52	167	71	199
15	elégtelen	34	130	53	169	72	200
16	elégtelen	35	132	54	171		
17	elégtelen	36	134	55	173		
18	elégtelen	37	136	56	175		

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

10.2. táblázat. *A vizsgapontok értékei az általános középiskolák érettségizői számára*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–4	1
5–9	2
10–14	3
15–18	4
19–23	5

A 10.2. táblázat folytatása

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
24–28	6
29–32	7
33–37	8
38–42	9
43–46	10
47–51	11
52–56	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Azon iskolák végzősei számára, akik emelt óraszámban tanulták az idegen nyelvet, minden vizsgakérdést beszámítottak az érettségi jegybe. Ennek megfelelően számukra 72 vizsgapontot konvertáltak át az Ukrajnában érvényes 1–12-es osztályozási skálára. Esetükben legalább 19 vizsgapontot kellett szerezni ahhoz, hogy idegen nyelvből 4-es szerepeljen az érettségi bizonyítványban. 67–72 közötti vizsgapontra lehetett 12-est kapni. A vizsgapontok értékeit a 10.3. táblázat szemlélteti.

10.3. táblázat. *A vizsgapontok értékei az elmélyített idegennyelv-oktatásban részesülő végzősök számára*

Pontszám	Osztályzat (érdemjegy)
0–6	1
7–12	2
13–18	3
19–24	4
25–30	5
31–36	6
37–42	7
43–48	8
49–54	9
55–60	10
61–66	11
67–72	12

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **90 906** személy vett részt az **angol nyelv** külső független tesztvizsgán. A résztvevők **12,66%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (**34 799** fő). A középiskolai érettségizők **14,99%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **3 615** fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük **18,81%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**1 806** fő) közül **51%** bukott el a vizsgán. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen **9 867** diák vett részt. **10,22%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) érettségizői (**9 530** fő) körében **3,89%** nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen **37** érettségiző vett részt az angol nyelv független tesztvizsgán. **8 557** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **22,61%** nem érte el az alsó ponthatárt.

Az **angol nyelv** független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, milyen arányban nem teljesítették a vizsgát (lásd! a 10.4. táblázatot). A kijevei vizsgázók 7,31%-a nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban angolból ők teljesítették a legeredményesebben. A legnagyobb arányban Luhanszk megyében (20,50%) nem teljesítették az angol nyelv független tesztvizsgát. Országos szinten Kárpátalja a 17. helyen áll. Az 1 984 vizsgázó 13,81%-a nem érte el a minimum ponthatárt.

10.4. táblázat. *A tesztvizsga eredményei angol nyelvből megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Kijev főváros	12 909	7,31%
2.	Ternopil megye	1 915	8,67%
3.	Lemberg megye	7 685	8,72%
4.	Voliny megye	1 877	9,27%
5.	Iv. Frankivszk megye	2 463	9,62%
6.	Harkiv megye	6 711	11,03%

A 10.4. táblázat folytatása

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
7.	Rivne megye	2 038	11,48%
8.	Cserkaszi megye	2 351	11,87%
9.	Kirovograd megye	1 794	12,04%
10.	Hmelnick megye	2 583	12,54%
11.	Csernyivci megye	1 099	12,65%
12.	Vinnicja megye	3 204	13,11%
13.	Poltava megye	2 768	13,22%
14.	Szumi megye	1 944	13,37%
15.	Kijev megye	4 029	13,45%
16.	Csernyihiv megye	2 129	13,48%
17.	Kárpátalja megye	1 984	13,81%
18.	Dnyipropetrovszk megye	7 610	14,66%
19.	Zaporizzsja megye	4 137	15,25%
20.	Zsitomir megye	2 550	15,45%
21.	Odessza megye	7 327	16,92%
22.	Herszon megye	2 092	17,93%
23.	Donyeck megye	3 900	18,26%
24.	Mikolajiv megye	2 436	20,20%
25.	Luhanszk megye	1 371	20,50%

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátaljáról összesen **1 984** fő tett angolból független tesztvizsgát, az iskolából **1 878**-an. Legtöbben Kárpátaljáról is az általános középiskolából jelentkeztek (**920** fő). Körükből **18,48%** nem ért el pozitív eredményt. Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel közigazgatási egységeként. A 10.5. táblázat az iskolák által regisztrált vizsgázók számát szemlélteti.

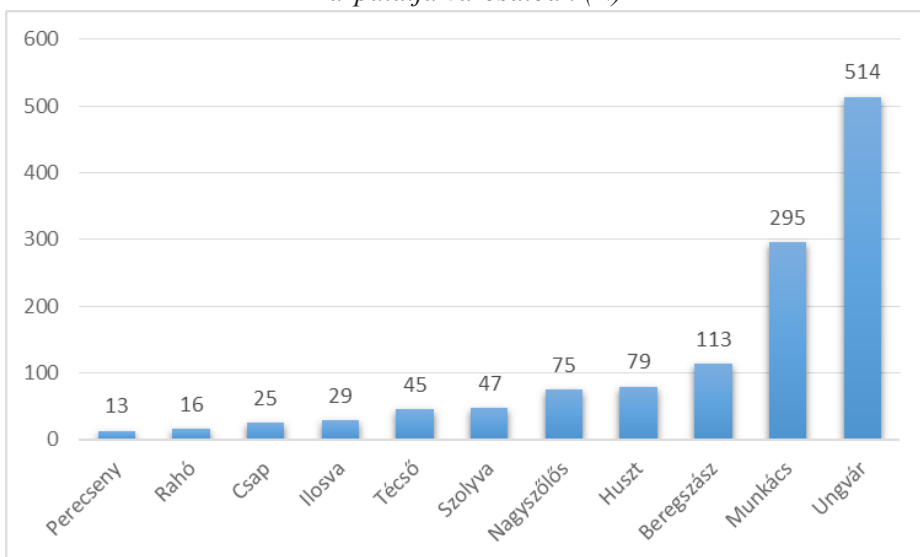
10.5. táblázat. 2019-es eredmények angol nyelvből
100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	90 906	12,66	18,16	18,39	19,78	18,3	12,76
	Kárpátalja	1 984	13,81	20,26	18,8	18,85	17,3	10,94
1.	Volóci járás	22	4,55	27,27	27,27	18,18	18,2	4,55
2.	Ungvár	481	5,25	15,95	15,37	18,09	26,1	19,26
3.	Huszt	75	7,59	17,72	13,92	31,65	19	10,13
4.	Nagybereznai járás	11	9,09	36,36	27,27	18,18	9,09	0
5.	Munkács	272	9,83	18,31	21,02	22,37	17	11,53
6.	Szolyvai járás	59	12,5	17,19	20,31	23,44	12,5	14,06
7.	Nagyszőlősi járás	153	13,94	21,21	20	19,39	19,4	6,06
8.	Beregszászi járás	50	14,29	25	10,71	28,57	14,3	7,14
9.	Csap	47	14,58	33,33	14,58	16,67	10,4	10,42
10.	Beregszász	113	15,04	13,27	21,24	16,81	18,6	15,04
11.	Ungvári járás	75	15,48	25	21,43	16,67	9,52	11,9
12.	Ökörmezői járás	49	16,98	28,3	30,19	9,43	11,3	3,77
13.	Munkácsi járás	52	17,54	21,05	28,07	17,54	14	1,75
14.	Técsői járás	137	22,45	22,45	21,09	16,33	15	2,72
15.	Perecsenyi járás	29	24,24	24,24	21,21	15,15	9,09	6,06
16.	Ilosvai járás	88	25,53	23,4	14,89	18,09	10,6	7,45
17.	Rahói járás	83	28,24	28,24	17,65	12,94	8,24	4,71
18.	Husztai járás	82	36,78	29,89	18,39	9,2	3,45	2,3
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	1 878						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Legtöbben Ungváron (514 fő) és Munkácson (295 fő) választották az angol nyelv tesztvizsgát. Perecsenyben mindössze 13 fő, Rahón pedig 16 fő tett független tesztvizsgát angol nyelvből (lásd! a 10.1. ábrát).

10.1. ábra. *A résztvevők száma az angol nyelv tesztvizsgán Kárpátalja városaiban (N)*

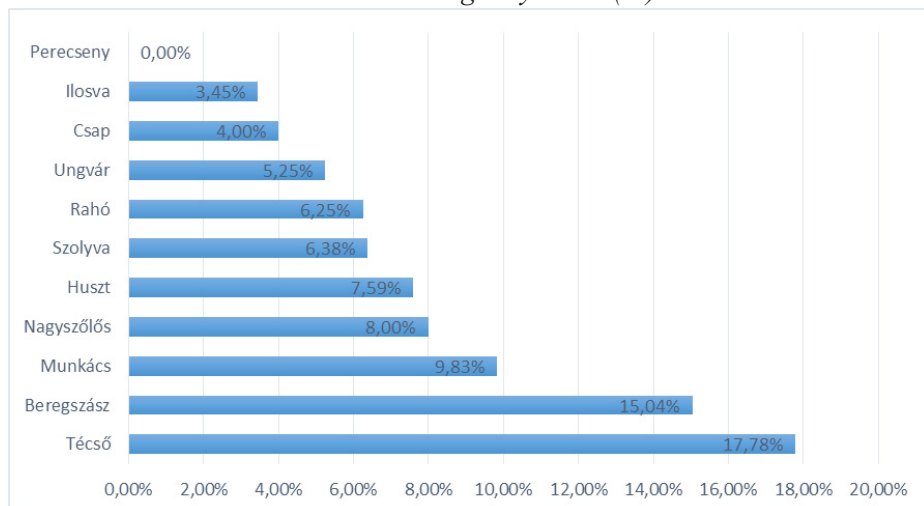
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Ha a városi iskolák eredményeit vesszük figyelembe, angol nyelvből a perecsenyi vizsgázók teljesítettek a legeredményesebben, ugyanis ott mind a 13-an pozitív eredményt értek el. A legnagyobb arányban Beregszászban (113 vizsgázó 15,04%-a), illetve Técsőn (45 vizsgázó 17,78%-a) nem érték el az alsó ponthatárt angol nyelvből (lásd! a 10.2. ábrát).

A járásokat tekintve legtöbben a Nagyszőlősi járásból (165 fő) jelentkeztek az angol nyelv független tesztvizsgára. A Nagybereznai járásból mindössze 11 fő tett angol nyelvből tesztvizsgát (lásd! a 10.3. ábrát).

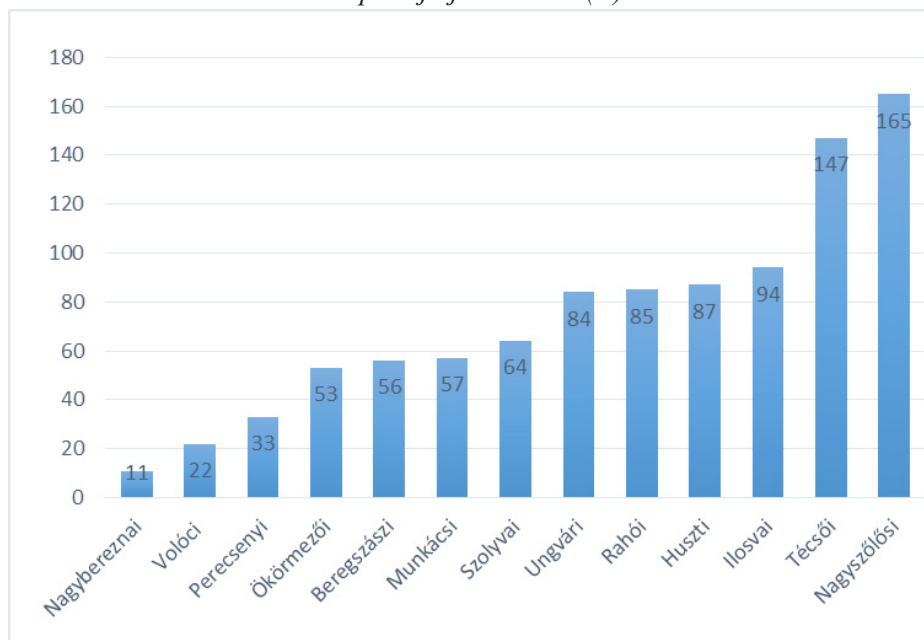
A legeredményesebbek a Volóci járás vizsgázói voltak: esetükben a vizsgázók 4,55%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A legtöbben a Rahói (85 vizsgázó 28,24%-a) és a Huszti (87 vizsgázó 36,78%-a) járásokban buktak el a vizsgán (lásd! a 10.4. ábrát).

10.2. ábra. Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya városonként angol nyelvből (%)

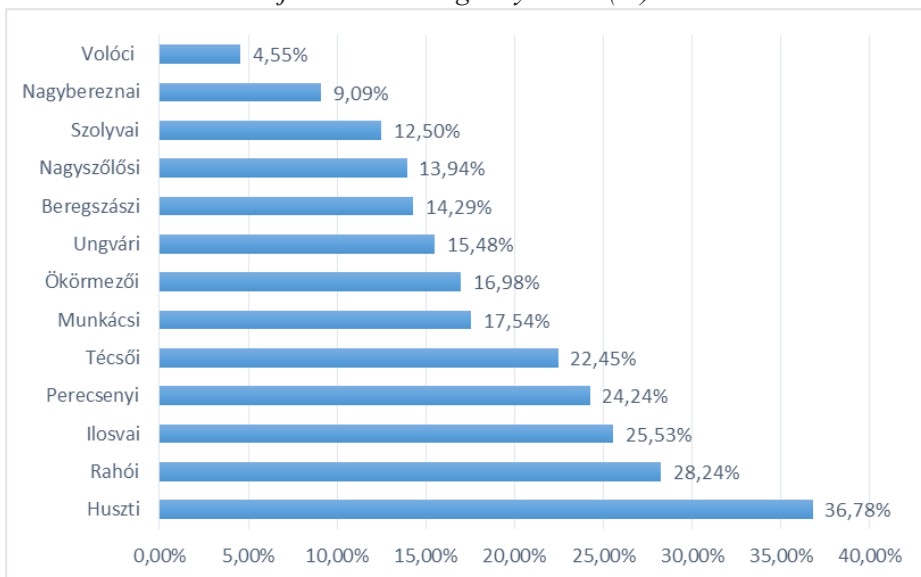
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

10.3. ábra. A résztvevők száma az angol nyelv tesztvizsgán Kárpátalja járásaiban (N)

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

10.4. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként angol nyelvből (%)*

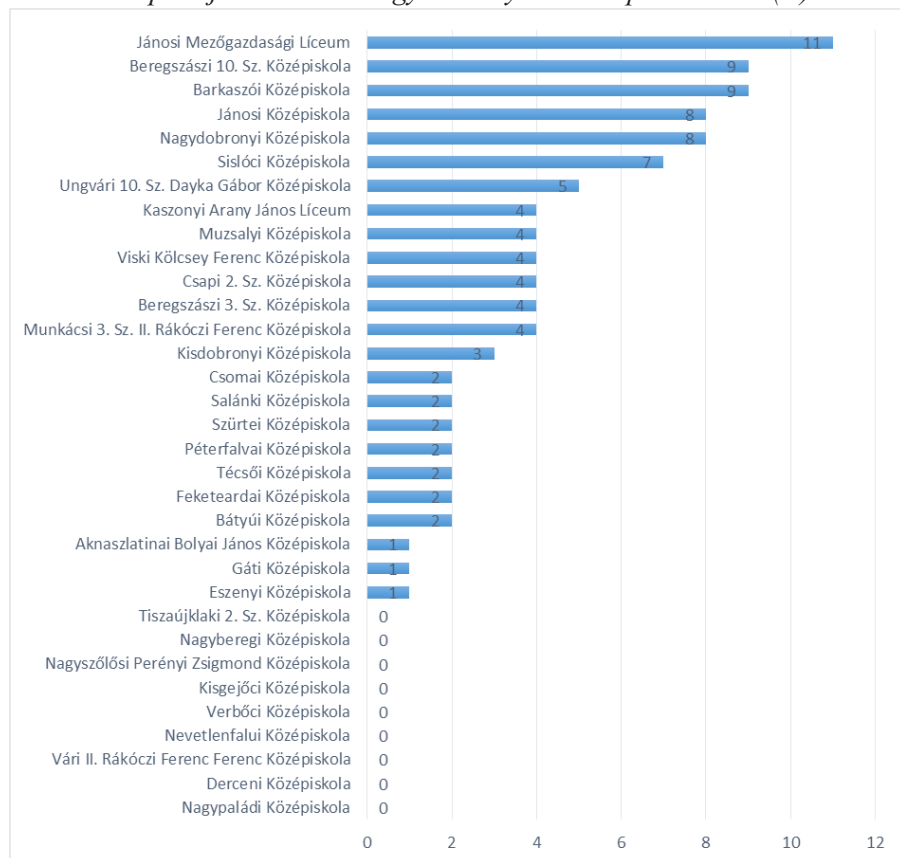

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Megvizsgáltuk a kárpátaljai magyar tannyelvű középiskolák eredményeit angol nyelvből százalékos arányban. Az angol nyelv külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze a magyar tannyelvű általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet).

Az általános középiskolák közül legtöbben a Jánosi Mezőgazdasági Líceumból (11 fő) vettek részt az angol nyelv független tesztvizsgán. A Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskolából, a Nagyberegi Középiskolából, a Nagyszőlősi 3. Számú Perényi Zsigmond Középiskolából, a Kisgejőci Középiskolából, a Verbőci Középiskolából, a Nevetlenfalui Középiskolából, a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskolából, a Derceni Középiskolából és a Nagypaládi Móricz Zsigmond Középiskolából senki nem mérettette meg tudását angol nyelvből (lásd! a 10.5. ábrát).

10.5. ábra. *A résztvevők száma az angol tesztvizsgán
Kárpátalja általános magyar tannyelvű középiskoláiban (N)*

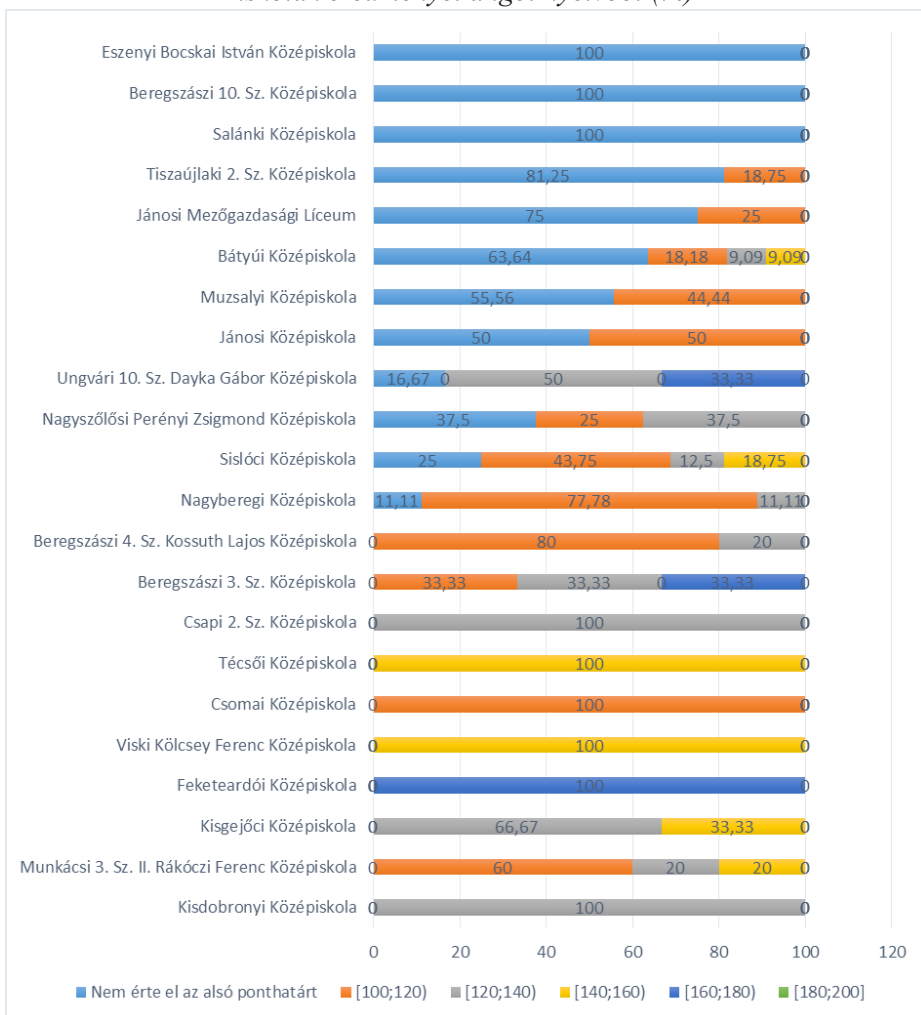

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai százalékos arányban szemléltetik azok arányát, akik nem érték el az alsó ponthatárt (100 vizsgapont alatt), akik 100–120, 120–140, 140–160, 160–180, 180–200 közötti pontszámokat értek el (lásd! a 10.6. ábrát). A Beregszászi 10. Számú Középiskolából és az Eszenyi Bocskai István Középiskolából egyik vizsgázó sem érte el az alsó ponthatárt. A Gáti Kovács Vilmos Középiskolából, a Sislóci Dobó István Középiskolából, a Muzsalyi Középiskolából, a Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskolából, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolából, a Técsői Hollósy Simon Középiskolából, a Bátyúi Középiskolából, a Kaszonyi Arany János Liceumból, a Feketeardói Középiskolából, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolából és az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskolából minden érettségiző pozitív eredményt ért el az angol

nyelv független tesztvizsgán, de viszonylag alacsony volt az angol nyelvből vizsgázók száma. Az általános középiskolák érettségizői közül a Szürtei Középiskolából, a Jánosi Mezőgazdasági Líceumból, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolából, a Nagydobronyi Középiskolából, a Jánosi Középiskolából, a Sislóci Dobó István Középiskolából, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolából és a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolából érték el maximális 180–200 közötti pontszámokat.

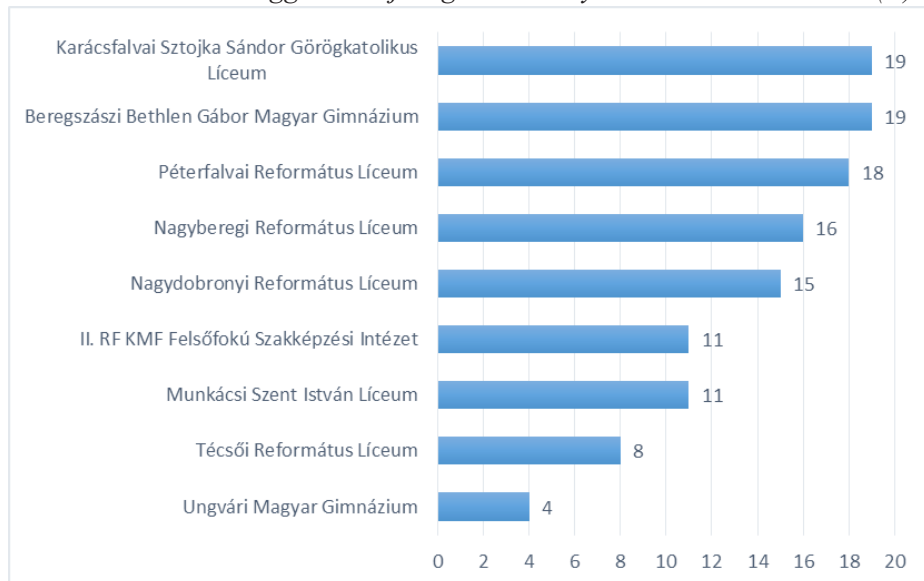
10.6. ábra. *A kárpátaljai általános magyar és vegyes tantervű iskolák eredményei angol nyelvből (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények kategóriába soroltuk a gimnáziumokat (5–11. osztályos tehetséggondozó intézmény), a líceumokat (8–11. osztályos tehetséggondozó intézmény) és az egyetlen magyar tannyelvű szakképzési intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét (10–12. osztályos szakképzést is biztosító iskola). Az említett intézményekből összesen 121 érettségiző vett részt az angol nyelv független tesztvizsgán. Legtöbben a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium és a Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum diákjai (19-19 fő) közül választották az angol nyelv tesztvizsgát. Az Ungvári Magyar Gimnázium érettségizői közül összesen négyen tettek független tesztvizsgát angol nyelvből (lásd! a 10.7. ábrát).

10.7. ábra. *A tehetséggondozó jellegű intézmények résztvevőinek száma (N)*

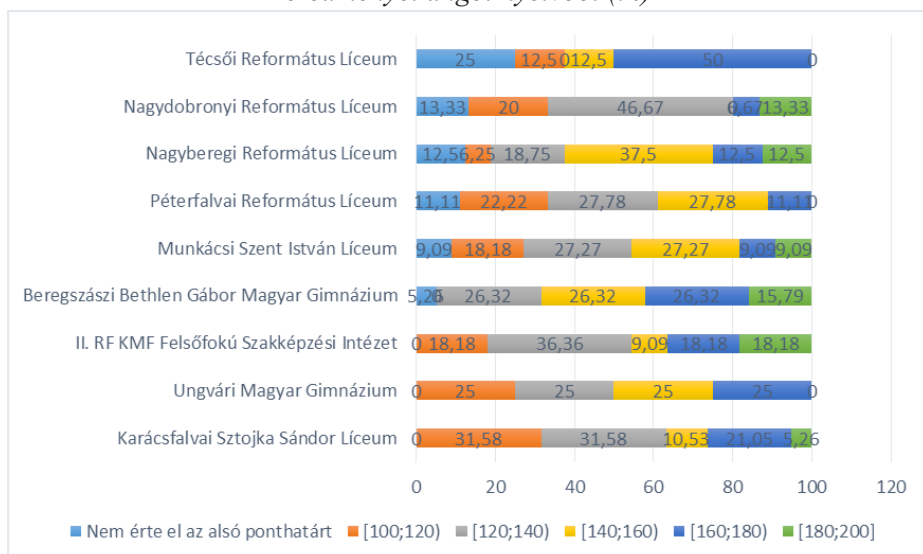

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekben jóval kisebb azon érettségizők aránya, akik nem érték el az alsó ponthatárt. Legtöbben, a vizsgázók 25%-a Técsői Református Líceum végzősei közül nem érték el az alsó ponthatárt. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetéből, az Ungvári Magyar Gimnáziumból és a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus

Líceumból minden érettségiző pozitív eredményt ért el. 180–200 közötti pontszámra a Nagydobronyi Református Líceum érettségizőinek (15 fő) 13,33%-a, a Nagyberegi Református Líceum angol nyelvből vizsgázóinak (16 fő) 12,5%-a, a Munkácsi Szent István Líceum vizsgázóinak (11 fő) 9,09%-a, a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanulói (11 fő) 18,18%-a és a Karácsvfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum vizsgázóinak (19 fő) 5,26%-a teljesített (lásd! a 10.8. ábrát).

10.8. ábra. *A kárpátaljai tehetséggondozó intézmények eredményei angol nyelvből (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az ukrainai jelentkezők **2,15%-a (2 067 fő)** Kárpátaljáról jelentkezett az angol nyelv független tesztvizsgára. **1 312 fő** számára érettségiként is funkcionált az angol nyelv ZNO. **82** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, egy fő értékelhetetlen vizsgadolgozatot nyújtott be. **274** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **1 710-en** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **144,6** pont. A 1–12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy **7,5**. A kárpátaljai átlageredmény alig marad el az összukrainai eredményektől.

Az vizsgaeredmények alapján összeállítottuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát a szerint, hogy az érettségizők milyen arányban érték el az átmenő ponthatárt (lásd a mellékletet). A megyei és a járási

rangsorokban citromsárgával jelöltük a magyar tannyelvű oktatási intézményeket, narancsszínnel a kéttannyelvű iskolákat, kézzel a román tannyelvű iskolákat, halványkékkel pedig az egy szlovák–ukrán vegyes tannyelvű iskolát. Külön rangsort állítottunk az ukrán tannyelvű iskolák esetében, és az összes iskola eredményét megvizsgáltuk az oktatási intézmény típusai szerint is.

Tekintsük át az intézmények teljesítményét angolból az intézménytípusok és az oktatás nyelve szerint.

Két **esti iskolából** 3-an jelentkeztek angolra és mindannyian elérték az átmenő ponthatárt.

Tíz kárpátaljai **gimnáziumból** 230-an jelentkeztek és hat intézmény mind a 122 vizsgázója letette az angolt, tehát a gimnáziumokból érettségizők 53%-a sikeresen teljesített. A többi intézményből vizsgázók is jóval az országos és a megyei átlagon belül teljesítettek.

Tizenhárom **felsőoktatási intézmény** szakgimnáziumából 85-en tettek angol tesztvizsgát. Négy intézmény mind a 18 hallgatója sikeresen letette a vizsgát, ami az adott típusú intézményekből vizsgázók 21,2%-a. Öt intézmény 36 érettségizője teljesített a megyei átlagon belül és egyúttal így az országos átlagon belül is. Ezen intézményekből 36-an vizsgáztak, ami ezen intézményekből érettségizők 42%-a. Két intézmény végzőseinek több mint a fele nem tette le. Ezen intézményekből négyen vizsgáztak, ami a szakgimnáziumokból angolt tett végzősök 5%-a.

Öt **szakközépiskolából** 20 végzős választotta az angolt. Egy iskola egy jelentkezője tette le, vagyis az adott intézménytípusból érettségizők 5%-a. A többi intézmény diákjainak több mint a fele (95%) nem érte el az átmenő ponthatárt.

Tizennyolc **líceumból** 222-en választották az angolt. Öt intézmény mind a 67 végzőse elérte az átmenő ponthatárt, vagyis a líceumokból angolt tett végzősök 30%-a sikeresen teljesített. Az országos átlagnak megfelelően teljesítettek 12 intézmény végzősei. Ezen líceumokból 162-en vizsgáztak, ami a líceumokból angolt tett végzősök 73%-a. A megyei átlagon belül tették le a vizsgát 13 líceum vizsgázói. Ezen intézményekből 177-en vizsgáztak, ami a líceumokból angolt tett végzősök 80%-át jelenti. Egy intézményből csupán hárman jelentkeztek és a vizsgázók több mint fele nem tette le azt. Ez a líceumokból angolt tett végzősök 1,4%-a.

Tizenkét **oktatási-nevelési központból** 89-en jelentkeztek angolra. Hat iskola mind a 23 végzőse sikeresen teljesített, ami az adott intéz-

ménytípusból vizsgázók 26%-át teszi ki. Nyolc intézmény végzősei az országos és így a megyei átlagon belül teljesített. Ezen intézményekből 64-en vizsgáztak, ami az adott típusú intézményekből angolt választók 72%-át jelenti. Két intézmény diákjainak több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen intézményekből hárman tettek angolt, az oktatási-nevelési központokból angolból vizsgázók 3,4%-a.

176 általános középiskolából 944 végzős választotta az angolt érettségiként. 80 intézmény mind a 279 érettségizője (30%) letette azt. Az országos átlagon belül teljesítettek 98 intézmény végzősei. Ezen iskolákból 532-en vizsgáztak, az adott típusú intézményből angolt tett érettségizők 56,4%-a. Száz intézmény végzősei a megyei átlagnak megfelelően vizsgáztak. Ezen intézményekből 570-en tettek angolt, ami az általános középiskolákból angolt választók 60,4%-a. 36 intézmény érettségizőinek több mint a fele nem tette le az angolt. Ezen intézményekből 118-an vizsgáztak, az angolt választók 12,5%-a.

Tizenhárom **szakosított középiskolából** 274-en tettek angolt. Nyolc intézmény mind a 155 érettségizője sikeresen abszolválta a vizsgát, tehát a szakosított iskolákból angolból érettségizők 57%-a. Tizenegy intézmény az országos és így a megyei átlagon belül teljesített. Ezen intézményekből 245-en vettek részt a vizsgán, az angolból vizsgázók 89%-a. Egy intézmény diákjainak több mint a fele nem tette le az angolt. Ezen intézményből heten vizsgáztak. Az adott típusú intézményekből angolt választók 2,6%-a.

211 ukrán tannyelvű középfokú oktatási intézményből 1 622-en választották az angol vizsgát. Az ukrán tannyelvű iskolák közül a 97 iskola minden résztvevőjének sikerült elérni az átmenő ponthatárt. Ezen intézményekből 601-en vettek részt a vizsgán, ami az angolból vizsgázók 37,1%-át teszi ki. Az országos átlag szintjét 126 intézmény diákjai érték el. Ezen intézményekből 1 126-an tettek angol vizsgát, ami az ukrán és vegyes tannyelvű iskolák angolból vizsgázó érettségizőinek 69,4%-át teszi ki. A megyei átlag szintjéig 129 iskola teljesített, azaz diákjaik a 0–13,81% között nem tették le az angolt. Ezen intézményekből 1 186-an vettek részt a versenyvizsgán, ami az angolból vizsgázók 73%-át teszi ki. Az ukrán tannyelvű iskolák közül 36 olyan volt, ahol a vizsgán részt vett érettségizők több mint a fele nem teljesítette az angol vizsgát. Ezen intézményekből 126-an vettek részt, ami az angolból vizsgázók 7,8% -át teszi ki.

Huszonnégy **magyar tannyelvű intézményből** 200-an jelentkeztek angolra (lásd! a 10.6. táblázatot). A kilenc intézményből bejelentkezett 48 diák mindegyike letette a vizsgát, ez a vizsgázók 24%-a. A magyar tannyelvű oktatási intézmények közül 14-ben a vizsgázók teljesítménye az országos átlagon belül volt, tehát 0–12,66% közötti eredményt értek el. Ezen iskolákból 120-an vizsgáztak, ami a magyar tannyelvű iskolákból angol vizsgán részt vettek 60%-át teszi ki. A megyei átlagnak megfelelően 15 iskola tanulói teljesítettek. Ezen intézményekből 135-en vizsgáztak, ami a magyar iskolákból angolt tett érettségizők 67,5%-át jelenti. Mindössze két olyan oktatási intézmény volt, melyek tanulóinak több mint a fele nem tette le az angolt. Ezen intézményekből hárman vizsgáztak, ami az angoltól érettségiző magyar végzősök 1,5%-át teszi ki.

10.6. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei angol nyelvből 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola	szakiskola	4	0	0	0	25	50	25
2.	II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézet	felső-oktatási intézmény kötelekében működő szakképzési intézet	11	0	18,18	36,36	9,09	18,18	18,18
3.	Ungvári Magyar Tannyelvű Elemi Iskola és Gimnázium	oktatási-nevelési komplexum	4	0	25	25	25	25	0
4.	Bátyúi Középiskola	középiskola	2	0	0	50	0	50	0

A 10.6. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
5.	Gáti Kovács Vilmos Középiskola	középiskola	1	0	0	0	100	0	0
6.	Kaszonyi Arany János Líceum	középiskola	4	0	25	0	25	50	0
7.	Karácscfalvi Sztojka Sándor Líceum	liceum	19	0	31,58	31,58	10,53	21,05	5,26
8.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	1	0	0	0	100	0	0
9.	Técsői Hollósy Simon Középiskola	középiskola	2	0	0	0	50	50	0
10.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	19	5,26	0	26,32	26,32	26,32	15,79
11.	Munkácsi Szent István Líceum	liceum	11	9,09	18,18	27,27	27,27	9,09	9,09
12.	Péterfalvi Református Líceum	liceum	18	11,11	22,22	27,78	27,78	11,11	0
13.	Nagyberegí Református Líceum	liceum	16	12,5	6,25	18,75	37,5	12,5	12,5
14.	Nagydobronyi Középiskola	középiskola	8	12,5	37,5	0	25	12,5	12,5
15.	Nagydobronyi Református Líceum	liceum	15	13,33	20	46,67	0	6,67	13,33

A 10.6. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
16.	Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola	középiskola	16	18,75	56,25	18,75	0	6,25	0
17.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	5	20	20	20	20	20	0
18.	Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum	líceum	8	25	12,5	0	12,5	50	0
19.	Viski Kölcsey Ferenc Középiskola	oktatási-nevelési komplexum	4	25	50	0	25	0	0
20.	Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola	középiskola	15	26,67	20	13,33	13,33	20	6,67
21.	Jánosi Mezőgazdasági Líceum	líceum	11	27,27	18,18	18,18	9,09	18,18	9,09
22.	Kisdobronyi Középiskola	középiskola	3	33,33	0	0	33,33	33,33	0
23.	Péterfalvai Kölcsey Ferenc Középiskola	középiskola	2	50	0	50	0	0	0
24.	Eszenyi Bocskai István Középiskola	középiskola	1	100	0	0	0	0	0
Összesen:			200						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kilenc kéttannyelvű (ukrán/magyar vagy orosz/magyar) iskolából 45-en tettek angolból érettségit (lásd! a 10.7. táblázatot). Három iskola mind a 13 végzőse sikeresen letette a vizsgát, tehát az adott kategóriából vizsgázók 29%-a. Négy iskola végzősei az országos átlagon belül teljesítettek, tehát 0–12,66% nem tette le az angolt. Ezen kéttannyelvű intézményekből 21-en vizsgáztak, ami az angolból érettségizők 46,7%-a. A többi öt iskola végzőseinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt. Ezen intézményekből 24-en vizsgáztak a kéttannyelvű iskolából angolt tett érettségizők 53,3%-a.

10.7. táblázat. *A kéttannyelvű iskolák 2019-es eredményei angol nyelvből 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó ponthatárt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán érték el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi 3. Számú Zrínyi Ilona Középiskola	középiskola	4	0	50	50	0	0	0
2.	Feketeardói Középiskola	középiskola	2	0	0	50	0	50	0
3.	Sislóci Dobó István Középiskolában	középiskola	7	0	28,57	14,29	14,29	14,29	28,57
4.	Jánosi Középiskola	középiskola	8	12,5	62,5	0	12,5	0	12,5
5.	Csomaini Középiskola	középiskola	2	50	50	0	0	0	0
6.	Salánki Mikes Kelemen Középiskola	középiskola	2	50	0	50	0	0	0
7.	Szürtei Középiskola	középiskola	2	50	0	0	0	0	50

A 10.7. táblázat folytatása

Sorszám	Oktatási intézmény		Résztevők száma	Résztevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
8.	Barkaszi Kőzépiskola	középiskola	9	55,56	22,22	11,11	11,11	0	0
9.	Beregszászi 10. Számú Kőzépiskola	középiskola	9	100	0	0	0	0	0
	Összesen:		45						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Három **román tannyelvű iskolából** hatan tettek angolból vizsgát. Közülük az egyik iskolából részt vett egy végzős, aki sikeresen teljesített (17%). A másik iskolából bejelentkezett négy végzős közül egynek nem sikerült, tehát 25% volt a nem teljesítők aránya, viszont így sem az országos, sem a megyei átlagnak nem feleltek meg. A harmadik iskola diákja nem érte el az átmenő ponthatárt (17%).

Az angol nyelven kívül franciát, németet és spanyolt is választhattak az érettségizők és felvételizők. A **francia nyelvet** jóval kevesebben választották. Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **553** személy regisztrált a francia nyelv külső független tesztvizsgára. A résztvevők **12,30%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. Legtöbben speciális iskolából jelentkeztek (**163** fő). Esetükben 2,45% bukott el a vizsgán. **132** fő általános középiskolából jelentkezett. Közülük 28,79% nem érte el az alsó ponthatárt. **53** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 13,21% nem érte el az alsó ponthatárt.

A **francia független tesztvizsgák eredményeit** figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között (lásd! a 10.8. táblázat).

tot). A legeredményesebbnek Harkiv megye érettségizői bizonyultak: 40 vizsgázó közül mindenki sikeresen teljesített. A legnagyobb arányban Csernyivci és Rivne megyében nem érték el a minimális 100 pontot. Kárpátalja a 20. helyen áll: a 32 vizsgázó 15,62%-a nem ért el pozitív eredményt. Kirovograd megyében senki nem választotta a francia független tesztvizsgát.

10.8. táblázat. *A tesztvizsga eredményei francia nyelvből megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó pontthatárt %-ban kifejezve
1.	Harkiv megye	40	0,00%
2.	Zsitomir megye	11	0,00%
3.	Csernyihiv megye	9	0,00%
4.	Voliny megye	6	0,00%
5.	Poltava megye	4	0,00%
6.	Vinnicja megye	3	0,00%
7.	Szumi megye	2	0,00%
8.	Cserkaszi megye	1	0,00%
9.	Hmelnick megye	1	0,00%
10.	Mikolajiv megye	1	0,00%
11.	Ternopil megye	4	75,00%
12.	Kijev főváros	108	2,78%
13.	Zaporizzsja megye	35	5,71%
14.	Lemberg megye	33	6,06%
15.	Herszon megye	15	6,67%
16.	Dnyipropetrovzszk megye	56	7,14%
17.	Odessza megye	38	7,89%
18.	Luhanszk megye	12	8,33%
19.	Donyeck megye	13	15,38%
20.	Kárpátalja megye	32	15,62%
21.	Kijev megye	11	18,18%
22.	Iv. Frankivszk megye	15	20,00%
23.	Csernyivci megye	95	34,74%
24.	Rivne megye	8	50,00%
25.	Kirovograd megye	0	0,00%

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján

Kárpátaljáról összesen 32-en tettek külső független tesztvizsgát francia nyelvből (lásd! a 10.9. táblázatot).

10.9. táblázat. 2019-es eredmények francia nyelvből
100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	553	12,3	16,64	13,92	16,82	19,35	20,98
	Kárpátalja	32	15,62	31,25	31,25	12,5	3,12	6,25
1.	Beregszász	0	0	0	0	0	0	0
2.	Ungvári járás	0	0	0	0	0	0	0
3.	Volóci járás	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ökörmezői járás	0	0	0	0	0	0	0
5.	Ilosvai járás	0	0	0	0	0	0	0
6.	Csap	0	0	0	0	0	0	0
7.	Beregszászi járás	0	0	0	0	0	0	0
8.	Negybereznai járás	0	0	0	0	0	0	0
9.	Munkácsi járás	0	0	0	0	0	0	0
10.	Perecsenyi járás	0	0	0	0	0	0	0
11.	Ungvár	2	0	50	50	0	0	0
12.	Szolyvai járás	3	0	33,33	33,33	0	0	33,33
13.	Huszt	3	0	33,33	66,67	0	0	0
14.	Munkács	2	0	50	0	0	50	0
15.	Husztai járás	8	12,5	25	12,5	37,5	0	12,5
16.	Técsői járás	6	16,67	16,67	50	16,67	0	0
17.	Rahói járás	6	16,67	50	33,33	0	0	0
18.	Nagyszőlősi járás	2	100	0	0	0	0	0
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	32						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján

A kárpátaljai **városokból** összesen tíz fő (Munkács: 2; Huszt: 3; Szolyva: 3; Ungvár: 2) tett francia nyelvből vizsgát. Közülük mindenki pozitív eredményt ért el. Csapon, Técsőn, Beregszászban, Nagyszőlősen, Rahón, Ilosván és Perecsenyben egyetlen érettségiző sem mérettette meg tudását francia nyelvből. Feltehetően ezen városok iskoláiban nem is oktatják a francia nyelvet.

Kárpátalja **járásaiból** összesen 25-en választották a francia nyelv független tesztvizsgát. A Szolyvai járásból hárman tettek francia vizsgát, mindenki pozitív eredményt ért el. A Rahói és a Técsői járásban összesen 6-6 fő választotta a francia vizsgát. Mindkét járásban a vizsgázók 16,67%-a nem ért el pozitív eredményt. A Huszti járásban nyolcan tettek francia vizsgát, 12,50% bukott el. A Nagyszőlősi járásban ketten tettek francia tesztvizsgát, egyikük sem ért el pozitív eredményt.

Annak ellenére, hogy a **román** és a francia egy nyelvcsaládhoz tartozik, a hat kárpátaljai román tannyelvű iskolák közül háromból összesen 10-en választották a franciát idegen nyelvként a független tesztvizsgán. Egyik iskolából egy jelentkező volt, aki letette a vizsgát. A másiktól ötven vizsgáztak és 20% nem tette le, a harmadiktól négyen vizsgáztak és 25% nem érte el az átmenő ponthatárt.

Az **ukrán tannyelvű iskolákból** 14-en vizsgáztak, iskolánként 1-1 fő. 12-en letették a vizsgát, ami az adott iskolai kategóriához tartozó érettségizők 86%-a. Két iskolából jelentkezők nem érték el az alsó ponthatárt.

A **magyar tannyelvű** iskolák végzősei közül **senki** nem tett francia nyelv külső független tesztvizsgát.

A **német nyelv jóval népszerűbb** volt a francia nyelvénél. Ukrajnában összesen **1 951** fő tett német nyelvből tesztvizsgát. A résztvevők **20,55%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (**530** fő). A középiskolai érettségizők **33,02%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **44** fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük **54,55%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**27** fő) közül **70,37%** bukott el a vizsgán. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen **235** diák vett részt az említett tesztvizsgán. **19,15%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) érettségizői (**249** fő) körében **2,81%** nem érte el a minimum ponthatárt. **226** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **37,61%** nem érte el az alsó ponthatárt.

A német nyelv független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között. A legeredményesebbnek

Csernyihiv megye érettségizői bizonyultak: 19 vizsgázó közül mindenki pozitív eredményt ért el. A legnagyobb arányban Rivne megyében (71 vizsgázó 32,39%-a), illetve Zsitomir megyében (48 vizsgázó 43,75%-a) nem teljesítették a német nyelv tesztvizsgát. Kárpátalja országos viszonylatban a 15. helyen áll: 121 vizsgázó 24,79%-a nem érte el az alsó ponthatárt (lásd! a 10.10. táblázatot).

10.10. táblázat. *A tesztvizsga eredményei német nyelvből megyei bontásban*

Ssz.	Megye	Résztvevők száma	Nem érte el az alsó ponthatárt %-ban kifejezve
1.	Csernyihiv megye	19	0,00%
2.	Cserkaszi megye	17	5,88%
3.	Kijev főváros	273	7,33%
4.	Lemberg megye	241	14,11%
5.	Kijev megye	32	15,62%
6.	Harkiv megye	108	16,67%
7.	Szumi megye	36	16,67%
8.	Kirovograd megye	17	17,65%
9.	Dnyipropetrovszk megye	112	18,75%
10.	Voliny megye	59	20,34%
11.	Csernyivci megye	78	20,51%
12.	Luhanszk megye	9	22,22%
13.	Odessza megye	138	22,46%
14.	Iv. Frankivszk megye	112	23,21%
15.	Kárpátalja megye	121	24,79%
16.	Vinnicja megye	35	25,71%
17.	Ternopil megye	84	26,19%
18.	Zaporizzsja megye	116	26,72%
19.	Donyeck megye	26	26,92%
20.	Hmelnick megye	77	31,17%
21.	Poltava megye	57	31,58%
22.	Herszon megye	31	32,26%
23.	Mikolajiv megye	34	32,35%
24.	Rivne megye	71	32,39%
25.	Zsitomir megye	48	43,75%

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

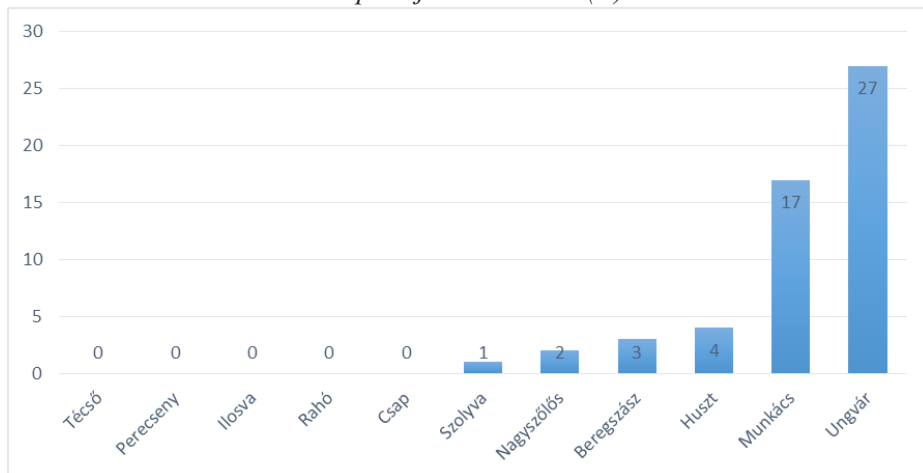
Kárpátaljáról összesen **121**-en tettek külső független tesztvizsgát német nyelvből, közülük 112-en ebben az évben érettségiztek (lásd! a 10.11. táblázatot).

10.11. táblázat. 2019-es eredmények német nyelvből
100-tól 200 pontig terjedő skálán

Közigazgatási egységek szerint		Rész- vevők száma	Az érettségizők teljesítménye %-os arányban					
			Nem érték el az alsó pont- határt	A 100–200 pontos skálán elért eredmények %-ban				
				[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
	Ukrajna	1 951	20,55	13,84	13,38	14,45	16,25	21,53
	Kárpátalja	121	24,79	23,97	17,36	14,05	12,4	7,44
1.	Munkács	16	0	17,65	17,65	23,53	23,53	17,65
2.	Beregszász	3	0	0	33,33	33,33	33,33	0
3.	Csap	0	0	0	0	0	0	0
4.	Huszt	3	0	0	75	0	0	25
5.	Volóci járás	0	0	0	0	0	0	0
6.	Nagyszőlősi járás	3	0	0	33,33	33,33	33,33	0
7.	Szolyvai járás	1	0	66,67	0	0	33,33	0
8.	Ökörmezői járás	15	18,75	37,5	18,75	25	0	0
9.	Nagybereznai járás	5	20	0	20	20	20	20
10.	Ungvár	26	22,22	25,93	14,81	11,11	18,52	7,41
11.	Ilosvai járás	9	22,22	22,22	33,33	11,11	11,11	0
12.	Rahói járás	4	25	50	0	0	25	0
13.	Husztai járás	3	33,33	33,33	0	0	0	33,33
14.	Ungvári járás	7	40	30	10	10	0	10
15.	Munkácsi járás	8	62,5	25	0	12,5	0	0
16.	Técsői járás	6	66,67	16,67	16,67	0	0	0
17.	Beregszászi járás	1	100	0	0	0	0	0
18.	Perecsenyi járás	2	100	0	0	0	0	0
	Összesen (oktatási intéz- ményekből):	112						

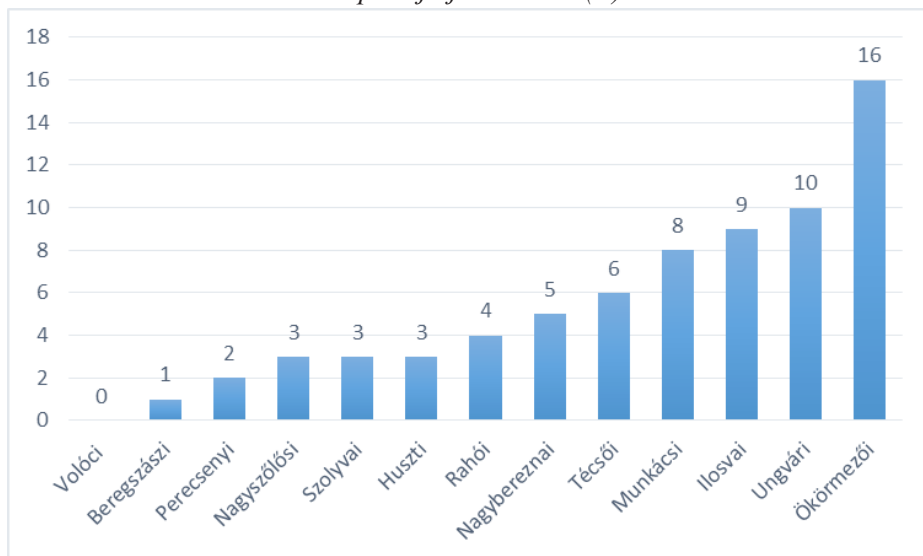
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

10.9. ábra. *A résztvevők száma a német nyelvvizsgán Kárpátalja városaiban (N)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

10.10. ábra. *A résztvevők száma a német nyelvvizsgán Kárpátalja járásaiban (N)*

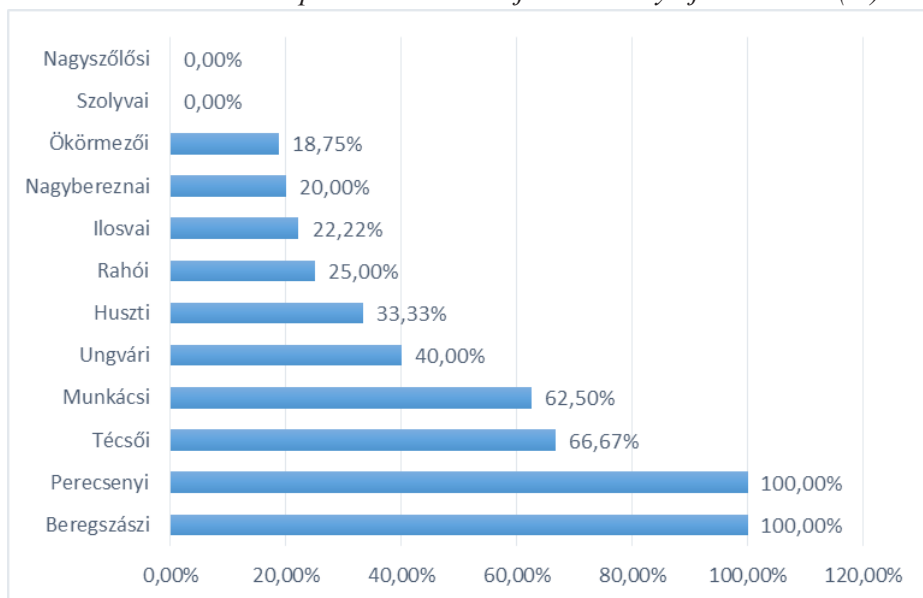
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kárpátalja városaiból összesen **54** fő tett német nyelvből független tesztvizsgát. Legtöbben Ungváron (27 fő) és Munkácson (17 fő) választották idegennyelv-vizsgaként. Csapon, Rahón, Ilosván, Perecsenyben és Técsőn senki nem választotta a német nyelvet. Az ungvári vizsgázók 22,22%-a nem érte el az alsó ponthatárt, a többi városban mindenki sikeres vizsgát tett (lásd! a 10.9. ábrát).

Kárpátalja járásaiból összesen 70-en tettek független tesztvizsgát német nyelvből. Legtöbben az Ökörmezei járásból (16 fő) jelentkeztek a német nyelv független tesztvizsgára. A Beregszászi járásból mindössze egy diák vizsgázott németből, a Volóci járásból pedig senki nem választotta a német nyelv független tesztvizsgát (lásd! a 10.10. ábrát).

A legeredményesebbek a Nagyszőlősi és a Szolyvai járás vizsgázói voltak: esetükben minden vizsgázó pozitív eredményt ért el. A Beregszászi (1 fő) és a Perecsenyi járás (2 fő) vizsgázói nem érték el az alsó ponthatárt (lásd! a 10.11. ábrát).

10.11. ábra. *Az alsó ponthatárt nem teljesítők aránya járásonként (%)*

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A líceumokból, gimnáziumokból, szakközépiskolákból, oktatási-nevelési komplexumokból, felsőoktatási intézmények szakgimnáziumaiból, szakosított középiskolákból bejelentkezett végzősök mindegyike letette a német tesztvizsgát. Az általános középiskolákból a 78 vizsgázóból 38-an (48%) tették le. Ezen végzősök 27 intézményt képviseltek. 19 intézmény érettségizőinek több mint fele nem tette le a német vizsgát. Ezen iskolákból 26-an vettek részt a versenyvizsgán, ami az általános középiskolákból németre bejelentkezettek 33%-a.

10.12. táblázat. *A magyar tannyelvű iskolák 2019-es eredményei német nyelvből 100-tól 200 pontig terjedő skálán*

Sorszám	Oktatási intézmény		Részvevők száma	Részvevők, akik közül (%)					
				Nem érték el az alsó pont-határt	A 100-tól 200 pontig terjedő skálán értek el eredményt				
	Az intézmény neve	Az intézmény típusa			[100;120)	[120;140)	[140;160)	[160;180)	[180;200]
1.	Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium	gimnázium	1	0	0	100	0	0	0
2.	Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola	középiskola	1	0	100	0	0	0	0
3.	Kisgejőci Egry Ferenc Oktatási-Nevelési Komplexum	oktatási-nevelési komplexum	3	0	66,67	0	33,33	0	0
4.	Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola	középiskola	2	50	0	50	0	0	0
Összesen:			7						

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

137 olyan **ukrán tannyelvű** iskola volt, akik diákjai mind teljesítették az átmenő ponthatárt. Ezen iskolákból 63-an vizsgáztak, ami a németből érettségizők 58,8%-át teszi ki. 19 olyan intézmény volt, melyek érettségizőinek több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt németből. Ezen intézményekből 25-en vettek részt a vizsgán, ami a németből vizsgázók 23,4%-a.

A **kéttannyelvű oktatási** intézmények közül egyből, a Nagymuzsalyi Középiskolából egy tanuló tett németet és nem érte el az átmenő ponthatárt.

Kárpátalja **magyar tannyelvű** iskoláiból mindössze hét érettségiző mérettette meg tudását német nyelvből: hárman a Kisgejőci Középiskolából, ketten az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskolából, egy-egy pedig a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumból és az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskolából. A kisgejőci vizsgázók közül ketten 100–120 közötti pontszámot értek el, egy fő pedig 140–160 közötti pontszámra teljesített. A Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium egyetlen vizsgázója 120–140 közötti pontszámot ért el. Az Ungvári iskola egyik tanulója nem érte el az átmenő ponthatárt (lásd! a 10.12. táblázatot).

A **román tannyelvű** iskolákból senki **nem tett** németből érettségi vizsgát.

Az idegen nyelvek közül a **spanyol nyelv** volt a legkevésbé népszerű az érettségizők körében. Az egész **országból összesen 114-en** választották a spanyol nyelvet. **Kárpátalján senki nem tett spanyol nyelv** független tesztvizsgát.

A francia, német és spanyol nyelvekből vizsgázók száma megerősíti azt a feltevést, hogy az érettségi vizsgák kijelölése politikai alapon történik, kettős mérce érvényesül. Az európai nyelvek közül számos olyan nyelvből nem lehet vizsgát tenni a független vizsgarendszerben, amelyből sokkal több jelentkező lenne, mint a spanyolból. Ilyen nyelv a görög, a bolgár, a román, a szlovák, a magyar, a lengyel. Ezek a nyelvek ráadásul az Ukrajnában élő kisebbségek anyanyelve. Azzal, hogy ezen nyelvek nem kerültek be a választható vizsgatárgyak körébe, sértő a kimaradt európai országokra nézve. Másik szempontból csorbul az ukrainai kisebbségek joga az anyanyelvhasználathoz, mert még az oly sokat és joggal szidott szovjetrendszerben is minden kisebbség számára, így az ukránok számára is, akik kisebbségként éltek a Szovjet-

unióban, biztosították azt a jogot, hogy anyanyelvű oktatási képzésük esetén az oktatás nyelvéből vizsgázhassanak. Sőt ez kötelező volt, mert az anyanyelv a gondolkodás eszköze és az érettségi vizsgák által meg kell győződnie arról, hogy mennyire tudja megfogalmazni gondolatait és kifejezni azt egy végzős az anyanyelvén, különösen, ha ez volt az oktatás nyelve is számára. A szomszédos országokban – Romániában, Magyarországon és Szlovákiában – ez a lehetőség nemcsak adott, de kötelező minden nemzetiségi iskola végzőse számára.

ÖSSZEGZÉS

Ukrajnában 2008-ban tették kötelezővé, hogy a középiskolák végzőseinek tudását külső független tesztvizsgával értékeli (ZNO). Eleinte ukránból volt kötelező külső független tesztvizsgát tenni elsősorban azok számára, akik felsőoktatási intézményekben szerették volna folytatni tanulmányaikat. Néhány év múlva minden érettségiző számára kötelezővé vált a külső független tesztvizsga.

A rendszer bevezetésének következő fázisában második tárgyként kötelezően választhattak a matematika és Ukrajna története között. Az azóta is érvényes rendelet¹ szerint az, aki nem éri el valamely kötelező tárgyból az átmenő ponthatárt, nem kaphatja meg a szakképesítését igazoló okiratot sem.

Tíz év után Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma 2018-as határozata² értelmében már a szakközépiskolák, valamint a felsőfokú szakképzési intézetek (koledzsek) végzősei számára is kötelezővé tette a külső független tesztelést. Ezzel a lépéssel a 2018–2019-es tanév végén először vált a felmérés teljes körűvé, így fontosnak tartottuk, hogy annak eredményét elemezve megvizsgáljuk, milyen szinten teljesítenek a kárpátjai közoktatási intézmények tanulói.

A 2018–2019-es tanév végén minden érettségizőnek három tárgyból kötelező volt külső független tesztelés formájában vizsgát tenni:

1. ukrán nyelv és irodalom (legalább a nyelvtani rész);
2. matematika vagy Ukrajna története (XX–XXI. század);
3. egy szabadon választható harmadik tantárgy.

A felsőfokú szakképzési intézmények hallgatóinak két tárgyból tették kötelezővé a független tesztelést: ukrán nyelvből és választhatóan matematikából vagy Ukrajna történetéből.

---

¹ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2007. július 13-án kelt 607-es számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №607 від 13.07.2007) https://zakononline.com.ua/documents/show/32459___32459 (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

² Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2017. augusztus 22-én kelt 1224. számú rendelete az I-II. akkreditációs szintű felsőoktatási intézmények hallgatói érettségi vizsgáiról (Міністерство освіти і науки України, Наказ №1224. від 22.08.2017.) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE31006.html (Letöltés ideje: 2020.09.12.)

A 2018–19-es tanévben maximum négy tárgyból lehetett külső független tesztvizsgát tenni. A felvételizők a kötelező tárgyakkal együtt 11 tantárgy közül választhattak: ukrán nyelv és irodalom, Ukrajna története, matematika, biológia, földrajz, fizika, kémia, angol, német, francia és spanyol nyelv. Az idegen nyelvek közül csak egy vizsgát választhattak a vizsgázók.

11.1. táblázat. *A független vizsgákra regisztráltak megoszlása országos és kárpátaljai szinten tantárgyanként*

Tantárgy	Országosan regisztráltak száma	Kárpátaljáról regisztráltak száma	A kárpátaljaiak részaránya az országosan bejelentkezettekhez képest %-ban*	Magyar tannyelvű iskolákból jelentkezők száma	A magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek részaránya az országosan regisztráltakhoz viszonyítva %-ban	A magyar iskolák érettségizőinek részaránya a kárpátaljai érettségizők számához viszonyítva %-ban
Ukrán nyelv és irodalom	349 365	12 170	3,5	838	0,24	6,9
Ukrajna története	231 857	9 160	4,0	497	0,21	5,4
Matematika	160 782	3 391	2,1	339	0,21	10,0
Fizika	23 485	468	2,0	36	0,15	7,7
Kémia	15 476	451	2,9	20	0,13	4,4
Biológia	81 276	4 119	5,1	409	0,50	9,9
Földrajz	80 312	2 943	3,7	111	0,14	3,8
Angol nyelv	96 188	2 067	2,1	228	0,24	11,0
Francia nyelv	616	34	5,5	0	0,00	0,0
Német nyelv	2 190	132	6,0	10	0,46	7,6
Spanyol nyelv	152	0	0,0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint a 2018/2019-es tanévben Ukrainából összesen 315 242 személy vett részt a tesztvizsgákon. Kárpátaljáról 12 293-an. Ez az alapsokaság 3,4%-át jelenti. A magyar tannyelvű iskolákból 839 érettségiző regisztrált a független tesztvizsgákra, ami az ukrainai vizsgázók 0,3%-át és a kárpátaljai érettségizők 6,8%-át teszi ki.

A 11.1. táblázat alapján megállapíthatjuk, hogy a magyar tannyelvű iskolák érettségizőinek részaránya – akik a mindenki számára kötelező ukrán vizsgára bejelentkeztek (6,9%) – jelentősen elmarad a kárpátaljai magyarok hivatalos statisztika szerinti részarányától (12,1%). Ennek hátterében az állhat, hogy a kárpátaljai magyarok jelentős része nem magyar tannyelvű tagozaton érettségizik, vagy már el sem jut addig, s olyan is lehet, hogy nem Kárpátalján érettségizik. A statisztikai adatok szerint a kárpátaljai magyar tannyelvű iskolákból/tagozatokból ukrán vizsgán résztvevők aránya országos szinten 0,24%, megyei szinten 6,9% – ami azt jelenti, nagyon csekély hatást gyakorolnak a vizsga eredményére. Amennyiben a magyar tannyelvű iskolákban érettségizők közül senki nem tenné le az ukrán vizsgát, az 0,24%-kal rontaná az országos eredményeket, míg megyei szintet 6,9%-kal. Analóg módon a többi tantárgy esetében is hasonló lenne a hatásuk.

A regisztrációs adatok alapján megvizsgáltuk, milyen arányban választották az érettségizők a vizsgatárgyakat (lásd! a 11.2. táblázatot).

A két kötelezően választható tantárgy (Ukrajna története és matematika) közül országos szinten az érettségizők 66,4%-a Ukrajna történetét, 46,02%-a matematikát választott, míg Kárpátalján Ukrajna történetét arányaiban sokkal többen – a végzősök 75,27%-a – választották. A matematika tesztvizsgát a kárpátaljai érettségizők 27,86%-a választotta. A független tesztrendszer sajátosságából adódik, hogy az érettségizők akár egyszerre választhatnak humán vagy reál szakirányú vizsgát. Számos érettségiző élt ezzel a lehetőséggel, s matematikából és Ukrajna történetéből is tett külső független tesztvizsgát. A magyar tannyelvű iskolák végzőseinek választása inkább az országos trendhez közelít. A többség szintén Ukrajna történetét választotta (59,31%), de a kárpátaljai átlagnál magasabb volt a matematikát választók aránya (40,45%). Ez is több tényezőtől függhet. Előfordulhat, hogy a magyar tannyelvű iskolákban/osztályokban színvonalasabb a matematika oktatása, vagy magasabb a pedagógusok hozzáadott pedagógiai értéke. Mindez további kutatást igényel.

11.2. táblázat. *A független vizsgákra regisztráltak megoszlása tantárgyanként*

Tantárgy	Országosan regisztráltak száma	Az érettségizők milyen arányban választottak egy-egy tantárgyat országos szinten %-ban	Kárpátaljáról regisztráltak száma tantárgyanként	Az érettségizők milyen arányban választottak egy-egy tantárgyat Kárpátalján %-ban	A magyar iskolából jelentkezők, vagy magyar nyelven vizsgázók száma	Milyen arányban választottak vizsgatárgyakat a magyar iskolák végzősei %-ban
Ukrán nyelv és irodalom	349 365	100	12 170	100	838	100
Ukrajna története	231 857	66,4	9 160	75,27	497	59,31
Matematika	160 782	46,02	3 391	27,86	339	40,45
Fizika	23 485	6,72	468	3,85	36	4,30
Kémia	15 476	4,43	451	3,71	20	2,39
Biológia	81 276	23,26	4 119	33,85	409	48,81
Földrajz	80 312	22,99	2 943	24,18	111	13,25
Angol nyelv	96 188	27,53	2 067	16,98	228	27,21
Francia nyelv	616	0,18	34	0,28	0	0
Német nyelv	2 190	0,63	132	1,08	10	1,19
Spanyol nyelv	152	0,04	0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Fizikát az országos átlaghoz képest (6,72%) a kárpátaljai iskolák végzősei arányaiban sokkal kevesebben, feleannyian (3,85%) választották vizsgatárgyként. A magyar tananyelvű iskolák végzősei közül az országos átlag mintegy kétharmada (4,3%) tett fizikából érettségi vizsgát. A kémiát fordított arányban, de szintén nagyon kevesen választották. Országosan az érettségizők mindössze 4,43%-a tett kémiából vizsgát, a kárpátaljai átlag már csak 3,71%. A magyar tananyelvű iskolákból az

érettségizők 2,39%-a tett független tesztvizsgát kémiából. Ez minden szinten aggodalmat kelthet, mivel a természettudományi szakok jelentik számos, az ország életét jelentősen befolyásoló és működtető iparág alapozó tudását. Amennyiben ez a tendencia folytatódik, csökkenhet az ipar üzemeltetésének minősége. Ha folytatódik a reáltudományok iránti kereslet csökkenése, akár blokkolhatja is. Ennek is több oka lehet: az oktatás színvonala, a tanárhiány, a pedagógusi pálya presztízisének csökkenése, a továbbtanulási lehetőségek hiánya, illetve csökkent a természettudományi tárgyakhoz kapcsolódó munka- és karrierlehetőségek köre. Mindez más kutatási módszerrel tárható fel.

A biológiát a magyar érettségizők arányaiban kétszer annyian választották (48,81%), mint az országos átlag (23,26%), és a kárpátaljai iskolák végzősei is magasabb arányban jelentkeztek erre a vizsgára (33,85%). Az adatokat az magyarázhatja, hogy ennek a tárgynak az oktatására a kárpátaljai iskolákban nagyobb hangsúlyt fektetnek, megfelelő szakemberek oktatják, teljesíthető a tanterv, a diákok továbbtanulás esetén látnak benne perspektívát, bár erre fókuszáló kutatások nem készültek.

A földrajz vizsgát országos szinten az érettségizők 22,99%-a választotta, a kárpátaljai iskolák végzőseinek 24%-a, míg a magyar iskolák érettségizőinek 23,25%-a. Ez utóbbi elgondolkodtató: néhány éve a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán még túljelentkezés volt erre a szakra, s az iskolákban szakképzett pedagógusok oktatnak. Előfordulhat, hogy pedagógusi pálya telítődött, és más elhelyezkedési lehetőség nincs a végzősök számára, de az is lehet, hogy hiányzik a megfelelő ösztönzés a pedagógusok részéről.

Ami az idegen nyelveket illeti: a spanyolt országos szinten az érettségizők 0,04%-a választotta, Kárpátalján senki. A francia nyelv esetében is hasonló tendencia mutatkozik: országos szinten mindössze az érettségizők 0,18%-a, Kárpátalján 0,28% választotta, a magyar tananyelvű iskolák végzősei közül senki. Sajnos a német nyelvet is egyre kevesebben választják: országosan az érettségizők 0,63%-a, Kárpátalján 1,08%, míg a magyar tananyelvű iskolák végzőseinek köréből 1,19%. A német és francia nyelvek az EU két legnagyobb és meghatározó országának a nyelve, mégis kevesen választják idegen nyelvként. Ennek egyik oka az országos szintű amerikanizációs tendenciában kereshető. Ennek iskolapéldája, hogy Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumában

az utóbbi években minden idézetet angolul is elhelyeztek a korábbi orosz feliratok helyett. A nemzetközi trend és a globalizációs folyamatok is az angol nyelv ismeretét várják el – ez lett a kommunikáció eszköze világszerte. A kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák végzőseinek mintegy harmada angolból érettségizett (27,21%), ami alig marad el az országos átlagtól (27,54%). A kárpátaljai átlag viszont mindössze 16,9%. Amennyiben ezen nem sikerül változtatni és javítani, a kárpátaljaiak jelentős lehetőségektől eshetnek el.

Az érettségi tesztek megbízhatóságával kapcsolatban nem lehetnek kétségeink, mert az ország legjobb szakemberei készítették őket, és több szintű ellenőrzésen estek át.

A szaktárgyi tesztek érvényessége azonban már kétséges. Az érvényesség azt jelenti, hogy a teszttel azt mérjük, amit mérni akarunk. Ez a jószágmutató a kisebbségi iskolák végzősei esetében ukrán nyelvből és irodalomból nem teljesül. Az ukrán nyelv a nemzetiségiéik számára nem anyanyelv, ezért ugyanazzal a mérőeszközzel mérni az ő tudásukat, mint akinek ez a közege, nem összeegyeztethető a pedagógia elveivel. Nem felel meg az érvényesség kritériumának azért sem, mert ezek a diákok nem olyan óraszámban, nem olyan tantárgyi program és nem olyan feltételek mellett tanultak, mint ukrán anyanyelvű társaik. A felmérés így ukrán nyelvből és irodalomból úgy néz ki, mintha versenyt szerveznénk a halak és a madarak számára, ahol biztosítják ugyan az egyforma feltételeket, de a versenyt a repülés vagy az úszás szabályai szerint bonyolítjuk le mindkét kategória számára. Itt kellene alkalmazni a tesztek kiegészítő jószágmutatóját, a differenciált tesztek. Például ukrán nyelvből kétszintű tesztet kellene alkalmazni: az egyiket az ukrán anyanyelvűek számára, a másikat azok számára, akiknek ez második nyelv. Magyarországon például külön vizsgát szerveznek németből, románból, szlovákból azok számára, akiknek ez az anyanyelvük, és azok számára, akiknek ez idegen nyelv. Ukrajnában a kisebbségek nyelvéből nem lehet külső független vizsgatesztet tenni, pedig nagy igény lenne arra is, hogy magyar mint anyanyelv és magyar mint idegen nyelv vizsgát tehessenek. Célszerű lenne magyarból, az anyanyelvi szintű vizsgát kötelezővé tenni a magyar tannyelvű iskolák érettségizői számára. Ez biztosított Romániában, Szlovákiában, Szerbiában, Horvátországban, Szlovéniában. Ezzel mérhetnék fel, hogy a diákoknak milyen a szövegértése, milyen szinten képesek saját gondolataik kifejtésére, a véleményformálásra az oktatás

nyelvén. A magyart idegen nyelvként mint Európa egyik hivatalos nyelvét, számos iskolában oktatják, de a tanulóktól megvonják azt a lehetőséget, hogy ebből érettségizhessenek. Más európai ország nyelve – a szlovák, a román, a görög, a lengyel, a bolgár – sem választható sem anyanyelvként, sem idegen nyelvként. Ez diszkriminatív e nyelvekkel és beszélőikkel szemben, mivel angolból, franciából, németből és spanyolból lehet független tesztvizsgát tenni. A felsorolt nyelvek egyébként nem csupán Európa hivatalos nyelvei, hanem az Ukrajnában élő kisebbségek anyanyelvei is, de anyanyelvként sem tehetnek érettségít ezen nyelvekből, ami viszont kisebbségi jogi deficitet jelent.

Ukrajnában az érettségizők tudásszintjét normaorientált teszteléssel mérik. E szerint minden egyes megvizsgált személyt a populáció jellemzőihez viszonyítják, vagyis a populáció normáihoz. Ennek megfelelően minden évben máshol húzzák meg az alsó ponthatárt. A vizsga után a korosztály teljesítményének függvényében számítják ki és határozzák meg az átmenő ponthatárt. Amennyiben egy adott évben a korosztály gyengébben teljesített, alacsonyabb az alsó ponthatár, ha a populáció jobban teljesített, magasabb lesz az átmenő ponthatár.

Kutatásunk során megvizsgáltuk a kárpátaljai oktatási intézmények rangsorát intézménytípusok és tannyelv szerint. Az intézmények végzőseinek teljesítményét a következő szempontok szerint vettük górcső alá tantárgyanként:

- ***hány olyan intézmény van, melynek végzősei mind elérték az átmenő ponthatárt, és ezen intézmények végzőseinek száma az érettségizők milyen arányát teszi ki;***

- ***hány intézmény teljesített az országos átlagon belül (például ukránból hány intézmény van, ahol a végzősök 0–15,48%-a nem érte el az átmenő ponthatárt), ezen intézményekből hányan érettségiztek, és ők az összes érettségiző milyen részét teszik ki;***

- ***hány intézmény végzősei érték el a megyei átlagszintet (például ukrán nyelvből hány intézmény volt, ahol a végzősök 0–26,92%-a nem érte el az alsó ponthatárt), ezen intézményekből érettségizők száma az összes érettségiző milyen arányát teszi ki;***

- ***hány olyan intézmény volt, melyek érettségizőinek több mint fele megbukott a vizsgán, és ezen iskolák végzőseinek a száma a vizsgázók milyen arányát teszik ki.***

A számításokat intézménytípusonként, majd az oktatás nyelvét (ukrán, magyar, román) is figyelembe véve végeztük el. Külön kategóriába soroltuk a kéttannyelvű iskolákat, mert sem ukránból, sem más tárgyból nem tudtuk szűrni, hogy hányan tettek vizsgát az ukrán és hányan a magyar tagozatról. Az eredmények alapján táblázatba foglaltuk a teljesítményeket.

Ukrán nyelvből és irodalomból a külső értékelés eredményei, tehát az országos felmérés eredményei a következők:

Kárpátalján 2019-ben 336 oktatási intézmény diákjai mérettették meg magukat ukránból, 11 577 érettségiző vett részt a vizsgán. Az abszolút lista alapján 45 iskola minden vizsgázója letette az ukránt, összesen 1 026 érettségiző, ami a 2019-es végzősök 9%-a.

11.3. táblázat. *Az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	4,4	27	43,1	15
Oktatási-nevelési központok	24,5	36	61	19
Szakosított középiskolák	37,8	100	100	0
Líceumok	45	88	96	4
Gimnáziumok	61	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	0	42	83	1,2
Szakközépiskolák	0	0	0	90
Ukrán tannyelvű iskolák	8	35	54	20
Vegyes tannyelvű iskolák	0	7	30	31
Magyar tannyelvű iskolák	25	67	88,5	0
Román tannyelvű iskolák	16,4	34	34	19

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

11.4. táblázat. *Az angol nyelv tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	30	56,4	60,4	12,5
Oktatási-nevelési központok	26	72	72	3,4
Szakosított középiskolák	57	89	89	2,6
Líceumok	30	73	80	1,4
Gimnáziumok	53	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	21,2	42	42	5
Szakközépiskolák	5	5	5	95
Ukrán tannyelvű iskolák	37,1	69,4	73	7,8
Vegyes tannyelvű iskolák	29	46,7	46,7	53,3
Magyar tannyelvű iskolák	24	60	67,5	1,5
Román tannyelvű iskolák	17	0	0	17

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A 288 kárpátaljai ukrán tannyelvű intézményből 10 585-en érettségiztek. Ezen oktatási intézmények közül 45-ben mindenki letette az ukránt, ami 1 026 tanulót jelent. Ez az adott kategóriába sorolt tanulók 8,9%-át teszi ki.

Ukrajnában az érettségizők 15,48%-a nem érte el az átmenő ponthatárt ukránból.

Kárpátalján az ukrainai átlagot 123 iskola végzősei érték el (0–15,48% között nem tették le a vizsgát). Ezen intézményekből 4 116-an érettségiztek ukránból, ami az érettségien részt vettek 35,6%-át teszi ki.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint Kárpátalján a kötelező ukrán vizsgát az érettségizők 26,92%-a nem tette le. A megyében 182 olyan tanintézmény volt, ahol a kárpátaljai átlagnak meg-

felelően vizsgáztak (az iskolák végzősei 0–26,92% között nem érték el az alsó ponthatárt). Ezen intézményekből 6 361-en tettek ukrán vizsgát, ami az érettségizők 55%-a.

51 olyan iskola volt Kárpátalján, ahol az érettségizők több mint a fele nem érte el az átmenő ponthatárt ukránból, tehát diákjaik 50–100% közötti arányban megbuktak. Ezen intézményekből 2 191-en érettségiztek, ami a végzősök 19%-a.

Az idegen nyelv oktatásának eredményessége szintén a feltevéseinket igazolta (lásd! a 11.4–11.6. táblázatokat).

11.5. táblázat. *A német nyelv tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	48	48	48	33
Oktatási-nevelési központok	100	100	100	0
Szakosított középiskolák	nv	nv	nv	nv
Líceumok	43	43	43	57
Gimnáziumok	100	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	50	50	50	50
Szakközépiskolák	100	100	100	0
Ukrán tannyelvű iskolák	59,4	59,4	59,4	23
Vegyes tannyelvű iskolák	100	100	100	0
Magyar tannyelvű iskolák	43	43	43	29
Román tannyelvű iskolák	nv	nv	nv	nv

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

*nv=senki nem választotta a tárgyat

11.6. táblázat. *A francia nyelv tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	60	60	60	7
Oktatási-nevelési központok	100	100	100	0
Szakosított középiskolák	100	100	100	0
Líceumok	20	20	20	80
Gimnáziumok	100	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	nv	nv	nv	nv
Szakközépiskolák	nv	nv	nv	nv
Ukrán tannyelvű iskolák	86	86	86	14
Vegyes tannyelvű iskolák	nv	nv	nv	nv
Magyar tannyelvű iskolák	nv	nv	nv	nv
Román tannyelvű iskolák	10	10	10	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

*nv=senki nem választotta a tárgyat

Feltűnően **kevesen választották a francia és a spanyol nyelvet vizsgatárgyként**: országos szinten 616-an a franciát, 152-en a spanyolt. A külső független tesztrendszer bevezetése óta (2008) kéri a nemzeti kisebbségi közösségek képviselői, hogy az anyanyelvük vizsgatárgy lehessen a rendszerben. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség ez irányú kérelmére a minisztériumtól számos alkalommal az a válasz érkezett, hogy az igénylők vélhetően alacsony száma miatt túl költséges lenne. Annak függvényében, hogy az ukránra a magyar tannyelvű iskolából és osztályokból 838-an jelentkeztek, minden bizonnyal magasabb lett volna a magyar érettségire jelentkezők aránya, mint a spanyolra, de meghaladta volna a franciára jelentkezők számát is. Ukrajnai továbbta-

nulás esetén a főiskola pedagógiai szakjaira jelentkezők számára ez a harmadik kötelezően választható vizsgatárgy, melyet most belső vizsgával tudnak teljesíteni. Másrészt a magyar tannyelvű iskolák pedagógusai szeretnék, ha kötelező vizsgatárgy lenne az oktatás nyelve, mert ezzel mérhető, hogy mennyire képes a diák gondolatait kifejezni azon a nyelven, amelyen 11 évig tanult. Az oktatás nyelve a szovjet rendszerben is kötelező vizsgatárgy volt. A szülőknek és az érettségizőknek is az lenne az érdekük, hogy legyen kisebbségi nyelvből érettségi vizsga. Aki a magyarországi továbbtanulást választja, annak egyik feltétele, hogy legyen magyar nyelvből érettségije. Hasonló a helyzet a román és moldáv tannyelvű iskolák érettségizőivel is, ráadásul az ő iskoláikban érettségizők száma kétszerese a magyar tagozatokon érettségizők számának.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint a 2018/19-es tanévben, Ukrajnában összesen 222 449 személy regisztrált az *Ukrajna története* külső független tesztvizsgára. A résztvevők **16,18%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (77 470 fő). A középiskolai érettségizők 11,21%-a nem érte el az alsó ponthatárt. A vizsgára 45 554-en a felsőoktatási intézmények részeként működő technikumból és koledzsekből jelentkeztek. Közülük 23,96% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (33 634 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 36,87%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Az oktatási-nevelési komplexumból összesen 18 203 diák vett részt. 10,39%-uk nem tudta sikerrel venni az akadályt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (8 982 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 2,69%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen 204 érettségiző jelentkezett az *Ukrajna története* független tesztvizsgára. A speciális képzésben részt vevő tanulók 16,95%-a nem teljesítette pozitívan a vizsgát. 13 080 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 4,90% nem érte el az alsó ponthatárt.

Kárpátaljáról összesen 8 989-en tettek külső független tesztvizsgát *Ukrajna történetéből*. Az ukrainai jelentkezők **3,95%-a (9 160 fő)** Kárpátaljáról nyújtotta be kérelmét az *Ukrajna története* független tesztvizsgára. **8 623 fő** számára érettségiként is funkcionált a ZNO. **168** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, **3** személy értékelhetlen vizsgadolgozatot adott le. **2 777** kárpátaljai nem érte el az alsó

ponthatárt. **6 212**-en pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **127,7** pont. Az 1–12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy **6,2**. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga elmarad az ukrainai középátlagtól (**7,1**).

Magyar tannyelvű tesztort 497 érettségiző igényelt. A magyar tannyelvű iskolákból 411-en vizsgáztak Ukrajna történetéből, a fennmaradók kéttannyelvű iskolákban érettségiztek, vagy egyénileg jelentkeztek be.

A Gáti Kovács Vilmos Középiskolából és a Verbőci Középiskolából egy érettségiző sem választotta a történelem tesztvizsgát, mindenki matematikából tesztelte tudását. Az Ukrajna története tesztvizsga a Jáno-si Mezőgazdasági Líceum tanulói körében volt a legnépszerűbb.

Annak ellenére, hogy Ukrajna történetének ismerete a XX–XXI. századra korlátozódik, az eredmények Kárpátalján nem túl biztatók.

11.7. táblázat. *Az Ukrajna története tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	6,9	25	51	22
Oktatási–nevelési központok	38	37	53	27
Szakosított középiskolák	36	95,5	100	0
Líceumok	32	67,4	81,2	7,3
Gimnáziumok	72,2	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézményei	3	21	60,6	16,6
Szakközépiskolák	0	0	8,8	25
Ukrán tannyelvű iskolák	7,2	25	51	20
Vegyes tannyelvű iskolák	0	5,1	10	41
Magyar tannyelvű iskolák	29,4	35,5	56	24,8
Román tannyelvű iskolák	0	7	12	70

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint Ukrajnából összesen **160 782** fő regisztrált a *matematika* külső független tesztvizsgára. Közülük **123 476**-an érettségi jegyként is átszámították eredményeiket. **5 463** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **117** fő érvénytelen vizsgadolgozatot adott le. **28 109**-en nem érték el az alsó ponthatárt. **127 093**-an pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a középátlag **139,4** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **6,4**. A 2018/2019-es tanévben Ukrajnából összesen **155 202** személy vett részt a matematika külső független tesztvizsgán. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (51 313 fő). A középiskolai érettségizők 14,75%-a nem érte el az alsó ponthatárt. 31 032 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 18,64% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (15 104 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 57,62%-a nem érte el az alsó ponthatárt. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen 13 339 diák vett részt. 11,44%-uk nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (8 782 fő) teljesítettek. Esetükben csupán a vizsgázók 3,27%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális nevelési igényűek szakiskoláiból összesen 290 érettségiző jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. A speciális képzésben részt vevő tanulók 59,26%-a nem teljesítette pozitívan a vizsgát. 11 395 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 24,23% nem érte el az alsó ponthatárt.

Az ukrainai jelentkezők 2,11%-a (**3 391** fő) Kárpátaljáról jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. **2 772** fő számára érettségiként is funkcionált a ZNO. **78** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, **1** személy értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le. **731** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **2 581**-en pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **138,0** pont. Az 1-től 12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy **6,1**. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kárpátaljaiak átlaga egy érdemjeggyel alacsonyabb az ukrainai középátlagtól.

A 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelet³ értelmében a kisebbségi tannyelvű iskolák a szakvizsgákat az oktatás nyelvén teheték le. Ennek

³ Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №33 від 24.01.2008) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-08/ed20101007/conv> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

megfelelően a szakvizsgák feladatsorait orosz, magyar, moldáv, krími tatár, lengyel és román nyelvekre fordították le. A magyar tannyelvű középiskolákból összesen **369** fő jelentkezett a matematika független tesztvizsgára. Összesen **340** érettségiző kért magyar fordítást matematikából. A magyar tannyelvű iskolákból 293-an, a kéttannyelvű (magyar–ukrán) intézményekből 75-en vizsgáztak matematikából. Ez azt is jelenti, hogy 22 ukrán tesztet kértek. A magyarul vizsgázók közül **9** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **93** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **238**-an pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán, tehát a magyarul vizsgázók **70%-a**. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a középátlag **135,1** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **5,4**.

11.8. táblázat. *A matematika tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	23	43	50	20
Oktatási–nevelési központok	13	74	79	14
Szakosított iskolák	84	98	98	0
Líceumok	46	56	60	8
Gimnáziumok	60	92	97	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	0,7	71	80	0
Szakközépiskolák	0	6	6	84
Ukrán tannyelvű iskolák	29	57,5	64	13,4
Vegyes tannyelvű iskolák	5	5,3	12	76
Magyar tannyelvű iskolák	23,5	62,8	64,5	23
Román tannyelvű iskolák	0	0	0	50

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **165**-en pozitív eredményt értek el. Összesen csupán **10** érettségiző bukott meg a matematika tesztvizsgán. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **138,86** pont. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **6,64**, ami 0,53 ponttal magasabb, mint a kárpátaljai átlag.

A matematika külső független tesztvizsga esetében külön kategóriába sorolva hasonlítottuk össze a magyar tannyelvű általános középiskolák teljesítményét és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményeket (gimnázium, líceum, szakképzési intézet) és a kéttannyelvűeket, mert az adatbázis nem adott lehetőséget, hogy az intézményen belül külön szűrjük ki a kért magyar nyelvű tesztet.

Számos érettségiző élt azzal a lehetőséggel, hogy az elmúlt tanévben nem volt kötelező a külső független tesztelés matematikából. A Barcaszói Középiskola, a Beregszászi 10. Számú Középiskola, a Nagypaládi Móricz Zsigmond Középiskola, a Salánki Mikes Kelemen Középiskola, a Szürtei Középiskola, a Nevetlenfalui Középiskola, a Tiszaújlaki 2. Számú Széchenyi István Középiskola és a Vári II. Rákóczi Ferenc Középiskolai végzősei közül senki nem választotta a matematika érettségét.

A matematika egy évszázadon át mindig kötelező érettségi tárgy volt attól függetlenül, hogy éppen melyik országhoz tartozott Kárpátalja. Az utóbbi évtizedben lett választható, ami meg is látszik az eredményeken.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **21 403 személy** regisztrált a **fizika** külső független tesztvizsgára. A résztvevők **14,96%-a** nem tudott pozitívan teljesíteni. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (8 974 fő). A középiskolai érettségizők 16,1%-a bukott el a vizsgán. 668 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 16,92% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (1 216 fő) bizonyultak a legkevesbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 38,73%-a nem vette sikerrel az akadályt. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen 2 391 diák vett részt. 15,39%-uk nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában a legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnázium) érettségizői (1 207 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 3,56%-a nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen 9 érettségiző jelentkezett a fizika független tesztvizsgára. Közülük mindenki pozitívan teljesítette a vizs-

gát. 2 419 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 20,26% nem érte el az alsó ponthatárt.

Kárpátaljáról összesen **437-en** tettek külső független tesztvizsgát **fizikából**. Magyar nyelvű tesztet 36 érettségiző kért. Közülük 7 lány és 29 fiú. 11-en városi iskolákból jelentkeztek. Az eredmények alapján Kárpátalja tekintetében is rangsort állítottunk fel közigazgatási egységek szerint. A rangsorban mindegyik tannyelvű iskola eredménye szerepel. A többi tárgyhoz viszonyítva Kárpátalján nagyon kevesen választották a fizika tesztvizsgát. Feltehetően ennek hátterében az áll, hogy a kárpátaljai iskolákban számottevően kevés a szakképzett fizikatanárok száma. Legtöbben Ungváron (87 fő) és Munkácson (32 fő) választották a fizika tesztvizsgát. Perecsenyben mindössze két érettségiző, Szolyván és Csappon pedig 3-3 választotta a fizikát.

A fizika külső független tesztvizsga nem volt kötelező, feltehetően csak azok választották, akiknek bemeneti követelmény volt a továbbtanuláskor.

Kárpátalján az érettségizők 3,8%-a választotta a fizikát (409 fő), ez az ukrainai jelentkezők **1,99%-a (468 fő)** azokkal együtt, akik nem iskolai rendszerből jelentkeztek be). **245 fő** számára érettségiként is funkcionált a fizika ZNO. **31** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán. **97** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **340-en** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **130,2** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy **6,2**. Az ukrainai középátlag 7,2.

Kárpátalján összesen **36** vizsgázó kért magyar fordítást fizikából, mely arra utal, hogy egy vizsgázó önállóan jelentkezett (a magyar tannyelvű iskolákból **35-en** jelentkeztek fizikára). Közülük 26 fő számára érettségiként is funkcionált a független tesztvizsga. A magyarul vizsgázók közül **2** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **3** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **31-en** pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a magyar nyelven vizsgázók középátlaga **125,6** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán az átlagjegy **6,1**.

Tehát a magyar tannyelvű általános középiskolák érettségizői körében egyáltalán nem volt népszerű vizsgatárgy a fizika. Az összes magyar tannyelvű általános középiskolából csupán kilenc érettségiző választotta

a fizika független tesztvizsgát: a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola, az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola, a Kisgejőci Középiskola, a Kisdobronyi Középiskola, a Derceni Középiskola, a Nagydobronyi Középiskola és a Bátyúi Középiskola 1-2 érettségizője mérettette meg tudását. **A vegyes, ukrán/magyar tannyelvű iskolákból senki nem tett fizikából vizsgát.**

A kárpátaljai magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményekből összesen **26-an** vettek részt a fizika független tesztvizsgán. Egy személy nem jelent meg a vizsgán. Azok közül, akik részt vettek a vizsgán senki sem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. 160-an pozitív eredményt értek el. 9 érettségiző megbukott. A magyar tannyelvű tehetséggondozó intézményekben a középátlag **135,5 pont**. Ezen intézmények esetében az átlagjegy **7**.

11.9. táblázat. *A fizika tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	43	46	48	31
Oktatási-nevelési központok	100	100	100	0
Szakosított középiskolák	100	100	100	0
Líceumok	71,4	71,4	100	0
Gimnáziumok	100	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	72	72	72	28
Szakközépiskolák	43	43	43	57
Ukrán tannyelvű iskolák	58	60	60	25
Vegyes tannyelvű iskolák	nv	nv	nv	nv
Magyar tannyelvű iskolák	60	94	94	6
Román tannyelvű iskolák	67	67	67	33

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

*nv=senki nem választotta a tárgyat

Kárpátaljáról 10 772 érettségizőből összesen 416-an tettek külső független tesztvizsgát **kémiából**, ez az érettségizők 4%-a. Feltehetően ennek háttérében az áll, hogy Kárpátalja iskoláiban kevés a szakképzett pedagógus, és leginkább azok választották, akik továbbtanulás miatt tettek érettségit e tárgyból.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint a 2018–19-es tanévben Ukrajnából összesen 13 698 személy regisztrált a kémia külső független tesztvizsgára. A résztvevők **13,65%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (5 670 fő). A középiskolai érettségizők 13,32%-a bukott el a vizsgán. 619 fő felsőoktatási intézményekből jelentkezett. Közülük 16,64% nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (166 fő) bizonyultak a legkevésbé eredményesnek. Esetükben az érettségizők 60,24%-a nem vette sikerrel az akadályt. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen 1 395 diák vett részt. 10,90% nem ért el pozitív eredményt. Ukrajnában legeredményesebben a tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (líceumok) érettségizői (1 566 fő) teljesítettek. Esetükben a vizsgázók 3,26%-a nem érte el a minimum ponthatárt. 2 055 személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük 28,13% nem érte el az alsó ponthatárt. Az eredmények tükrözik, hogy különbséget kellene tenni a szakiskolák és a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények érettségije között.

Az ukrajnai jelentkezők **2,91%-a (451 fő) Kárpátaljáról** jelentkezett a kémia független tesztvizsgára. A kárpátaljai érettségizők 4%-a választotta a kémiát. **129** fő számára érettségiként is funkcionált a kémia ZNO. **35** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán. **56** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **360**-an pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **145,2** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy **7,3**. Az ukrajnai középátlag **7,7**.

Kárpátalján összesen **20** vizsgázó kért magyar fordítást kémiából. Közülük 12 fő számára érettségiként is funkcionált a független tesztvizsga. A magyarul vizsgázók közül mindenki megjelent a vizsgán. Egyetlen személy sem adott le érvénytelen vizsgadolgozatot. **5** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **15**-en pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrajnai viszonylatban a magyar nyelven vizsgázók középátlaga **146,7** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán az átlagjegy **6,8**.

A magyar tannyelvű iskolák végzősei közül mindössze az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola, a Munkácsi 3. Számú II. Rákóczi Ferenc Középiskola, a Nagydobronyi Középiskola, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola, az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola, az Eszenyi Bocskai István Középiskola néhány érettségizője mérettette meg tudását kémiából. A kárpátaljai kéttannyelvű iskolákból összesen három érettségiző vett részt a kémia független tesztvizsgán. A Feketeardói Középiskola egyetlen kémiát választó érettségizője 140–160 közötti pontszámra teljesített. A Sislóci Dobó István Középiskola két vizsgázója közül egyikük nem érte el az alsó ponthatárt, a másik vizsgázó pedig 100–120 közötti pontszámra teljesített.

11.10. táblázat. *A kémia tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	74	74	74	16
Oktatási-nevelési központok	100	100	100	0
Szakosított iskolák	91	91	91	4
Líceumok	82	82	82	6
Gimnáziumok	100	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	25	25	25	19
Szakközépiskolák	nv	nv	nv	nv
Ukrán tannyelvű iskolák	77	77	77	12
Vegyes tannyelvű iskolák	33	33	33	67
Magyar tannyelvű iskolák	65	65	65	35
Román tannyelvű iskolák	100	100	100	0

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

*nv=senki nem választotta a tárgyat

A kémia vizsga eredményei rámutatnak, hogy a tárgyat kevesen választják, de jobb teljesítményt érnek el, mint a kötelező vizsgákon. A kémia vizsgát választó tanulók csekély száma mögött feltehetően az áll, hogy a kárpátaljai iskolákban kevés a szakképzett pedagógus. Számos esetben a kémiát nem szakos tanárok oktatják, így valószínűleg nem tudnak megfelelő inspirációt és szaktudást nyújtani az érettségizők számára. Leginkább azok választották a kémiát, akiknek továbbtanulásukhoz volt szükségük rá. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség adatai szerint a kémiát oktató tanárok jelentős része nyugdíjas vagy közel áll a nyugdíjkorhatárhoz.

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben *Ukrajnából* összesen **4 001** személy vett részt a *biológia* külső független tesztvizsgán. A résztvevők **27,12%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbben általános középiskolákból jelentkeztek (**3 100** fő). A középiskolai érettségizők **31,71%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **104** fő felsőoktatási intézményekből jelentkeztek. Közülük **1,92%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**24** fő) közül **8,33%** bukott el a vizsgán. Az oktatási-nevelési komplexumokból összesen **192** diák vett részt. **31,25%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) végzősei (**92** fő) körében **2,17%** nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen **5** érettségiző vett részt a biológia független tesztvizsgán. A speciális képzésben részt vevő tanulók közül mindenki pozitívan teljesítette a vizsgát. **133** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **27,12%** nem érte el az alsó ponthatárt.

A biológia független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, hogy milyen arányban nem teljesítették a vizsgát. A luhanszki vizsgázók **5,11%-a** nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban biológiából ők teljesítettek a legeredményesebben. A legnagyobb arányban *Kárpátalján* (**27,12%**) nem teljesítették a biológia független tesztvizsgát.

Az ukrainai jelentkezők **5,07%-a** (**4 119** fő) *Kárpátaljáról* jelentkezett a biológia független tesztvizsgára. **3 423** fő számára érettségiként is funkcionált a biológia ZNO. **117** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, **1** személy értékelhetetlen vizsgadolgozatot adott le. **1 085** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **2 916**-an pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **130** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Kárpátalján az átlagjegy **5,3**. Mindent összevetve megállapít-

ható, hogy a kárpátaljaiak átlaga viszonylag csekély mértékben marad el az ukrainai középátlagtól (**139,2** pont; jegyben: **6,5**).

Magyar nyelvű vizsgadolgozatot **409** kárpátaljai vizsgázó kért biológiából. Az általunk vizsgált iskolák között kéttannyelvűek is voltak. Az ukrán tannyelvű osztályok végzősei nem kértek magyar nyelvű fordítást. A magyarul vizsgázók közül **383** fő számára érettségi vizsgaként is funkcionált a biológia független értékelés. **11** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **Egy** személy érvénytelen vizsgadolgozatot nyújtott be. **105** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **292**-en pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a kárpátaljai magyarok középátlaga **125,8** pont. Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán Ukrajnában az átlagjegy **5,1**.

11.11. táblázat. *A biológia tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	8,8	14	46	20,6
Oktatási-nevelési központok	7	14	41	17
Szakosított középiskolák	93	93	93	0
Líceumok	48	66	83	2,5
Gimnáziumok	81	81	81	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	95	95	95	5
Szakközépiskolák	39	39	100	0
Ukrán tannyelvű iskolák	16	22	51	17
Vegyes tannyelvű iskolák	0	0	3	52
Magyar tannyelvű iskolák	24,3	38	67	5,8
Román tannyelvű iskolák	0	0	0	90,5

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

*nv=senki nem választotta a tárgyat

Az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai szerint az elmúlt tanévben Ukrajnából összesen **75 028** személy vett részt a **földrajz** külső független tesztvizsgán. A résztvevők **27,33%-a** nem ért el pozitív eredményt. Legtöbbször általános középiskolákból jelentkeztek (**41 607** fő). A középiskolai érettségizők **12,01%-a** nem érte el az alsó ponthatárt. **1 705** fő felsőoktatási intézményekből jelentkeztek. Közülük **9,74%** nem érte el az alsó ponthatárt. A szakiskolák diákjai (**2 029** fő) közül **20,01%** bukott el a vizsgán. Az oktatási nevelési komplexumokból összesen **9 637** diák vett részt. **10,71%-uk** nem ért el pozitív eredményt. A tehetséggondozó jellegű oktatási intézmények (gimnáziumok) érettségizői (**4 227** fő) körében **3,57%** nem érte el a minimum ponthatárt. A speciális szakiskolákból összesen **341** érettségiző vett részt a földrajz független tesztvizsgát. **4 388** személyt az egyéb kategóriába soroltak. Ezen résztvevőknek nem volt jogviszonyuk oktatási intézménnyel. Közülük **7,20%** nem érte el az alsó ponthatárt.

A földrajz független tesztvizsgák eredményeit figyelembe véve rangsort állítottunk fel Ukrajna megyéi között az alapján, milyen arányban nem teljesítették a vizsgát. A kijevei vizsgázók **5,22%-a** nem érte el az alsó ponthatárt, így az országban földrajzból ők teljesítették a legeredményesebben. A legnagyobb arányban Kárpátalján (**27,33%**) nem teljesítették a földrajz független tesztvizsgát.

Az ukrainai jelentkezők **3,66%-a** (**2 943** fő) Kárpátaljáról jelentkezett a földrajz független tesztvizsgára. **2 128** fő számára érettségiként is funkcionált a földrajz ZNO. **126** regisztrált személy nem jelent meg a tesztvizsgán, senki nem adott le értékelhetetlen vizsgadolgozatot. **770** kárpátaljai nem érte el az alsó ponthatárt. **2 047-en** pozitív eredményt értek el. A kárpátaljaiak eredményében a középátlag **128,1** pont. Az 1-től 12-ig terjedő osztályozási skálán Kárpátalján az átlagjegy **5,1**.

Magyar nyelvű vizsgadolgozatot **111** kárpátaljai vizsgázó kért földrajzból. Az általunk vizsgált iskolák között olyan intézmények is működnek, amelyek kéttannyelvűek. Az ukrán tannyelvű osztályok végzősei nem kértek magyar nyelvű fordítást. A magyarul vizsgázók közül **88** fő számára érettségi vizsgaként is funkcionált a földrajz független értékelés, ez azt jelenti mindnyájan a magyar tannyelvű iskolákból jelentkeztek be. **2** regisztrált személy nem jelent meg a vizsgán. **35** fő nem érte el az alsó ponthatárt. **74-en** pozitív eredményt értek el a tesztvizsgán. A 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrainai viszonylatban a kárpátaljai magyarok középátlaga **132,1** pont. Az 1-től 12-ig terjedő osztályozási skálán Ukrajnában az átlagjegy **5,1**.

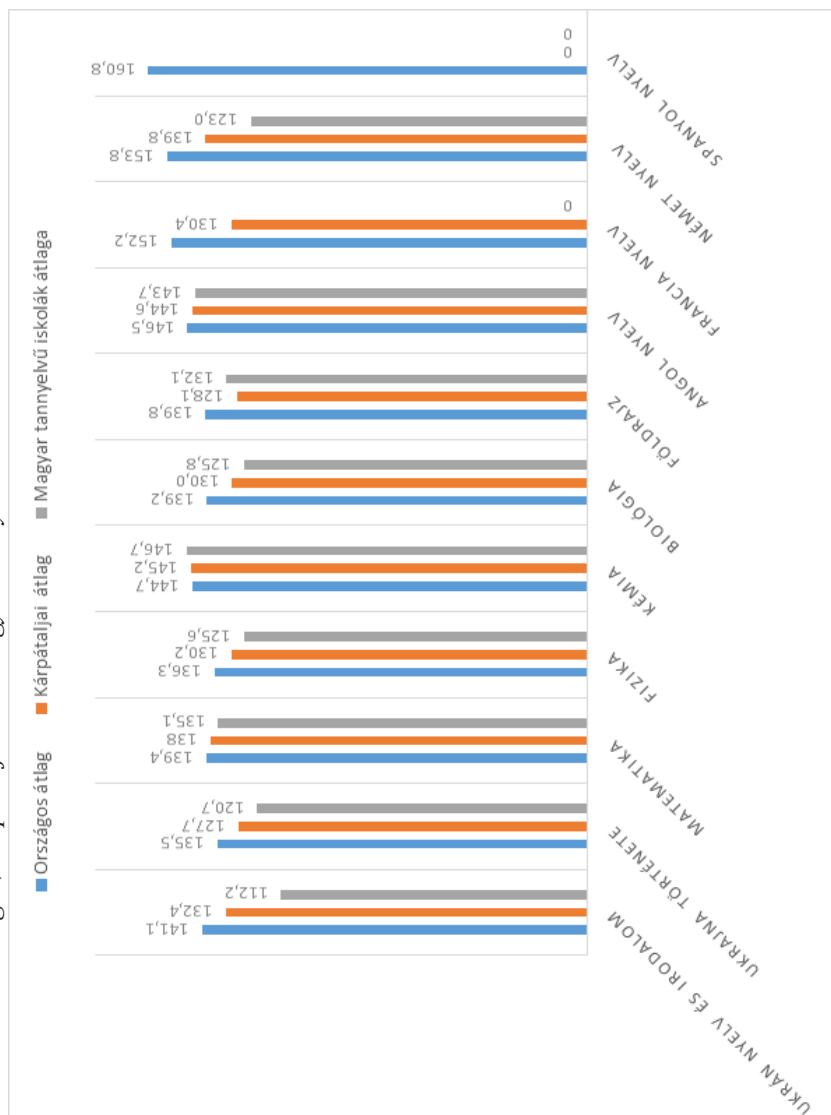
11.12. táblázat. *A földrajz tesztvizsga eredményei intézménytípusonként (%)*

Intézménytípusok	Mindenki letette (%)	Az országos átlagon belül teljesített (%)	A megyei átlagon belül teljesített (%)	Az érettségizők több mint fele nem tette le (%)
Általános középiskolák	12	19	47	20
Oktatási-nevelési központok	16	40	58	42
Szakosított középiskolák	45,5	77	100	0
Líceumok	30	30	68	15
Gimnáziumok	78	100	100	0
Felsőoktatási intézmények felsőfokú szakképzési intézetei	23	54	96	4
Szakközépiskolák	59	59	59	6
Ukrán tannyelvű iskolák	16	26	54,5	16
Vegyes tannyelvű iskolák	10	10	51	49
Magyar tannyelvű iskolák	55	55	61	45
Román tannyelvű iskolák	0	0	13	80

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

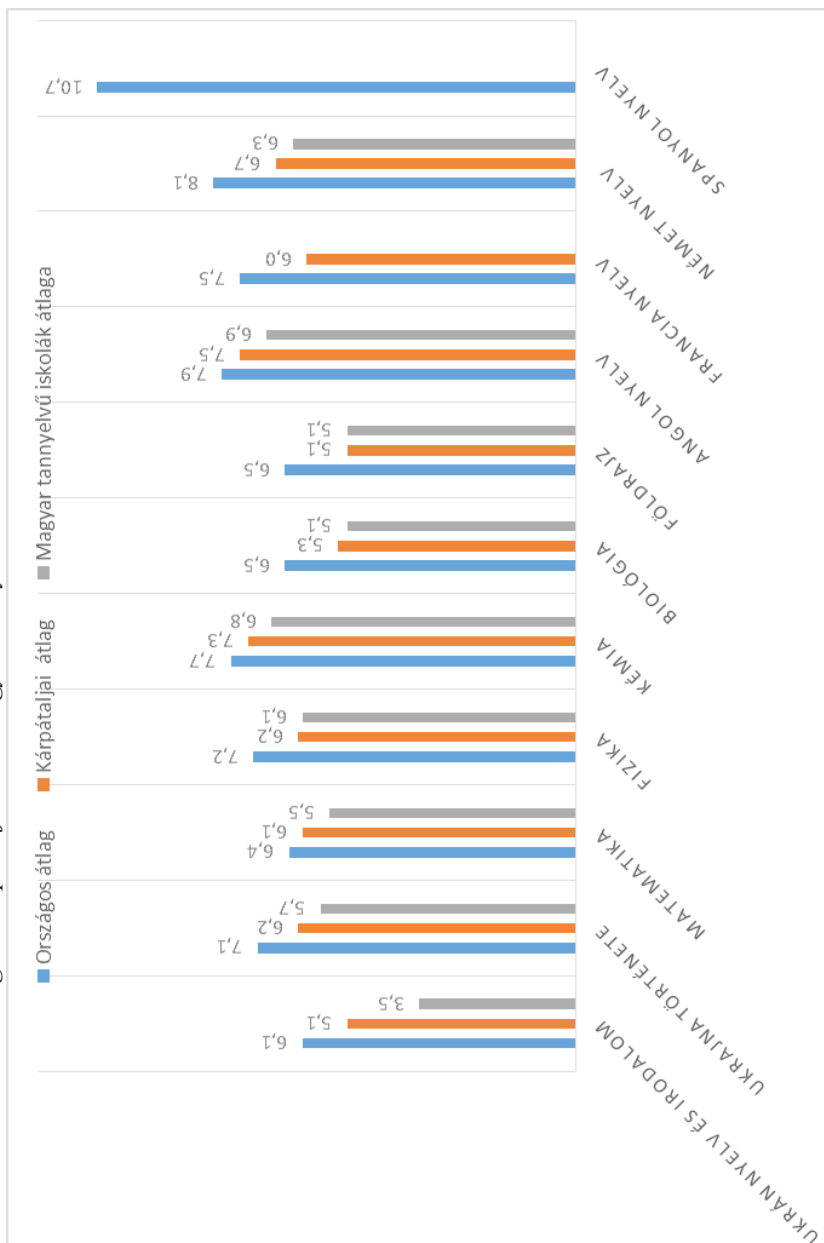
Kutatásunk során az országos felmérés statisztikai eredményei alapján objektív képet kívántunk nyújtani a kárpátaljai középfokú- és ezen belül a magyar tannyelvű oktatási intézmények teljesítményéről differenciáltan az intézmények típusa szerint. Ennek érdekében összevetettük a kárpátaljai iskolák és külön a magyar tannyelvű oktatási intézmények átlageredményeit az országos és megyei átlaggal intézményi típusok és az oktatás nyelve alapján is (lásd! a 11.1–11.2. ábrákat). Aggodalomra ad okot, hogy az országos átlageredmény szinte minden esetben magasabb, mint a kárpátaljai tanulók átlageredménye. Mindössze kémiából sikerült meghaladni az országos átlagpontszámot. A magyar tannyelvű iskolák átlageredményei kémiából és földrajzból haladták meg a kárpátaljai átlagpontokat.

11.1. ábra. Átlagpontok a 100-tól 200 pontig terjedő skálán tantárgyanként országos, kárpátaljai és a magyar tannyelv szerinti összehasonlításban

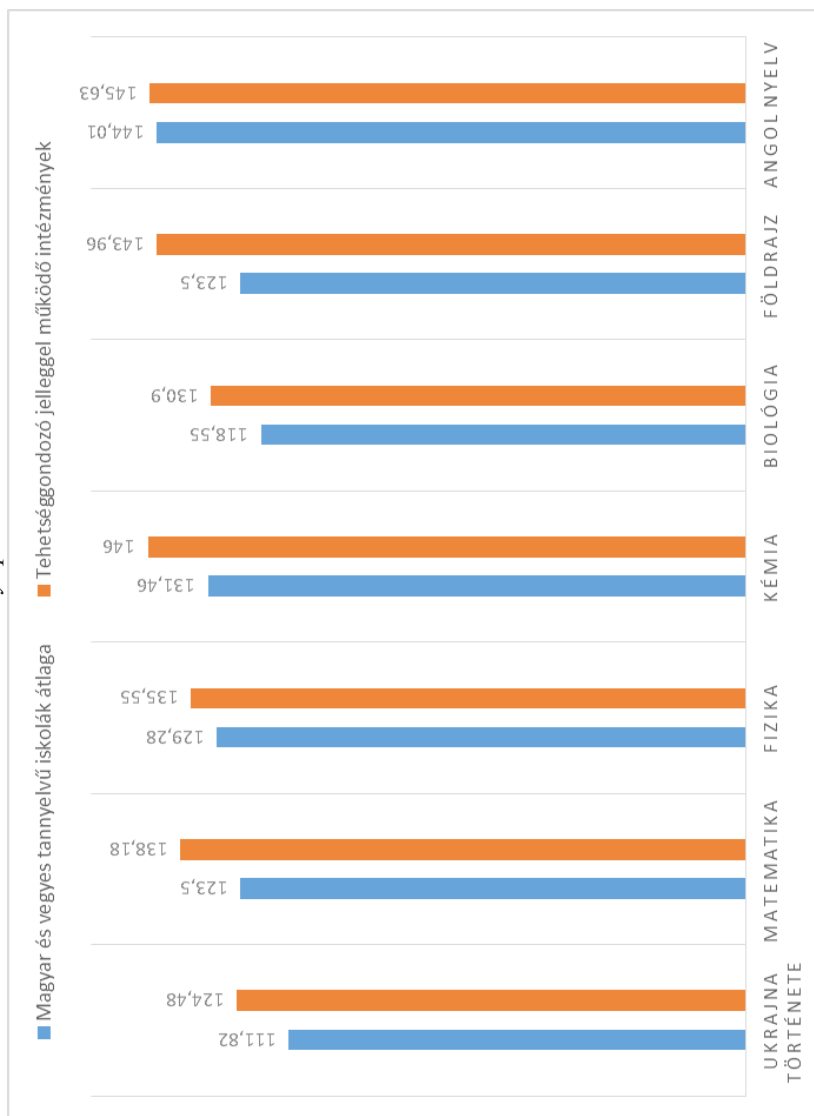
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

11.2. ábra. Átlagjegyek az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán tantárgyanként országos, kárpátaljai és a magyar tanterv szerinti összehasonlításban

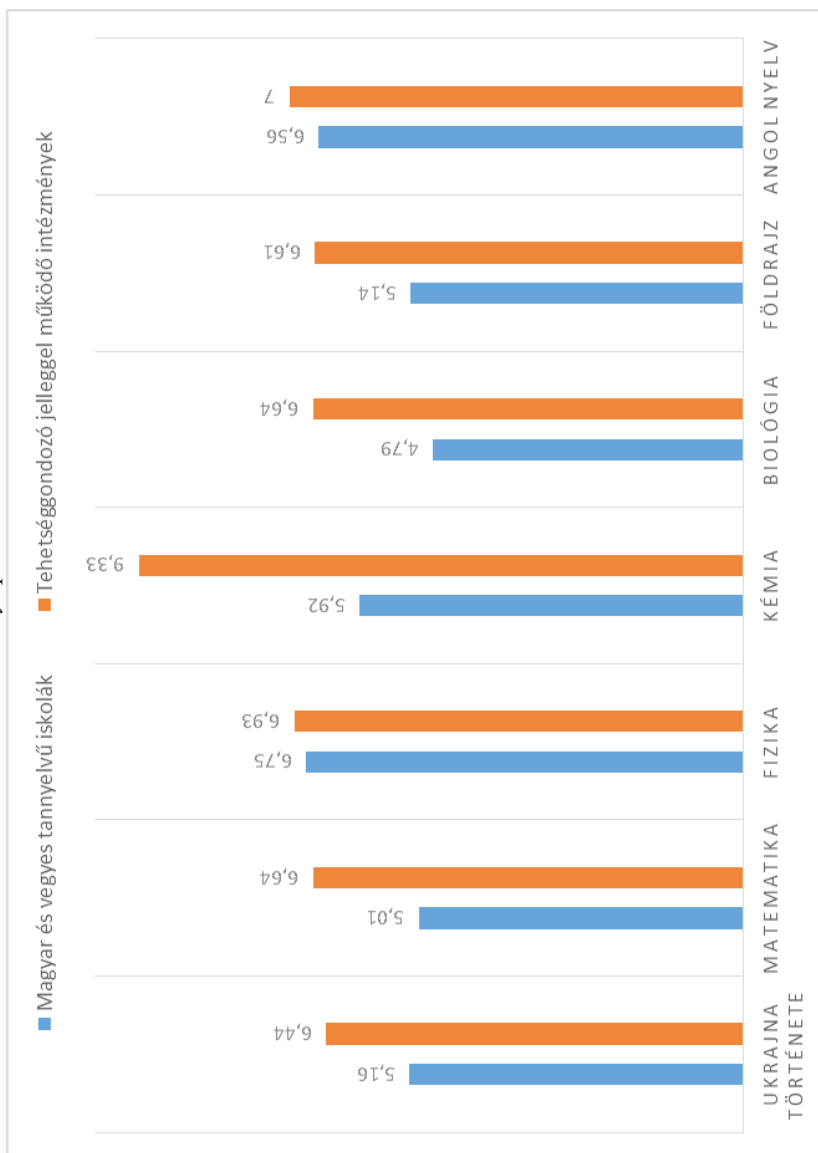
Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

11.3. ábra. Átlagpontok a 100-tól 200 pontig terjedő skálán intézménytípus szerint

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

11.4. ábra. Átlagjegyek az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán intézménytípus szerint

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

A 11.3 és a 11.4. ábrák a magyar és vegyes tannyelvű, valamint a tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézmények átlagpont-számaait mutatja be tantárgyanként. Az általános középiskolák végző-seinek teszteredménye minden tantárgy esetében elmarad a gimnáziumok, a szakképzési intézet és a líceumok végzőseinek eredményeitől. Ezen intézményekből érettségizők teljesítménye átlagosan 12 pontos előnyt mutat. Az eredmények igazolják azt a felvetésünket, miszerint differenciálni kellene az érettségi vizsgák szintjét. Az eredmények tükrözik, hogy függetlenül az oktatás nyelvétől azok a diákok értek el magasabb teljesítményt, akik tehetséggondozó jelleggel működő intézményben érettségiztek.

Az eredmények azt mutatják, hogy egy tehetséggondozó jelleggel működő oktatási intézményben érettségiző diák átlagosan minden tárgyból egy jeggyel magasabb eredményt ér el, ami nem túl nagy különbség ahhoz képest, hogy versenyvizsgával nyertek felvételt az adott iskolába, tehát a pedagógiaiilag hozzáadott értéken lehetne javítani. Ezt támasztja alá az is, hogy kémiaiából a tehetséggondozó intézmények diákjai három jeggyel jobban teljesítettek az általános középiskolák diákjaitól.

Az összes tantárgyból készített rangsorokat a 11.13. táblázatba foglaltuk össze. Az adatok jól tükrözik, hogy **Kárpátalján a legnagyobb gondot nem az anyanyelvű oktatás, hanem az oktatás színvonala jelenti. A megye minden tárgyból a sereghajtó.** Kárpátalja megye az eredmények alapján csak kémiaiából és németből van középmezőnyben, bár ezen tantárgyakat nagyon csekély számban választották a diákok. Ezen kívül angolból közelítjük még meg a középmezőnyt.

11.13. táblázat. *A külső független tesztelésen elért eredmények alapján felállított rangsor Ukrajnában*

Sorszám	Megye	Ukrán nyelv és irodalom	Ukrajna története	Matematika	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Angol	Francia	Német
1.	Kijev főváros	1.	1.	1.	1.	7.	22.	1.	1.	12.	3.
2.	Cserkaszi megye	2.	3.	2.	2.	8.	7.	9.	8.	8.	2.
3.	Harkiv megye	3.	5.	6.	3.	6.	2.	3.	6.	1.	6.

A 11.13. táblázat folytatása

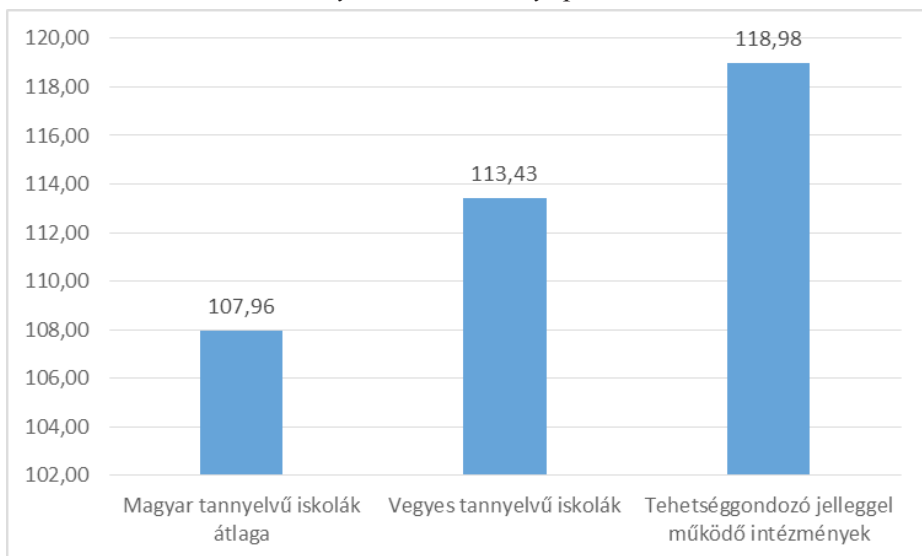
Sorszám	Megye	Ukrán nyelv és irodalom	Ukraina története	Matematika	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Angol	Francia	Német
4.	Csernyihiv megye	4.	4.	9.	12.	9.	14.	15.	16.	3.	1.
5.	Kijev megye	5.	2.	11.	10.	20.	8.	10.	15.	21.	5.
6.	Poltava megye	6.	10.	14.	5.	23.	4.	7.	13.	5.	21.
7.	Zaporizzsja megye	7.	8.	8.	16.	18.	6	8.	19.	13.	18.
8.	Dnyipropetrovszk megye	8.	7.	20.	7.	19.	5.	12.	18.	16.	9.
9.	Lemberg megye	9.	13.	5.	15.	1.	13.	19.	3.	14.	4.
10.	Voliny megye	10.	14.	3.	4.	4.	16.	20.	4.	4.	10.
11.	Szumi megye	11.	11.	10.	6.	15.	3.	2.	14.	7.	7.
12.	Vinnicja megye	12.	21.	21.	11.	16.	11.	11.	12.	6.	16.
13.	Kirovohrad megye	13.	9.	25	19.	17.	12.	5.	9.	25.	8.
14.	Odessza megye	14.	14.	19.	23.	22.	17.	21	21.	17.	13.
15.	Luhanszk megye	15.	6.	13.	22.	24	1.	4.	25.	18.	12.
16.	Hmelnick megye	16.	12.	16.	9.	10.	15.	13.	10.	9.	20.
17.	Herszon megye	17.	17	17.	13.	25.	19.	17.	22	15.	22.
18.	Zsitomir megye	18.	20.	22.	14.	12.	18.	14.	20.	2.	25.
19.	Iv.-Frankivszk megye	19.	23	4.	8.	2.	21.	23.	5.	22.	14.
20.	Ternopil megye	20.	19.	7.	17.	5.	10	18.	2.	11.	17.
21.	Doneck megye	21.	16.	15.	18.	13.	9.	6.	23.	19.	19.
22.	Mikolajiv megye	22.	18.	23.	20.	21.	20.	16.	24.	10.	23.
23.	Csernyivci megye	23.	24	18.	25.	14.	24.	24.	11.	23	11.
24.	Rivnei megye	24.	22	12.	21.	3.	23.	22.	7.	24.	24.
25.	Kárpátalja megye	25.	25	24.	24.	11.	25.	25.	17.	20.	15.

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Következtetések

Az adatok alapján megállapíthatjuk, hogy az ukrán nyelv és irodalom érettségi vizsga teljesítése és nem teljesítése inkább az oktatási intézmények típusával korrelál, mint az oktatás nyelvével. Jelen megállapítást igazolja, hogy ukrán nyelvből és irodalomból a magyar tannyelvű iskolák eredményei alig maradnak el a vegyes tannyelvű oktatási intézmények eredményeitől. A magyar tannyelvű tehetséggondozó jelleggel működő gimnáziumok és líceumok érettségizői azonban a vegyes tannyelvű oktatási intézmények diákjaitól is magasabb átlageredményt értek el (lásd! a 11.5. ábrát).

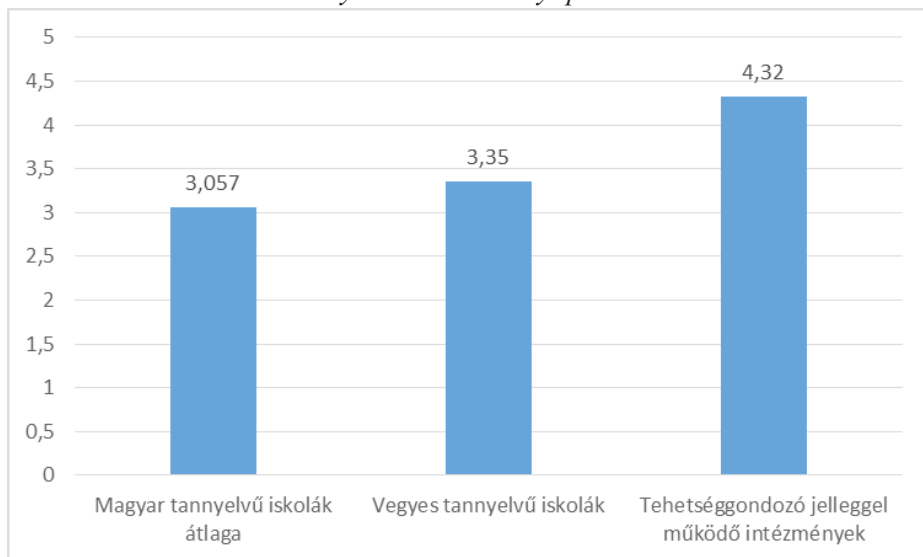
11.5. ábra. Átlagpontok a 100-tól 200 pontig terjedő skálán ukrán nyelvből intézménytípusonként

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán a magyar tannyelvű középiskolák érettségizői átlagosan hármásra teljesítettek. A kéttannyelvű iskolák diákjai csekély mértékben eredményesebbek voltak (átlagjegy 3,35). A magyar tannyelvű gimnáziumok és líceumok érettségizői egy jeggyel jobban teljesítettek a vegyes tannyelvű oktatási intézményekben érettségiző diáktársaiknál (lásd! a 11.6. ábrát).

11.6. ábra. Átlagjegyek az 1-től 12-ig terjedő jegyskálán ukrán nyelvből intézménytípusonként

Forrás: saját szerkesztés az Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ adatai alapján.

Kutatásunk során nem igazolódott be az a felvetés, melyre az ukrán oktatási törvény oktatás nyelvére vonatkozó paragrafusa⁴ hivatkozik: a nemzetiségi, de főleg a magyar tannyelvű iskoláknak azért kell áttérni az ukrán tannyelvre, hogy jobban teljesítsenek az ukrán nyelv és irodalom külső független tesztvizsgán.

Az oktatási minisztérium által preferált kéttannyelvű oktatás sem igazolta magát az ukrán nyelv tesztvizsga eredményei alapján.

Visszont igazolást nyert az a pedagógiai érv, hogy az ukrán nyelv és irodalom érettségít differenciálni kellene. Amennyiben a vizsga célja az ukrán nyelv ismeretének felmérése, annak menetét a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a nyelvvizsgák bevált és jól kidolgozott kompetenciamérésével kellene végezni. Ennek alapján valós képet kaphatnának arról, hogy az érettségizők milyen szintű nyelvtudással rendelkeznek.

⁴ Ukrajna oktatási törvénye, 7. cikkely: Az oktatás nyelve. Kijev, 2017. szeptember 5. (Закон України Про освіту, Стаття 7. Мова освіти. м. Київ, 5 вересня 2017 р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

Kutatási eredményeink arra is rávilágítanak, hogy a nyelvismeret mérését különböző szintek szerint kellene kidolgozni és ezt különböző iskolatípusoktól függően kellene differenciálni. Például egy szakmunkástól nem szabad elvárni, hogy olyan szinten tudja az ukrán grammatikát, mint egy leendő ukrán filológus. A tesztrendszer egyrészt felsőoktatási bemeneti követelményként lett kidolgozva. Egy szakmunkásnak nincs is arra szüksége, hogy mélységében ismerje a nyelvtani szabályokat, viszont nagy szüksége lenne arra, hogy ismerje a szaknyelvet, és azt a munkájának megfelelően tudja használni. Ez arra is felhívja a figyelmet, hogy a tantervek és a követelményrendszerek szempontjából is differenciált megközelítésre lenne szükség.

Az Ukrajnában uralkodó demokráciadeficitre és a kettős mérce alkalmazására utal az is, hogy bár a politikai nyilatkozatok szerint az ország szakított a szovjet múlttal, az euroatlanti integrációra törekszik, valamint fontosnak tartja az európai nyelvek bevezetését és ezen nyelvekből az érettségizés lehetőségének biztosítását az eddigi gyakorlat, az orosz nyelv helyett, mindezt nem egységes elv szerint alkalmazzák Ukrajnában. A vizsgázás lehetőségét nem terjesztik ki minden európai uniós tagország nyelvére, azok közül szelektíven választanak. Ennél visszatetszőbb az, hogy éppen azon országok nyelve nem lehet vizsgatárgy az érettségien, melynek anyanyelvi hordozói, az európai értelemben vett definíció szerint őshonos nemzeti közösségként élnek az országban: lengyelek, magyarok, románok, görögök, szlovákok, bolgárok. Ezeknek a kisebbségeknek az anyaországa ráadásul Ukrajnával szomszédos államok, így e nyelvek oktatása és megjelenése a vizsgarendszerben a jószomszédsági kapcsolatok miatt is indokolt volna.

A francia, német és spanyol nyelvekből vizsgázók száma megerősíti azt a feltevést, hogy az érettségi vizsgák kijelölése politikai alapon történik, a kettős mérce érvényesül. Az európai nyelvek közül számos olyan nyelvből nem lehet vizsgát tenni a független vizsgarendszerben, amelyből sokkal több jelentkező lenne, mint a spanyolból. Ilyen nyelv a görög, a bolgár, a román, a szlovák, a magyar, a lengyel. Ezek a nyelvek ráadásul az Ukrajnában élő kisebbségek anyanyelve. A kimaradt európai országokra nézve sértő, hogy ezen nyelvek nem kerültek be a választható vizsgatárgyak körébe. Másik szempontból csorbul az ukrainai kisebbségek joga az anyanyelv használathoz, mert még az oly sokat és joggal szidott szovjetrendszerben is minden kisebbség számá-

ra, így az ukránok számára is, akik kisebbségként éltek a Szovjetunióban, biztosították azt a jogot, hogy anyanyelvű oktatási képzésük esetén az oktatás nyelvéből vizsgázhassanak. Sőt ez kötelező volt, mert az anyanyelv a gondolkodás eszköze, és az érettségi vizsgák által meg kell győződni arról, hogy mennyire tudja megfogalmazni gondolatait és kifejezni azt egy végzős az anyanyelvén, különösen, ha ez volt számára az oktatás nyelve is. A szomszédos országokban – Romániában, Magyarországon és Szlovákiában – ez a lehetőség nemcsak adott, de kötelező minden nemzetiségi iskola végzőse számára.

Megállapíthatjuk, hogy Ukrajna történetéből a magyar tannyelvű iskolák nem maradnak el az ukrán tannyelvű iskoláktól, sőt arányaiban több olyan intézmény volt, amelynek végzősei mind letették a történelem vizsgát, mint az ukrán tannyelvű iskolák esetében. Legtöbbször román tannyelvű iskolák végzősei nem érték el az alsó ponthatárt történelemből, pedig ők is anyanyelven vizsgázhattak.

A kutatás eredménye rámutat arra is, hogy a matematikát arányaiban kevesen választották és a teljesítményük is elmaradt az országos átlagtól. Ez annak az eredménye, hogy mintegy évtizede nem kötelező érettségi tárgy, pedig minden tantárgy eredményességét segíthetné. Sokkal nagyobb figyelmet kellene fektetni a matematika tárgy oktatására és az oktatás minőségbiztosítására országos, megyei és lokális szinteken egyaránt.

A választható tantárgyak terén sem jeleskedtek a kárpátaljai érettségizők, bár feltételezhető, hogy mindenki a hozzá legközelebb álló tárgyat választotta, amely belátása szerint számára a legjobban teljesíthető.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Dokumentumok:

- Ukrajna oktatási törvénye, 7. cikkely: Az oktatás nyelve. Kijev, 2017. szeptember 5. (Закон України Про освіту, Стаття 7. Мова освіти. м. Київ, 5 вересня 2017 р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)
- Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2007. július 13-án kelt 607-es számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №607 від 13.07.2007) https://zakononline.com.ua/documents/show/32459___32459 (Letöltés ideje: 2020.04.05.)
- Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2007. december 25-én kelt 1171-es számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №1171 від 25.12.2007) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE14696.html?fbclid=IwAR2EBxYEX4FzQAX8_-vzHO2mEpUr1iZ4I4spiGo63PKtNL-ipAABgQkMQ-8 (Letöltés ideje: 2020.04.05.)
- Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. január 24-én kelt 33-as számú rendelete (Міністерство освіти і науки України, Наказ №33 від 24.01.2008) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-08/ed20101007/conv> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)
- Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2008. május 26-án kelt 461-es számú rendeletében az ukrán nyelv oktatásának javítására egy 2008–2011 közötti időszakra vonatkozó programot adott ki (Міністерство освіти і науки України, Наказ №461 від 26.04.2008) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS7832.html (Letöltés ideje: 2020.04.02.)
- Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 2017. augusztus 22-én kelt 1224. számú rendelete az I-II. akkreditációs szintű felsőoktatási intézmények hallgatói érettségi vizsgáiról (Міністерство освіти і науки України, Наказ №1224. від 22.08.2017.) http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE31006.html (Letöltés ideje: 2020.09.12.)

Szakirodalom:

- Báthory Z. (1992): Tanulók iskolák különbségek, Tankönyvkiadó, Budapest
- Csapó B. szerk. (1998): Az iskolai tudás, Budapest, Osiris Kiadó, p.435.
- Falus I.szerk (2004): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Ficula M.M (2002) Pedagógika, Akadémia kiadó, Kijev
- Golnhofer (2004): A pedagógiai értékelés, in. Falus I.szerk (2004): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Réthy Endréné (2003): Az oktatási folyamat. In: Ballér Endre, Golnhofer Erzsébet, Falus Iván, Kotschy Beáta, M. Nádasi Mária, Nahalka István, Petriné Feyér Judit, Réthy Endréné, Szivák Judit, Vámos Ágnes (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.
- R. W. Tyler (1970): Basic Principles of Curriculum and Instruction. The University of Chicago Press.
- Szabó László T. szerk. (2005): Didaktika szöveggyűjtemény. Kosuth Egyetemi Kiadó, Debrecen
- Veszprémi L. (2000): Didaktika, APC Stúdió, Gyula
- Volkova N.P (2004): Pedagogika, Akadémia Kiadó, Kijev

Digitális adatbázisokból és a világhálóról felhasznált anyagok:

- Ukrán Oktatás-minőségértékelő Központ hivatalos honlapja (Офіційний веб-сайт Українського центру оцінювання якості освіти), <https://zno.testportal.com.ua/stat/2019> (Letöltés ideje: 2020.04.05.)

О 61 Ільдіко Орос – Каталін Поллої

Стан освіти на Закарпатті у світлі результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року. Наукове видання (монографія) Науково-дослідного центру ім. Тіводора Легоцькі при Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II / Автори: Ільдіко Орос та Каталін Поллої. Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II – ТОВ «РІК-У», 2020. – 244 с. (угорською мовою)

19 травня 2005 року Україна приєдналася до Болонського процесу. Покликаючись на вимоги цієї системи, держава запровадила єдиний механізм проходження вступних іспитів. Для цього 2005 року було створено Український центр оцінювання якості освіти, щоб оцінювати навчальні досягнення вступників із різних предметів. Із 2008 року таке зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) у формі тестування стало обов'язковим для випускників середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Нова система оцінювання запроваджувалася поступово. Спочатку ЗНО з української мови та літератури було обов'язковим тільки для тих, хто мав намір вступати до вищих навчальних закладів. Згодом цей іспит став обов'язковим для всіх випускників, а ще через певний час до екзамену з української мови та літератури додалася ще одна дисципліна на вибір. Починаючи з 2019 року, незалежно від типу навчального закладу, кожен випускник має складати ЗНО принаймні з трьох дисциплін. Це був перший рік, коли випускні іспити можна розглядати як загальнодержавне повноцінне вимірювання знань, а їхні результати створюють можливість порівняльного аналізу показників навчальних закладів. Мета нашої роботи – дати загальну картину про закарпатські навчальні заклади в контексті загальнодержавних результатів. Видання призначене для всіх, хто цікавиться окресленими питаннями, зокрема для педагогів, випускників, керівників та балансоутримувачів освітніх закладів, для батьків старшокласників, а також тих, які тільки обирають школу для своєї дитини.

УДК 37.014(=945.11)(477.87)

*Наукове видання
Науково-дослідного центру ім. Тиводора Легоцькі
при Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II*

Ільдико Орос – Каталін Поллої
СТАН ОСВІТИ НА ЗАКАРПАТТІ
У СВІТЛІ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗОВНІШНЬОГО
НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ 2019 РОКУ

монографія

2020 р.

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту
ім. Ф. Ракоці II (протокол № 3 від 22.05.2020)*

Підготовлено Видавничим відділом спільно з Науково-дослідним центром
ім. Тиводора Легоцькі при Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II

Рецензенти:

*Степан Черничко, доктор з гуманітарних наук (спеціальність: філологія),
професор (Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II)*

Лайош Сіладі (Закарпатська угорська асоціація вчителів)

Технічне редагування та верстка: *Олександр Добош*

Коректура: *Ільдико Гріца-Варцаба*

Обкладинка: *Каталін Поллої, Ласло Веждед*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опаці Чер Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці II*

Відповідальні за випуск:

Степан Черничко (ректор Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Ільдико Орос (президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II)

Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

За зміст монографії відповідальність несуть автори

Друк наукового видання здійснено за підтримки уряду Угорщини

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
(адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90 202. Електронна пошта: foiskola@kmf.
uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II»*
(Затверджено протоколом загальних зборів Благодійного фонду За ЗУІ, протокол
№1 від 09.12.2019р., прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, протокол
№2 від 11.11.2019р., зареєстровано Центром надання адміністративних послуг
Берегівської міської ради, 12.12.2019р.) та **ТОВ «РІК-У»** (адреса: вул. Гагаріна 36,
м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) *Свідомство про внесення*
суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року
Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Підписано до друку 26.11.2020. Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. ... . Формат 70x100/16.

Замовл. №... Тираж... .